

ДОКЛАД

МЕЖДИННА ОЦЕНКА

на изпълнението на Общинския план за развитие
на Община Пловдив за периода 2014 – 2020 г.

Пловдив, февруари 2018 г.

Съдържание

Списък на фигурите	2
Списък на таблиците.....	3
Списък на използваните съкращения.....	4
1. Въведение	6
2. Разработване и администриране на ОПР на Община Пловдив.....	8
2.1 Период, обхванат от ОПР	8
2.2 Процес на разработване и администриране на ОПР на Община Пловдив в периода 2014-2016 г.....	10
3. Същност и предназначение на Междинната оценка	13
4. Използвана методология.....	15
5. Оценка на общото въздействие. Промени в социално-икономическата среда в периода на изпълнение на ОПР	17
5.1 Настъпили промени на национално ниво	17
5.2 Настъпили промени на местно ниво	20
6. Оценка на първоначалните резултатите от изпълнението на ОПР.....	35
7. Оценка на степента на постигане на съответните цели и устойчивостта на резултатите.....	171
8. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси	187
9. Изводи и препоръки за актуализация на ОПР на Община Пловдив.....	198

Списък на фигурите

Фигура 1 Брой на населението на община Пловдив в периода 2008-2016 г.	21
Фигура 2 Население в под, в и надтрудоспособна възраст на територията на община Пловдив	22
Фигура 3 Коефициент на безработица 2010-2016 г.	24
Фигура 4 Наети лица по трудово и служебно правоотношение по икономически дейности в община Пловдив за 2015 г.	26
Фигура 5 Средна брутна годишна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение в община Пловдив през 2015 г. по икономически дейности (лв.)	27
Фигура 6 Структура на общинската икономика по брой предприятия (2015 г. – по данни на НСИ)	28
Фигура 7 Динамика на броя на предприятията в общинската икономика	29
Фигура 8 Динамика на произведената продукция в общинската икономика	30
Фигура 9 Динамика на заетите лица в общинската икономика.....	31
Фигура 10 Структура на сектор «Услуги» по брой на заетите – 2015 г.	34
Фигура 11 Брой места в детските градини на 100 деца в Община Пловдив в периода 2011- 2016 г.	68
Фигура 12 География на посетителите в гр. Пловдив в периода 2015- 2017	98
Фигура 13 Основен повод за посещение в гр. Пловдив (база лица посетили поне веднъж гр. Пловдив за съответната година рез 2016 г.).....	99
Фигура 14 Дял на пренощуващите лица – чужди граждани, от всички пренощували в Пловдив лица	100
Фигура 15 Брой уловени и обработени безстопанствени кучета	149
Фигура 16 Брой регистрирани домашни кучета	150
Фигура 17 Сфери на развитие, които постигат значителен напредък в периода на изпълнение на ОПР на Община Пловдив (2014-2016)	174
Фигура 18 Оценка на изпълнението на мерките в обхвата на Приоритет 1 Наследство и изкуство	175
Фигура 19 Оценка на изпълнението на мерките в обхвата на Приоритетна област 2 ..	176
Фигура 20 Оценка на изпълнението на мерките в обхвата на Приоритет 3.....	180
Фигура 21 Оценка на изпълнението на мерките в обхвата на Приоритетна област 4 ..	181
Фигура 22 Оценка на изпълнението на мерките в обхвата на Приоритетна област 5 ..	182
Фигура 23 Оценка на изпълнението на мерките в обхвата на Приоритетна област 6 ..	184
Фигура 24 Структура на планираните източници за финансиране на ОПР, 2014-2020	187
Фигура 25 Структура на средствата по приоритетни области	188
Фигура 26 Структура на капиталовите разходи - общо и по параграфи	190
Фигура 27 Структура на капиталовите разходи 2014-2016	190
Фигура 28 Дял на капиталовите разходи в общия бюджет на Община Пловдив	191
Фигура 29 Капиталови разходи по функции и години	192
Фигура 30 Структура на планираните средства по приоритетни области на ОПР спрямо общия размер и усвоените суми по приоритети спрямо общия размер	193
Фигура 31 Процент на изпълнение на индикативния финансов план	194

The image shows the official seal of the Plovdiv Municipality, which is circular and contains the text 'ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ' and 'РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ'. Below the seal is a handwritten signature in black ink.

Списък на таблиците

Таблица 1 Механичен и естествен прираст на територията на община Пловдив (2010-2016 г.).....	21
Таблица 2 Възрастово съотношение на населението на територията на община Пловдив (%).....	23
Таблица 3 Брой на заетите в общинската икономика.....	30
Таблица 4 Основни показатели, характеризиращи сектор Услуги.....	33
Таблица 5 Обекти на културната инфраструктура 2014.....	48
Таблица 6 Обекти на културната инфраструктура 2015.....	48
Таблица 7 Обекти на културната инфраструктура 2016.....	49
Таблица 8 Приоритетни направления - лева.....	50
Таблица 9 Дейности по тепетата през 2014.....	60
Таблица 10 Дейности по тепетата през 2015.....	61
Таблица 11 Разпределение на залесяването по райони.....	63
Таблица 12 Културни събития в периода 2014-2016 г.....	64
Таблица 13 Средства за модернизация на учебния процес 2014-2016 г.....	71
Таблица 14 Водопроводни мрежи през 2014 г.....	121
Таблица 15 Канализационни мрежи – 2014 г.....	122
Таблица 16 Посадъчен материал по райони.....	125
Таблица 17 Дейности на ОП „Паркове и градини“ – 2014 г.....	131
Таблица 18 Дейности на ОП „Паркове и градини“ – 2015 г.....	135
Таблица 19 Машинно миене и метене – 2016 г.....	137
Таблица 20 Отпадъци, предадени на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата.....	145
Таблица 21 Събрани количества масово разпространени отпадъци през 2016 г.....	146
Таблица 22 Регистрирани безработни лица по години.....	156

Списък на използваните съкращения

АЗ	Агенция по заетостта
АИС	Автоматична измервателна станция
АТИК	Аграрно технологичен и иновационен клъстер
БВП	Брутен вътрешен продукт
БКС	Благоустройство и комунално стопанство
ГИС	Географска информационна система
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ГРАО	Гражданска регистрация и административно обслужване
ДДД	Дезинфекция, дезинсекция, дератизация
ДДЛРГ	Дом за деца
ДЗ	Детско заведение
ДБТ	Дирекция „Бюро по труда“
ДКЦ	Диагностично-консултативен център
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДОДЗ	Държавно обединено детско заведение
ЕБК	Единна бюджетна класификация
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗКН	Закон за културното наследство
ЗМ	Защитена местност
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излезли от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КИН	Културно-историческо наследство
МГТ	Масов градски транспорт
ММС	Министерство за младежта и спорта
МО	Междинна оценка
НДМА	Нематериални дълготрайни активи
НКН	Недвижимо културно наследство
НКПР	Национална концепция за пространствено развитие
НКЦ	Национална културна ценност
НПО	Неправителствена организация
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОбС	Общински съвет
ОДЗ	Обединено детско заведение
ОКС	Образователно-квалификационна степен
ОКТ	Общинско предприятие „Организация и контрол по транспорта“
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“
ОПНОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“

ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие“
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ОС	Околна среда
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПЧИ	Преки чуждестранни инвестиции
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИО	Регионален инспекторат по образование
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
СДГ	Седмична детска градина
СКШ	Стратегически карти за шум
ТИЗ	Тракия икономическа зона
ТИЦ	Туристически информационен център
ФПЧ10	Фини прахови частици с диаметър по-малък от 10 микрона
ФПЧ2,5	Фини прахови частици с диаметър под 2,5 микрона
ЦДГ	Целодневна детска градина
ЧДГ	Частна детска градина

1. Въведение

Общинският план за развитие на Община Пловдив за периода 2014-2020 г. е разработен през 2013 г. Планът е приет с Решение на Общински съвет №7/23.01.2014 г. (Протокол №1/23.01.2014 г) в изпълнение на чл.13 на ЗРР и чл.21. ал 2 от ЗМСМА. Съгласно чл.33 на ЗРР (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2016 г.) настоящата междинна оценка се изготвя към средата на периода на действие на стратегическия документ и обхваща периода 2014-2016 г.

Междинната оценка (МО) на изпълнението на ОПР на Община Пловдив за периода 2014-2016 г. има за цел да осигури информация и оценка за постигнатите резултати от прилагането на плана, както и да отправи препоръки, относно провеждането на политики на местно ниво за остатъчния период от изпълнението му.

Предмет на анализ и оценка са: осъществените първоначалните резултати от изпълнението на плана; степента на постигане на съответните цели; ефективността и ефикасността на използваните ресурси. На основата на този анализ са изведени съответните изводи и препоръки за изпълнението на плановия документ (чл.33, ал.2) от ЗРР.

Междинната оценка е извършена от ФРМС Консулт ЕООД, съгласно Договор №17ДГ841 от 14.09.2017 г. между Община Пловдив и ФРМС Консулт ЕООД. Междинната оценка се основава и провежда при спазване на нормативната уредба, която регламентира условията и параметрите на работа, произтичащи от Закона за регионално развитие (ЗРР) и по-специално на чл. 33, ал.1 и ал.2, както и чл. 36, ал. 1 и ал. 2., и Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР).

Процесът на подготовка и провеждане на оценката включва следните етапи:

- ☞ Подготовка и набиране на информация – чрез работни срещи с членове на екипа, представители на Общината. Идентифицирани са конкретни източници на информация, съответно лица и процедури за осигуряване на тази информация. Разработени са въпросници, карти за оценка на постигнати резултати, определени са начинът и времевата рамка на набиране на информацията. Осъществени са работни срещи, набрана е информация, която е анализирана и консултирана с участниците в процеса.
- ☞ Обработка и анализ – набраната първична информация е проверена за наличие

на технически грешки или логически несъответствия, същата е обработена и обобщена и представена под формата на таблици и графики, с цел изготвяне на анализ и оценка за нуждите на доклада.

☞ Подготовка на доклада за междинна оценка – извършен е анализ и оценка на факти и хипотези. На база анализа и оценката на фактите и изводите са формулирани съответните изводи и препоръки за изпълнението на ОПР на Община Пловдив за периода 2014- 2016 г.

☞ Въвличане и консултиране на заинтересованите страни - хоризонтална дейност, приложена през целия процес на подготовка и извършване на оценката чрез екипни срещи, експертни обсъждания, специализирани индивидуални и групови срещи, анкетно проучване и ежедневна оперативна връзка между страните. Този процес осигури равнопоставено информиране и навременна консултация между страните.

Структурата на доклада е организирана по следния начин: първо се представя информация за процеса на администриране на ОПР в периода на неговото изпълнение, използвания инструментариум, след което се анализират настъпилите промени в социално-икономическата среда, включително на регионално и общинско ниво. Непосредствено след това се представя оценката на резултатите, степента на постигане на целите и оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси от изпълнението на ОПР в периода 2014-2016 г. Докладът завършва с изводи и препоръки за изпълнението на ОПР на Община Пловдив в остатъчния период на действие на документа 2017-2020 г.

Междинната оценка на изпълнението на ОПР представлява неразделна част от цикъла на стратегическото планиране на местно ниво. Тя има за цел не само да констатира нивото на постигане на залегналите цели, приоритети и мерки в стратегическия документ, но и да послужи като коректив на цялостния процес на развитие и управление на територията, включително чрез определяне –на „тесните“ и проблемни моменти в него, както и проблемите, свързани с реалистичността и нивото на конкретика. Чрез формулирането на подробни препоръки към стратегическия документ, МО цели засилване на приложимостта на ОПР и по-ефективно усвояване на предимствата и потенциалите на общината.

2. Разработване и администриране на ОПР на Община Пловдив

2.1 Период, обхванат от ОПР

В хода на динамичните социално-икономически процеси, общинските планове за развитие се припознават като важен компонент от системата от документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие. ОПР е инструмент, който определя средносрочните цели и приоритети за развитието на общината, съчетавайки местни потребности със стратегическата рамка за развитие на областта. Най-общо, стратегическите цели на ОПР са насочени към намаляване на икономическите, социалните и териториалните неравновесия и подобряване на жизнения стандарт.

Териториалното многообразие на Европейския съюз наложи на страната нови политики, подходи и модели на управление, обединени под всеобщата необходимост за устойчив и приобщаващ растеж. Икономическото, социално и териториално сближаване между регионите в Европа, постави и нови предизвикателства пред местните власти като пълноправен участник в процесите на регионално развитие. В предишния планов период (2007-2013 г.), общините натрупаха значителен опит в процеса на създаване, приемане, администриране и наблюдение изпълнението на стратегически документи. В новия планов период 2014-2020 г., Община Пловдив успя да преориентира фокуса на своите инструменти за стратегическо планиране от преобладаващо местен към устойчиво интегриран, обединявайки регионални и местни приоритети за развитие.

Още в началото на 2013 г., Община Пловдив стартира реализацията на проект насочен към въвеждането на механизми за мониторинг и контрол на общински стратегически документи. Проектът „Подобряване на стратегическото планиране в Община Пловдив“ бе финансиран по Оперативна Програма „Административен капацитет“, приоритетна ос I „Добро управление“, подприоритет 1.3. „Ефективна координация и партньорство при разработване и провеждане на политики“, Бюджетна линия: BG051PO002/13/1.3-07. Общата стойност на проекта е 77 194 лв., изцяло безвъзмездна финансова помощ, а продължителността му бе 9 месеца. В рамките на проекта са разработени три местни стратегически документа, включително и методика за мониторинг и контрол по изпълнението им. Проектът успешно постигна въвеждането на механизми за мониторинг и контрол на изпълнението на ново разработени и приети местни стратегически документи, като този процес се съпътства от ефективно партньорство с всички заинтересовани страни.

Следвайки принципите на партньорство през 2013 г. стартира процесът по разработване на Общински план за развитие на Община Пловдив за периода 2014-2020 г. Община Пловдив е една от малкото общини, които стартират този процес навреме, преди началото на плановия период, което напълно съответства на разпоредбите на чл. 37. (1) от Правилника за прилагане на ЗРР, а именно – *общинският план за развитие се обсъжда и приема от общинския съвет по предложение на Кмета на общината в срок 3 месеца преди началото на периода на неговото действие.*

Плановият документ обхваща периода 2014-2020 г., като седемгодишният период на действие на ОПР на Община Пловдив съвпада с периода на действие на Областната стратегия за развитие на Област Пловдив, което е изискване на чл. 34 ал. 3 на ППЗРР. Общинският план за развитие на Община Пловдив определя и основните цели и приоритети за развитието на общината в съответствие с областната стратегия за развитие. В Предварителната оценка на плана подробно е изследвано съответствие на ОПР на Община Пловдив 2014-2020 г. със стратегия Европа 2020, НСРР 2012- 2022 г., Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025, РПР на ЮЦР 2014-2020 г. и ОСР на Област Пловдив 2014-2020 г.

Условията, редът и сроковете за изготвяне, съгласуване, приемане, актуализиране и изпълнение на ОПР са съобразени с разпоредбите на Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие. ОПР е разработен в съответствие с предвижданията на Областната стратегия за развитие на Област Пловдив и при изготвянето му са взети под внимание всички документи за стратегическо развитие от по-висок ранг за периода 2014-2020 г.

ОПР е изготвен за период на действие от 7 години, в синхрон с нормативните изисквания, съвпадащ с периода на действие на Областната стратегия за развитие и с програмния период на ЕС. Териториалният обхват на ОПР е местен - засяга се територията на община Пловдив, в чиито граници се намират няколко защитени територии и зони.

ОПР е разработен като част от общата система за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие, установена със законодателните разпоредби и в рамките на националната политика за регионално развитие. По този начин е приложен единен подход, постигната е взаимна обвързаност на стратегиите и плановете на различните териториални нива, използван е механизъм за широко партньорство и координация между органите и институциите, бизнеса и гражданското общество, както

и общи инструменти за финансово подпомагане за постигане на по-значим ефект при реализация на целите на местното развитие.

Постигната е съгласуваност със следните документи:

- Районната устройствена схема на общините Пловдив, Марица, Родопи, Садово и Куклен;
- Общия устройствен план на Община Пловдив със заложените устройствени показатели;
- Интегрирания план за градско възстановяване и развитие на гр. Пловдив.

2.2 Процес на разработване и администриране на ОПР на Община Пловдив в периода 2014-2016 г.

Разработването на Общинския план за развитие на Община Пловдив за периода 2014 - 2020 г. е извършено в изпълнение на договор 13ДГ 460/19.04.2013 г. между Община Пловдив и „КОНСОРЦИУМ „ПЛОВДИВ 2021“ ДЗЗД“. Договорът е изпълнен в рамките на осем месеца. С реализацията на договора се цели разработване на Общински план за развитие за периода 2014-2020 г. чрез осигуряване на партньорство и координация с всички заинтересовани страни. Съгласно разпоредбите на чл. 36 на ППЗРР, ОПР е обсъждан и съгласуван в процеса на неговото изготвяне със заинтересуваните органи и организации, с икономическите и социалните партньори, както и с физически лица и представители на юридически лица, имащи отношение към развитието на общината. Като първа стъпка за реализация на тази политика е организиран обществен форум, в рамките на който е обсъден встъпителния доклад и са определени членовете на работните групи за подготовка на Общински план за развитие на Община Пловдив 2014-2020. През юли 2013 г. е проведена публична среща посветена на формулирането на визията, целите, приоритетите и необходимите дейности за изпълнение на ОПР в периода 2014-2020 г., а в средата на месец септември е проведено Обществено обсъждане на предварителния проект на ОПР на Община Пловдив 2014-2020 г.

С реализацията на договора, Община Пловдив е подпомогната при разработването на Общинския план за развитие за следващия програмен период (2014-2020 г.), който е разработен на основата на широко обществено консултиране. Процесът на включването на гражданското общество е съпроводен с консултативна кампания с представители на всички партньори на местно ниво – бизнес и социални партньори, граждански и граждански организации - за представяне, дискутиране и получаване на обратна връзка

относно визията на общината, приоритетите за развитие, както и конкретните проекти в периода 2014-2020. Включването в дискусията на всички заинтересовани страни гарантира разбирането и включването на жизнените нужди на социално-икономическите партньори на местно ниво, на гражданите и на всички участници. Участието на максимално широк кръг заинтересовани в процеса на разработване на стратегическите документи на Община Пловдив осигурява ангажираността им при приемането на плана за развитие и при неговото изпълнение, наблюдение и оценка.

Паралелно с изготвянето на плана е разработена и Предварителната оценка на ОПР, която е изготвена на основание разпоредбите на чл. 13, ал. 2, т.8 и съдържание съгласно чл. 32, ал. 2 на ЗРР.

Наблюдение на изпълнението на ОПР

В процеса на изпълнение на ОПР са създадени комуникационни канали, с които са въведени методи за събиране на информация от страна на общинска администрация. Основните методи са организирани на информационната система, съдържаща данни за всички проекти от съдържанието на Програмата за реализация на ОПР, активен диалог със заинтересованите страни и отбелязване на техните наблюдения върху общинското развитие. Основна роля в процеса по координация на наблюдението и мониторинга на ОПР в периода 2014-2015 г. е имало Общинско предприятие „Европейски политики и сътрудничество“, в чийто прерогативи до неговото закриване е организацията на дейностите по изпълнение на ОПР на Община Пловдив, включително привличане и взаимодействие с местния бизнес, институциите и гражданските организации за постигане целите на плана. След закриването на общинското предприятие, от началото на 2016 г. отдел „Развитие и международни сътрудничество“, който поема част от функциите на Общинско предприятие "Европейски политики и сътрудничество" се превръща в неформално координационно звено на дейностите, свързани с мониторинг и контрол на ОПР.

Наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие в периода 2014-2016 г. се осъществява на основата на данни на Националния статистически институт, на административната статистика на Агенцията по заетостта, както и на основата на данни от други надеждни регионални и местни източници на информация.

В ОПР 2014-2020 г. на Община Пловдив е регламентирана „Система от индикатори за наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие за периода 2014 – 2020 година“, която съдържа общи индикатори (индикатори за въздействие) измерващи

глобалния ефект от ОПР и специфични индикатори (индикатори за резултат), проследяващи изпълнението на приоритетните области на Общинския план за развитие на Община Пловдив. Недостатък е, че индикаторите не са обвързани с изпълнението на специфичните цели на плана, тъй като такива изобщо не са дефинирани. Друг пропуск, който затруднява изпълнението на системата по мониторинг и контрол на плана е, че за голяма част от посочените индикатори липсва базова стойност, междинна стойност и крайна стойност към 2020 г. При изпълнението на плана се изпълняват или са изпълнени проектни предложения и дейности, които допринасят едновременно за реализирането на повече от една мярка и приоритетна област. В процеса на отчитане това води до припокриване на дейности и средства, което в известна степен затруднява процеса по мониторинг и оценка.

Към момента на изготвянето на междинната оценка съществуващата система от индикатори не е напълно информационно обезпечена, като част от индикаторите не се генерират от НСИ на общинско ниво. Това ще затрудни последващите процеси на оценка и наблюдение, и ще влияе върху тяхното качество. Непълна е информацията и за дейностите, извършени на територията на общината от партньорите в лицето на бизнеса и структурите на гражданското общество.

Текущото управление на изпълнението на Общинския план за развитие на Община Пловдив се осъществява от общинската администрация. За подобряване процеса по мониторинг и контрол на плана е важно създаването на Работна група за мониторинг и контрол на изпълнението на ОПР, която да съдейства за изготвянето на годишните доклади и последващите доклади за оценка на изпълнението на ОПР.

Работната група за наблюдение следва да изпълнява следните функции:

- Разглежда и утвърждава индикаторите за наблюдение относно изпълнението на ОПР;
- Периодично (веднъж годишно) извършва преглед на постигнатия напредък и събира информация/статистически данни;
- Обсъжда резултатите и степента на достигане на целите и приоритетите;
- Разглежда препоръките, формулирани в различните типове доклади и предлага на Кмета конкретни стъпки за прилагането им.

Като минимум се очаква групата поне един път годишно да набира и актуализира информацията за реализацията на ОПР и да я обработва и да подготвя анализ на набраната информация. В края на всяка календарна година, анализът служи за основа за разработване на Годишния доклад за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие. Съставът на работната група на всеки етап може да бъде актуализиран, като се привличат и представители на местния бизнес и НПО сектора.

3. Същност и предназначение на Междинната оценка

ЗРР и Правилникът за неговото прилагане поставят изискването за извършване на три вида оценки: предварителна, междинна и последваща. В изпълнение на това изискване, ОПР на Община Пловдив 2014-2020 г. до момента е бил обект на предварителна оценка.

По отношение на междинната оценка (МО) ЗРР определя:

- задължението за провеждане на междинна оценка на ОПР и времето на нейното провеждане (чл. 33, ал.1 във връзка с чл. 9, т. 1-4) - *„За реализацията на документите за стратегическо планиране по чл. 9, ал. 1, т. 1 - 4 се извършва междинна оценка към средата на периода на тяхното действие.*
- *минималният обхват и съдържанието на МО (чл. 33, ал.2). Междинната оценка включва:*
  1. *оценка на първоначалните резултати от изпълнението;*
  2. *оценка на степента на постигане на съответните цели;*
  3. *оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;*
  4. *изводи и препоръки за изпълнението на съответния документ.*
- отговорността за организирането и възлагането на МО (чл. 36, ал.1) – *„Оценките се извършват чрез възлагане при условията и по реда на Закона за обществените поръчки съответно от министъра на регионалното развитие, от областните управители и от кметовете на общините.”;*
- възможните източници на финансиране (чл. 26) и тяхното изразходване, включително за наблюдение и оценка (чл. 27, т. 5);
- определяне на документите, свързани с оценяването, като официална обществена информация (чл. 37, ал. 1), както и свързаните с това задължения за информиране на обществеността (чл. 37, ал. 2);
- указание, че в Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие са регламентирани минимални изисквания към оценителите (чл. 36, ал. 2)

Правилникът за прилагане на Закона за регионалното развитие конкретизира изискванията на ЗРР, като свързва провеждането на междинна оценка с:

- изискването за информация и публичност (чл. 41), което се постига чрез изготвянето, обсъждането и публикуването на доклад по чл. 42, ал.1 на ППЗРР, който отчита резултатите от МО на изпълнението на ОПР;
- изготвянето на доклад (чл. 42, ал.1), който трябва да отчита резултатите от оценката и да съдържа в себе си тези резултати;
- определянето на минималните изисквания към експертите, участващи в оценяването (чл. 83, ал.1 и ал. 2);
- задължението на Кмета на общината и Общинският съвет да осигуряват информация и публичност на общинския план за развитие в съответствие със своите компетенции (чл. 41).

Нормативната уредба дава солидна правна база за провеждането на междинна оценка, но не дава дефиниция на МО по принцип, както и на МО на ОПР.

В контекста на теоретичните постановки и указания на ЕС, оценяването се разбира като процес на анализ на публичната намеса в развитието, съобразно резултатите, въздействията и нуждите, които намесата цели да задоволи. Оценяването е систематична дейност, която се извършва на основата на обективни стандарти и критерии и може да се прилага към политика, план, стратегия, програма или проект. Оценката е периодичен преглед на съответствието, ефикасността, ефективността, въздействието, устойчивостта на проект, програма, план, стратегия или политика съобразно предварително определените цели на съответния документ.

Оценката е от важно значение, за да се идентифицират тенденциите, да се проследява напредъка, да се извлекат поуки, да се отговори на новите предизвикателства, да се осигури отчетност, да се развие капацитет чрез учене. Всички тези функции на оценяването са еднакво важни и нито една от тях не изключва друга.

Междинната оценка се осъществява към средата на плановия период. Този подход е възприет в регулациите за структурните фондове и е залегнал в нормите на ЗРР. Основната ѝ функция е препрограмирането - промяната на плановия документ въз основа на оценката на първите резултати от неговото изпълнение. При тази оценка са особено силно изразени инструменталната, обучителната и корективната функция на оценяването, респ. обратната връзка. В зависимост от направените изводи при оценката

е възможно да се предложат промени в изпълнението на плана. Чрез сравнение с изходната ситуация може да се прецени дали предвидените действия и интервенции са релевантни на променящите се социално-икономически условия. Това позволява, ако е необходимо, да се предложат аргументирано адекватни промени в целите, съдържанието и мерките на ОПР. По този начин МО създава възможност да се установи какво „работи“ и какво не в реализираните политики посредством ОПР, така че да се пристъпи към подходящи действия за регистрираните проблеми. Не на последно място, МО осигурява и надеждни обратни връзки към управляващите (Кмет и Общински съвет) и изпълнителите (общинска администрация), като създава условия за по-добро управление, усъвършенстване и развитие на публичните политики за развитие на програмната територия. С други думи казано, междинната оценка на ОПР на Община Пловдив за периода 2014-2020 г. представлява констативен акт, имащ за цел да оцени съответствието, ефикасността, ефективността, въздействието и устойчивостта на стратегическия документ, съобразно предварително определените цели, приоритети и мерки и формулирани към тях индикатори за изпълнение и при необходимост да предложи коригиращи действия.

Предмет на междинната оценка са:

- първоначалните резултати от изпълнението на ОПР към средата на периода на неговото изпълнение;
- степента на постигане на поставените цели и ефективността на изпълнението;
- ефикасността на използваните ресурси за реализацията на ОПР.

4. Използвана методология

В хода на изготвяне на оценката са използвани четири основни групи методи:

А. Методи за набиране и обработка на информация – документално проучване:

- Проучване на отчети и справки - преглед на всички изброени по-горе отчети и справки за изпълнението на целите и приоритетите на ОПР;
- Филтриране на информацията от проучените документи - определяне на каква точно информация ще се ползва от всеки документ и коя мярка от индикативната финансова таблица ще се отчита с тази информация. Така например информацията от Справките за капиталовите разходи се използва за отчитането на инвестиционните интервенции по всички дейности, финансирани от

общинския бюджет, републиканския бюджет, а също и със средства на ЕС. От ИСУН 2020 е използвана информация за изпълнените неинвестиционни дейности („меки“ мерки) с финансиране от ЕС;

- Изготвяне на оценъчна матрица - въвеждане на така филтрираната информация в матрицата на ниво проект/мярка/дейност;
- Обобщаване на информацията на по-горно ниво – в случая на ниво „приоритетна ос“, тъй като специфични цели не са дефинирани;
- Представяне на обобщената информация в графичен вид за по-лесно онагледяване и възприемане.

Б. Методи за анализ и оценка на обобщената информация:

- Ползване на секторна експертиза. Оценка на изпълнението на ОПР е формално разделена между експерти по темите: „Техническа инфраструктура и екология“, „Икономическо развитие и туризъм“, „Социални дейности, здравеопазване, образование, култура и спорт“ и „Административен капацитет“.
- Количествен и качествен анализ. Използваният инструментариум на МО включва прилагането на определени критерии (произтичащи от конкретните цели), които характеризират качеството на изпълнението на ОПР до момента. Основните критерии за извършване на оценката са *ефективност* (какъв е постигнатият резултат спрямо поставената цел), *ефикасност* (какви са вложените средства за постигане на целта), *въздействие* (кои потребности на различните групи бенефициенти са удовлетворени), *устойчивост* (колко дълготрайни във времето ще бъдат постигнатите резултати).

В. Метод на партньорство със заинтересованите страни – хоризонтална дейност приложена през целия процес на подготовка и извършване на оценката, чрез ежедневна оперативна връзка между страните. Този процес осигури равнопоставено информиране и навременна консултация между страните. В процеса на изготвяне на формиране на широко сътрудничество между администрацията и всички заинтересовани страни в процеса на оценката е проведено и анкетно проучване посредством платформата google forms, която е разпространена по бърз и достъпен начин да широк кръг заинтересовани страни.

Г. Метод на обществено консултиране на политики – относно успешната реализация на процеса на съгласуване и обсъждане на изводите от междинната оценка.

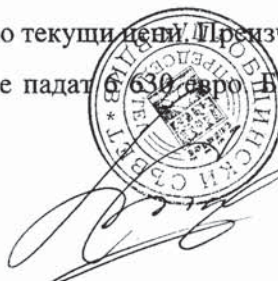
При подготовката на инструментариума за качествено изследване фокусът е ориентиран към проучване на индивидуалните оценки за постигнатия напредък по реализацията на ОПР на местни представители на социално-икономическите партньори, структури на гражданското общество и служители, работещи в общинска администрация.

За нуждите на съдържателния анализ на документацията са използвани следните *вторични* *источници на информация*: Областна стратегия за развитие на Област Пловдив за периода 2014-2020 г.; Регионален план за развитие на ЮЦР за периода 2014-2020 г.; ОПР на Община Пловдив за периода 2014-2020 г.; Програма за реализация на Общинския план за развитие на Община Пловдив за периода 2014-2020 г.; Годишен план за развитие на социалните услуги в Община Пловдив за 2016 г.; Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Пловдив (2011г.-2015г.); Общински план за действие в изпълнение на Националната стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността за периода 2015-2016 г.; Стратегия за развитие на образованието в Община Пловдив в периода 2017-2022 г.; Общинска образователна програма (2017-2019); (Оттам е взета информацията за Мярка 6.3 и Мярка 2.1. От експертите в отдел Образование бяхме насочени да ги използваме за тези точки. За нас не е проблем да отпаднат) Иновационна стратегия за интелигентна специализация на Община Пловдив 2016-2020; Концепция за пространствено развитие на 2015-2025 г.; „Програма за опазване на околната среда на Община Пловдив за периода 2014-2020 г.“. Реализирани мерки за подобряване качеството на въздуха; Програма за развитие, поддържане и опазване на зелената система на гр. Пловдив; План за действие към стратегическа карта за шум за агломерация Пловдив; Стратегическа карта за шум за агломерация Пловдив; Програма за управление на отпадъците на територията на община Пловдив за периода 2014-2020 г. Актуализация 2016 г.; Програма за управление на отпадъците на територията на община Пловдив и др.

5. Оценка на общото въздействие. Промени в социално-икономическата среда в периода на изпълнение на ОПР

5.1 Настъпили промени на национално ниво

В сравнение със сходни икономики България отбелязва значително по-слаби резултати, както по отношение на растежа на БВП, така и на БВП на глава от населението. По данни на НСИ през 2016 г. БВП възлиза на 92 635 млн. лв. по текущи цени. Превзчислен в евро, БВП е съответно 47 363 млн. евро, като на човек се падат 630 евро БВП за 2016 г.

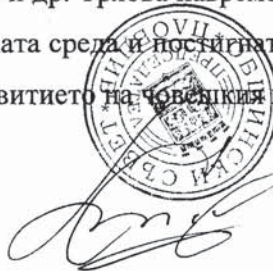

нараства в реално изражение с 3.4% спрямо 2015 година. През четвъртото тримесечие на 2016 г. спрямо същото тримесечие на предходната година относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката намалява с 0.2 процентни пункта до 3.3%. Индустриалният сектор намалява относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 1.0 процентен пункт до 23.8%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, се увеличава до 72.9% при 71.7% през съответния период на предходната година. Инвестициите формират 19.8% от произведения БВП.

Износът е в размер на 1 907.6 млн. евро - 3.9% от БВП за януари 2017 г., като се повишава с 255.6 млн. евро (15.5%) в сравнение с този за януари 2016 г. (1 652 млн. евро, 3.5% от БВП). Износът за януари 2016 г. нараства на годишна база с 1.0%. Вносът за януари 2017 г. е за 2 053.6 млн. евро - 4.2% от БВП, като нараства с 403.3 млн. евро (24.4%) спрямо януари 2016 г. (1 650.4 млн. евро, 3.5% от БВП). Вносът за януари 2016 г. намалява на годишна база с 8.0%.

Постепенното възстановяване на пазара на труда е стабилно, но се развива с бавни темпове. Това се дължи на неразрешени проблеми и потенциални рискове, отнасящи се до несъответствия между търсените и предлаганите умения и квалификации, както и демографските проблеми като емиграцията и намаляващото население в трудоспособна възраст. През четвъртото тримесечие на 2016 г. общият брой на заетите лица на 15 и повече навършени години е 3 005.9 хил. Относителният дял на заетите лица от населението на възраст 15 и повече навършени години е 49.2%, като в сравнение със същото тримесечие на 2015 г. намалява с 0.5 процентни пункта. В края на 2016 г. безработните лица са 214.9 хил., а коефициентът на безработица - 6.7%, като за мъжете той е 6.8% и 6.5% за жените. В сравнение с четвъртото тримесечие на 2015 г. броят на безработните лица намалява с 46.1 хил., а коефициентът на безработица - с 1.2 процентни пункта.

В България има висок дял на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване. Тези основни икономически и социални предизвикателства имат дългосрочни последици отнасящи се до здравеопазването, постигнатото образователно ниво и перспективите за заетост. Най-уязвимите групи тук са хората с ниска квалификация, ромите, жителите на селските райони и др. Трябва навреме да се обърне внимание на връзката между социално-икономическата среда и постигнатата степен на образование, защото това може да възпрепятства развитието на човешкия капитал.

През програмния период 2007–2013 г., България като пълноправен член на ЕС за пръв път участва в изпълнението на Кохезионната политика на Съюза, което позволи натрупването на практически опит в изпълнението, както на предприєдинителните програми и системите за управление и контрол, така и по отношение на цялостната институционална и нормативна рамка за изпълнение на Структурните инструменти. През втория за страната програмен период 2014–2020 г. България получава достъп до средства в размер на 9.9 млрд. евро, предназначени да финансират десет програми. В сравнение с изминалия програмен период 2007–2013 г., предоставените ресурси са се увеличили с 5.2%. Към средата на 2016 г. изпълнението на преобладаващата част от програмите е в начална фаза, като са извършени плащания по програми на обща стойност 293 486 455 евро. Изпълняваните програми през втория за страната програмен период до голяма степен следват същата структура и обхват, както и през периода 2007-2013 г. Основните разлики при двата периода се дължат на различното по обем финансиране, както и на факта, че оперативните програми за периода 2014-2020г. се реализират в различни макроикономически условия спрямо предходните програми. През втория програмен период продължава въздействието и резултатите от средносрочните и дългосрочни ефекти от проектите, реализирани през предходния период.

Като цяло България постига напредък при изпълнението на националните цели на стратегията „Европа 2020“. Добри резултати по отношение на енергийната ефективност, намаляване на емисиите на парникови газове и повишаването на дела на енергията от възобновяеми източници. По отношение на напредъка в изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки за 2015 г. – приети са някои мерки за подобряване на ефективността на разходите за здравеопазване, включително изготвянето на Национална здравна карта. Законодателни промени има и при банковия сектор, както и подобрения в банковия надзор и всеобхватен преглед на качеството на активите и тест за устойчивост на целия банков сектор. Въведените реформи на пазара на труда също отбелязаха напредък.

През новия програмен период, страната ни стартира с 8 оперативни програми, но реално програмите са 11, защото освен оперативните програми има и така наречени програми за съвместни действия. Усвояването на средствата по оперативните програми обаче в периода 2014-2016 г. върви с изключително бавни темпове, макар че регламентите на Европейската комисия за новия програмен период са съгласувани и публикувани през декември 2013 година. Въпреки това все още има програми, по които приемането на

проекти все още не е стартирало, а там където е стартирало е само по отделни подмерки, по една или друга оперативна ос. Изразходването на европейски пари основно се насочва към научно изследователската сфера, иновации, развитие на човешките ресурси, конкурентоспособност, развитие на селските райони. Като цяло разпределението на средства между отделните оперативни програми е балансирано и в голяма степен отговаря на поставени цели. Закъснението на стартирането на оперативните програми е повече от година и до голяма степен то се обяснява с липсата на административен капацитет, като роля за забавянето изиграха и парламентарните избори през 2014 г., създаването на ново правителство и липсата на приемственост между различните правителства. Някои от договорените вече в края на 2013 г. регламенти по оперативни програми бяха променени от наша страна, което наложи предоговаряне, което отложи старта на програмния период.

В настоящия етап се наблюдава много сериозно забавяне в определяне на правилата и стартиране на процедурите по отделни приоритетни оси, не само подмерки. Реалните очаквания са по-сериозно приемане на проекти и сключване на договори от средата на 2017 г., което отново ще ни изправи пред риска да се налага с ударно темпо да се приемат проекти в последните години на програмния период, т.е. съществува голям риск да не бъдат усвоени всички средства, които са предвидени.

5.2 Настъпили промени на местно ниво

Основен фактор с първостепенна важност и значение, който активно влияе върху равнището на териториалната концентрация и отраслова специализация на общественото производство е демографският процес. Броят на населението на община Пловдив към 2016 г. е повлиян от протичащите демографски процеси в страната.

На фона на твърде неблагоприятното демографско развитие, на страната като цяло, и на преобладаващата част от българските общини, процесите на демографската криза се проявяват доста по-слабо в община Пловдив.

Фигура 1 Брой на населението на община Пловдив в периода 2008-2016 г.

Източник: НСИ

Към 31.12.2016 г. наброява 343 424 души. През последните 4 години обаче статистическите данни разкриват процес на стабилизиране на броя на населението в общината, като спрямо 2011 г. населението на общината нараства с 1,5%. По-важен е фактът, че през последните четири години има стабилизиране в броя на населението и тенденция за лек ръст на нарастване на неговия брой. Процес на стабилизиране на броя на населението се наблюдава и при съседните общини Марица и Родопи, които са пряко свързани и със социално-икономическото развитие на Община Пловдив.

Данните от демографската статистика сочат, че основна роля за лекия ръст в броя на населението на община Пловдив има положителният механичен прираст. Положителният баланс между броя на заселените в общината и този на изселените към 2012-2016 г. е основният демографски фактор за лекото нарастване на броя на населението и през последните четири години. Коефициентът на механичен прираст е положителен и за периода е 2,3% средногодишно, а за последните три години – 4,2% средногодишно. За последните 4 години (от 2011 година насам), броят на заселилите се в общината надвишава броя на изселилите се, като по този начин донякъде компенсира отрицателния естествен прираст на населението, характерен за всички райони и области на страната.

Таблица 1 Механичен и естествен прираст на територията на община Пловдив (2010-2016 г.)

Година	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Живородени	Умирали	Естествен прираст
--------	----------	----------	-------------------	------------	---------	-------------------

2010	6972	8050	-1078	4002	3778	224
2011	4103	4166	-63	3800	3615	185
2012	5025	3869	1156	3611	3822	-211
2013	6109	3899	2210	3454	3752	-298
2014	5402	4494	908	3560	3942	-382
2015	5568	5156	4120	3631	3985	-354
2016	6726	4266	2460	3426	4087	-661

Източник: НСИ

Не се очакват значителни демографски промени, което означава, че за да се поддържа растежът на местната икономика, ще е необходимо да се увеличи производителността на труда.

Възрастовата структура на населението е основен демографски белег за качеството на работната сила на общината. Тя дава представа за възпроизводствените му способности, за неговия трудов потенциал и т.н. Към 2016 г., населението в община Пловдив под трудоспособна възраст е 54 800 души (16%), а над трудоспособна възраст – 64 387 души (21%). Населението в трудоспособна възраст в общината е 216 429, или 63%. Спрямо 2010 г. населението в трудоспособна възраст намалява с 6,5%, а това в над трудоспособна се увеличава с 12,1%. Благоприятен показател е увеличаването на населението в под трудоспособна възраст с 5,7% спрямо същата година.

Фигура 2 Население в под, в и надтрудоспособна възраст на територията на община Пловдив

Източник: НСИ

Застаряването на работната сила в условия на динамичен пазар на труда с постоянно променящи се изисквания към квалификацията и професионалните умения на заетите поражда необходимостта от непрекъснато повишаване на общия потенциал и учене през целия живот на работната сила. Наред с това е необходимо да бъдат предприети целенасочени мерки, с които да бъде спряно изтичането на активно трудоспособно население от територията на общината. Налице е съществуването на предпоставки за влошаване на условията за местно социално-икономическо развитие, което е видно и от нарастването на коефициента на възрастова зависимост, който показва, че през 2011 г. на 100 лица в трудоспособна възраст (15-64 г.) се падат 42 от населението в под и над-трудоспособна възраст, докато през 2015 г. този показател е 47,7 души.

Таблица 2 Възрастово съотношение на населението на територията на община Пловдив (%)

		2011	2012	2013	2014	2015
0 - 14/15 - 64	%	19,4	20,0	20,6	21,3	22,0
65+/15 - 64	%	22,8	23,4	24,0	24,9	25,8
0 - 14, 65+/15 - 64	%	42,1	43,4	44,6	46,1	47,7
65+/0 - 14	%	117,6	117,0	116,7	116,8	117,3
60 - 64/15 - 19	%	138,5	147,3	152,1	152,6	148,5

Източник: НСИ

Намаляването на броя на лицата от специфичните възрастови контингенти създава предпоставки за нарастване необходимостта и обхвата на здравните грижи, а увеличаването на под трудоспособното население предполага разширяване обхвата на образователната инфраструктура.

Ситуация на пазара на труда

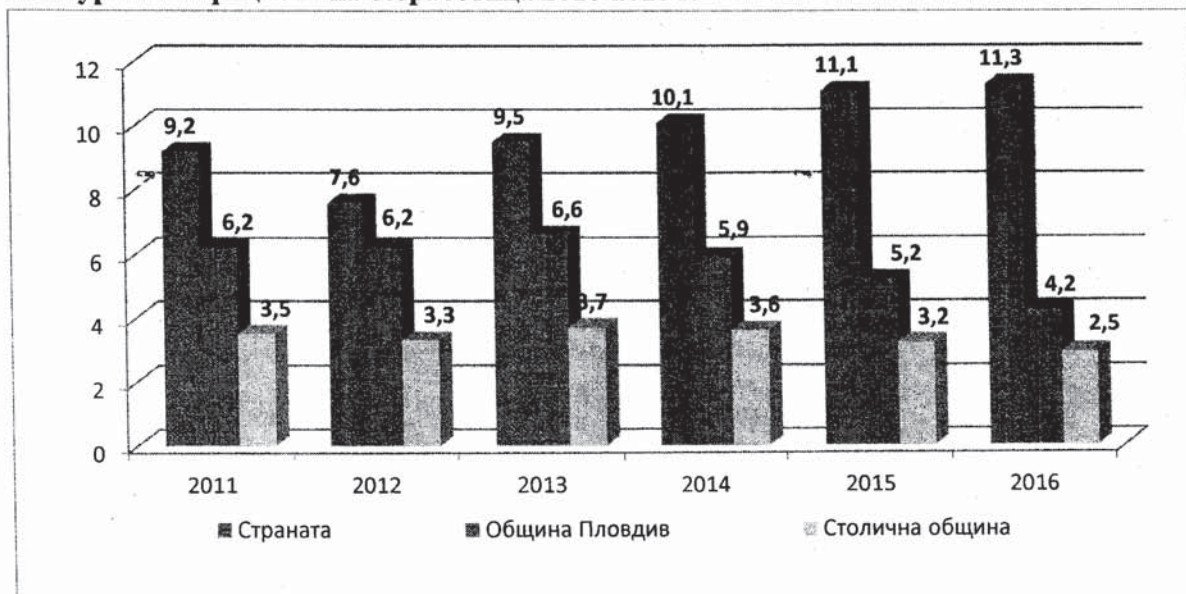
Възстановяването на пазара на труда в страната и на територията на община Пловдив продължи и през 2016 г., като за първи път от осем години коефициентът е под 5%. Регистрираните безработни лица в ДБТ Пловдив през 2016 г. са 6976 души, като общият им брой спрямо 2014 г. намалява с 28,6%. През 2013 г., в разгара на кризата на пазара на труда, коефициентът на безработица е 6.6%, при средногодишната безработица през 2013 г. за страната от 11,3%., като за трите години в периода на изпълнение на ОПР (2014-2016), безработицата на територията на община Пловдив търпи понижение с 2,4 процентни пункта и към края на 2016 г. Пловдив е сред градовете с най-ниска

безработица.

Фигура 3 Коефициент на безработица 2010-2016 г.

Източник: Агенция по заетостта

Сравнително бързото възстановяване на пазара на труда на територията на община Пловдив е последица от подобряването на икономическата конюнктура в общината и съседните общини, поне що се отнася до осезаемо положителен ефект върху пазара на труда. Сред причините за това са по-високата бизнес активност в община Пловдив и съседните общини, бързото развитие на сектора на услугите през последните години, както и сравнително високата трудова мобилност на населението.

Не се наблюдава и сериозен проблем с квалификацията и образованието на работоспособното население. Образователната структура на населението на възраст 25–64 години в област Пловдив остава почти непроменена (официалните данни за образователна структура на ниво община се генерират само на основа на националните преброявания на населението). През 2016 г. хората с висше образование са 25,2% (при 27,7% за страната), а тези с основно и по-ниско образование – 19,7% (при 17,7% за страната). Областта продължава традицията си за сравнително добро представяне на зрелостните изпити. На матурите по български език и литература през 2017 г., учениците от областта получават едни от най-високите оценки, като средната достига 4,33 при 4,22 за страната. Намаляването на студентите в област Пловдив следва общата тенденция в страната, но и през 2016 г. областта е сред първенците по брой на студентите спрямо населението. Населението на територията на община Пловдив в една степен

удовлетворява нуждите на бизнеса от квалифицирана работна ръка, което е една от предпоставките за високата инвестиционна активност на територията на общината в последните години.

Въпреки положителните тенденции в развитието на пазара на труда в периода на изпълнение на ОПР, традиционно висок остава процентът на младежка безработица. По данни на АЗ за 2016 г., регистрираните безработни в бюрата по труда на територията на общината са 6976 лица, като 16,1% или 1125 са регистрирани безработни до 29 годишна възраст. Въпреки това, в периода на изпълнение на ОПР на Община Пловдив 2014-2016 г., се наблюдава спад на младежката безработица, който се дължи, както на развитието на ИТ и аутсорсинг сектора, където са заети предимно млади хора, така и на реализираните програми за младежка заетост и активното включване на млади хора в тях. По НП "Старт на кариерата" - в периода 2014-2016 г. са включени общо 104 младежи до 29 годишна възраст, а по схема „Младежка заетост" на ОП „РЧР“ – 309. По схема "Обучения и заетост за младите хора"- включените са 32.

Висок остава и относителния дял на продължително безработните (регистрираните такива с продължителност на регистрация над 1 г.), като към края на 2016 г. той е 13,4%. В края на месец декември 2016 г., свободните работни места обявени в ДБТ – Пловдив са 588, като за едно такова място се борят 6 регистрирани безработни лица.

От останалите рискови групи на пазара на труда, регистрирани в ДБТ Пловдив - лицата с намалена работоспособност са 387, самотни родители - 41, майки с деца до три години – 318, лица от социални заведения – 2 и лица освободени от местата за лишаване от свобода /МЛС/ -12.

По данни на Териториално статистическо бюро Юг - общият брой на заетите лица в областта достига 278.9 хиляди или 48.5% от населението на 15 и повече навършени години. Увеличава се и дялът на заетите в зряла възраст между 55 и 64 години. В същото време броят на заетите лица от 15 до 64 години намалява с 0,1 % в сравнение с 2015 г. Броят на заетите лица с висше образование е бил 81.3 хиляди, със средно - 167.6 хиляди и с основно, и по-ниско образование - 30 хиляди души. Като цяло, дялът на заетите с висше образование е 67.2%, или с 1.4 процентни пункта по-нисък от този за 2015 г. За лицата със средно образование той е 56.6% и съответно с 0.3 процентни пункта по-висок. Тези, които са с основно и по-ниско образование, са 19.0%, което е минимално намаление спрямо 2015 година.

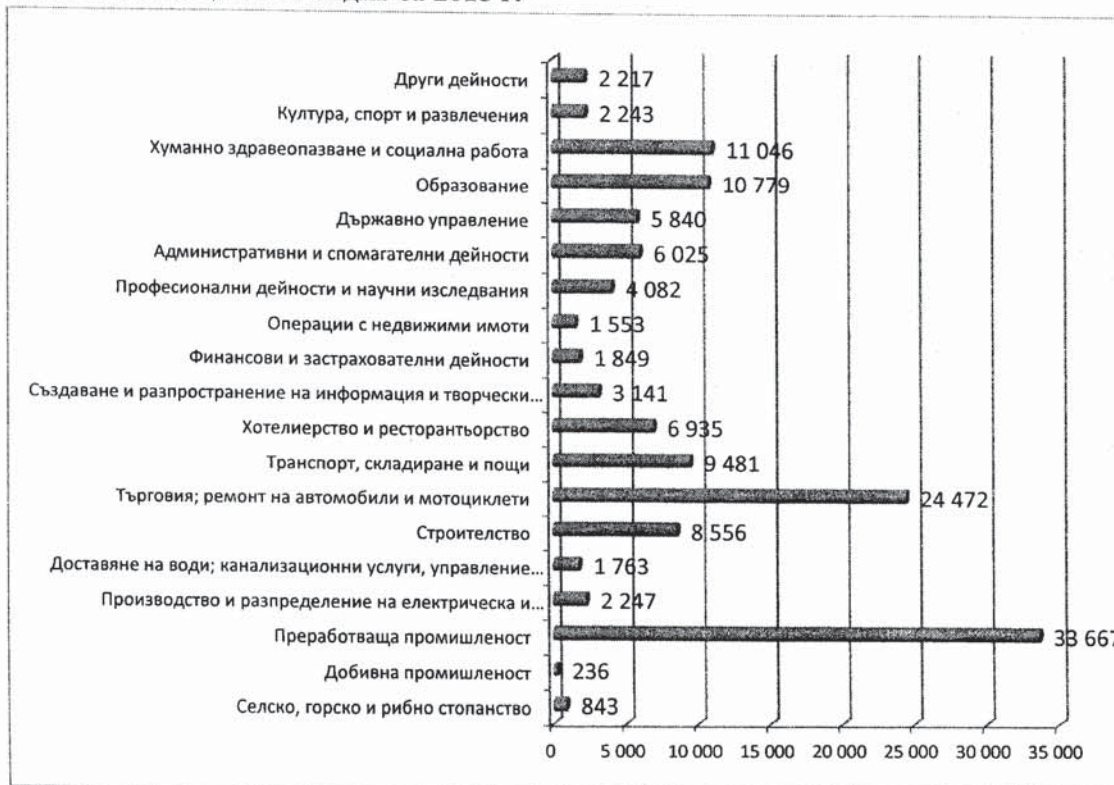
Въпреки подобряването на пазара на труда, заплащането на труда не търпи сериозни промени. По данни на НСИ през 2016 г., годишният общ доход средно на лице от

домакинство в област Пловдив е 4 381 лв. Работната заплата продължава да бъде основен източник за доходите на домакинствата, като тя формира 57.4% от общия доход на домакинствата. В номинално изражение обаче доходите на домакинствата от работна заплата намаляват. През 2016 г., домакинствата са разполагали средно на лице с 2 513 лв., получени от работна заплата, докато през 2015 г. тези средства са възлизали на 2 602 лв., т.е. доходът от работна заплата е намалял с 3.4%.

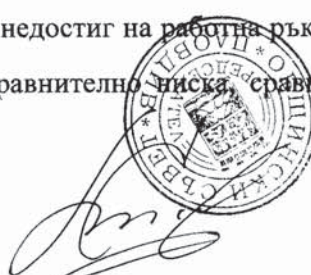
Към 2015 г. по данни на НСИ броят на наетите по трудово и служебно правоотношение на територията на община Пловдив е 136 975 души или 65,5% от наетите в областта. 24,6% от наетите са съсредоточени в преработващата промишленост, следвани от наетите в търговията (17,9%), хуманното здравеопазване и социална работа (8,1%), образование (7,9), транспорт.. (6,9%).

Фигура 4 Наети лица по трудово и служебно правоотношение по икономически дейности в община Пловдив за 2015 г.

Източник: НСИ, 2015

Въпреки подобряването на пазара на труда и ръста в индустрията заплащането на пазара на труда продължава да бъде сравнително ниско. В същото време се очаква да се появят сериозни проблеми на пазара на труда свързани с недостиг на работна ръка, а средната годишна работна заплата продължава да бъде сравнително ниска, сравнена с други

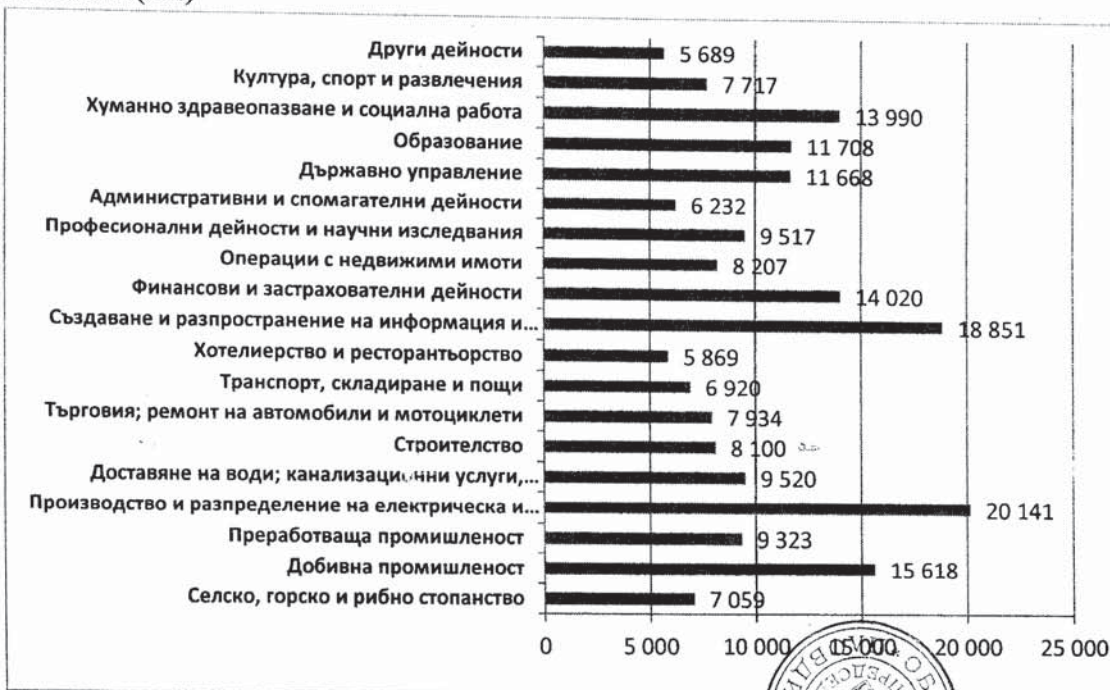

градове в страната.

По данни на НСИ средната годишна заплата в Пловдив в края на четвъртото тримесечие на 2015 г. е 9 548, като тя е висока в общественния сектор - 11 821 лв., при 8 874 в частния. Въпреки това, тя е с 6% по-висока от средните стойности на заплащането в областта. Спрямо 2011 г., предлаганата средна заплата нараства с 35%. Основните фактори за този ръст са два – повишаването на минималната работна заплата и положителните тенденции в икономическото развитие. Разбира се, намаляващият брой на безработните на чисто пазарен принцип води и до ръст на предлаганото заплащане, тъй като все повече работодатели се конкурират за все по-малко безработни - особено в икономически дейности, където свободните специалисти са малко.

Най-високо е заплащането в сектора на производство и разпределение на енергия, като спрямо 2010 г., увеличението на заплащането в тези дейности е с 18% по-високо. Икономическите дейности, в които е регистрирано значително увеличение на средната годишна работна заплата, са „Образование“ - с 23%, „Операции с недвижими имоти“ - с 27.3%, „Административни и спомагателни дейности“ - с 31% и „Селско, горско и рибно стопанство“ - 33%.

Фигура 5 Средна брутна годишна работна заплата на настите по трудово и служебно правоотношение в община Пловдив през 2015 г. по икономически дейности (лв.)

Източник: НСИ, 2015 г.

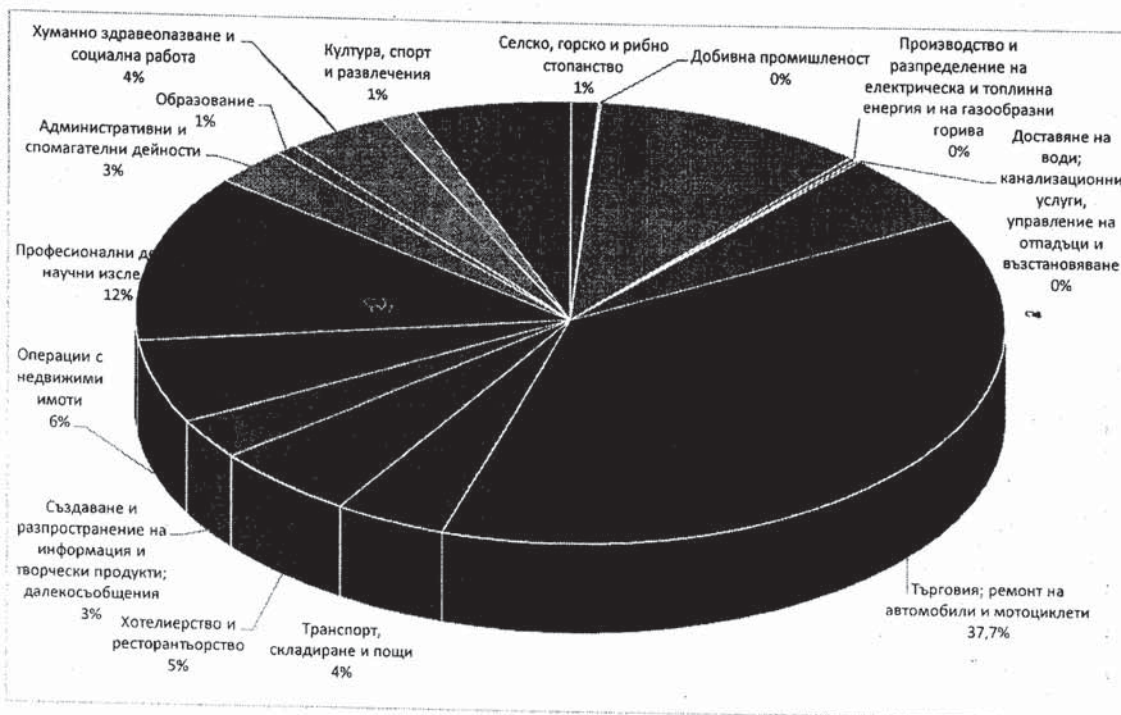
Индустрията продължава да е основен източник на заетост за нискоквалифицираните кандидати за работа. На територията на община Пловдив преобладават частните инвестиции в преработващата промишленост, благодарение на което значително по-малък дял от нискоквалифицираните хора се налага да разчитат на финансирани от общинните дейности и субсидирана заетост.

Двигателите на новата заетост на територията на общината са преработващата индустрия, аутсорсингът и бизнес услугите и секторът на ИТ. В периода след 2013 г. се наблюдава бързо развитие на секторите на информационни технологии и аутсорсинг на бизнес процеси. Осезаемо повишаване на заетостта се наблюдава в сферата на ИТ и аутсорсинг услугите, като според доклад на Industry Watch работните места в тази сфера на територията на област Пловдив се повишават с 15% спрямо 2008 г. развитието на ИТ сектора е съпроводено с рязко увеличаване на търсенето на софтуерни специалисти, което води и да значително повишаване на заплатите в сектора. В периода 2008 - 2013 г., средната заплата на ИТ специалистите в България се повишава с 57%, при среден ръст на заплатите в страната с 42% общо за всички сектори. Сред големите области най-осезаемо се повишават заплатите на софтуерните специалисти в Пловдив (с над 70% за периода 2008- 2013 г.)

Броят на предприятията в нефинансовия сектор на територията на община Пловдив през 2015 година е 24 300. Тенденцията, която се наблюдава във времето е на постепенно увеличаване на техния брой с около 2% годишно.

Фигура 6 Структура на общинската икономика по брой предприятия (2015 г. – по данни на НСИ)

С най-голям дял предприятия (37.7% от общия брой) е сектор „Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети”, въпреки че спрямо 2014 година има спад с 0.9 процентни пункта. На второ място, с дял от 12.4%, са фирмите, занимаващи се с професионални дейности и научни изследвания (3011 на брой). Преработващата промишленост е на трето място по брой предприятия от общия дял (10.1%), но от своя страна генерира най-много работни места и произвежда най-много продукция във финансово изражение.

Фигура 7 Динамика на броя на предприятията в общинската икономика

По данни на НСИ
През 2015 г., на територията на община Пловдив е произведена продукция в размер на 8757 млн. лева (с 15,3% повече от 2014 г.), с което се потвърждава тенденцията за

стабилен ръст на общинската икономика. Сектор „Преработваща промишленост“ дава най-големият дял от произведената продукция – 40.6 %, следван от сектор „Строителство“ – 13,2% и „Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети“ - 13.0%. През 2015 г. се отчита ръст на стойността на произведената продукция на предприятията на територията на община Пловдив от 115,3% спрямо 2014 г. Най-висок е делът на ръста в отраслите „Добивна промишленост“ (147.4%), „Хуманно здраве и социална работа“ (110,7%), „Култура, спорт и развлечения“ (159,6%) и „Създаване и разпространение на информация“ (139,5%).

Фигура 8 Динамика на произведената продукция в общинската икономика

По данни на НСИ

В икономиката на територията на община Пловдив през 2015 г. са заети 128 303 лица, което е с 1.8% повече спрямо 2014 г. Най-голям е броят на заетите в сектори „Преработваща промишленост“ – 28,9% и сектор „Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети“ – 23.9 %. През 2015 г. започва тенденция за леко увеличение на заетите лица на територията на община Пловдив при относително запазване на секторната структура на заетите.

Таблица 3 Брой на заетите в общинската икономика

Икономически дейности	Заети лица - брой	Ръст %	Отп. дял %
-----------------------	-------------------	--------	------------

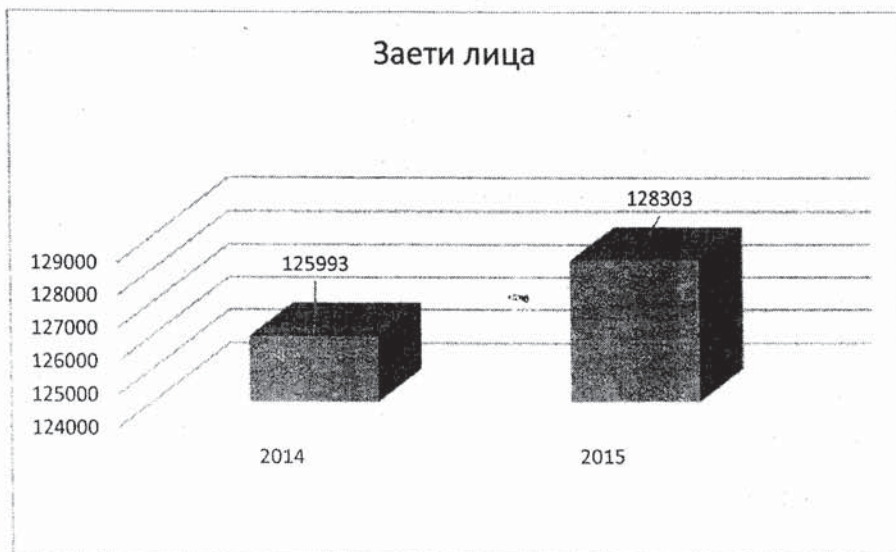
	2014 г.	2015		
ОБЩО ЗА ОБЩИНА ПЛОВДИВ	125,993	128303	101.8%	100.0%
Селско, горско и рибно стопанство	729	758	104.0%	0.6%
Добивна промишленост	241	252	104.6%	0.2%
Преработваща промишленост	35294	37132	105.2%	28.9%
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	2258	2101	93.0%	1.6%
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1771	1781	100.6%	1.4%
Строителство	9393	9371	99.8%	7.3%
Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	31297	30646	97.9%	23.9%
Транспорт, складиране и пощи	7763	8024	103.4%	6.3%
Хотелиерство и ресторантьорство	7632	7646	100.2%	6.0%
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	2471	2643	107.0%	2.1%
Операции с недвижими имоти	2149	2293	106.7%	1.8%
Професионални дейности и научни изследвания	5387	5573	103.5%	4.3%
Административни и спомагателни дейности	5890	5804	98.5%	4.5%
Образование	582	615	105.7%	0.5%
Хуманно здравеопазване и социална работа	9192	9560	104.0%	7.5%
Култура, спорт и развлечения	1466	1569	107.0%	1.2%
Други дейности	2478	2535	102.3%	2.0%

По данни на НСИ

Фигура 9 Динамика на заетите лица в общинската икономика

По данни на НСИ

Състояние на основните икономически сектори

Сектор „Селско, горско и рибно стопанство“

Сектор „Селско стопанство“ е с най-малък принос в общинската икономика на Пловдив. През 2015 година той е представен от общо 252 предприятия с 758 заети, при 239 предприятия с 729 заети през 2014 г. В сектора, през 2015 г. е произведена продукция в размер на 32 милиона лева при 33 милиона лева през 2014 г. Като цяло значението на сектора за общинската икономика продължава да намалява.

Сектор „Преработваща промишленост“

През 2015 г., предприятията от сектор „Преработваща промишленост“ произвеждат 40.6 % (42.3 % през 2014) от продукцията в общинската икономика. Броят им е 2449 или 10,1 % от общия брой фирми в общината. В сектора са заети 37132 лица (35924 през 2014). С развитието на технологиите е налице ръст на произведената продукция при намаляване на броя на фирмите и относително запазване на броя на заетите лица.

Сектор „Строителство“

Строителните предприятия в общината през 2015 г., са 1298, или 5,3% от общия брой при 1280, или 5,4% през 2014 г. Те са произвели продукция в размер на 1157 млн. лв. Заетите в сектора, са 9371, което прави 7,3% от общия брой на заетите в нефинансовия сектор. Секторът бележи непрекъснато намаление като брой на предприятията и заетите, което е резултат от недостатъчните като обем инвестиции

Сектор „Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети“

През 2015 г., предприятията работещи в този сектор са 9170 или 37,7% от всички нефинансови предприятия. Спадът спрямо предходния период продължава и през 2015 г. През 2014 г. предприятията, работещи в този сектор са 9 253 или 38,8% от общия брой предприятия. Положителното е, че продължава нарастването на произведената продукция, която има ръст от 106 % спрямо 2014 г. Броят на заетите в сектора за 2015 г. е 30 646 лица, като относителния им дял от общия брой на заетите в нефинансовите предприятия е 23,9%. Продължава тенденцията към намаляване броя на заетите в сектора – те са 31 297, през 2014 г.

Сектор „Услуги“

През 2015 г., предприятията работещи в този сектор са 11 007, или 45,3% от всички нефинансови предприятия. Увеличението спрямо предходния период продължава – през 2014 г. предприятията са 10 587, или 44,4% от всички нефинансови предприятия. Положителното е, че продължава нарастването и на произведената продукция 2357 млн. лева през 2015 г., което е ръст от 106 % спрямо 2014 г. Броят на заетите в сектора за 2015 г. е 46 262 лица, като относителния им дял от общия брой на заетите в нефинансовите предприятия е 36,1%. Продължава тенденцията към увеличаване броя на заетите в сектора – през 2014 г. те са 45 010. Сравнението на тези показатели показва невисоката ефективност на сектора – голям брой предприятия, относително висок дял на заетите и скромнен дял на произведената продукция. Основните показатели, характеризиращи сектор “Услуги“ през 2014 и 2015 година по отрасли са представени в следната таблица:

Таблица 4 Основни показатели, характеризиращи сектор Услуги

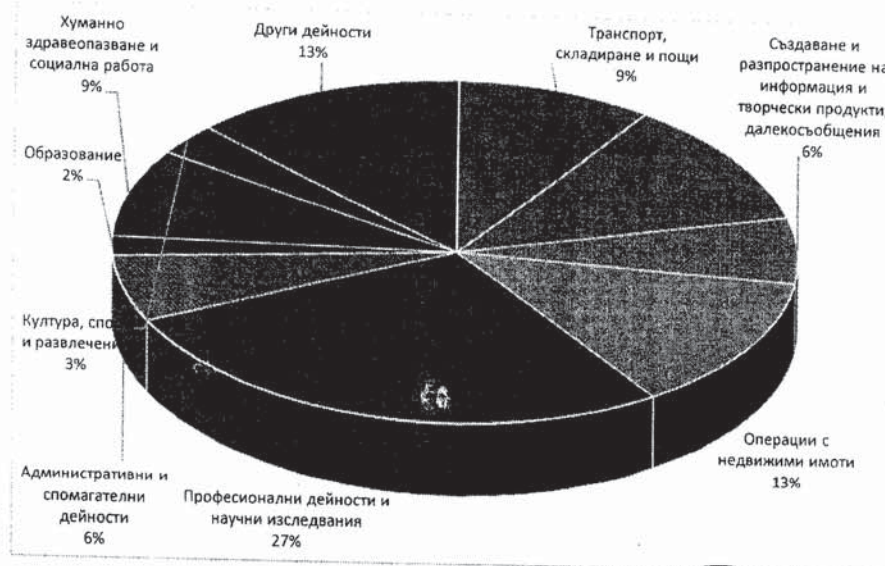
Сектор Услуги	2014		2015			
	Брой предприятия	Продължителност на работния ден	Заети лица	Произведена продукция (млн. лева)		
Общо	10587	2039	45010	11007	2357	46262
Транспорт, складиране и пощи	968	752	7763	1008	825	8024
Хотелиерство и ресторантьорство	1327	170	7632	1285	188	7646

Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	631	81	2471	702	113	2643
Операции с недвижими имоти	1325	139	2149	1431	170	2293
Професионални дейности и научни изследвания	2884	179	5387	3011	232	5573
Административни и спомагателни дейности	683	174	5890	685	178	5804
Образование	197	11	582	202	10	615
Хуманно здравеопазване и социална работа	923	394	9192	928	436	9560
Култура, спорт и развлечения	299	109	1466	330	174	1569
Други дейности	1350	30	2478	1425	31	2535

По данни на НСИ

Фигура 10 Структура на сектор «Услуги» по брой на заетите – 2015 г.

По данни на НСИ

Средната годишна заплата на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Пловдив през 2014 г. е 9028 лева. През 2015 г., средната годишна работна заплата вече е 9548 лева, което е в повече с 5,8%. Най-висока през 2015 г. е средната годишна заплата в икономическите дейности „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива” – 20 141 лева, „Добивна промишленост” – 15 618 лева, „Далекосъобщения” – 18 851 лева. Най-ниска е в икономическите дейности „Административни и спомагателни дейности” – 6232 лева, „Хотелиерство и ресторантьорство” – 5869 лева и „Селско, горско и рибно стопанство” – 7059 лева.

Изводи от анализа на състоянието на местната икономика в периода 2014-2016 г.

- Община Пловдив продължава да бъде основен икономически „двигател” на развитието на региона;
- В сравнение със София нивото на заплащане на труда все още е по-ниско, но разликата намалява през последните години
- Налице е устойчивост на основните структури и динамиката в тенденциите за развитие на общинската икономика.
- През 2016 година, за първи път коефициентът на безработица в община Пловдив е по-малък в сравнение с коефициента на безработица на България като цяло, което се дължи на високата инвестиционна активност на територията на общината, както и на съседните райони.

Оценка на първоначалните резултатите от изпълнението на ОПР

Докато в предходния раздел се анализират промените, настъпили на местно ниво на базата на обективни данни (предимно вторични статистически данни и тяхното интерпретиране), то в настоящия раздел за целите на оценката на ОПР на Община Пловдив е представена информация за индикаторите за изпълнение на ОПР на Община Пловдив, които са залегнали в системата за мониторинг и контрол на изпълнението на плана.

Съгласно Методическите указания на МРРБ, ОПР следва да включва разработена система за индикатори за целите на текущия мониторинг и оценки. Системата следва да включва индикатори за резултат и индикатори за въздействие. ОПР на Пловдив съдържа Матрица на индикаторите за наблюдение и оценка на ОПР 2014-2020 г. Посочени са

мерните единици, в които ще се измерват индикаторите, източниците на информация и периодичността на събирането на информация, но не навсякъде е съобразено, че информацията не за всички индикатори се генерира от статистиката на местно ниво.

Събирането на информация по отделните индикатори за периода на изпълнение на ОПР на Община Пловдив е извършвано в периода 2014-2016 г. непосредствено преди изготвянето на годишните доклади. На основата на набраната информация по отделните индикатори е изготвена оценъчна матрица на база на определените в Общинския план за развитие индикатори за резултат, които отразяват напредъка в постигането на целите на Общинския план за развитие на Община Пловдив в периода 2014-2016 г.

Анализът на данните от оценъчната матрица се допълва с вторични данни, чийто източници са НСИ, ДБТ- гр. Пловдив, РИОСВ, ИСУН, общинска администрация Пловдив, общински стратегически документи, публични бази данни и др.

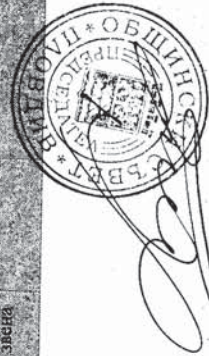
В таблицата по-долу е представена информация за постигнатите стойности на отделните индикатори към 31.12.2016 г., като за основа е използвана Матрицата на индикаторите за наблюдение и оценка на ОПР 2014-2020 г. на Община Пловдив.

The image shows an official circular seal of the Plovdiv Municipality. The seal contains the text "ОБЩИНСКИ СЪВЕТ ПЛОВДИВ" (Municipal Council Plovdiv) around the perimeter. In the center, there is a smaller emblem or logo. Overlaid on the seal is a handwritten signature in black ink.

Марка (№)	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност (година на отчитане)	Междина стойност /2017 г./	Целева стойност /2020 г./	Постигнато към края на 2016 г.
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 1: НАСЛЕДСТВО И ИЗКУСТВО								
Марка 1.1. Проучване, консервация и определяне на подполюща съвременна функция на археологически културни ценности	Брой проучени, разкрити и социализирани археологически обекти	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	4
Марка 1.2. Реставриране и реставриране на архитектурна културни ценности	Дял на изпълнените предписания за подобряване на физическото състояние на архитектурните културни ценности спрямо общия брой издадени предписания	Брой изпълнени предписания/брой издадени предписания	Община Пловдив, НИЦК	3 години	X	X	X	100%
Марка 1.3. Разработване на планове и програми за управление на културното наследство	Брой разработени планове и програми за управление на културното наследство	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	1
Марка 1.4. Създаване на организационна основа, капацитет и осигуряване на финансови инструменти за управление на културното наследство	Стойност на издадените средства по Оперативни програми свързани с културното наследство	Лева	Община Пловдив, ИСУН	3 години	470 744 лв. (към 2012 г.)	800 000 лв.	1 200 000	
Марка 1.5. Обвързване на различните културни ценности и исторически теми в единна система от културни маршрути и информационно представяне на историята на Пловдив	Брой на установените културно-опознавателни маршрути	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	4
	Брой указателни табели в градската среда ориентирани към културното наследство	Брой	Община Пловдив	Годишно	X	>150	>300	67
	Брой посещения в ТИЦ	Брой	ОП „Туризъм“	Годишно	18 581 (2012 г.)	21 500	26 000	96 785
Марка 1.6. Приложението на съвременните технологии за представяне на културното наследство	Внедряване на аудио-визуални техники при представяне на местните забележителности	Брой обекти с внедрена аудио или визуална система за представяне	Община Пловдив	3 години	X	X	X	1
Марка 1.7. Почтиване, поддръжка и социализация на река Марица	Реализирани проекти за облагораждане на р. Марица и околните и пространства	Брой	Община Пловдив	3 години	0	1	4	3
Марка 1.8. Повишаване атрактивността за отиди и релаксация на тепелата	Брой реализирани проекти за облагораждане на тепелата	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	

Марка (№)	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност (година на отчитане)	Междина стойност /2017 г./	Целева стойност /2020 г./	Постигнато към края на 2016 г.
Марка 1.9. Регенерация и адаптация на исторически сгради и насичането им със съвременни функции	Исторически сгради с нови функции	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	3
Марка 1.10. Увеличаване на площта, подобряване на състоянието на озеленените пространства и обвързването им в система	Зелени площи на глава от населението	Квадратен метър/жители	Община Пловдив	3 години	12.94 м2	15 м2	17.4 м2	
Марка 1.11. Обновяване на обектите на културната инфраструктура и разширяване на експозиционните площи	Обновени обекти на културната инфраструктура	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	3
Марка 1.12. Преосмисляне на откритите публични пространства чрез физическото им обновяване и използване като арена за културния живот на Пловдив	Големина на моноградените експозиционни площи	м2	Община Пловдив	3 години	X	X	X	9.8
Марка 1.13. Подкрепа за организирането и провеждането на разнообразни културни събития и прояви	Обновени ключови публични пространства с реализирани културни дейности	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	10
Марка 1.14. Подкрепа за организирането и провеждането на разнообразни културни събития и прояви	Проведени културни събития годишно	Брой	Община Пловдив	Годишно	75 (2013 г.)	86	99	208
ПРИОРИТЕНА ОБЛАСТ 2: НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ								
Марка 2.1. Осигуряване на необходимия капацитет на образователната инфраструктура	Места на 100 деца в детските градини в общината (Места в ДГ/100 деца)	Брой	Община Пловдив, МОН, НСИ	Годишно	77,9 (2012 /2013 г.)	87	98	80
Марка 2.2. Подобряване на средата за наука, образование и обучение	Образователни обекти с извършени мерки за енергийна ефективност	Брой	Община Пловдив	3 години	X	25	40 (52)	18
Марка 2.3. Подобряване на образователното равнище на населението	Относителен дял на лицата, над 17 години, със средно образование	Процент	НСИ	10 години	45.51% (2011 г.)	-	50%	
Марка 2.4. Стимулиране на приобщаването на нови знания и умения за лицата над 30 години	Лица над 30 г. преминали (пре)квалификационен курс	Брой	Община Пловдив, Агенция по заетостта	Годишно	X	X	X	649
Марка 2.5. Развитие на научне-исследователска дейност, ориентирана към нуждите на местната икономика	Обем на инвестициите в научни изследвания	Лева	Община Пловдив, университет, НСИ, научни звена	Годишно	X	X	X	

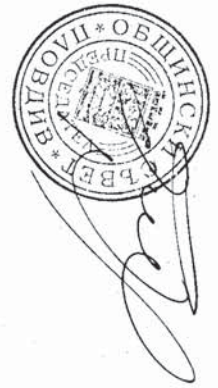

Марка (№)	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчетване	Базова стойност (година на отчетване)	Междинна стойност /2017 г./	Целева стойност /2020 г./	Постигнато към края на 2016 г.
Марка 2.6. Развитие на „зелена“ икономика на основата на рационално използване на ресурсите и повишаване на екологичното образование за опазване на компонентите и факторите на околната среда	Реализирани информационни кампании с насоченост върху проблемите на околната среда и алтернативните източници на енергия	Брой	Община	3 години	0	2	3	11
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 3: ПРОДУКТИ С ПЛОВДИВСКА МАРКА								
Марка 3.1. Създаване на природните и историческите дадености за формиране на комплексен и устойчив туристически продукт	Туристически маршрути обхващащи природните и исторически дадености на града	Брой	Община Пловдив	3 години	3 (2012 г.)	5	7	4
Марка 3.2. Осигуряване на мрежа от информационни и посетителски центрове, средства за туристическа информация и градска ориентация	Изградени туристическо-информационни и посетителски центрове	Брой	Община Пловдив	3 години	2 (2012 г.)	3	5	3
Марка 3.3. Обновяване на пловдивските индустриални зони	Реализирани инвестиции в съществуващите индустриални зони	Млн. лв.	НСИ, Община Пловдив	3 години	X	X	X	540
Марка 3.4. Насърчаване на малкия и среден бизнес и икономическите инициативи в сферите на преработвателната промишленост и туризма	Икономически субекти в областта на преработвателната промишленост	Брой	НСИ	Годишно	2 320 (2012 г.)	2 550	2 975	3951 (2015 г.)
Марка 3.5. Развитие на научна дейност и изследователски промишленост	Дял на заетите в туристическия сектор	Процент	НСИ	10 години	6,93 (2011 г.)	-	9,5%	-
Марка 3.6. Маркетингово представяне на пловдивските забележителности като част от наследството на Тракия	Публикувана научна трудова в областта на земеделието и хранителната промишленост от пловдивските университети и научни зрета	Брой	Община Пловдив, ул. Университетска, НСИ	3 години	X	X	X	-
Марка 3.7. Популяризиране на предимствата за инвестиране и икономическа инициатива в Пловдив	Разработени общи проекти със съседни общини в областта на културата и туризма	Брой	Община Пловдив, ИСУН	3 години	1	3	-	2
	Реализирани кампании за реклама на Пловдив като място за инвестиции	Брой	Община Пловдив	Годишно	X	6	-	11

Марка (№)	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност (година на отчитане)	Месечна стойност /2017 г./	Целева стойност /2020 г./	Постигнато към края на 2016 г.
Марка 3.8. Представяне и популяризиране на местните обичаи и занаяти	Брой културни събития за популяризиране на месните обичаи и занаяти	Брой	Община Пловдив	Годишно	X	X	X	3
Марка 3.9. Съхраняване на видността, атмосферата и функциите на ЦЧ на Пловдив	Брой реализирани проекти в изпълнение на Плана за опазване и управление (ПОУ) на Историческа зона „Филипополи-Тримонциум-Пловдив“	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	
Марка 3.10. Утвърждаване на Община Пловдив като панарен и конгресен център	Брой организирани търговски изложения	Брой	Община Пловдив	Годишно	X	X	X	20
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 4: ЖИЗНЕНА СРЕДА И СВЪРЪЗАНОСТ								
Марка 4.1. Повишаване на енергийната ефективност на публичните и жилищните сгради	Брой проекти по ИП 1 на ПО 1 на ОПРР за 2014-2020	Брой	Община Пловдив	3 години	X	30	14	-
Марка 4.2. Обновяване на обществените зелени пространства и осигуряване на нови места за отдих, спорт и други колективни дейности	Изградени детски площадки, спортни съоръжения и места за отдих	Брой	Община Пловдив (ОП „Градина и паркове“)	3 години	X	X	X	61
Марка 4.3. Развитие на съдържана инфраструктура в града	Изградени спортни съоръжения (комплекси и стадиони)	Брой	Община Пловдив	3 години	14	16	18	5
Марка 4.4. Извършване на разнообразни форми на градско обновяване	Използвана на велосипедната мрежа	Километър	Община Пловдив (ОП „Организация и контрол по транспорта“)	3 години	11 (2012 г.)	30	48	40
Марка 4.5. Изграждане и поддръжане на мрежа за алтернативно, в т. ч. велосипедно движение	Обособени паркинги за велосипеди	Брой	Община Пловдив (ОП „Организация и контрол по транспорта“)	3 години	X	20	34	690
Марка 4.6. Осигуряване на безопасни пешеходни пространства и достъпна градска среда	Площ на реновираните пешеходните пространства	m2	Община Пловдив (ОП „Организация и контрол по транспорта“)	3 години	X	X	X	
Марка 4.7. Подобрване на водоснабдителната и канализационната мрежа	Загуба на вода при преноса във водоснабдителната мрежа	Процент (консумирано количество/подадено количество)	Експлоатационни дружества	3 години	66,7 (2006 г.)	70%	76%	60,28%
Марка 4.8. Подобрване на качеството в дестина до заранно обслужване	Брой на линейките на 1 000 жители	Промила	ЦСМП – Пловдив, НСИ	Годишно	1,82 (2011 г.)	2,5	3,5	1,2

Марка (№)	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчетване	Базова стойност (година на отчетване)	Междинна стойност /2017 г./	Целева стойност /2020 г./	Постигнато към края на 2016 г.
	Брой на леглата в болниците на 1 000 жители	Промила	НСИ, РЗИ-Пловдив	Годишно	11,59 (2011 г.)	15	19	14,9
	Брой на лекарите на 1 000 жители	Промила	НСИ	Годишно	7,2 (2011 г.)	9	11,5	8,1
Марка 4.9. Оптимизиране на транспортната система и организацията на движението в община Пловдив	Брой реализирани проекти в обхвата на План за интегриран градски транспорт	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	4
Марка 4.10. Обновяване на уличното осветяване и приложението на енергийно-ефективно публично осветление	Дължина на уличното осветяване	Километър	Община Пловдив (ОП, Организация и контрол по транспорта и ОП "Градска и паркове")	Годишно	X	X	X	
Марка 4.11. Подобрени услуги на масовия градски транспорт	Услуги предлагани като част от МГТ	Брой	Община Пловдив, операторите на градски транспорт	3 години	0	1	2	4
Марка 4.12. Осигуряване на подходящи условия за релаксация на летищни дейности	Площ на териториите за летищни дейности	Хектар	Община Пловдив	3 години	X	X	X	
Марка 4.13. Намалване на концентрациите на показателите, определящи качеството на атмосферния въздух, в които е наличие превишение на установените в законодателството норми и високите нива на шум в околната среда от производствените и строителните дейности, транспорта, битовото отопляване и други неорганизиращи източници	Количество въглероден диоксид на жител за една година (CO ₂ /жител/год.)	Килограм	НСИ	Ежегодно	715,12 (2011 г.)	705	690	-
Марка 4.14. Публично поддържане и разпространение на информацията за мониторинг на околната среда и изградените софтуерни програми и приложения за мониторинг на качеството на околната среда и здравият риск	Брой на издалените бюлетени свързани с качеството на околната среда, годишно	Брой	Община Пловдив	Ежегодно	X	X+10%	X+20%	21
Марка 4.15. Въвеждане на системи за разделение събиране на битови отпадъци и подобряване ефективността на системите за	Събрани битови отпадъци на жител за една година	Кг./чов./год.	НСИ	Ежегодно	327,79 (2011 г.)	320	315	480

Марка (№)	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност (година на отчитане)	Междинна стойност /2017 г./	Целева стойност /2020 г./	Постигнато към края на 2016 г.
разделно събиране на масово разпространени отпадъци								
Марка 4.16. Постигане на добро химично и екологично състояние на повърхностните и подземните води	Реализирани проекти за почистване на речното корито на Марица	Брой	НСИ	Ежегодно	X	X	X	3
Марка 4.17. Създаване на условия за гарантиращи безопасността на гражданите и минимален здравен и екологичен риск по отношение на присъствието на безстопанствени домашни животни на обществени места	Обособени пространства за свободно разхождане на домашни кучета	Брой	Община Пловдив	Ежегодно	X	X	X	29
Марка 4.18. Създаване на условия за достигане на оптималните нива на шум в околната среда за всяка зона в града	Изградени противошумови барьери в градската среда	Брой	Община Пловдив	Ежегодно	X	X	X	
Марка 4.19. Активно взаимодействие и сътрудничество между Община Пловдив и граждански структури и неправителствени организации в дейности, водещи до подобряване качеството на живот и факторите на околната среда	Реализирани проекти с екологична насоченост в партньорство между общинската администрация и неправителствения сектор	Брой	Община Пловдив	Ежегодно	X	X	X	21
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 5: ПРИОБИЩАВАНЕ								
Марка 5.1. Интеграция на рисковите социални групи на пазара на труда	Брой лица обхванати от проекти за интеграция на рискови социални групи на пазара на труда	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	-
Марка 5.2. Повишаване на достъпа до образование на етническите групи	Дел на лицата от етнически групи, никога не посещавали училище	Процент	НСИ	10 години	7,32 (2011 г.)	6,5	5,5	
	Дел на лицата от етнически групи завършили основно образование	Процент	НСИ	10 години	34,64 (2011 г.)	43	50	
Марка 5.3. Осигуряване на възможности и стимулиране на обучение през целия живот	Дел на лицата с придобито поне основно образование на възраст между 30-69 год.	Процент	НСИ	10 години	85,25% (2011 г.)	86,15%	87,5%	

Марка (№)	Индикатор за резултат	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчетване	Базова стойност (година на отчитане)	Междина стойност /2017 г./	Целева стойност /2020 г./	Постигнато към края на 2016 г.
Марка 5.4. Стимулиране на уължения трудов стаж или т. нар. политика за „активно старееще“	Дял на лицата в пенсионна възраст от икономически неактивното население	Процент	НСИ, ДБТ-Пловдив	10 години	29,5% (2011 г.)	X	27%	-
Марка 5.5. Социални услуги гарантване на достъпно и качествено зравосъстояние	Брой социални услуги предоставяни от общината	Брой	Община Пловдив	Ежегодно	35 (2013 г.)	37	39	49
ПРИОРИТЕТНА ОБЛАСТ 6: СЪТРУДНИЧЕСТВО В РАЗВИТИЕТО								
Марка 6.1. Повишаване на административния капацитет за разработване и управление на проекти	Брой проекти за развитие на административния капацитет	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	10
Марка 6.2. Популяризиране на финансовите инструменти на ЕС и възможностите на публично-частните партньорства	Реализирани ПЧП и проекти с финансовите инструменти на ЕС	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	-
Марка 6.3. Координиране на комуникация между общинската администрация, образователните институции и бизнеса за планиране и актуализиране на образователните програми	Брой актуализирани учебни програми, в съответствие с изискванията на пазара на труда	Брой	Община Пловдив, НПО	3 години	X	X	7	6
Марка 6.4. Формиране на партньорски мрежи за управление и изява на културното наследство и живот на Пловдив	Брой партньорски проекти за изява на културното наследство	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	28
Марка 6.5. Създаване на мрежа за обмен на информация и диалог между Община Пловдив и различните заинтересовани страни	Брой организирани съвместни дискуссионни форуми/публични инициативи	Брой	Община Пловдив	Годишно	X	X	X	26
Марка 6.6. Подкрепа за създаването на кълстери в подходищи производства и услуги, включително и при сътрудничество с други общини	Създадени и работещи кълстери в сътрудничество с други общини	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	2
Марка 6.7. Създаване на организационна основа за междуобщинско сътрудничество в предоставянето на услуги	Брой съвместно предоставени публични услуги с други общини	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	-
Марка 6.8. Насърчаване на електронното управление в Община Пловдив	Брой предлагани електронни услуги за гражданите и бизнеса	Брой	Община Пловдив	3 години	X	X	X	9

Въз основа на таблицата по-горе, и като втори етап от оценката на първоначалните резултати от изпълнението на ОПР, в табличен вид срещу всеки индикатор е отбелязан статуса му на:

- изпълнен;
- в процес на изпълнение, в т.ч. добро изпълнение ($\geq 50\%$ от целевата стойност) или изоставащо изпълнение ($< 50\%$ от целевата стойност);
- нестартирало изпълнение (към 31.12.2016 г.).

Приоритетна област 1: НАСЛЕДСТВО И ИЗКУСТВО

Матрицата, отчитаща степента на изпълнение на индикаторите е следната:

Индикатор	Мярка	Целева стойност	Постигнато към 31.12.2016	Добро изпълнение $\geq 50\%$ от целевата стойност	Изоставащо изпълнение $< 50\%$ от целевата стойност
Брой проучени, разкрити и социализирани археологически обекти	брой	X	5	✓	
Дял на изпълнените предписания за подобряване на физическото състояние на архитектурните културни ценности спрямо общия брой издадени предписания	Дял %	X	100%	✓	
Брой разработени планове и програми за управление на културното наследство	Брой	X	1	✓	
Стойност на изплатените средства по Оперативни програми свързани с културното наследство	лева	1200000		✓	
Брой на установените културно-опознавателни маршрути	брой	X	4	✓	

Индикатор	Мярка	Целева стойност	Постигнато към 31.12.2016	Изпълнение спрямо целевата стойност	Изоставено изпълнение <50 % от целевата стойност
Брой указателни табели в градската среда ориентирани към културното наследство	брой	>300	67		✓
Брой посещения в ТИЦ	брой	26 000	96785	✓	
Внедряване на аудио-визуални техники при представяне на местните забележителности	брой	X	1	✓	
Реализирани проекти за облагородяване на р. Марица и околните и пространства	брой	4	3	✓	
Брой реализирани проекти за облагородяване на тепетата	брой	X	1		
Исторически сгради с нови функции	брой	X	+1	✓	
Зелени площи на глава от населението	м2	17,4 м2			
Обновени обекти на културната инфраструктура	брой	X	3		
Големина на новоизградените експозиционни площи	м2	X	958		
Обновени ключови публични пространства с реализирани културни дейности	брой	X	10		
Проведени културни събития годишно	брой	99	208	✓	

В рамките на *Приоритетна област 1: НАСЛЕДСТВО И ИЗКУСТВО* са заложили 13 мерки и 16 индикатори за тяхното изпълнение. Необходимата информация е набрана по данни от общинската администрация и информационната система ИСУН.

В Общинския план за развитие, приоритетната област Наследство и изкуство обхваща трите основни проявления на управлението на културното наследство – опазване, пълноценно представяне и трайно насищане със съвременни функции. В плана са предвидени необходимите дейности за активното включване на природното наследство в градския живот на Пловдив. Целта е, чрез единното разглеждане на природните дадености, културното наследство и културния живот да се съхранят и подчертаят пловдивските идентичност и атмосфера.

Приоритетната област е свързана с постигането на Стратегическа цел 3: Изявени в единство наследство и изкуство, както и със Стратегическа цел 1: Пълноценна градска среда и Стратегическа цел 2: Икономика на знанието и равните възможности, във връзка с ролята на приоритета за развитието на културния туризъм. Тук се съдържат и предпоставките, създаващи условия за ролята на Пловдив като културен център. Изборът на Пловдив за Европейска столица на културата 2019 г. е от голямо значение за общината. Това значение има множество измерения – културно, икономическо, социално и всички те са свързани с разкриване потенциала на Пловдив и създаване на нови възможности за развитие. Водеща роля в подготовката на кандидатстването и осъществяването на този проект има Общинска фондация „Пловдив 2019“. В периода 2014-2017 г. фондацията осъществява дейности, свързани както с администрирането на процеса по успешното представяне на кандидатурата на Пловдив, така и с организирането на културни събития и социалното включване на различни групи в живота на общината. Тези дейности не са позиционирани в една отделна мярка на Общинския план за развитие 2014-2020 г. и могат да бъдат разглеждани в различни мерки на Приоритетна област 1: НАСЛЕДСТВО И ИЗКУСТВО - Мярка 1.3. Разработване на планове и програми за управление на културното наследство, Мярка 1.4. Създаване на организационна основа, капацитет и осигуряване на финансови инструменти за управление на културното наследство, Мярка 1.9. Регенерация и адаптация на исторически сгради и насищането им със съвременни функции, Мярка 1.11. Обновяване и доизграждане на обектите на културната инфраструктура и разширяване на експозиционните площи, Мярка 1.13. Подкрепа за организирането и провеждането на разнообразни културни събития и прояви.

Мярка 1.1. Проучване, консервация и определяне на подходяща съвременна функция на археологически културни ценности

Изпълнените дейности по тази мярка са както следва:

Под ръководството на Община Пловдив са извършени проучване, изпълнение на консервационно-реставрационни работи и експониране на място на недвижими археологически ценности на следните обекти:

- Археологически комплекс Небет тепе
- Античен форум - север (вкл. Одеона)
- Античен форум - запад (вкл. Западна порта и с благоустрояване и обзавеждане на околното пространство)
- Комплекс Античен форум - югоизток
- Голямата базилика на Филипопол

Мярка 1.2. Консервация и реставрация на архитектурни културни ценности и адаптиране за съвременни функции

Изпълнените дейности по тази мярка са както следва: Благоустрояване на градската среда в Старинен Пловдив е в процес на извършване, осъществява се на територията на АИР, но са под прякото управление и контрол на Община Пловдив, както следва:

- Пренареждане на калдъръм в Стария град
- Подмяна на улично осветление
- Проект за изграждане на художествено осветление на Хисар Капия, храм „Св. Константин и Елена”
- Благоустрояване и обзавеждане на места за кратък престой и почивка в Старинен Пловдив

Осъществява се и изпълнение на консервационно-реставрационни работи и строително-монтажни работи по архитектурни ценности, вкл. адаптация на неизползвани сгради или помещения за нови функции и усвояване на подземни пространства в Старинен Пловдив за нуждите на музейните експозиции и фондохранилища, в съответствие с ежегодни програми на общината, както следва:

Обновени са следните обекти на културната инфраструктура:

Таблица 5 Обекти на културната инфраструктура 2014

Римски стадион	494 400
Обект: Къща "Занаятчийско ателие" на ул. "Стръмна" №1, гр. Пловдив	10 399
Обект: Къща "Реставрационно ателие" на ул. "Цанко Лавренов" №11, гр. Пловдив	28 512
Обект: Къща на ул. "Цанко Лавренов" №10, гр. Пловдив	10 076
Обект: Къща "Недкович" на ул. "Цанко Лавренов" №3, гр. Пловдив	9 232
Обект: Старинна аптека "Хипократ" на ул. "Съборна" №16, гр. Пловдив	13 127
Обект: "Балабанова къща" на ул. "Константин Стоилов" №57, гр. Пловдив	21 723
Шестте къщи в Стария Пловдив	93 071
Къща на ул. "Стръмна" №3	207 063
Къща "Клианти"	141 261

През 2015 г. се осъществява изпълнение на консервационно-реставрационни работи и строително-монтажни работи по архитектурни ценности, вкл. адаптация на неизползвани сгради или помещения за нови функции и усвояване на подземни пространства в Старинен Пловдив за нуждите на музейните експозиции и фондохранилища, в съответствие с ежегодни програми на общината. Обновени са следните обекти на културната инфраструктура:

Таблица 6 Обекти на културната инфраструктура 2015

Обект	
"Одеон" (за този обект средствата са за 2015 и 2016 г.)	230 585
Къща "Клианти" (етап 2015 г.)	262 346
ЧИФТЕ БАНЯ	65 683
РЕМ Пловдив	117 129
АНТИЧЕН ТЕАТЪР	259 671

През 2016 г. се осъществява изпълнение на консервационно-реставрационни работи и строително-монтажни работи по архитектурни ценности, вкл. адаптация на неизползвани сгради или помещения за нови функции и усвояване на подземни пространства в Старинен Пловдив за нуждите на музейните експозиции и фондохранилища, в съответствие с ежегодни програми на общината. Обновени са следните обекти на културната инфраструктура:

Таблица 7 Обекти на културната инфраструктура 2016

Реставрация, консервация, експониране на подземни археологически структури и пространства под ОРХЕСТРАТА и крепостни стени от южната част на археологическият комплекс. Благоустрояване на южна площадка- подход към подземни пространства и цялостна подмяна настилка на сцената за обект „АНТИЧЕН ТЕАТЪР НА ФИЛИПОПОЛ“, в УПИ I-Античен театър, кв.8, Старинна градска част, гр. Пловдив.

Ремонтни дейности на съществуваща сграда - УПИ II - Комплекс Стари занаяти, Старинна градска част, находяща се на ул. "Стръмна" №1, както и отводняване на дъждовни води в дворни пространства на 2 броя къщи в стария град: къща "Хиндлиян" и къща "Стамболян"

Къща на ул. Цанко Лавренов №11 за изграждане на дигитален център на Проект „Дигитално културно-историческо наследство на Община Пловдив“

Мярка 1.3. Разработване на планове и програми за управление на културното наследство

През 2014 година започва прилагането на Културна стратегия на Община Пловдив 2014-2024 г. Културната стратегия на Община Пловдив предлага обща рамка и насоки за развитието на секторите на културата и творчеството. Основните цели, които си поставя документът, са да се подобри нивото на образование, управление, взаимодействие и партньорство в сферата на културата, да очертае посоки и устойчиви политики за успешното позициониране и популяризиране на Пловдив на културната карта на Европа. Стратегията цели да се създаде благоприятна база за опазване и валоризиране на богатото културно наследство на града и за развитие на културните и творческите индустрии. Стратегическия документ третира темата за културния туризъм, като ефективна база за икономически и социален просперитет. Пловдив е съхранил богато материално и нематериално наследство, сътворено при взаимното влияние на културните традиции и ценностните системи на цивилизации и народи. Взаимодействието на хората с естествените природо-географски фактори: река Марица с нейното битово, стопанско, транспортно и комуникационно значение и хълмовете - естествени места на защита и на свещени обреди, както и на рано утвърдените се пътища

с трансконтинентално значение, играят важна роля за оформянето на неповторим културен пейзаж и незабравими гледки. Съхранените традиции и обичаи, съвременните културни практики и моделът на съвместно живеене се вписват в социалното и нематериалното културно наследство на града. По този начин ролята на Стратегията е да формулира устойчиви политики, които отговарят адекватно на богатото културно наследство на града и дават възможност за развитие на потенциала му в съвременността. През 2015 г. и 2016 г. е направен независим мониторинг на изпълнението на Стратегията от екип на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, паралелно с мониторинг по изпълнението на програмата от Апликационната книга на Общинска фондация „Пловдив 2019“. Към момента, основните изводи са, че прилагането на Стратегията е „свидетелство за утвърждаването на града като водещ културен център у нас с динамично развитие на културните институции и голям потенциал за разгръщането на културните индустрии. Общината заделя значим и стабилен дял от своя бюджет в подкрепа на този сектор, който получава допълнително финансиране и от други европейски и местни източници. Приносът на Общината за формирането на културната идентичност на града се измерва и с иновативни подходи за управление, които разчитат на отворени методи за избор на приоритети и висока степен на сътрудничество между местната власт и неправителствените организации, работещи в областта на културата“.

Мярка 1.4. Създаване на организационна основа, капацитет и осигуряване на финансови инструменти за управление на културното наследство

Сектор „Култура“ е един от основните приоритети на Община Пловдив, което намира израз в неговото бюджетно финансиране. Община Пловдив наложи своята проактивна политика, която се изразява както с нарастването на бюджета за култура, така и със създаването на среда и подкрепа на инициативи за прилагането на нови технологии и иновативни практики. За първи път в Пловдив се отделя такъв голям бюджет за култура. Средствата са в размер на 6,8% от общинския бюджет. Средствата за дейност са разпределени по следните приоритетни направления:

Таблица 8 Приоритетни направления - лева

За реализиране на Общинския Културен календар	1 350 000	1 391 460	1 436 400
За дейността на Фондация „Пловдив 2019“	450 000	571 120	999 460
Дом на културата „Борис Христов“	450 000	635 828	433 355
Смесено финансиране на държавните културни институти: Държавна опера - Пловдив, Държавен куклен театър - Пловдив, Драматичен театър - Пловдив	200 000	180 000	180 000
Духов оркестър и Биг Бенд-Пловдив	60 000	60 000	60 000
Читалищна дейност	80 000 лв.	80 000 лв.	100 000
Фолклорен ансамбъл „Тракия“	791 066 лв.	824 227 лв.	8664

През 2015 г., Фондация „Пловдив 2019“ организира редица обучения по набиране на средства и дарителски практики с помощта на “Фондация работилница за граждански инициативи“ (ФРГИ), и ACULTOS. Обсъдени са практики в работата с частния сектор, спонсори и спонсорски пакети, както и подходи за привличане на частни средства в културната сфера. Също така са разгледани теми като работа с доброволци и спонсорски стратегии, ПР и международни комуникации, граждански инициативи.

Мярка 1.5. Обвързване на различните културни ценности и исторически теми в единна система от културни маршрути и информационно представяне на историята на Пловдив

Изпълнените дейности по тази мярка за 2014 година са както следва:

- Обновяване и допълване на експозиции и съвременно техническо оборудване на музеите, ГХГ и обектите, стопанисвани от ОИ „Старинен Пловдив“.
- През юли 2014 г., с откриването на зала за прожекции на 3D филм „Пловдив през II в.“ в обект „Римски стадион“, ОИ „Старинен Пловдив“ изгради пропускателна система за достъп с генериране на индивидуални баркод билети.
- През 2014 г. започва разширяването на мрежата на специализиран софтуер за продажба на тематични сувенири в обект „Малка Базилика и къща „Клианти“.
- През 2014 г. ОИ „Старинен Пловдив“ е оборудвал обектите Малка базилика, Аптека „Хипократ“, къща „Клианти“ и Балабанова къща с техника, предназначена за

аудиовизуално поднасяне на информацията с цел повишаване качеството на туристическото обслужване.

През 2014 година 24 798 души са посетили Туристическия информационен център, 32 026 души са го посетили през 2015 г и 39 961 души - през 2016 г.

Установени са следните културно-опознавателни маршрути

1. Безплатен опознавателен пешеходен тур

Безплатният пешеходен тур, разработен и осъществен от ОП "Туризм", съвместно с ОИ "Старинен Пловдив", е провеждан всяка сряда през 2014 г. Маршрутът включва пл. Централен през Античния форум, Главната улица, Античен Стадион, Архитектурно-исторически резерват "Старинен Пловдив" до Археологически комплекс Небет тепе. Опознавателен тур с повече от 40 забележителности в Пловдив.

Екскурзоводска беседа на български или английски езици.

2. Маршрут „По римския път“ – тематичен маршрут, разработен през 2014 год. от ОП „Туризм“ и обхваща: Античен театър, Римски стадион, Форум на Филипопол, Аквадукт на Филипопол, късноантична сграда „Ейрене“, Малката раннохристиянска базилика. Маршрутът се популяризира и рекламира и под формата на брошура.

3. Ежедневни опознавателни маршрути „Пловдив фрийд тур“ на английски език, организират се от Сдружение 365 /сдружение с нестопанска цел/ в партньорство с Община Пловдив.

Културно-исторически и природни забележителности в Община Пловдив, обозначени с **информационни табели за археологически и природни обекти** (по образец на табелите за Римския стадион, пред самите обекти):

1. Културно-исторически забележителности - 9 броя

2. Природни забележителности – 18 броя

Поставени са:

1. Указателни стрелки от южна страна на пешеходен подлез „Аптека Марица“ и от североизточната и северозападната страна на „Тунела Север“- 16 броя ;

2. Информационни табели – 10 броя, вкл. на сграфито Димитър Киров - Сграфито „Тракийски конник“, 1973, Сграфито „Захарий Зограф“, 1973, Сграфито „Орфей“ 1973, Сграфито „Коне – Колесница“, 1966, Сграфито „На Георги Божилов – Слона“, Малка

базилика“, „Римски акведукт“ и „Антични Керамични пещи“, „Античен театър“, „Къщата на ритора“.

3. Информационна табела пред сградата на Община Пловдив – 1 бр.

4. Указателна табела за пл. Димитър Киров – 1бр.

Сред неоспоримите фактори, които увеличават приходите и посещаемостта в обектите, стопанисвани от ОИ „Старинен Пловдив“ в периода 2014-2017 г. са:

- Въвеждането в продажбата на няколко вида **входни комбинирани билета**, които дават възможност на посетителите, по-изгодно да разгледат повече обекти;
- Предлагането на нов вид туристически продукт - **3D филм** за историята на Римския стадион „Пловдив през II в“;
- Откриване на нови туристически обекти и услуги:
  - Малка Базилика;
  - Кино зала обект „Римския стадион“;
  - Къща „Клианти“
- Изграждане и надграждане на пропускателна система с баркод билети във всички обекти. Системата позволява нагледност и унификация при отчитане, упражняване на контрол и повишава нивото на обслужване;
- В периода 2014-2016 г. ОИ „Старинен Пловдив“ получи финансова субсидия от Агенцията за хора с увреждания, свързана с осигуряване възможности за работа на хора с увреждания в ОИ "Старинен Пловдив".

Мярка 1.6. Приложение на съвременните технологии за представяне на културното наследство

Пловдивските регионални културни институти са реализирали редица партньорски проекти, свързани с проучване, реставриране и експониране на културно-историческо наследство.

Градска художествена галерия – Пловдив

- „Съхранената памет на един френски колеж в Пловдив“ – проучване; реставриране и рамкиране на 100 ценни френски гравюри от фонда на Галерията, създаване и експониране на временна изложба с каталог.
- Дигитализация на движимото културно наследство на Пловдив. ГХГ-Пловдив участва в проект "Дигитално културно-историческо наследство на община Пловдив". За 2016 година е извършена дигитализация на 3200 единици културни

- ценности (живопис, графика, художествена фотография)
- Изпълнение на проект със спечелено финансиране от Министерството на културата „Реновиране на 35 картини от временна изложба на Златю Бояджиев, включващо цялостно почистване, реставрация и рамкиране“.
  - Съвместна инициатива с РИО-Пловдив относно провеждане на открити уроци по изобразително изкуство в сградите с постоянни експозиции на ГХГ-Пловдив. Нови познания за българските художници и техните най-представителни творби, на място в галерийното пространство получиха 220 ученици от 3-ти до 11-ти клас от различни пловдивски училища.
  - Съвместен проект със Софийска градска художествена галерия. Реализиране на юбилейна изложба „Между модерното и канона“, посветена на 120 години от рождението на Цанко Лавренов на два етапа: представяне в СГХГ от 7 юни-14 август и представяне в ГХГ-Пловдив между 7 и 28 октомври 2016 г.
  - Съвместна инициатива с ХГ – Стара Загора. Юбилейна изложба в ХГ - Стара Загора по случай 125 години от рождението на Димитър Гюдженов. Участват творби от ГХГ-Пловдив.
  - Съвместна инициатива с Постоянното представителство на България в ООН – Женева, Швейцария, касаещо представяне на колекция „Кирилицата“ от 30 картини на пловдивски художници по повод 24 май (от 19 май до 03 юни 2016 г.).
  - Съвместна инициатива с АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ - Организиране на Петото издание на “Национален конкурс Алианц България за живопис, скулптура и графика”.
  - Съвместни инициативи с пловдивските художествени училища: - Публична защита на дипломни работи на НГСЕИ, - Юбилейна изложба на преподаватели от НХГ „Цанко Лавренов“, - Участие на ученици в Европейската нощ на музеите на 21 май.
  - Участие в проект на Институт за приложна музеология и Министерство на културата по повод Националните чествания на 140-а годишнина на Априлското въстание - Подготовка и предоставяне на творби от фонда на ГХГ – Пловдив в Националната изложба „Сътворяването на свободата: Априлското въстание в българското изкуство“, галерия „Средец“, Министерство на културата, София.
  - Участие в обучение „Разширяване на достъпа до културно наследство, осигуряване на интелектуална и физическа достъпност за посетители с допълнителни (специфични) потребности“, организирано от Министерството на културата и програма „Творческа Европа“ на ЕС.

- Включване в програма за допълнителна професионална квалификация на тема „Интерпретация на архитектурното и културното наследство и туризъм на преживяването“, организирана от Община Пловдив.
- Партниране с Фондация „Отворени изкуства“ – представяне за първи път пред публика на Златния фонд от Колекция на ОББ.
- Партниране с Фондация „ЕДНО за култура и изкуства“ във фестивала „ONE ARCHITECTURE WEEK“.
- Партньорство с Агенцията за хора с увреждания чрез проект „Осигуряване на достъп на хора с двигателни увреждания до втори етаж в обект на Градска художествена галерия Пловдив - ул. "Княз Александър Батенберг I "№15". Доставен и пуснат в експлоатация е придобитият по проекта - верижен стълбищен робот.
- Осигуряване на тактилни карти и аудио описания за картини на Цанко Лавренов. Дава се възможност изображенията да бъдат възприети от хора с нарушено зрение. Картите са разположени в сградата с Постоянна експозиция „Цанко Лавренов“ в Стария град.

Регионален етнографски музей - Пловдив

- По повод създаване на изложбата „Народна астрономия и метеорология“ е изготвен и спечелен проект по програма „Мобилност“ на Министерство на културата с цел реализиране на временната експозиция.
- Музеят бе партньор в съвместен проект на Община Пловдив за дигитализация на движими културни ценности по програма БГ08 „Културно наследство и съвременни изкуства“, мярка 2 „Документиране на културната история“, Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014. По този начин е дадено началото на възможността за виртуално експониране на културното наследство и по-лесен достъп до него.
- По повод есенната Нощ на музеите и галериите в Пловдив бе спечелен проект пред фондация „Отворени изкуства“ за финансиране на временната изложба - „Български средновековни и възрожденски костюми“.
- От 2014 г. музеят работи с Google Arts & Culture (онлайн платформа). Това е иновативен метод на сътрудничество, на базата на който изложби на музеи от света, могат да се разгледат във виртуалното пространство. Музеят популяризира четири временни изложби – „Знаци на времето“, „Български народни накити“,

„Романтика от кутията за спомени” и „Модата Алафранга”. Така се увеличава многократно достъпът до вещите, притежание на музея.

- По повод есенната Нощ на музеите и галериите в Пловдив са спечелени проекти пред фондация „Отворени изкуства“ за финансиране на временната изложба „Романтика от кутията за спомени” и на временната изложба „Чудният свят на тракийката“.
- Продължи работата по съвместен проект на Община Пловдив за дигитализация на движими културни ценности по програма БГ08 „Културно наследство и съвременни изкуства”, мярка 2 „Документиране на културната история”, финансов механизъм на европейското икономическо пространство 2009 – 2014.
- Виртуална разходка из експозицията на РЕМ – Пловдив от Google Ireland Limited.
- Музеят е партньор с Държавен архив – Смолян, Исторически музей – Асеновград и фотографът Иво Хаджимишев в подготовката на фотоизложбата „Места и лица от Родопите и Беломорието. Крум Савов (1882-1949)“. Събитието е осъществено със спомоществователството на „Архив Гибсън“.

Общински институт „Старинен Пловдив“

- Съвместен проект с Община Пловдив - „Дигитално културно-историческо наследство на Община Пловдив“, по Програма BG 08 „Културно наследство и съвременни изкуства“, Мярка 2 „Документиране на културната история“ на Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014, Община Пловдив.
- Съвместен проект с Община Пловдив - „Балабанова къща за създаване на достъпна среда за хора със специални потребности“.
- Съвместен проект със Софийска градска художествена галерия и Градска художествена галерия-Пловдив, във връзка с 120 години от рождението на големия български художник Цанко Лавренов.
- Среща-разговор с д-р Ерика Лазарова “По пътя на богомилите”, състоял се на 06.11.2014г.
- "Красота от близо и далеч" - изложба на писани яйца от Чехия, Словакия и България. Съвместен проект със Сдружение на чехи, словаци и приятели, ДА Пловдив, Пловдивски клон на чехословашки клуб Т.Г.Масарик.
- "В началото бе буквата" – изложба, съвместно с Кирило-Методиевският научен център към БАН, състояла се на 08.05.2014г.

- "Следи във времето - архитектът и кметът Шнитер" изложба, съвместен проект с ДА Пловдив, НБ "Иван Вазов", ИМ Велинград (04.04.2014г.).
- Община Пловдив е кандидатствала за приза „Знак за европейско наследство“ с територията на АИР „Старинен Пловдив“.
- "Научи повече за алафрангите" (25.09.2015г.);
- "Старият Пловдив през обектива на Никола Стаменов"; изложба, съвместно с ДА Пловдив от 21.09.2015 г.
- "Тепетата на Пловдив" - съвместен проект с ДА Пловдив, състоял се на 23.09.2015г.
- Съвместен проект с ОП Туризм във връзка с кандидатстването за Годишните награди в туризма за 2016 г.
- "Из аптечния архив" (19.09.2016г.);
- "Българските манастири"- изложба на арх. Славчо Мерджанов от 20.09.2016г.
- "Стария град - минало несвършено"- изложба, съвместно с ДА Пловдив от 20.09.2016г.
- Фотографска изложба "Обиколки със Сиело", състояла се на 20.08.2016г.;
- Филмът "Пловдив - българската Троя" (29.05.2016г.);
- Проект "Скрит център" - изследване върху скрития център в творчеството на Златю Бояджиев, съвместно с фотографа Димитра Лефтерова (11.05.2016г.).
- "Красив Великден" - изложба и работилница за украсяване на великденски яйца по традиционна технология, съвместен проект със Сдружение на чехи, словаци и приятели, ДА Пловдив, Пловдивски клон на чехословашки клуб Т.Г.Масарик (21.04.2016г.).
- "Горещи следи" - филм за Йосиф Шнитер - Голямата кинодискусия в Малката базилика. С участието на: Обществен съвет за културно наследство – Пловдив, Асоциация за развитие на информационното общество, Фондация „Бъдеще 21 век“, Институт за виртуална култура, Международна фондация за българско наследство „Петър Детев“ (22.03.2016г.);
- "Старинни черкви в Пловдив – уникални пространства" - изложба на арх. Славчо Мерджанов (05.05.2016г.).

През 2015 г. е изградена система от елементи за туристическа информация и ориентация в градската среда, вкл. постоянни места (конструкции) за актуална информация. Надграден е сайтът на ОИ „Старинен Пловдив“: www.oldplovdiv.com

Стартира изпълнението на проект „Дигитално културно-историческо наследство на Община Пловдив“. Проектът е финансиран от Програма “Културно наследство и съвременни изкуства“, Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство, като цели дигитализация на движимото и недвижимо културно-историческо наследство (КИН) от фондовете на най-важните културни институции на територията на Община Пловдив – Народна библиотека „Иван Вазов“, Регионален историческо музей – Пловдив, Регионален исторически музей, Регионален археологически музей, Общински институт „Старинен Пловдив“ и Градска художествена галерия – Пловдив. Проектът работи върху дигитализация на 50 000 обекта на богатото културно-историческо наследство на Община Пловдив; 10 % от дигитализираните обекти са част от ромската култура. В рамките на проекта се изграждат два дигитални центрове и четири мобилни дигитални станции, които дигитализират недвижимо наследство. Единият дигитален център се помещава в сградата на Народна Библиотека „Иван Вазов“ – Пловдив, а другия на ул. „Цанко Лавренов“ №10.

Мярка 1.7. Почитване, поддръжка и социализация на река Марица

Изпълнените дейности по тази мярка за 2014 година са както следва:

Изготвен е проект за укрепване и социализация на речното корито на р. Марица в границите на гр. Пловдив в участъка от пътния възел на околоръстния път до изградения шлюз в източния край на град Пловдив. Целта на проекта е да се подобри привлекателността на р. Марица, чрез създаване на единна система от пешеходни пространства с обща визия, съобразена със спецификата на града, като се запазят и доразвият положителните моменти в реализираните вече обекти извън коритото на реката.

Проектът се състои в рехабилитация на съществуващите оградни брегозащитни стени, включително възстановяване и оформяне на тяхната върхна конструкция и изграждане на велоалеи и пешеходни алеи в коритото на река Марица.

С цел превенция за намаляване на вредните последици от кризи, бедствия и аварии е извършен основен ремонт на мост на р. Марица по бул. "В. Априлов" на стойност 2 278 947 лева.

Системно се почиства коритото на река Марица от саморасла дървесна и храстова растителност и редовно се коси тревата. За целта са назначени 8 обучени работника и е закупена техника - моторни хресторези с циркулярен диск. По този начин се предотвратява прорастването на издънките до големи диаметри, изискващи впоследствие многократно по-скъпа технология за отстраняването им.

През 2014 г. ОП „Градини и паркове“ извърши почистване на 1 235 дек. от коритото на река „Марица“ от самонастанила се растителност - еднократно пълно изрязване на участъка от ЖП- Моста Карловска линия до Бараж „Адата“ - двустранно.

През 2015 година са почистени общо 2090 декара, двукратно и изрязване на участъка от ЖП Моста Карловска линия до Бараж Адата двустранно.

През 2016 г. са констатирани минимални количества нерегламентирано изхвърлени битови и строителни отпадъци. Закупени са моторни хресторези с циркулярен диск, мотоблок и два броя прикачени устройства – шредери, с които косенето и премахването на бурените се извършва по - качествено. При пълноводност, за достъп до образувалите се острови в коритото на реката и премахване на растителността, се използва моторна лодка. През 2016 година са почистени общо 2060 декара в участъка от ЖП Моста-Карловска линия до Бараж -Адата двустранно.

С цел изучаване на съществуващото състояние на река Марица в границите на гр. Пловдив и въз основа на договор между ОП „Жилфонд“ – гр. Пловдив и ЦНИП при УАСГ е направено подробно изследване са разработване на варианти с изграждане на различни конструкции в коритото на реката.

През 2016 г. Общинска фондация „Пловдив 2019“ организира изложба, посветена на редките видове птици, населяващи остров Адата и бреговете на река Марица.

Мярка 1.8. Повишаване атрактивността за отдих и рекреация на тепетата

През 2014 г. на територията на природните забележителност „Данов хълм“, „Младежки хълм“ и „Хълм Бунарджик“ са извършвани възстановителни и поддържащи дейности по пътната настилка, поливните системи, парковото обзавеждане, санитарни дейности по декоративната растителност и периодични засаждания. Предвид това, че периода на действие на плановете за управление на трите защитени територии е десет години, през 2013-2014 г. са изготвени задания за разработване на Планове за управление на ЗТ: ПЗ „Данов хълм“, ПЗ „Младежки хълм“ и ПЗ „Хълм Бунарджик“.

Освен подобряване на естетическата среда на хълмовете, през месец май 2014 г. с цел повишаване на информираността на гражданите за пловдивските тепета се извърши

монтаж на нови информационни табели за териториите на Природни забележителности „Данов хълм” и „Хълм на Освободителите”. Табелите са монтирани на основните подходи към двете тепета и предоставят интересна за жителите и туристите на Пловдив информация, за единствените в страната защитени територии, изцяло разположени в силно урбанизирана градска среда. Информационните табели дават любопитна за всяко тепе кратка историческа справка, цел на обявяване и предмет на защита, забранителни режими, характерна флора и фауна, снимки на редки и защитени растителни и животински видове, отговорни за управлението и защитата на териториите институции. Извършените дейности на територията на природните забележителности „Данов хълм”, „Младежки хълм” и „Хълм на освободителите” през 2015 г. са свързани с почистване на зелени площи, косене, зацветяване, поливане, оформяне на храсти, метене на алеи, подреждане и изкърпване на паважните настилки, площадки и стъпала. Засадения посадъчен материал по хълмовете е както следва:

Таблица 9 Дейности по тепетата през 2014

	Засадени дървета /бр./	Засадени храсти /бр./	Засадени цветя / м2/
ПЗ „Хълм на Освободителите”	27	350	580
ПЗ „Младежки хълм”	26	140	420
ПЗ „Данов хълм”	5	550	Двукратно зацветяване на цветните фигури.

По данни на общинската администрация

През 2015 година е извършен текущ ремонт на гара „Пионер“ на ПЗ „Младежки хълм”. В рамките на 17 дни е извършено: подмяна на хидроизолация на покрива, смяна на дограма, измазване и боядисване (външно и вътрешно) и смяна на балатум, обновяване на чешмичката в близост до гарата, изграждане на рампа за деца в неравностойно положение, както и майки с колички, и поставяне на тенти за удобство на гражданите при дъжд и слънце.

През 2016 г. на територията на природните забележителност „Данов хълм”, „Младежки хълм” и „Хълм Бунарджик” са извършвани възстановителни и поддържащи дейности по пътната настилка, поливните системи, парковото обзавеждане, санитарни дейности по декоративната растителност и периодични засаждания, почистване на зелени площи, косене, зацветяване, поливане, оформяне на храсти, метене на алеи, подреждане и изкърпване на паважните настилки, площадки и стъпала, подмяна на счупени дъски,

лакиране на градински пейки и др. паркова мебел, боядисване на парапети. Засаденият посадъчен материал по хълмовете през годината е както следва:

Таблица 10 Дейности по тепетата през 2015

ПЗ „Хълм на Освободителите”	11		80 - подменят се двукратно.
ПЗ „Младежки хълм”	26	160	380
ПЗ „Данов хълм”	-	-	60 - подменят се двукратно.

По данни на общинската администрация

Мярка 1.9. Регенерация и адаптация на исторически сгради и насищането им със съвременни функции

Изпълнените дейности по тази мярка за 2014 година са както следва:

- Ремонт и преустройство на съществуваща двуетажна сграда със смесено предназначение, представляваща част от Античния стадион на Филипопол в културно - информационен център /КИЦ/, находящи се в град Пловдив, пл. „Римски стадион” – 302 279 лева.
- ОП "Туризм" - Проектиране на обекти в АИР "Старинен Пловдив" – 50 000 лева.

Общинска фондация „Пловдив 2019“ организира конкурс за устойчиво ползване за творчески цели на десет обекта в квартал Капана. Инициативата, част от проекта „Капана – квартал на творческите индустрии“, включен в кандидатурата на града за ЕСК, включваше предоставянето на безвъзмездна помощ за ползване на обектите в квартала от културни оператори, избрани чрез конкурс.

Изпълнените дейности по тази мярка за 2016 година са както следва:

- Кафе бар „Римски стадион“, на втори етаж от съществуваща двуетажна сграда със смесено предназначение, представляваща част от Античния стадион на Филипопол, град Пловдив – 35 000 лева.

Мярка 1.10. Увеличаване на площта, подобряване на състоянието на озеленените пространства и обвързването им в система

През 2014 година, Община Пловдив стартира реализацията на проект «Изграждане на зелена и достъпна градска среда в град Пловдив», финансиран по Оперативна програма «Регионално развитие». Общата цел на проекта е осигуряването на достъпна и екологична градска среда с по-високо качество на живот и нови възможности за икономическо и социално развитие, чрез подобряване на зелените площи и физическата среда в областния и общински център – град Пловдив. Общата стойност на проекта е 5 497 937 лева, от които 4 919 207 лева от Европейския съюз. През 2014 година по проекта са извършени дейности на стойност 4 275 000 лева. Във връзка с поддържане на зелената система и устойчивото ползване на водите, през 2014 г. са изградени 14 нови поливни системи от ОП „Градини и паркове“ с дължина 7 874 м. Изградени са 5 нови тръбни кладенеца.

През 2015 година, Община Пловдив продължава реализацията на проект «Изграждане на зелена и достъпна градска среда в град Пловдив», финансиран по Оперативна програма «Регионално развитие», като през същата година, по проекта са извършени дейности на стойност 1 222 937 лева, от които 1 094 207 са средства от Европейския съюз. По проекта бе изграден нов парк върху близо 7-те декара пустеещо пространство в края на ул. „Богомил“ в район „Източен“. Бяха поставени модерни детски съоръжения, дървена беседка и пейки; бе изградена поливна система, парково осветление и алеи, засадени са 100 дървета от различни видове, много храсти и цветя. През 2015 г., от ОП „Градини и паркове“ са изградени напоителни системи и положен водопровод с дължина 12 780 м. Изградени са 3 нови тръбни кладенеца.

През 2016 г., е извършвано ново водоземане от подземни води от следните водоземни съоръжения: ТК за напояване на зелени площи в парк „Евмолпия“, ТК за поддържане на зелени площи в ЦДГ „Мир“, ТК за напояване на зелени площи в парк на ул. „Богомил“, ТК за напояване в „Цар Симеонова градина“, ТК за напояване на ул. „Васил Левски“, ТК за напояване на бул. „България“, ТК за напояване на средна ивица бул. „Хаджи Димитър“ и ТК за напояване на парк „Лаута“. ОП „Градини и паркове“ изгради тръбен кладенец, както и помпено помещение, ел. захранване, водна напорна помпа и поливен водопровод за поддържане на зелените площи към Младежки център в парк „Отдаж и Скиттура“. Стойността на извършените по обекта дейности е 5000 лв.

Осъществен е проект "Къщата на баба Яга" - обособяване на атрактивна конструкция в близост до главната алея на парк "Лаута". Целта на проекта е гражданите да бъдат стимулирани да посещават и опазват естествената горска среда, където освен отдиш могат да намерят игри и развлечения. Стойността на проекта е 9596 лева.

С реализацията на проект „Разширяване на парк "Лаута" са премахнати нерегламентирано обособени градини със зеленчукови и плодни насаждения около 25 декара. Ново залесени са над 500 бр. декоративни дървета. През годините има утвърдена и действаща практика за предоставяне на посадъчен материал, пейки и кошчета за отпадъци от страна на ОП „Градини и паркове” към районните администрации. Последните изготвят списъци, на база получени от граждани и служебни лица заявления за предоставяне на градинско обзавеждане и растителност, с цел облагородяване на занемарени междублокови пространства, детски заведения и др. Идеята на тази многогодишна практика е макар и непокриваща нуждите на всички желаещи, да се осигури благоприятна среда за обитаване и отдиш не само в големите паркове и градини, но и на местата, които са най-близо до домовете ни. През 2016 година, кампанията по безвъзмездно предоставяне на посадъчен материал (дървета, храсти и цветя) също е проведена. Посадъчен материал е раздаден на граждани за засаждане в междублоковите пространства, на детски заведения и на училища. Разпределението по райони е както следва:

Таблица 11 Разпределение на залесяването по райони

Район	Красот	Красот	Красот
р-н „Централен”			
р-н „Източен”	950	25	45 800
р-н „Южен”	1075	44	20 000
р-н „Западен”	21 000	320	35 000
р-н „Северен”	500	30	1 000
р-н „Тракия”	6 035	20	7 320
ОБЩО:	29 560	439	1090

По данни на общинската администрация

Мярка 1.11. Обновяване и доизграждане на обектите на културната инфраструктура и разширяване на експозиционните площи

Изпълнените дейности по тази мярка са както следва:

Общински институт „Старинен Пловдив“

1. Малка базилика – 367 кв.м. експозиционна площ;

2. Данчова къща - 331,5 кв.м. експозиционна площ.

Регионален природонаучен музей

Изградени са 4 нови зали, а на горното - залата с пеперудите, с обща площ 110 кв.м.

Регионален исторически музей

За отчетния период има една новоизградена експозиционна площ с големина 90 кв.м.

Регионален археологически музей

За отчетния период има една новоизградена експозиционна площ с големина 60 кв.м.

Мярка 1.13. Подкрепа за организирането и провеждането на разнообразни културни събития и прояви

Изпълнените дейности по тази мярка за 2014 година са както следва:

Изработен е Културния календар през 2014 г., като принципите му са основани върху идеята културата да е един от приоритетите в процеса на формиране на политиката на Община Пловдив. Културната програма стъпва върху няколко основни задачи:

- Запазване на доказани традиции и постигнати успехи.
- Развитие на прояви, създадени в по-ново време, но вече доказали своята стойност, чрез обществен интерес към тях.
- Поставяне начало на нови прояви с очакван широк интерес.
- Подкрепа на външни инициативи с принос за културния живот в града.
- Официални празници и чествания.
- Отстояване на водещата позиция на Пловдив като един от водещите културни центрове на България и като бъдеща Европейска столица на културата през 2019 г.

През 2014 г. Община Пловдив подготвя, координира, реализира и финансира фестивали и значими събития, както и множество единични прояви - концерти, спектакли, изложби, творчески работилници, майсторски класове и др.

Таблица 12 Културни събития в периода 2014-2016 г.

Година	Традиционни фестивали	Нови събития	Реализирани събития	Организирана дейност
2014	32	16	43	28
2015	32	21	35	36
2016	32	17	52	

Големите фестивални събития са с различна продължителност като времетраене и понякога в рамките на един фестивал се провеждат десетки отделни събития в различни локации. Други фестивали за по-камерни, насочени към специализирана публика. В Културния календар са застъпени всички видове и жанрове на изкуствата. Общината финансира ежегодно издаването на книги на пловдивски автори и важни за града издания, пътувания на творци и групи на територията в страната и чужбина за участие в различни културни форуми. Общинският фолклорен ансамбъл „Тракия“ също развива активна дейност. През 2014 г. ансамбълът участва в 101 концерта на територията на цялата страна, през 2015 г. – в 97 концерта и 1 турне в чужбина, а през 2016 г. – в 96 концерта и 2 турнета в чужбина.

От тази статистика е видно, че **Общината е най-големия културен оператор и меценат на изкуство в Пловдив**. Своя културна програма, различна от Културния календар на Община Пловдив, организират и регионалните музеи и галерии, Общински институт „Старинен Пловдив“, 25-те читалища, които развиват дейност в града, училищата по изкуства, професионалните сдружения на писатели, художници, музиканти, архитекти, журналисти, артисти, неправителствените организации и фондации. Картината на културния живот в града се допълва и от богатия афиш на трите държавни културни института – Драматичен театър, Куклен театър и Държавна опера.

Значима е дейността на ОФ „Пловдив 2019“, която организира редица културни събития, свързани с интензифициране на културния живот на територията на общината и създаване на повече възможности за успешното осъществяване на ролята на Пловдив като Европейска столица на културата през 2019 г. Такива инициативи са: рисуване на графити в кв. Столипиново, като част от плановете за създаване на общностен център в района; изложбата „Изчезващият Тютюнев град“, включваща и прожекции на документалния филм на авторката Пенка Калинкова „Истории от Тютюневия град“; форум за социална промяна „EMPATHY EAST“, състоящ се от поредица от лекции, инсталации, изложби, перформанси, игри и работилници, водени от най-изявените експерти в сферата на социалните иновации и предприемачество по света; международни пленери и фестивали.

По-важни дейности по реализацията на проекта Европейска столица на културата 2019 г. осъществени в периода 2014-2016 г. са:

Проект „Капана – квартал на творческите индустрии“ - Фондацията е подкрепила установяването на 6 творчески обекта и 13 събития.

Проект „Резиденция Баба“ – съвместна инициатива с „Фабрика за идеи“ и Асоциация „Онгъл“. Целта е възраждането на забравени традиции и занаяти от миналото. Проектът свързва потенциала на младежи от града със знанието на възрастни хора в обезлюдяващи се села, в един иновативен социално-предприемачески модел, в който се използва практиката „дизайн-мислене“, умения за теренни етноложки проучвания и мъдростта от живота на село, за период от четири до шест седмици. Възрастните хора, предават изчезващи традиции и практики, а младите хора подпомагат възрастните отново да са активни граждани на обществото ни.

Проект "Тютюневият град" – изготвена е дигиталната платформа на проекта. В платформата са събрани историята, разказите и спомените за Тютюневия град, както и добрите практики от света. Платформата е също и място за споделяне на визии, проекти и възможности за неговото бъдеще. Според програмата на Пловдив като Европейска столица на културата 2019, Тютюневият град е най-вече територия за акции и намеси в публично пространство, а също - повод и тема за обществен дебат.

Проект „Махала“ – дългосрочно антропологично теренно изследване, което започва през 2016 г. Проектът е сред най-важните програмни звена на програмата на Пловдив за ЕСК 2019 и включва инициативи за интеграция на социални, етнически и малцинствени групи. Целта му е постигане на максимално включване и участие на ромската и турската общност, които да съдействат за преодоляване на бариерите и стереотипите спрямо малцинствата и техните територии и обратно - предразсъдъците в самите малцинства за живота извън гетото.

Проект „Кино Космос“ – инициатива за стимулиране на гражданската позиция и ангажираност към бъдещето и развитието на Кино Космос - създаване на цялостна концепция и програма на дейността с културни оператори от града.

Приоритетна област 2: НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ

Матрицата, отчитаща степента на изпълнение на индикаторите е следната:

Индикатор	Мярка	Целева стойност	Постигнато към 31.12.2016	Изоставано изпълнение <50 % от целевата стойност
Места на 100 деца в детските градини в общината (Места в ДФ/100 деца)	Брой	98	80	
Образователни обекти с изпълнени мерки за енергийна ефективност	Брой	40 (52)	18	✓
Относителен дял на лицата, над 17 години, със средно образование	Процент	50%	X	
Лица над 30 г. преминали (пре)квалификационен курс	Брой	X	649	
Обем на инвестициите в научни изследвания	Лева	X	-	
Реализирани информационни кампании с насоченост върху проблемите на околната среда и алтернативните източници на енергия	Брой	3	11	

Основна цел на приоритетната област е превръщането на науката и образованието в основа на съвременна икономика на знанието. В този смисъл върху образователните институции в Община Пловдив следва да се фокусира достатъчен ресурс за подобряване на образователната им инфраструктура и достъпността до тях, като в същото време се предприемат мерки за поддържане на ученето през целия живот.

Посредством изпълнението на планираните дейности към приоритета ще бъде стимулирано изграждането на пълноценна градека среда, съответстваща на социалните групи и потребности, като в същото време се предоставят достъпни условия за развитието на образованието (*Стратегическа цел 1*).

С развитието на образованието и науката на територията на общината следва да се постигне интелигентен и приобщаващ растеж на основата на традициите в

производството, научния потенциал и активното партньорство между науката и бизнеса (Стратегическа цел 2), като в същото време науката и образованието ще се превърнат в движещ фактор за утвърждаването на активната роля на Община Пловдив в развитието на региона (Стратегическа цел 4).

В рамките на приоритета не са посочени специфични цели, а приоритетът обхваща изпълнението на шест мерки и планираните проекти/дейности, които са част от програмата за реализация на ОПР на Община Пловдив (2014-2020).

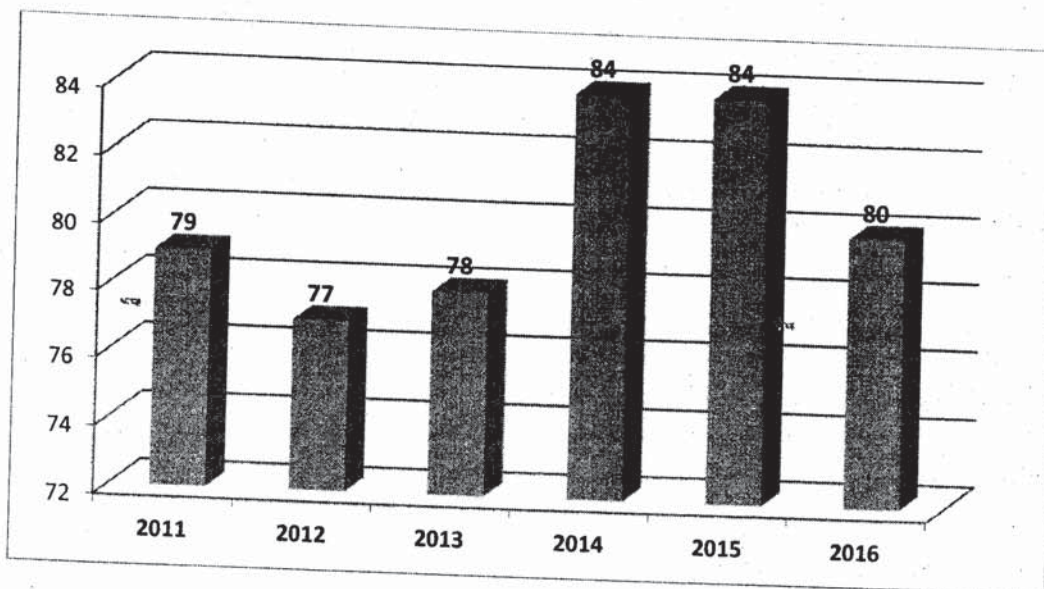
Мярка 2.1. Осигуряване на необходимия капацитет на образователната инфраструктура

Като резултат от изпълнението на дейностите към мярката се очаква постигането на достатъчен капацитет и брой на местата в детските градини и училищата. Индикатор за изпълнение на дейностите към мярката е 100 деца в детските градини в общината (Места в ДГ/100 деца), като през учебната 2012/2013 г. стойността е 77,9 и е планирано към края на 2017 да бъде 87. През 2016 г. стойността на индикаторът е 80.

През учебната 2016/2017 г. по данни на НСИ се обучават 12 011 деца, като спрямо 2011/2012 учебна година броят им се увеличава с 12,7%. Община Пловдив се стреми да осигури достатъчно места в детските градини, за да даде възможност на всички родители, които желаят да се възползват от тази услуга, да запишат децата си. На фигурата по-долу може да бъде проследено движението на броя места в детските градини за всеки 100 деца в общината през последните 6 години.

Фигура 11 Брой места в детските градини на 100 деца в Община Пловдив в периода 2011- 2016 г.

Източник: НСИ

И през 2016 г. Община Пловдив инвестира за по-широк достъп до предучилищно образование в детските градини. Директорите на детски градини не се сблъскват с проблеми при записванията на децата поради липса на място. Такива проблеми могат да възникнат при две основни хипотези. Първата е, когато родителите искат да запишат своето дете в точно определена детска градина, в която местата се запълват бързо. Втората хипотеза засяга родители, които са слабо информирани за процедурата и сроковете за записване на деца и търсят съдействие от персонала в детските градини за записване на детето си, след като местата в детската градина са вече запълнени.

По данни на НСИ детските градини на територията на Община Пловдив през учебната 2015/2016 г. са 65, като една от тях е полудневна. От 2012 г. приемът в общинските детски градини става чрез използването на електронна централизирана система. Данните на Община Пловдив за общинските детски градини показват ясна тенденция за увеличаване капацитета на общинските детски градини и броя записани деца в тях през годината.

Мярка 2.2. Подобряване на материалната среда и организационните условия за наука, образование и обучение

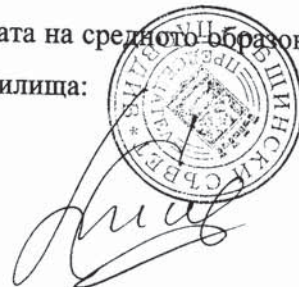
Като основен резултат от реализираните дейности към мярката се очаква изграждане на усъвършенствана среда и условия за образование и развитие на научна и изследователска дейност. Индикатор за изпълнение на мярката е брой образователни обекти с изпълнени мерки за енергийна ефективност, като към 2017 г. е планирано обектите да бъдат 27.

По данни на общинска администрация, в периода 2014-2016 г. образователни обекти с изпълнение мерки за енергийна ефективност са следните:

- Построена е нова сграда на ДГ „Чайка“ – Новата детска градина „Чайка“ в район „Източен“ е официално открита в края на 2016 г. Стойността на сградата с обзавеждането и оборудването е около 4 млн. лв., които са отпуснати от общинския бюджет. Градината е на два етажа с разгърната площ от 2700 кв. метра с капацитетът за 200 деца, разделени в осем групи. Разполага с басейн и спортна зала, както и двузонова кухня, която играе и ролята на млечна кухня и обслужва нуждите на майките от района. Сградата е с уникална кръгла форма, като всяка от групите има отделна детска площадка. Предвид нейната архитектура - градината бе номинирана за участие в конкурса "Сграда на годината". Новата градина е издигната на мястото на старата едноименна забавачка, строена през далечната 1947-ма година. Всяка от 8-те групи има зона за игра на открито, дворот е богато озеленен и оборудван с най-новите атракции за деца. Сградата е снабдена със соларна система, която ще се използва за затопляне на водата в басейна.
- Построена нова сграда на ДГ „Мир“ - От началото на учебната 2015/2016 година отвори врати новата сграда на ЦДГ "Мир" в район "Западен" с адрес: ул. „Знаме“ № 6. Детската градина е построена и обзаведена по най-новите Европейски стандарти, с модерни физкултурен, музикален салон и плувен басейн. В двора са направени площадки с модерни детски съоръжения. Отоплението се извършва с парно и климатична инсталация. Наличен е и паркинг. Сградата е построена върху обширен общински терен от 7 декара.
- ДГ „Щастливо детство“ е преместена в обновена сграда по проект „Изграждане на общностен център в община Пловдив“. Проектът е на стойност 2 715 000 лева и е финансиран от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“. Общностният център е за работа с деца и родители и предлага 4 екипа, които предоставят няколко социални услуги, а именно здравно консултиране на деца от 0 до 7 години; център по ранна интервенция на уврежданията; формиране и развитие на родителски умения; семейно консултиране и подкрепа на родители на деца от 0 до 3 и от 3 до 7 години; допълнителна подготовка за ранен старт в училище.

В периода 2014-2016 г., образователни обекти от системата на средното образование с изпълнение мерки за енергийна ефективност са четири училища:

- СУ „Константин Величков“
- СУ „Св. Константин Кирил Философ“ – сграда на ул. „Г. Кондолов“ № 44а
- СУ „Св. Константин Кирил Философ“ – сграда на ул. „Чорлу“ № 14
- СУ „Братя Миладинови“ – сграда на ул. „Даме Груев“ 60

Чрез реализирането на мерки за енергийна ефективност в училища и детски градини се повишава тяхната рентабилност и привлекателност, намаляват се разходите за издръжка на сградите. Изпълнението на проектите ще допринесе за постигане на целите на Програмата на правителството за стабилно развитие на Република България за периода 2014-2018 г.

Образователната система на град Пловдив предвидимо функционира в условията на ограничени финансови ресурси, което се отразява върху възможностите за поддръжка на материалната база в предучилищното и училищното образование. 7 училища не разполагат с физкултурни салони. Наблюдава се и друго обстоятелство - училища с голям прием стопанисват 53 сгради, които не могат да поберат всички ученици и в тях се учи на 2 смени. Това са общо 19 училища във всички райони на Община Пловдив.

Община Пловдив инвестира целенасочено в подобряване на материалната база на училищата и детските градини. Сградният фонд на детските градини е създаван по различно време, повечето детски заведения са строени през 70-те и 80-те години на ХХ в., като състоянието на материалната база в детските градини е различно. Има напълно нови и модернизирани сгради, както и такива, на които не е правен основен ремонт отдавна. Сградите на детските градини с реална амортизация и нужда от подмяна на отделни елементи или цялостна реконструкция може да бъде приоритетизиран.

По данни на общинска администрация средствата за модернизация на учебния процес през 2016 г. са разпределени между 22 училища и са съответно 49 941 лв., а за периода 2014-2016 г. извършените инвестиции са в размер на 379 911 лв.

Таблица 13 Средства за модернизация на учебния процес 2014–2016 г.

Година	Разпределена сума	Училища
2014	49 997	26
2015	50 000	26
2016	49 941	

Всичко:	149 938	74
---------	---------	----

По данни на общинска администрация

По данни на Дирекция СМСТИ през 2014 г. е подобрена енергийната ефективност на сградите на: ЦДГ „Зорница”, СОУ „Св. Константин Кирил Философ”, СОУ „Константин Величков”, Детски ясли „Слънчо”, ОМГ „Акад. Кирил Попов”, СОУ „Братя Миладинови” и ОП „Чистота” в гр. Пловдив по обособени позиции: Обособена позиция № 1 – ЦДГ „Зорница”, Обособена позиция № 2 – СОУ „Св. Константин Кирил Философ”, ул. „Г. Кондолов” № 44 а, Обособена позиция № 3 – СОУ „Константин Величков”, Обособена позиция № 4 – Детска ясла № 14 филиал - „Слънчо”, Обособена позиция № 5 – ОМГ „Академик Кирил Попов”, Обособена позиция № 6 – СОУ „Братя Миладинови”, Обособена позиция № 7 – ОП „Чистота” и Обособена позиция № 8 – СОУ „Св. Константин Кирил Философ”, ул. „Чорлу” № 14”. Към края на 2014 г. разплатени по тези дейности са общо 820 685,04 лв.

Към 2014 г. е приключен основния ремонт в следните образователни обекти:

- ЦДГ " Зорница " - съфинансиране по фонд "Козлодуй" - 107 318 лв.
- ЦДГ " Вяра " - съфинансиране по фонд "Козлодуй"- 120 373 лв.
- ЦДГ " Валентина " - съфинансиране по фонд "Козлодуй"- 122 693 лв.
- ЦДГ " Звезда " - съфинансиране по фонд "Козлодуй"- 112 089 лв.
- ЦДГ " Елица " - съфинансиране по фонд "Козлодуй"- 109 842 лв.
- ЦДГ " Светла " - съфинансиране по фонд "Козлодуй"- 164 904 лв.
- ЦДГ " Росица " - съфинансиране по фонд "Козлодуй"- 83 471 лв.
- ЦДГ " Дъга " - р-н Северен- 95 062 лв.
- ЦДГ "Таня Савич" - Р-н Тракия- 1 260 лв.

През 2014 г. са извършени частични ремонтни дейности в следните обекти:

- ЦДГ "Здравец" - Р-н Южен - 1 260 лв.
- ЦДГ "Весела" - р-н Северен - 1 260 лв.
- ЦДГ "Вяра" - р-н Южен- 126 800 лв.
- ЦДГ "Осми март"- р-н Южен - 40 000 лв.
- Присъединяване на ЦДГ "Ралица" към градската газоразпределителна мреж-1 536 лв.
- Район Северен - ЦДГ "Дъга" - Преустройство на перално помещение за група за деца - 59 320 лв.

- ОП „Жилфонд” - Изграждане на работни инвестиционни проекти за изпълнение на мерки за енергийна ефективност, вкл. авторски надзор по време на строителството за следните обекти: ОДЗ "Зора", ОДЗ "Буратино", ЦДГ "Мирослава" и ЦДГ "Чучулига" - 78 960 лв.
- ЦДГ "Малкият принц" (р. Централен) - Основен ремонт на две детски площадки- 30 884 лв.
- ЦДГ "Малкият принц" (р. Централен) - Основен ремонт на детска площадка- 10 146лв.
- Подобряване енергийната ефективност на сградите по договор с НДЕФ - ЦДГ "Зорница"- 12 533 лв.
- Район "Централен" - ГХП "Св. Св. Кирил и Методий" - 41 779 лв.
- ОУ "Кочо Честименски" - саниране на училищна сграда - 131 300 лв.
- ОУ "Захари Стоянов" - основен ремонт на спортна площадка в двора на училището - 70 000 лв.
- Подобряване енергийната ефективност на сградите по договор с НДЕФ - СОУ "Св. Константин Кирил Философ", ул. "Г. Кондолов"№ 44 а -715 845 лв.
- ОУ "Тодор Каблешков" - ОР на покрив - 69 710 лв.

По данни на дирекция "СМСТИ" през 2015 г. е извършена ремонтна дейност в следните образователни обекти:

- ЦДГ "Здравец" - р-н "Южен" - Собствен бюджет- 1 260 лв.
- ЦДГ "Весела" - р-н "Северен" - Собствен бюджет- 1 260 лв.
- Присъединяване на ЦДГ "Ралица" към градската газоразпределителна мрежа - Собствен бюджет- 1 536 лв.
- ЦДГ "Таня Савич" - р-н "Тракия" - Собствен бюджет - 1 260 лв.
- Проектиране и реконструкция на ремонти в дворове на детски градини - Собствен бюджет - 4 390 лв.
- ЦДГ "Малкият принц"- Основен ремонт- 16 500 лв.
- Извършване на консултантски услуги по проект "Енергийна ефективност на обществени сгради" за обекти: ЦДГ "Чучулига", ЦДГ "Мирослава", ОДЗ "Зора" и ОДЗ "Буратино" - 24 000 лв.
- Съфинансиране по фонд "Козлодуй" - ЦДГ "Чучулига", ЦДГ "Мирослава", ОДЗ "Зора" и ОДЗ "Буратино" - Собствен бюджет - 500 000 лв.
- Район "Южен" - ЦДГ "Здравец"- 3 500 лв.

- Изготвяне на работни инвестиционни проекти за: ЦДГ "ПРОЛЕТ", ОДЗ "ЕДГАР БОРОУ", ЦДГ "ДЕСИСЛАВА", ЦДГ "ЕДЕЛВАЙС", ЦДГ "МАЯ", ЦДГ "СВЕТЛИНА", ЦДГ "ОСМИ МАРТ" и ЦДГ „ВЯРА” – Собств. бюджет-82 240 лв
- ЦДГ "Незабравка" - район "Централен" (по бюдж. на ЦДГ)- 2 000 лв.
- ЦДГ "Вяра" - Район „Южен” (по бюдж. на ЦДГ) - 2 865 лв.
- ЦДГ "Светлина" - Район „Южен” (по бюдж. на ЦДГ)- 11 754 лв.
- ЦДГ "Зорница" - Район „Южен” (по бюдж. на ЦДГ) - 6 000 лв.
- ЦДГ "Звезда" - Район „Западен” (по бюдж. на ЦДГ) - 6 230 лв.
- ЦДГ "Захарно петле" - Район „Северен” (по бюдж. на ЦДГ)- 12 000 лв.
- ОДЗ "Буратино" - Район „Централен” (по бюдж. на ЦДГ) - 20 055 лв.
- ЦДГ "Незабравка" - Район „Централен” (по бюдж. на ЦДГ)- 12 000 лв.
- д.322 – ООУ - 165 310 лв.
- Район "Централен" - ГХП "Св. Св. Кирил и Методий" - 41 779 лв.
- ОУ "Кочо Честименски" - ОР на покрив - 100 000 лв.
- ОУ "Васил Левски" - ОР на детска площадка- 23 531 лв.

Към 2016 г. са завършени ремонтните дейности в следните образователни обекти:

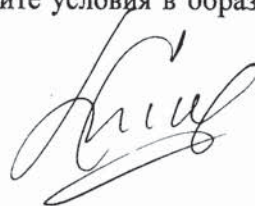
- Основен ремонт на ДГ "Весела" - р-н Северен - 89 800 лв.
- Основен ремонт на ДГ "Таня Савич" - Р-н Тракия- 279 890 лв.
- Съфинансиране по фонд "Козлодуй" - ДГ "Чучулига", ДГ "Мирослава", ДГ "Зора" и ДГ "Буратино"- 453 988 лв.
- Основен ремонт на детски площадки на ДГ " Буратино " - Район Централен- 10 000 лв.
- Ремонт и сертифициране на съществуваща площадка в ДГ "Искра" в Район "Централен" - 1 665 лв.
- Ремонт и сертифициране на съществуваща площадка в ДГ "Зора" в Район "Централен"- 3 886 лв.
- Ремонт и сертифициране на съществуваща площадка в ДГ "Незабравка" в Район "Централен" - 5 998 лв.
- Ремонт и сертифициране на съществуваща площадка в ДГ "Чучулига" в Район "Централен" - 5 178 лв.
- ОР на детска площадка в двора на ЦДГ "Майчина грижа" в район "Централен"- 4 000 лв.

- Ремонт и сертифициране на съществуваща площадка в ДГ "Ралица" в Район "Южен"- 8 960 лв.
- Ремонт и сертифициране на съществуваща площадка в ДГ "Вяра" в Район "Южен"- 5 999 лв.
- Ремонт и сертифициране на съществуваща площадка в ДГ "Здравец" в Район "Южен"- 5 999 лв.
- Ремонт и сертифициране на съществуваща площадка в ДГ "Осми март" в Район "Южен" - 6 443 лв.
- Ремонт и сертифициране на съществуваща площадка в ДГ "Светлина" в Район "Южен"- 3 837 лв.
- Ремонт и сертифициране на съществуващи площадки в ДГ "Десислава" в Район "Тракия"- 12 200 лв.
- Ремонт и сертифициране на съществуващи площадки в ДГ "Кремена" в Район "Тракия" - 11 994 лв.
- Ремонт и сертифициране на съществуваща площадка в ДГ "Слънце" в Район "Тракия" - 5 999 лв.
- Ремонт и сертифициране на съществуваща площадка в ДГ "Таня Савичева" в Район "Тракия"- 5 998 лв.
- Основен ремонт на ПХГ "Св. Св. Кирил и Методий" - 41 779 лв.
- Основен ремонт на покриви, помещения и класни стаи на сградите на ул. "Алеко Константинов" №11(бивше МУЦТПО), предоставени на ОУ Алеко Константинов- 100 000 лв.
- Подмяна на вътрешни отоплителни инсталации и изграждане на слънчеви инсталации на 4 детски заведения в гр. Пловдив- по ФМ на ЕИП- 603 257 лв.
- Обследване за енергийна ефективност на сгради на ДГ 2016 - 10 000 лв.
- Обследване за енергийна ефективност на ДГ "Весела" - 2 000 лв.
- Проектиране за изпълнение на мерки за енергийна ефективност на обект ДГ "Лилия" в район Източен - 6 000 лв.

Предвид гореизложено: о общинска администрация разработва анализ върху нуждата от оптимизация на мрежата на образователната инфраструктура. На основата на анализа през 2016 г., с Решение № 193 от 17. 05. 2016 г. е приет План за оптимизация на мрежата на образователната инфраструктура.

Подобряването на материалната среда и организационните условия в образователните

институции са пряко свързани с необходимостта от широко обхващане на 4, 5 и 6 годишните в предучилищното образование, осигуряване на целодневна организация на учебния процес I-IV клас и подобряване на възможностите за хранене в училищата.

По данни на общинска администрация са разкрити допълнителни 24 нови подготвителни групи, от които 7 целодневни и 17 полудневни.

Със съдействието и осигуряването на средства в размер на **184 682 лв.** от Община Пловдив са разкрити целодневни подготвителни групи в:

Централен	ОУ „Кочо Честименски“	2
Източен	ОУ „Васил Левски“	2
Северен	СОУ „Хр. Г. Данов“	1
Южен	СОУ „К. Величков“	2

Източник: Общинска администрация

Мярка 2.3. Повишаване на образователното равнище на населението, включително и на етническите групи

Като основен резултат от изпълнението на дейностите и проектите към мярката се очаква постигане на по-голям относителен дял на лицата с висше и средно образование спрямо общото население над седем години. Индикатор за изпълнение на мярката е *Относителен дял на лицата, над 17 години, със средно образование*, като в края на изпълнението на ОПР е предвидено този дял да нарасне от 45,5% на 50%. Националната статистика към настоящия момент не генерира подобна статистика на общинско ниво, единствената такава е за територията на област Пловдив, където се отбелязват положителни тенденции.

Относителният дял на населението на възраст между 25 и 64 г. с висше образование е 25,2%, като относителния дял се увеличава спрямо 2013 г с 1.8 процентни пункта. Увеличава се и относителния дял на населението между 25 и 64 г. с **основно и по-ниско**

образование, докато относителния дял на населението в тази възрастова група със средно образование намаля с 3.2 процентни пункта.

През 2016 г. хората с висше образование са 25,2% (при 27,7% за страната), а тези с основно и по-ниско образование – 19,7% (при 17,7% за страната).

Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години с висше образование	23.4	25.1	25.4	25.2
Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години със средно образование	57.3	55.0	54.9	54.1
Относителен дял на населението на възраст между 25 и 64 навършени години с основно и по-ниско образование	19.3	19.9	19.7	19.7

Източник: НСИ

При последното преброяване от 2011 година етническият състав на Република България се определя предимно от три основни групи: българи, турци и роми. Процентът на ромското население за страната е 4.7%. За област Пловдив процентът на ромското население е 4.9%, което е над средното. Град Пловдив е един от градовете с най-голям процент ромско население 31%, което оказва влияние върху икономическия профил на града. Основна причина за високата безработица сред ромите е ниският образователен статус – начално и основно образование. Решаването на тези задачи води началото си от промяна в отношението към образованието сред ромската общност. Основите на тази промяна се поставят в училището, като образователна и възпитателна институция. Общината работи в тази посока с реализирането на един от ключовите си проекти по Българо-швейцарската програма за сътрудничество, Програма „Здраве и образование за всички“, „Всички заедно: за по-добро образование и здраве“.

В периода 2014-2016 г. се изпълняват следните дейности за интегриране в образователната система на деца, ученици и младежи от етническите малцинства:

- Допълнително обучение по български език;
- Дейности насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства;
- Допълнителни занимания със застрашени от отпадане от училище ученици;

- Осигуряване при необходимост психологическа подкрепа на ученици от етническите малцинства;
- Насърчаване участието на родителите в образователния процес;
- Работа с родители, които възпрепятстват децата си от редовно посещаване на учебни занятия.

В периода 2014-2016 г., Община Пловдив прилага различни стимули за привличане и задържане на населението в образователна система. По данни на общинска администрация броят на отпадналите през 2016 г. е 185 ученици от системата на средното образование (I- XII клас). За предходната година броят им е 199.

Благодарение на съвместните усилия на образователните институции, неправителствения сектор и общинска администрация - усилено се работи в посока намаляване на преждевременно напусналите училищата и популяризиране на възможностите за образование в училищата и университетите.

Добро взаимодействие в тази посока, Общината има с неправителствената организация „Заедно в час“, с която работи в посока предоставяне на равен достъп до качествено образование за всяко дете в България. На 11 септември 2015 г., в град Пловдив се сключи Меморандум за сътрудничество и партньорство между Фондация „Заедно в час“ и Община Пловдив. Сред едни от основните приоритети на официалния меморандум са привличането на висококвалифицирани и мотивирани млади хора към учителската професия, както и създаването на добри практики при подбора и кариерното развитие на учителите. „Заедно в час“ и Община Пловдив си поставят за цел, също така и за повишаване на професионалните умения на директорите в региона. Предвид тревожната статистика в България - за над 40% функционално неграмотни ученици, двете страни ще се стремят да въведат модерни политики за повишаване на тази функционална грамотност на учениците. Не на последно място, „Заедно в час“ и Община Пловдив ще подпомагат кариерното ориентиране на учениците и ще осигуряват връзка между бизнеса и образователните структури в региона.

Партньорската мрежа на „Заедно в час“ в Община Пловдив през учебната 2015/2016 обхваща 10 различни по вид и размер училища на територията на общината. Общо 18 учители по програма „Заедно в час“ имат възможност да преподават на ученици от начален, прогимназиален и гимназиален етап на обучение. Разширяването на обхвата на Заедно в час през последните пет години се осъществява благодарение на постоянната

подкрепа на Регионалния инспекторат по образованието в града и респективно - Пловдив е един от пионерските градове, в които „Заедно в час“ реално стартира своята дейност.

В края на 2016 г., Община Пловдив и Фондация „Заедно в час“ започват съвместно разработването на нова комплексна образователна стратегия за град Пловдив за периода 2017 – 2022 година. Тя е продължение на целенасочените усилия на местните власти за дългосрочно икономическо развитие на града и региона. Основната цел на новата стратегия е да изгради съвременна визия за развитието на образованието в община Пловдив. Тя съдържа конкретни цели, области за въздействие, приоритетни дейности и измерими индикатори за успех, които съответстват на нуждите и възможностите на местните власти, население и бизнес.

Именно с цел осигуряване на равен достъп до качествено образование, Община Пловдив е последователна в политиките си по интеграция на децата от малцинствата в посока насърчаване на продължаващото образование и придобиване на професия от младите хора, за постигане на реализация на пазара на труда и в обществото.

Като продължение на тази политика, през 2016 г. в Пловдив започва реализацията на проект за интеграция на ромите, финансиран от Българо-швейцарската програма за сътрудничество. Община Пловдив и Федералният съвет на Швейцария подписаха споразумение за изпълнение на проекта с наименование - „Всички заедно – за по-добро образование и здраве“ на обща стойност 1 077 495 лева. Проектът има за цел образователната и здравна интеграция на ромите и други уязвими групи, живеещи на територията на кв. Столипиново в Пловдив, както и в град Куклен.

Като част от проектните дейности е планирано строителството на Здравен център към ДКЦ „Изток“ с пет медицински кабинета, а също така и изграждането на Образователен център в двора на училищата „Найден Геров“ и „Кирил Нектариев“ в кв. Столипиново. В сградата на Образователния център ще се провеждат разнообразни извънкласни дейности, които имат за цел намаляване на броя на отпадащите ученици от малцинствен произход.

Новоизградените медицински кабинети към ДКЦ „Изток“ са оборудвани със съвременна диагностична апаратура и в тях ще работят специалисти в областта на общата медицина, педиатрията, акушерството и гинекологията.

Проектът ще финансира също така инфраструктурни дейности по облагодияване на дворното пространство и изграждане на две детски площадки на територията на ДГ

„Лилия“ в кв. Столипиново.

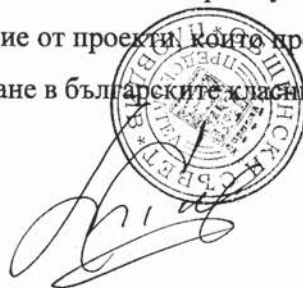
Здравната и образователната интеграция на ромите в кв. Столипиново и Куклен ще бъде подпомогната и от работата на трима здравни и трима образователни медиатори. Община Пловдив ще осигури съфинансиране по проекта в размер на 43 633 лева, което представлява 10% от общата сума, предвидена за инфраструктурни дейности.

Партньори на Община Пловдив по проекта са Фондация „Инди Рома 1997“ и Общинска фондация „Пловдив 2019“. Предвижда се проектните дейности да приключат в края на април 2019 г.

През 2016 г. СОУ „Черноризец Храбър“, гр. Пловдив стартира изпълнението на проект по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“. Общата стойност на проекта е 115 314.50 лв. Проектът цели да създаде условия за успешна образователна интеграция на учениците, които са представители на етническите малцинства чрез организиране на различни съвместни мероприятия - мотивационни обучения; осигуряване на иновативен достъп до образование; организиране на тренинги с родители и насърчаване на участието им в образователния процес. В рамките на проекта, учениците ще имат възможност да се запознаят отблизо със спецификата на различните култури с идеята да се научат да бъдат толерантни към всички етноси. В проекта са включени ученици от 7 - 12 клас в СОУ "Черноризец Храбър" - Пловдив, за да се преодолеят негативните нагласи, основани на етнически произход. В рамките на текущия проект се дава възможност за равен достъп на всички ученици чрез включващо образование до иновативно обучение. По време на проекта са проучени нагласите в ученици и родители на деца от 7-8 клас относно продължаване на образованието в гимназиален етап. Организиран са изнесени извън град Пловдив - мотивационни обучения с целевата група, с цел сплотяване на взаимоотношенията между българи и етнически малцинства, опознаване и проявяване на толерантност към различията. Организиран е дискуссионен форум с участието на учители, местна власт, ромски и неправителствени организации, както и тренинг за родители по отношение на важността на образованието за успеха в живота и професионалната реализация.

През годината Общината успешно взаимодейства и с други неправителствени организации:

- Заедно с Фондация „Америка за България“, Община Пловдив подкрепя усилията за подобряване на учебните програми с разнообразие от проекти, които пренасят най-доброто от американските методи на преподаване в българските класни стаи.

Фондацията работи за подобряване на образователния процес чрез модернизирани на учебните кабинети и въвеждане на нови технологии в класните стаи.

- Съвместно с Център за междуетнически диалог и толерантност /АМАЛИПЕ/, Община Пловдив цели да се стимулира овластяването на ромската общност в България за активното ѝ участие и равен достъп до ресурсите и процесите на развитие, с приоритетна насоченост към достъпа до качествено образование.
- Център за образователна интеграция на децата и учениците от етичските малцинства (ЦОИДУЕМ) - създаден с цел подпомагане реализирането на правителствената политика по отношение на образователните потребности на децата и учениците от етническите малцинства. Подпомага дейности с цел привличане на родителите и тяхната ангажираност с учебния процес.

В периода 2014-2015 г., продължава изпълнението на проект „Изграждане на общностен център в община Пловдив”, реализиран с финансовата подкрепа на ОП „Развитие на човешките ресурси“. Общата стойност на проекта е 2 278 594 лв. Проектът цели повишаване благосъстоянието на децата до 7 г. в Община Пловдив, разширяване обхвата на услугите за деца от уязвимите групи до 7 г. и техните родители. Проектът цели също така да бъде подобрена училищна готовност на децата от семейства с ниски доходи и децата с увреждания на възраст до 7 години.

В края на 2014 г. Община Пловдив приключва изпълнението на проект „Образование – за равен старт“, реализиран с финансовата подкрепа на ОПРЧР, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Партньори на Община Пловдив са ОУ „Пенчо Славейков”, ОУ „Йордан Йовков”, СОУ „Братя Миладинови”, ПГВАД „Христо Ботев” и „Фондация за регионално Развитие Рома 1995”. Целта на проекта е създаване на предпоставки за повишаване привлекателността на образованието за младите хора от етническите малцинства чрез включването им в различни преки и спомагателни дейности като: допълнителни занятия по основни предмети; обучителни работни ателиета, в които да се запознаят с естеството на бъдещите си професии; оказване на помощ на децата от малцинствата и техните родители при избора на професия. За провеждането на допълнителните занятия по български език и литература, математика и информационни технологии са доставени учебни помагала на обща стойност 21 400 лева.

Община Пловдив е последователна в политиките си по интеграция на децата от малцинствата в посока насърчаване на продължаващото образование и придобиване на професия от младите хора за постигане на реализация на пазара на труда и в обществото.

Мярка 2.4. Стимулиране на преквалификацията и придобиването на нови знания и умения за лицата над 30 години

Като резултат от изпълнението на мярката се очаква постигане на по-висока конкурентоспособност и повече възможности за професионална реализация за лицата над 30 години. В периода 2014-2016 г. на територията на община Пловдив, местният бизнес и институции реализират проекти насочени към предоставянето на обучения за повишаване на квалификацията, придобиване на нови умения и компетентности, съобразно с потребностите на пазара на труда и съвременната икономика. Провеждат се и мотивационни обучения, насърчаващи добиването на нови компетентности, както и търсенето на работа от страна на икономически неактивните лица.

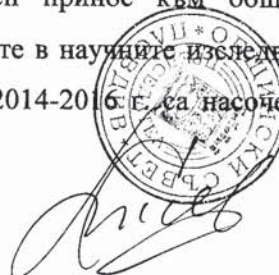
Индикатор за успешното изпълнение на мярката е *Лица над 30 г. преминали (пре)квалификационен курс*. По индикатора обаче не са заложи базови, междинни и очаквани стойности. По данни на Агенция по заетостта и ДБТ- Пловдив в периода на изпълнение на ОПР 2014-2016 г., общият брой на лицата над 30 г. регистрирани в ДБТ и преминали преквалификационни курсове е 649.

Година	Брой лица над 30 г. преминали преквалификационни курсове
2014	304
2015	218
2016	127

Източник: ДБТ- Пловдив

Мярка 2.5. Развитие на професионалното образование и научно-изследователска дейност, ориентирана към нуждите на местната икономика

Като резултат от изпълнение на дейностите към мярката се очаква постигане на една ефективна научно-изследователска дейност с директен принос към общинската икономика и постигане на увеличен обем на инвестициите в научните изследвания. В тази връзка основните усилия на Общината в периода 2014-2016 г. са насочени към

стимулирането на повече инвестиции в традиционните научни направления в Община Пловдив, както и в отговарящите на настоящата икономическа ситуация професионални гимназии, посредством разкриване на нови професионални паралелки и осигурявайки по-добри условия за практическо обучение.

Като индикатор за успешно изпълнение на мярката е посочен обемът инвестиции в научни изследвания. Данните за отчетния период включват:

- 5-те водещи университета в Пловдив (Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”, Аграрен университет, Технически университет – Филиал Пловдив, Университет по хранителни технологии и Медицински университет Пловдив);
- 6 научни института и специализирани лаборатории (Институт за изследване и развитие на храните – Пловдив, Селскостопанска академия; Институт по овощарство; Институт по зеленчукови култури Марица; Лаборатория по приложни биотехнологии, Институт по микробиология при БАН; Колектив на Лаборатория по Биологично Активни вещества, гр. Пловдив към Институт по Органична Химия с Център по Фитохимия – БАН; Централната лаборатория по приложна физика);
- 3 фирми, които инвестират в R&D собствени частни средства.

Инвестициите за научни изследвания, които гореизброените университети, институти и фирми са направили в отчетния период по години са както следва: 2014 г. - 5 392 710 лева, 2015 г. - 7 261 063 лева и 2016 г. - 7 126 288 лева.

Източниците на финансиране на научните изследвания са най-разнообразни: от финансиране по проекти и програми (международни и структурни фондове), през частни инвестиции и се стигне до получени средства по Фонд „Научни изследвания“ и субсидия „Наука“ (за някои от водещите университети). Сумите включват както разходване директно за научни изследвания, така и за научна инфраструктура (закупуване на оборудване и апаратура за изследвания например).

Броят на публикуваните научни трудове в областта на земеделието и хранителната промишленост от пловдивските университети, научни институти и специализирани лаборатории по години е както следва: 2014 г. – 760 публикации, 2015 г. – 698 публикации и 2016 г. – 687 публикации. Публикуваните научни трудове обхващат български и международни публикации, а също така, реферирани и индексирани в

световната система за рефериране, индексирание и оценяване и/или които са публикувани в издания с импакт ранг (Scopus), публикации в сборници, български списания, монографии, книги, и др. Източниците за публикациите са:

- Университет по хранителни технологии;
- Биологически факултет към Пловдивски университет;
- Аграрен университет;
- Институт за изследване и развитие на храните – Пловдив, Селскостопанска академия;
- Лаборатория по приложни биотехнологии, Институт по микробиология при БАН;
- Колектив на Лаборатория по Биологично Активни вещества, гр. Пловдив към Институт по Органична Химия с Център по Фитохимия – БАН;
- Институт по зеленчукови култури Марица;
- Институт по овощарство.

Изграждането на високо квалифицирани и обучени кадри е от ключова значимост за подобряване на конкурентоспособността на икономиката, увеличаване потенциала за реализация на иновации и повишаване на атрактивността на общината за осъществяване на инвестиции. Необходимо е обвързване на приема във висши училища с нуждите от специалисти в тези области, увеличаване дела на завършващите инженерни и точни науки и възпитание в инициативност при усвояване на ново знание.

Община Пловдив през 2016 г., вече работи по няколко иновативни за България проекти в сферата на образованието, като въвеждане на метода „Монтесори“ в общинските детски градини, създаване на образователно-индустриален борд за активизиране на връзките между бизнеса и образованието и реализирането на проект за “Иновативни училища” в Пловдив. Всички тези пилотни проекти се реализират с желанието и подкрепата на Общината, която е и основен реализатор.

През 2016 г. Община Пловдив, Министерство на Образованието и науката, клъстер Тракия икономическа зона и „Индъстри уоч“ сключиха меморандум за партньорство за създаването на Образователно-индустриален борд. С този пилотен проект се поставя началото на Образователно-индустриален борд с участието на представители на всяка от страните, който да насърчава и съдейства за успешните партньорства между училища и работодатели. Споразумението осигурява тясно сътрудничество за създаване на условия

за задоволяване на увеличеното търсене на човешки ресурс с различни професионални квалификации и компетенции чрез свързване на плановете на работодатели и професионални гимназии.

Целта е популяризиране на професиите и подпомагане с адекватна информация решенията на родители и ученици за обучение в професионални гимназии. Създаването на борда е един от начините за справяне с проблема за липсата на кадри и търсене на хора с различни професионални квалификации.

Университетите в Пловдив имат водеща роля за развитието на човешките ресурси за иновационната екосистема на местно и регионално ниво. В Пловдив годишно се обучават над 40,000 студенти в 9 университета. През 2016 г., Община Пловдив демонстрира добро сътрудничество с местните университети в посока създаване на конкурентноспособно образование на територията на общината, което да осигурява реализация на младите кадри, които да намерят своята трудова реализация в Пловдив. Успешен пример в тази посока е новооткритата специалност „Софтуерно инженерство“ към Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. През първата година от нейната реализация (2016 г.), са осигурени 50 местата за бакалавърската степен, като 30 от тях се заеха успешно след кандидатстудентски изпит (19 от студентите са украинци и молдовци от българска народност и 11 са българите). Програмата на специалността е изцяло бизнес ориентирана, като идеята е да бъдат привлечени компании, които да се включат в реализацията на този проект. Идеята е стажовете за студентите, които са още след първи курс, да завършат с евентуални последващи предложения за работа в горните курсове на тяхното следване. Община Пловдив осигурява 220 000 лева за обучението под формата на заплащане на семестриалните такси, стипендии и общежития за тези студенти. От студентите се очаква да поддържат високи оценки по време на цялото следване.

Прегледът на представянето на университетите в Пловдив по индикаторите на Рейтинговата система за висшите училища в България на Министерство на образованието и науката показва, че пет университета – Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Аграрен университет – Пловдив, Медицински университет – Пловдив, Технически университет – София, филиал Пловдив и Университет по хранителни технологии – Пловдив, заемат водещи позиции по отношение на редица индикатори, свързани с развитието на НИРД и осигуряването на добавена стойност за местната и регионалната иновационна инфраструктура.

В Пловдивския университет "Паисий Хилендарски" е изграден Офис за технологичен трансфер. Офисът защитава създаваната интелектуална собственост, подкрепя академичното предприемачество и установява връзки с потенциалните потребители на иновативните продукти и услуги. Офисът за технологичен трансфер оказва технологични, правни, маркетингови и финансови услуги на академичните предприемачи и фирмите в региона; популяризира иновациите и предприемаческата дейност като основен двигател за устойчиво икономическо развитие.

Към Аграрен университет – Пловдив през 2012 г. е основан Национален демонстрационен център за нови технологии в земеделието. Центърът осигурява възможности на академичната общност и фирмите, предлагащи технологии и техника за селското стопанство. В периода 2014-2016 г., Центърът оказва подкрепа на тези фирми да презентират своите най-нови постижения пред широка публика от преподаватели от различни университети, експерти от национално и местно ниво, студенти, земеделски производители, както и любители градинари.

В края на 2016 г. съвместно с висшите учебни заведения, Общината спомага за разработването на няколко ключови проектни предложения:

- Център за върхови постижения

Университетът по хранителни технологии – гр. Пловдив (УХТ) в партньорство с Аграрен университет – Пловдив, Пловдивски университет "Паисий Хилендарски", Медицински университет – Пловдив и Община Пловдив кандидатства по процедура чрез подбор на проектни предложения BG05M2OP001-1.001 "Изграждане и развитие на Центрове за върхови постижения", финансирана по оперативна програма "Наука и образование за интелигентен растеж" 2014-2020 г., приоритетна ос: 1 „Научни изследвания и технологично развитие“.

Центърът за върхови постижения (ЦВП), при одобрение на проектното предложение ще представлява научен комплекс на най-високо ниво, в който се провеждат научни изследвания в съответствие с най-добрите световни стандарти и практики. Този комплекс ще има критична маса от учени, добре дефинирана организационна структура и собствена програма за научни изследвания.

Дейностите на ЦВП ще водят до развитие на върхови и пазарно ориентирани научни изследвания в тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна

специализация (ИСИС), като настоящият Център ще бъде реализиран по Компонент 3: „Индустрия за здравословен живот и биотехнологии“ от ИСИС.

Община Пловдив финансира изработването на апликационната форма, а в рамките на проектния консорциум е в ролята на асоцииран партньор.

- Център за компетентност

Община Пловдив подкрепи Технически университет София, филиал – Пловдив относно подготовката на проект за изграждане и развитие на Център за Компетентност "Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии", в областта на мехатроника и чисти технологии, по процедура BG05M2OP001-1.002 „Изграждане и развитие на центрове за компетентност“ на ОП „Наука, образование и интелигентен растеж“ 2014-2020. Община Пловдив е отново в ролята си на асоцииран партньор.

С цел удовлетворяване потребностите на местния бизнес, общината работи активно и в посока осигуряване на по-добри условия за професионално образование и обучение, съответстващо на потребностите на региона и изискванията на пазара на труда.

Професионалните гимназии в град Пловдив са 14 на брой. Две от тях са общински, 1 – частна, и 11 – държавни. Професионално образование може да бъде получено и в някои от профилираните училища в града, които имат паралелки за придобиване на I, II и III професионално квалификационна степен. Общият брой ученици, обучаващи се в професионални паралелки за получаване на III ПКС в професионалните гимназии, намалява с приблизително 1000 от 2011 до 2016 г., като 2016 г. са 1056. По-драстична е промяната в броя ученици, които придобиват професионално образование IV ПКС в професионални колежи след средно образование. Техният брой за 2011 г. по данни на НСИ е 145, докато през 2016 г. са едва 12. Общият спад на обучаващите се за придобиване на професионална степен е близо 20 % спрямо 2011 г. Тенденцията за привличане на все по-малко ученици за обучение за придобиване на професионална квалификация е валидна не само за Пловдив, но и за цялата страна. Като основна причина за този драстичен спад може да се изтъкне влошеният престиж на професионалното образование и спецификата на учебния процес.

С цел развитие на професионалното образование, през 2016 г. са разкрити следните дуални паралелки:

- Професия „Оператор в дървообработването“, специалност „Производство на тапицирани изделия“ – 0.5 паралелка след 8 клас към ПГВАД „Христо Ботев“ – Пловдив;
- Професия „Машинен техник“, специалност „Машини и системи с ЦПУ“ – 1 паралелка (по ДОМИНО) към ПГ по механотехника "Проф. Цветан Лазаров" – Пловдив;

С цел развитие на професионалното образование и научно-изследователска дейност, ориентирана към нуждите на местната икономика, през 2014 г. на територията на община Пловдив по ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013 г. се изпълняват следните проекти:

- **„Актуализиране на учебните програми в съответствие с изискванията на пазара на труда в Колежа по икономика и администрация“.** Бенефициент по проекта е Колеж по икономика и администрация - Пловдив. Целта на проекта е постигане на по-успешна социална и трудова реализация на висшистите и подготвяне на висококвалифицирани кадри чрез подобряване на качеството на образованието и обучението, и развитие на учебните програми в съответствие с изискванията на пазара на труда за изграждане на икономика основана на знанието. Проектът е на обща стойност 102 343 лв. Партньор по проекта е Асоциация на индустриалния капитал в България.
- **„Усъвършенстване на системата за управление на работните процеси в Университета по хранителни технологии - гр. Пловдив“.** Общата цел на проекта е да се усъвършенстват работните процеси в Университета по хранителни технологии - гр. Пловдив чрез внедряване на системи за управление на учебния процес и човешкия ресурс. Общата стойност на проекта е 440 824 лв. Проектът се изпълнява в периода 05.02.2013- 05.12.2014.
- **„Усъвършенстване системата за управление на Аграрен университет - Пловдив - гаранция за качество и конкурентоспособност“.** Проектът се изпълнява в периода 18.02.2013 - 18.12.2014 г. Целта на проекта е повишаване качеството на образованието и обучението в Аграрен университет - Пловдив чрез усъвършенстване на системата му за управление на основата на информационните технологии. Общият бюджет по проекта е 424 760 лв..
- **„Усъвършенстване на системата за квалификация и кариерно израстване на преподавателите на ВУАРР“.** Бенефициент по проекта е Висше училище по агробизнес и развитие на регионите. Проектът се изпълнява в периода 23.04.2013-

23.12.2014. Целта на проекта е усъвършенстване на системата за квалификация и кариерно израстване на преподавателите на ВУАРР.

- „Винаги заедно - знаещи и можещи“. Бенефициент по проекта е Професионална гимназия по машиностроене. Целта на проекта е създаване на нови атрактивни форми на познавателна дейност с цел приобщаване на учениците от етническите малцинства към училището и образователната им интеграция. По проекта през 2014 г. са изплатени 5 678 лв.

Мярка 2.6. Развитие на „зелена“ икономика на основата на рационално използване на ресурсите и повишаване на екологичното образование за опазване на компонентите и факторите на околната среда

През 2014 г., 2015 г., 2016 г. са проведени информационни кампании с насоченост върху проблемите на околната среда, свързани със следните дати от екологичния календар:

22 март – Световен ден на водата – Проведени са събития през 2014 г., 2015 г. и 2016 г.

Традиционно на 22 март се провежда хепънинг. Мотото на празника всяка година се променя и е с различен акцент, определен от МОСВ. Институциите, които правят празника възможен са: Община Пловдив – Дирекция „Спорт и младежки дейности“ и Дирекция „Екология и управление на отпадъците“, Община Пловдив, районните администрации, „Областен информационен център – Пловдив, Басейнова дирекция към Министерство на околната среда и водите, В и К Пловдив, РИОСВ – Пловдив, Национален алианс за работа с доброволци; „Зелени балкани“, Изпълнителна агенция по околна среда – Регионална лаборатория Пловдив.

В събитията участват над 15 екоклуба и пловдивски училища.

Провеждат се демонстрация с химичните опити, за определяне качеството на водата, както и тематични игри, изложби с апликации, рисунки, колажи, занимателни пъзели, викторина и презентации.

Експерти на РИОСВ – Пловдив, Басейнова дирекция, ИАОС, ВиК ЕООД и Община Пловдив дават ценна информация за водата, като всички въпроси получават точен и разбираем отговор.

1 април – Международен ден на птиците

През 2015г., празникът е проведен едновременно с ~~Международен ден~~ за защита на безстопанствените животни, който се отбелязва на 4 април. Събитието включва

изработка на дървени къщички за птици, игра за разпознаване на видове птици, наблюдение на птиците в лесопарк „Лауга”, викторина, щанд за съвети, постановки и др. В събитието участват ученици от четири училища.

4 април – Международен ден за защита на безстопанствените животни – Проведени са събития през 2015 г. и 2016г.

Програмите за събитията през „Месец април – месец в помощ на животните и хората, които ги обичат“, са публикувани на интернет страницата на Община Пловдив. Там са публикувани и резултатите от проведените тематични кампании и мероприятия – „Регистрирай куче – спечели награда“, „Подпомагане кастрацията на домашни кучета и котки“, Беседи с ученици от 3-ти до 7-ми клас, Благотворителен крос „Тичам като коте“ и пр.

22 април - Ден на Земята.

През 2015г. за тази инициатива са подготвени и публикувани в интернет страницата на Община Пловдив - презентации под мотото „Време е да дадем пример!“ и „Фактори, водещи до увеличаване на емисии на парникови газове“. Материалите са разгледани от 2092 потребителя.

29 април – Международен ден за борба срещу шума

На интернет страницата на Община Пловдив, периодично се публикува полезна информация за източниците на шум в околната среда и начините да се предотврати. Към настоящия момент секция „ШУМ“ е посетена от 3028 потребители.

15 май – Световен ден на климата

В периода 18 април-15 май 2016г., под мотото „Придвижвай се разумно”, в Пловдив е организирана изложба с любопитни факти, представени с красиви снимки и инфографики върху 20 пана, разположени на ул. Райко Даскалов /Малката главна/, организирана за пловдивчани в рамките на информационната кампания на ЕК „Do the right mix – Придвижвай се разумно!“. В рамките на същата инициатива, е отпечатан трети брой на нюзлетър „The Green Plovdiv Times“ в тираж от 400бр. В същия период е организирана и Вело-Карго среща със заинтересовани страни по въпроса за разумното придвижване в града с акцент върху превоза на товар в градска среда по устойчив начин.

Международен ден на биоразнообразието и дни на зелената система

На 21-ви и 22-ри май 2015 г., на Младежки хълм и на хълм Бунарджика тържествено се отбелязаха празненствата по повод „Дните на зелената система“ и „Международния ден на биологичното разнообразие“.

В периода 16 – 31 май 2016 г. се проведеха дните посветени на зелената система и

биоразнообразието, а спечелилите в проведения конкурс та „Най-добре поддържана междублокова градинка в Пловдив” са наградени. Във всеки район са отличени по три градинки, а стопаните им наградени с градински материали и инструменти.

5 юни – Световен ден на околната среда – 2014 г., 2015 г. и 2016 г.

В периода 9-10 юни 2016 г., в Дома на науката и техниката, на Международната конференция „Екология и Здраве” в секция „Урбанизация и околна среда”, е представен доклад за обследване, извършено от дирекция „Екология и УО“ в Община Пловдив с цел изясняване на ефекта от подмяната на пътната паважна настилка с асфалтова, върху шумовите стойности в жилищни градски зони. Докладът е публикуван на свободен достъп тук: <http://www.plovdiv.bg/item/ecology/noise/>.

В навечерието на Световния ден на околната среда - 5 юни, Дирекция „Екология и УО“ съвместно с организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки БУЛЕКОПАК АД организира открит урок с ученици от центрове за настаняване на деца лишени от родителска грижа.

22 септември – Европейски ден без автомобили и Европейска седмица на мобилността - 2014 г., 2015 г. и 2016 г.

Ежегодно за посочения период, 2014 г., 2015 г. и 2016 г., на територията на община Пловдив се чества Европейска седмица на мобилността. Разработват се информационни материали разписани с мотото на кампанията, което е различно всяка година. В отбелязването на Европейската седмица на мобилността от Община Пловдив преминава в партньорство с РИОСВ-Пловдив, РИО-Пловдив, КАТ-Пловдив, Агенцията по околна среда и частни фирми.

През 2014 г. година на територията на всички административни райони и Спортен комплекс „Гребна база” успешно се проведе европейската кампания за насърчаване на общественото да използват алтернативните начини за придвижване в града – част от Европейска седмица на мобилността, 16-22 септември. Кметът на Община Пловдив - инж. Иван Тотев подписа харта, с която декларира включването на Община Пловдив в инициативата с мото „Нашите улици, нашият избор!”, като призова пловдивчани да оставят автомобилите си в гаражите и да пътуват в града с обществения транспорт, скутери, мотопеди, велосипеди или пеша. В дейности като открити уроци, конкурси, спортни състезания, велошествия и маратони, организирани в седмицата 16-19 септември и в събитието „В града без моята кола” на 20 септември 2014 г. взеха участие повече от 1500 човека от различни възрасти, сред които ученици, граждани, общински

служители и представители на бизнеса. За мероприятията са определени няколко зони само за пешеходци и колоездачи.

През 2015 г., по повод Европейската седмица на мобилността (16 – 22 септември) със съдействието на РИОСВ – Пловдив и Регионалната лаборатория към Изпълнителната агенция по околна среда ученици от пловдивските училища и заинтересованата общественост се запознаха как се отчита чистотата на въздуха в Пловдив. За тази цел бе представена дейността на автоматичната измервателна станция за мониторинг качеството на атмосферния въздух „Каменица“. Демонстрирано бе измерване на основни характеристики на атмосферния въздух (серен диоксид, азотни оксиди, озон, бензен, фини прахови частици), както и ниво на шум, излъчван в околната среда от битови и производствени източници в района. Мобилната автоматична станция бе позиционирана на транспортен възел „Баня Старинна“. На 20 септември в този участък се проведе и велошествие „Бъди в града без кола“. Отчетено бе въздействието върху качеството на атмосферния въздух в района от ограниченото движение на моторни превозни средства. В кампанията през 2015г. са взели участие 4 000 човека от различни възрасти, сред които ученици, граждани, общински служители и представители на бизнеса.

През 2016 г. са организирани информационни турове със специален екоавтобус. Участници в туровете - младежи и подрастващи от пловдивски училища се запознаха с възможностите за придвижване с велосипед в града, използвайки изградената 48-километрова мрежа от велоалеи, посетиха пункт за мониторинг на атмосферния въздух „Каменица“, където им бе демонстрирано в реално време измерване нивата на качеството на атмосферния въздух в градска среда и транспортния шум.

Инициативите свързани с „Европейска седмица на мобилността“ и „Do the Right Mix – Придвижвай се разумно!“ се обединяват в мащабна и интегрирана кампания за градска мобилност, с която се цели да се обърне внимание на предимствата при комбинирането на различни видове придвижване – градски транспорт, велосипед, автомобил и пеша. Международната кампания се подкрепя от генералните дирекции „Мобилност и транспорт“ и „Околна среда“ на Европейската комисия.

В кампанията през 2016г. са взели участие 5 600 човека от различни възрасти, сред които ученици, граждани, общински служители и представители на бизнеса.

4 октомври – Международен ден за защита на животните – Проведено мероприятие

през 2016 г.

На интернет страницата на Община Пловдив са публикувани и резултатите от проведените тематични мероприятия – „Конкурс за име на приюта“, „Цветно настроение в приюта за бездомни кучета“, „Стреляй по балони, не стреляй по животни“, Ревю-изложба на домашни любимци в СОУ „Стоян Михайловски“ и пр.

Европейска седмица за намаляване на отпадъците (ЕСНО) - 2014 г., 2015 г. и 2016 г.

ЕСНО 2014 г. в периода 16 – 24 ноември

Идеята на ЕСНО е да популяризира концепцията за предотвратяване генерирането на отпадъците, чрез координиране на дейности на територията на цяла Европа и извън нея. Община Пловдив се присъедини към Европейската седмица за намаляване на отпадъците (ЕСНО), като призова над 160 организации на територията на общината (администрации, бизнес структури, учебни заведения и др.) да се включат в инициативата. Тематичните дни на ЕСНО 2014 са насочени към въпроса за разхищаването на храната и как да се предотврати това, с призив: „Спри разхищението на храна!“.

ЕСНО 2015 г. в периода 21 – 29 ноември

Проведени са:

Образователни турове за отговорно потребление и обучение на заинтересовани лица за самостоятелно водене на групи.

Целта на тези турове бе да запознаят участниците с информация, пряко свързана с всекидневното потребление на стоки. Специален акцент бе поставен на генерирането и оползотворяването на отпадъци в ежедневния ни начин на живот. Участниците разгледаха потребителските теми от различни гледни точки – икономическа, социална, екологична – придобивайки цялостен поглед, от извличането на ресурсите за продуктите, през процеса на производството им до търговското им разпространение. Туровете се проведоха с помощта на доброволци-мултипликатори, специално обучени за прилагане на образователната програма.

Борса за подаряване на вещи – мероприятие организирано от район „Западен“, Община Пловдив.

ЕСНО 2016 г. В периода 19 – 27 ноември

През 2016 г., тематичните дни са насочени към въпроса за намаляване на отпадъците от опаковките и използване на по-малко опаковки.

* Съвместно с РИОСВ-Пловдив са проведени открити уроци пред второкласници от две пловдивски училища, като учениците са запознати с пътя на отпадъка от контейнера за разделно събиране до завода за рециклиране, чрез демонстрация на видео клипове със сноптика Емил Чолаков.

* Съвместно с „Екоколект” АД - организацията по оползотворяване, която има изградена система за разделно събиране в Район „Източен” и Район „Северен” са създадени кътове за разделно събиране в училищата в двата района, като са разположени картонени контейнери за разделно събиране, постери с инструкции и брошури. Организиран бе конкурс „МОЯТА ЕКО КОЛЕДНА КАРТИЧКА“.

Приоритетна област 3: ПРОДУКТИ С ПЛОВДИВСКА МАРКА

Матрицата, отчитаща степента на изпълнение на индикаторите е следната:

Индикатор	Мярка	Целева стойност	Постигнато към 31.12.2016	Добро изпълнение $\geq 50\%$ от целевата стойност	Изоставило изпълнение $< 50\%$ от целевата стойност
Туристически маршрути обхващащи природните и исторически дадености на града	Брой	-	4		
Изградени туристическо-информационни и посетителски центрове	Брой	5	3		
Реализирани инвестиции в съществуващите индустриални зони	Млн. евро.	X	540		
Икономически субекти в областта на преработващата промишленост	Брой	2 975	3951 към 2015 г.		
Дял на заетите в туристическия сектор	Процент	9,5%	-		
Публикувани научни трудове в областта на земеделието и хранителната промишленост от пловдивските университети и	Брой	X	X		

Индикатор	Мярка	Целева стойност	Постигнато към 31.12.2016	Доброто изпълнение $\geq 75\%$ от целевата стойност	Изоставящо изпълнение $< 50\%$ от целевата стойност
научни звена					
Разработени общи проекти със съседни общини в областта на културата и туризма	Брой	3	2		
Реализирани кампании за реклама на Пловдив като място за инвестиции	Брой	X	13		
Брой културни събития за популяризиране на месните обичаи и занаяти	Брой	X	3		
Брой реализирани проекти в изпълнение на Плана за опазване и управление (ПОУ) на Историческа зона „Филипопол-Тримонциум-Пловдив“	Брой	X	-		
Брой организирани търговски изложения	Брой	X	20		

Структурата на приоритета успешно допълва и се съчетава с елементите от всички останали приоритетни области. Продуктите с пловдивска марка следва да символизират уникалните възможности за културен живот, наука и образование, качествен и достоен живот в общината. Приоритетът е с насоченост и към четирите стратегически цели.

Мярка 3.1. Съчетаване на природните и историческите дадености за формиране на комплексен и устойчив туристически продукт

Като резултат от изпълнението на дейностите по мярката се очаква налагането на обособен, ефективно представен и разпознаваем целогодишен туристически продукт. Акцентът на мярката е поставен върху природните дадености на Пловдив, с акцент върху река Марица, тепетата, историческите градини и уличното озеленяване. Индикатор за изпълнение на мярката са броят на туристическите маршрути обхващащи природните и

историческите дадености на града.

През 2016 г., съвместно с ГХГ и ОИ „Старинен Пловдив“, ОП „Туризм“ създава нов тематичен маршрут „Пловдив- град на художници“. В проекта са включени обекти на ГХГ /Постоянна експозиция/- Постоянна експозиция на художника Георги Божилов – Слона – Потоянна експозиция на художника Златю Бояджиев – Постоянна експозиция „Екони от пловдивския край“ – Постоянна експозиция на художника Димитър Киров – Къща-музей „Атанас Кръстев“- Начо Културата /Галерия,,Червеното пони“/- Постоянна експозиция на художника Цанко Лавренов и Постоянна експозиция на художника Енчо Пиронков – Галерия-музей „Филипопулис“ – Зали за временна експозиция към ГХГ.

Общинска фондация „Пловдив 2019“ активно работи за създаване на нови продукти в квартал „Капана“- проект за фотография и калиграфия и отпечатване и разпространение на картички, Графити в Капана и др.

В рамките на мярката програмата за реализация на ОПР предвижда развитие и популяризиране на фестивала „Дефиле на младото вино“. Дефилето стартира като двудневен празник, с 16 участника през 2009 г., в 6 възрожденски къщи. Събитието изключително бързо добива популярност и само четири години по-късно – през 2014 г., вече 26 винарски изби от цялата страна представят продукцията си в 9 къщи и 2 ресторанта в Стария град. В периода 2014-2016 г. „Дефиле на младото вино“ се разраства до седемдневен фестивал, като винопроизводителите представят продукцията си в уникален за света формат. По официални данни над 10 000 са посетителите дегустирали българското младо вино за 2013 г., а през 2016 г. броят им достига 18 000. Събитието заема важно място в събитийния календар на Пловдив и е част от националния туристически календар. Той допринася за развитието на винопроизводството и туризма в Пловдив, региона и страната. Без изключение всички отзиви за събитието са позитивни. Осмото издание на „Дефиле на младото вино“ регистрира рекорден брой участници, които са посетили събитието за три дни.

Част от фестивала са „Дните на младото вино“ – съпътстваща културна програма с атрактивни събития в градска среда, като огнени и танцови спектакли, концерти, изложби, филмови прожекции и др., със свободен вход за посетители. През цялата последна седмица на ноември - художниците и фотографите имат възможност да организират пленери и изложби на произведения, посветени на виното и създадени с продукти от грозде, танцьорите показват древни ритуали и танци, посветени на виното,

а музикантите се вдъхновяват от неговата сила.

Неизменна част от „Дните на младото вино” е образователната програма с лекции, семинари и представяне на книги на винена тематика. За любителите на гурме кухнята във водещи пловдивски ресторанти се организират „Вечери на младото вино”.

В рамките на мярката се предвижда и реконструкция на „пеещите фонтани“ в Цар Симеоновата градина и средата около тях. През 2014 г. стартира проект за обновяване визията на Цар Симеоновата градина по ОП „Регионално развитие“ - "Изграждане на зелена и достъпна градска среда в град Пловдив". Освен езерото градината още в края на 2014 г. се сдоби с обновена алея около фонтана с Деметра, озеленяване, осветление, павилион в центъра на градината, детски площадки с нови и атрактивни люлки и катерушки. Реставрирана е и статуята на Деметра на едноименния фонтан. Уникални за страната Пеещи фонтани, струята на централния от които се издига на 20 метра височина, са най-голямата атракция в Цар Симеоновата градина. С тържествено светлинно шоу на 22 май 2015 г. са открити възстановените Пеещи фонтани в Пловдив.

През август 2016 г. стартира последния етап от реализацията на проекта. Стойността на заключителната част от проекта е 2,2 млн. лв., като освен езерото с пеещите фонтани, в нея е включено възстановяването на всички други водни площи в парка и изграждането на пречиствателни съоръжения. Предвидени са реплики на съществуващата в края на 30-те години на миналия век чешма с красиви скулптури. Изпълнението на проекта доближава новата визия на Цар Симеоновата градина към вида ѝ от 1936 г., откогато има запазени планове, като същевременно се използват и най-модерни технологии.

Мярка 3.2. Осигуряване на мрежа от информационни и посетителски центрове, средства за туристическа информация и градска ориентация

Като резултат от изпълнението на дейностите към мярката се очаква постигане на повишена информираност и достъпност до историческите и природни дадености на територията на община Пловдив. Индикатор за успешното изпълнение на дейностите към мярката е изградени туристическо-информационни и посетителски центрове, като към края на изпълнението на ОПР е предвидено те да бъдат увеличени от два до пет.

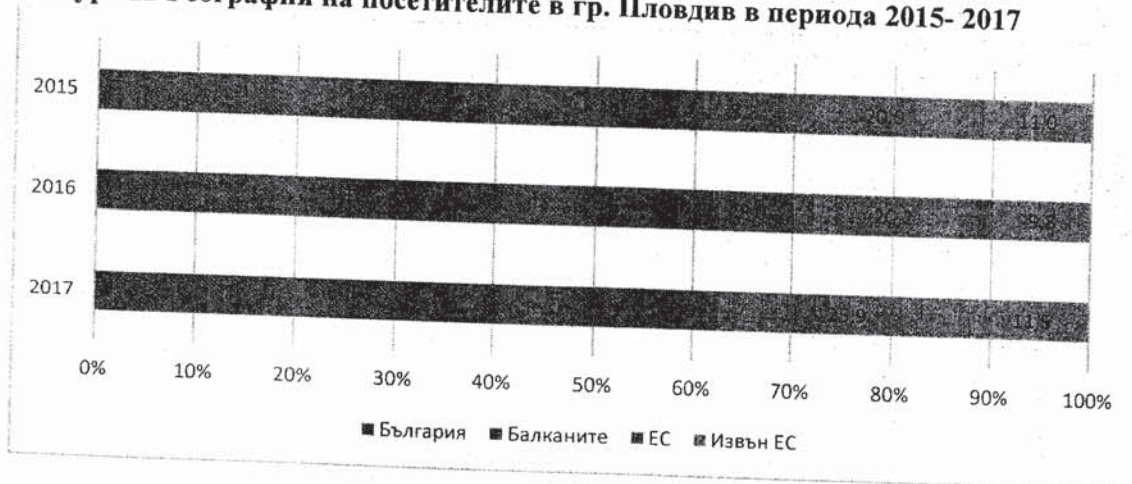
През 2016 г. туристическите центрове в Пловдив отбеляза своя 10-годишен юбилей. ОП „Туризм“ управлява два туристически информационни центъра на площад „Централен“ и на ул. „Д-р Стоян Чомаков“ № 1 в Стария град, като на същия адрес предприятието

менажира и помещение с функции на дигитален център с инфотерминал, кафе машина и информационни материали. Още два инфотерминала са разположени пред ТИЦ на площад „Централен“ и на ул. „Съборна“ 22. В края на 2016 г. стартира процедура по реновирана на помещение на ул. „Райко Даскалов“ в непосредствена близост до площад „Римски стадион“, където ще започне да функционира нов ТИЦ.

По данни на ОП „Туризм“ посещаемостта на туристите за периода 2014-2016 г. в ТИЦ овете се повишава значително. През 2014 г. посещаемостта достига 24 798 туристически посетители. ТИЦ 1 е посетен от общо 12 650 туристи, като 9 250 са чужденци, а ТИЦ 2 е посетен от 12 148 туристи, като 8 801 са чужденци. През 2016 г. ТИЦ- овете са посетени от 39 961 туристи, от които 10 377 български и 29 584 чуждестранни туристи. В туристическите центрове се предлага пълен спектър от информационни материали, както и се поддържат целогодишно база данни с цел максимална удовлетвореност на посетителите според интересите и потребностите им.

Фигура 12 География на посетителите в гр. Пловдив в периода 2015- 2017

Източник: НСИ

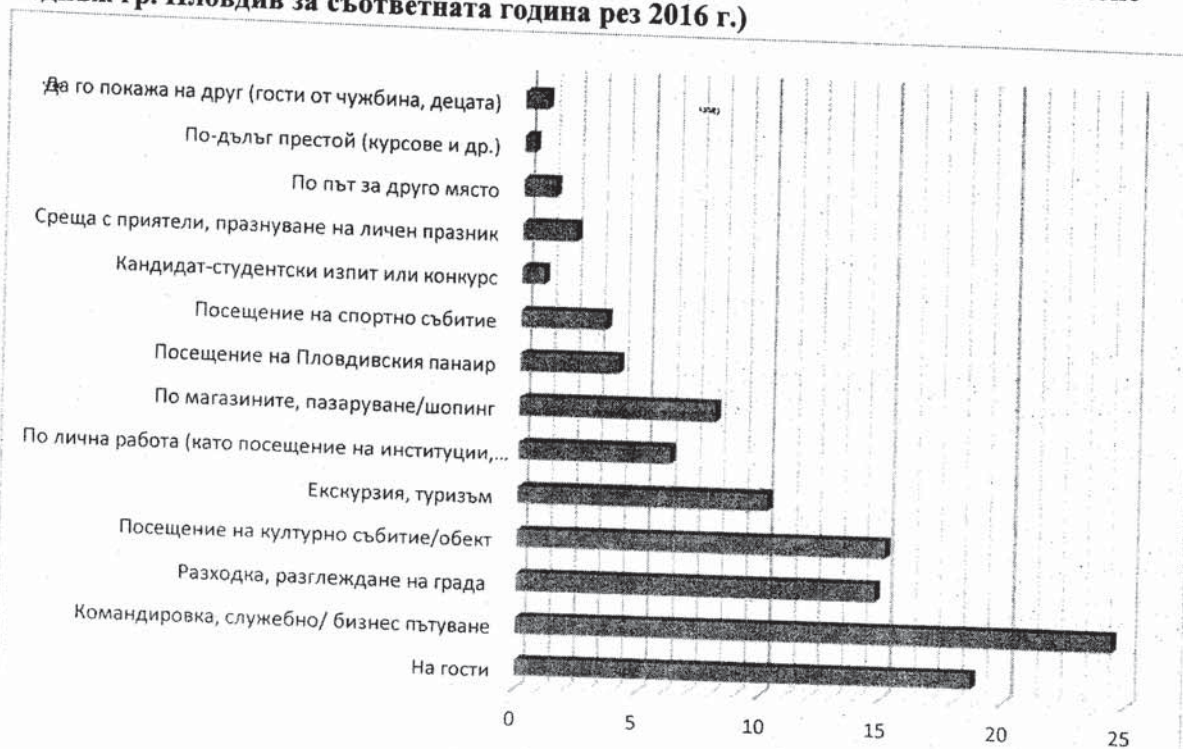
Като се има предвид, че основно индивидуални туристи посещават центрове, тяхното процентно увеличение от 61% спрямо 2014 година е забележително. Голям процент от тях правят обиколни турове на Балканите и Европа, с които включват и Пловдив в планове си. Остават 1-2 дни в града, като посещават заведения и културни събития. Като цяло разчитат на изданията на световноизвестните печатни пътеводители на техните езици, поради което е от особена важност информацията да бъде актуална.

По данни на Националното представително изследване най-голям е относителния дял на гостите на града, които го посещават с цел командировка, служебно/бизнес пътуване. (24,4%). Значително се увеличава относителния дял на лицата посетили Пловдив с цел

посещение на културно събитие/обект -15,1%), при 10,7% през 2015 г., както и на лицата, посетили гр. Пловдив с цел туризъм/ екскурзия- 10,2%, при 7,3% през 2015 г.

Фигура 13 Основен повод за посещение в гр. Пловдив (база лица посетили поне веднъж гр. Пловдив за съответната година рез 2016 г.)

Източник: Национално представително изследване

В периода 2014-2016 г. акцент в дейността на администрацията, ОП „Туризъм“, музеите, ГХГ, ОИ „Старинен Пловдив“ и партньорските организации е опитемизирането на дейността, свързана с обслужване на туристите и популяризирането на Пловдив, неговото природно и културно наследство, културен календар и възможности за спорт, развлечения и свободно време.

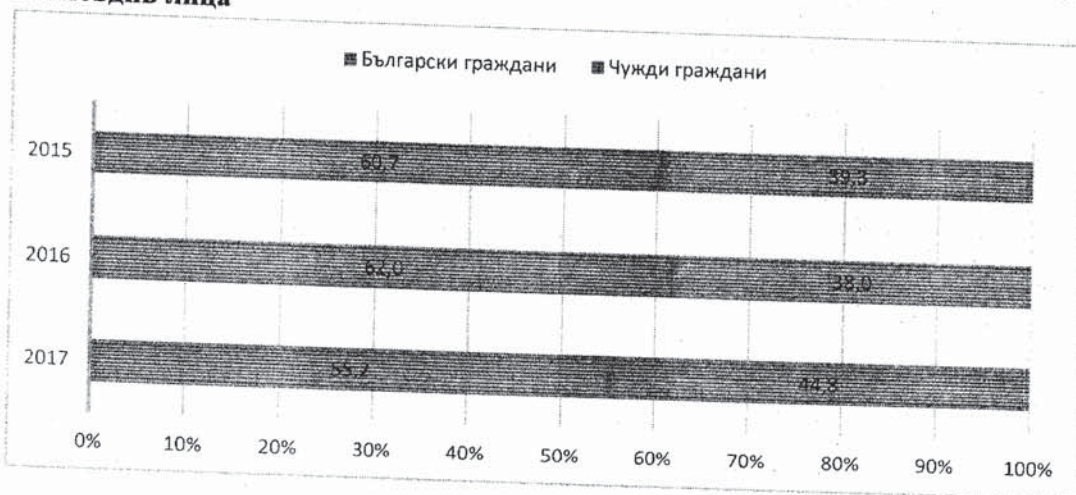
На 3 юни 2015 г. е официално открит и дигитален туристически информационен център, който работи от 7.00 до 24.00 ч. всеки ден. В него има инфорамионен терминал, терминал за заплащане на сметки, банкомат и автомат за кафе и закуски. На разположение на туристите са също печатни материали. На витрините се излъчват денонощно рекламно-информационни материали.

През 2016 г. завърши изпълнението на последните два етапа на технически проект за цялостна концепция за визуална комуникация на културно-исторически и природни забележителности. Извършена е и поддръжка на всички информационни съоръжения, поставени през годините по проекта.

Official stamp of the Plovdiv Municipality and a handwritten signature.

През 2016 година спрямо 2015 г. Пловдив бележи ръст от 9,48 % при пренощувалите лица и 12,86% при реализираните нощувки при прогнозиран ръст от 6% при пренощувалите лица и 7% при броя на нощувките според Стратегията за туризъм и Програмата за развитие на туризма на Община Пловдив за 2016 г. Наред с това заетостта на легловата база се е повишила с 2,26%, а при очакван ръст на приходите от нощувки от 7%, реалният отчетен от хотелиерите ръст е 18,22%. Има увеличение и на продължителността на престоя на туристите в сравнение с 2015г., а за 2016 г. регионалните и общински културни институти отчитат рекордния 33,4% ръст на посещенията, а приходите им, включително и от дарения, надхвърлят 1 милион лева.

Фигура 14 Дял на пренощувалите лица – чужди граждани, от всички пренощували в Пловдив лица

Източник: НСИ

Мярка 3.3. Обновяване на пловдивските индустриални зони

Като резултат от изпълнението на мярката се очаква постигане на по-голяма привлекателност и ефективност на индустриалните зони, както и постигане на по-висока инвестиционна активност в рамките на зоните. Индикатор за успешното изпълнение на дейностите към мярката е *релизирани инвестиции в съществуващите индустриални зони*. По индикатора обаче не са заложили базови и целеви стойности в края на изпълнението на ОПР, което прави оценката по изпълнението му невъзможна. От друга страна нито НСИ, нито общинска администрация поддържат подобна информация, която е пряко свързана с частната инициатива на бизнеса и неговата инвестиционна активност през годините. По данни на дивелъпърите от Тракия икономическа зона реализираните инвестиции в съществуващите индустриални зони за периода 2014-2016 г. са 540

милиона евро инвестиции „на зелено“ в сгради, оборудване и инфраструктура. По години са разпределени както следва:

- 2014 год.: 150 милиона евро инвестиции в сгради, оборудване и инфраструктура
- 2015 год.: 180 милиона евро инвестиции в сгради, оборудване и инфраструктура
- 2016 год.: 210 милиона евро инвестиции в сгради, оборудване и инфраструктура

Мярка 3.4. Насърчаване на малкия и среден бизнес и икономическите инициативи в сферите на преработващата промишленост и туризма

Като резултат от изпълнението на дейностите към мярката се очаква постигането на ефективно функциониращи малки и средни предприятия, създаващи продукти и услуги с висока добавена стойност, като в същото време се изградят привлекателни организационни условия и физическа среда за предприемачество и нови икономически инициативи.

Към мярката са заложили два индикатора за измерване на нейното изпълнение:

- *Икономически субекти в областта на преработващата промишленост*
- *Дял на заетите в туристическия сектор*

По данни на НСИ икономически субекти в областта на преработващата промишленост на територията на община Пловдив към 31.12.2015 г. са 3 951 предприятия. Като базова стойност в ОПР е посочена стойността към 2012 г., когато тези субекти са 2 320, а планираният желан резултат е в края на периода на изпълнение на ОПР те да достигнат 2 975. Този показател показва, че индикаторът е изпълнен на 100% още в първите две години на реализация на ОПР на Община Пловдив, което са дължи както на повишената предприемаческа активност в сектора, така и на посочените занижените индикативни стойности на индикатора в междинния и крайния период на изпълнение на ОПР.

Броят на заетите в сектора на ресторантьорство и хотелиерство през 2015 г. по данни на НСИ е 7646, което е 6% от общия брой на заетите. Този дял обаче не измерва общия брой на заетите в туристическия сектор, което не прави тези стойности съизмерими към заложените за съответния индикатор.

Като подкрепящи дейности към реализацията на мярката са посочени разработване на стратегия за икономическо кълъстерно развитие на агломерационното ядро на област

Пловдив и програма за нейната реализация, но до този момент работата по такава не е стартирала.

Като успешна реализирана задача по мярката следва да се определи повишаването на качеството на административно обслужване в Община Пловдив – основен фактор за стимулирането на нови икономически инициативи и привличане на инвеститори. Това в голяма степен се дължи на усилията на отдел „Развитие и международно сътрудничество“ към Община Пловдив, който успешно вече няколко години взаимодейства и сътрудничи в подкрепа на местния бизнес и предприемаческата инициативност на територията на община Пловдив.

Мярка 3.5. Развитие на научна дейност и технологии в сферата на земеделието и хранителната промишленост

Очакван резултат от изпълнението на дейностите по мярката е превръщането на община Пловдив в международен център за високи технологии в сферата на земеделието и хранителната промишленост.

Към Аграрен университет – Пловдив през 2012 г. е основан Национален демонстрационен център за нови технологии в земеделието. Центърът осигурява възможности на академичната общност и фирмите, предлагач и технологии и техника за селското стопанство, да презентират своите най - нови постижения пред широка публика от преподаватели от различни университети, експерти от национално и местно ниво, студенти, земеделски производители, както и любители градинари. Демонстрационният център работи активно в тази посока в периода 2014-2016 г.

За повишаване конкурентоспособността на малкия и средния бизнес като движеща сила на регионалната икономика е необходимо изграждане на среда, която да стимулира създаването на нови технологии и продукти, в която да функционират съвременни центрове за трансфер на нови знания и технологии, преимуществено в земеделието и ХВП, агроцентрове за производство, консултации, сервиз и обучение в областта на селското стопанство, центрове за изследване и развитие на храните, сертификация и контрол на безопасността, автентичността и качеството на произвежданите продукти.

През последните две години от изпълнението на ОПР се водят разговори за учредяване на нов клъстер – Аграрно технологичен иновационен клъстер – (АТИК) с фокус върху

земеделие и хранително вкусова промишленост, аграрните науки и биотехнологиите. Участници са Пловдивският университет, Университетът по хранителни технологии, Аграрен университет, Медицински университет – Пловдив, Технически университет София, филиал Пловдив, Община Пловдив, бизнес и браншови организации и инвеститори.

Голям успех в изпълнението на целите по мярката е стартът на проекта за изграждане на научен център за биотехнологии в Пловдив – Planta SYST. Проектът е финансиран по програма "Хоризонт 2020", която е и най-голямата европейска рамка за научни изследвания и иновации с общ бюджет 80 млрд. евро за периода 2014 - 2020 г. Проектът PlantaSYST е единственият български проект и единственият за наука (на стойност 15 милиона евро), одобрен за финансиране по конкурсната програма.

Проектът Planta SYST стартира през юни 2015 г. Партньори по проекта са 3 български и 2 немски научни организации: Институт по молекулярна биология и биотехнология, Пловдив; Институт по зеленчукови култури „Марица“, Пловдив; Институт по микробиология, Лаборатория по приложна биотехнология, Пловдив; Университет Потсдам, Потсдам, Германия; Институт по молекулярна растителна физиология Макс Планк, Потсдам – Голм, Германия.

Основната цел на проекта е да се изгради център за върхови научни приложения в областта на растителната системна биология и биотехнология в гр. Пловдив. Центърът има амбициите да се развие като водещ на територията на България и за Югоизточна Европа в областта на растителните науки. Той ще изгради устойчиви взаимовръзки в зони, които са обект на стратегията за интелигентна специализация на България и ще има водеща роля при подготовката на ново поколение млади учени в областта на растителната биология и биотехнология.

През май 2016 г. в „Гранд хотел Пловдив“ е проведена заключителната конференция на първата фаза на проекта, на която взеха участие учени от България и Европа, експерти от МОН, както и научния секретар на селскостопанската академия. За една година от проекта авторите представиха на конференцията подробните си разработки за изграждането на бъдещото научно звено. МОН също подкрепя изцяло инициативата за изграждането на Центъра в Пловдив. В рамките на един месец през лятото на 2016 г., екипът по проекта подготви бизнес план за центъра, с който се кандидатства за втори етап по програмата. През септември 2016 г. проектът получава одобрение за реализация

на втората фаза, с което се превърна в единствения проект от българска страна, който получава финансиране по програмата.

Като очакван резултат от реализацията на проекта се очакват 94 милиона лева директни инвестиции за следващите 10 години, откриване на 100 нови работни места в най - високия научен сегмент, развитие на науката в областта на растителната биология на световно ниво, както и създаване на безпрецедентно голям научен потенциал и материална база.

Мярка 3.6. Маркетингово представяне на пловдивските забележителности

В резултат на изпълнението на мярката се очаква превръщането на община Пловдив, като събирателна точка на регионални културни и туристически маршрути. Индикатор за успешното изпълнение на мярката е разработени общински проекти в областта на туризма със съседни общини.

През 2010 г. е учредено сдружение с нестопанска цел за извършване на дейност в обществена полза Тракийски туристически район със седалище: гр. Пловдив и адрес на управление: гр. Пловдив, пл. „Централен” № 1, Туристически информационен център.

Председател на Управителния съвет на Тракийски туристически район е инж. Любозар Фратев, председател на УС на Съвет по туризъм – Пловдив. Учредители на организацията са: общините Батак, Белово, Гурково, Димитровград, Куклен, „Марица”, Пловдив, „Родопи”, Свиленград, Тополовград, Чирпан, Хисаря, Тунджа, Ямбол, Ивайловград, Брезово, Любимец, Кричим, Стамболово; НПО: Съвет по туризъм – Пловдив, Туристическо еко дружество „Балкани”, Сдружение „Перперикон - Мелпомена” - Кърджали, Фондация „Тракарт-2000, Фолклорен ансамбъл „Тракия”; търговските дружества: „Тодоров пропърти мениджмънт” ООД, "Хебрус бус"ООД, „Инфотур център” ООД; учебните заведения: Университет по хранителни технологии – Пловдив, Професионална гимназия по туризъм "Проф. д-р Асен Златаров" – Пловдив; Мариана Йванова Тодорова-Николова и Петя Колева Велковска, като физически лица. След учредяване на организацията към нея се присъединяват общините: Сливен, Карлово, Първомай, Брацигово и Асеновград.

Членовете на сдружението в момента са общо 26 – от тях 19 общини на територията на 6 области, 4 неправителствени организации, 1 търговски дружества, 2 учебни заведения.

И в периода 2014-2016 г. сдружението води активна маркетингова и рекламна кампания за промотиране на Тракийски туристически район с център гр. Пловдив.

В средата на 2014 г. приключва реализацията на проект „По пътищата на цивилизацията“. Като атрактивна туристическа дестинация общините Пловдив, Асеновград и „Родопи“ популяризираха региона в рамките на проекта, който се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г., съфинансирана от ЕС чрез Европейския фонд за регионално развитие. Основната цел на проекта е да подкрепи и увеличи интереса към туристическите атракции на територията на трите общини. Той е на стойност 470 744 лева и е реализиран в продължение на 24 месеца. В рамките на проекта са създадени силни туристически продукти, които да предизвикат по-голям интерес в страната и в чужбина, като бе осъществена и мащабна кампания за популяризиране на Пловдив и региона.

Разработени са два туристически маршрута – древният исторически път между Рим и Константинопол, известен като Виа Диагоналис, както и маршрут, който развива религиозния туризъм и представя исторически храмове и поклоннически обекти. В маршрута „Виа Диагоналис през вековете“ са включени 22 обекта, сред които Балабановата къща в Стария град, галерия „Златю Бояджиев“, Асеновата крепост, Музей на авиацията, Природонаучен музей, Беланташ и др. В религиозния тур попадат Бачковският манастир, църквата „Св.св Константин и Елена“, Католическата катедрала „Св. Людвиг“, Джумая джамия, Синагогата, Арменската църква, Араповски, Мулдаваския манастир и др. За посещението на всички обекти са необходими 7 дни, но за туристите, които разполагат с по-малко време са разработени и кратки 3-дневни програми.

Общинска фондация „Пловдив 2019“ активно работи за създаване на нови брендиращи продукти в квартал „Капана“- проект за фотография и калиграфия и отпечатване и разпространение на картички, Графити в Капана и др.

В периода 2014-2016 г. Община Пловдив продължи активната си дейност, свързана с популяризиране на дестинацията чрез различни комуникационни кампании. Пловдив присъства в печатните и електронните български и чужди медии. Дестинацията бе представена на международни и национални форуми и борси.

Повече от 20 са публикациите в печатни и електронни медии, които са ориентирани към

пазарите от Западна Европа, както и към вътрешния пазар.

- Изданието на авиокомпанията България Еър- „Go on Air“ – цветна страница със снимка и текст
- Каталог на британските туроператори АВТА- рекламна цветна страница със снимка и текст, банер на сайта.
- Рекламен пакет във връзка с изложението WTM, Лондон
- Пътеводител на In Your Pocket за Пловдив. През 2016 г. Община Пловдив традиционно участва чрез рекламни лица и гръб на корицата на изданието, 10 000 тиража, 3000 броя за общината.
- Машабна информационна кампания на чуждестранни журналисти и писатели на тема туризъм, членуващи в международната организация ФИДЖЕТ- Вследствие на активното взаимодействие са публикувани над 24 печатни материала, също излъчени два телевизионни продукта чрез медиите на пазарите Франция, Белгия, Италия, Испания, Ливан, Мароко, Великобритания, Хърватска, Сърбия, Румъния.
- Машабна рекламна кампания чрез PR компанията на „ВИП Комюникейшън“ в повече от 20 български специализирани електронни медии.
- Arrival guides- шведска онлайн туристическа медия, включва и мобилно приложение с пълно съдържание на пловдивския туристически продукт.
- Участие в инициативата „Българските символи- Това е България“
- Каталог на изложението „Ваканция Експо“ 2016 г.- цветна страница на втората корица със снимка и текст.
- Публикация в онлайн каталога „Винен туризъм в България “ и др.
- Със съдействието и Община Пловдив са заснети и излъчени два филма на немския и бразилския пазар.

През 2016 г. продължи дейността по популяризиране на дестинацията чрез мобилни приложения. Приоритетно се работи за развитие на съществуващите и създаване на ново приложение, а именно Arrival Guide. То представлява изчерпателен туристически онлайн гид на града, който може да бъде свален и като PDF файл, напълно безплатен за туристите.

През годината се актуализира и мобилния гид със световноизвестния Pocket Guide, като се добавиха нови обекти и текстове. Продължи и развитието на собствено мобилно приложение visitplovdiv.

През май-юли 2015 г. е осъществена интегрирана комуникационна кампания за популяризиране на Община Пловдив като туристическа и инвестиционна дестинация на национално и международно ниво. Кампанията, възложена на „Публисис АД“, имаше за цел да популяризира туристическите атракции, предлагани от Община Пловдив в сферата на културния, градски и шопинг, винен конгресен, спортен туризъм.

Кампанията включваше изработването на клип с продължителност от 30 секунди, онлайн приложения, рекламно присъствие в медиите- телевизии, печатни медии, както и външно реклама, изразяваща се в присъствие чрез билбордове в големите български градове – София, Варна, Бургас и по магистрала Тракия. Друг аспект от кампанията е активното присъствие на Община Пловдив в социалните мрежи, както и в сайтове и информационни портали. Кампанията има за цел и популяризирането на Община Пловдив като бизнес дестинация на национално ниво, като идейната концепция е базирана върху таргетиран подход за директна комуникация с потенциални инвеститори, представители на бизнеса и институциите. Разработени са четири филма с продължителност 3-5 минути и дублирани на четири езика за представяне на успешни инвестиционни проекти в Пловдив.

Проведена е и кампания във връзка с реализиране на устойчивост на проекта „Пътницата на цивилизацията“ – март- август 2015 г. Кампанията включва медия планиране по отношение на специализирани чуждестранни и национални медии, подготовка и разпространение на публикации. Излъчвани са рекламни клипове в национални телевизии и радиостанции на територията на България. Поместени са рекламни текстови линкове с цел търсене на база „ключови думи“ в световни водещи интернет търсещи машини и социални медии. Също така са поместени рекламни банери във водещи интернет платформи, както и ПР публикации.

Специализираният сайт visitplovdiv.com, поддържан от ОП „Туризъм“, бе един от основните комуникационни канали, чрез които се представя града в периода 2014-2016 г.. През 2015 г. сайтът е показван 285 173 пъти, което е с 93% повече спрямо предходната година, а потребителите му са 91 923.

В резултат на изпълнението на маркетинговата си стратегия през последните две години от изпълнението на ОПР Община Пловдив скорострелно влезе в престижни международни класации, което спомогна за позиционирането и на международния пазар:

- Август 2014, Пловдив бе домакин на The Travel Show – водещо предаване за пътуване на BBC World News, Великобритания. Неговото мото е „Най-интересните истории и най-вълнуващите дестинации от цял свят“ и е директен наследник на дългогодишната програма за пътуване Fast Track. Предаването стартира в края на февруари 2015, излъчва се в 5 емисии седмично и се гледа от повече от 80 милиона зрители по цял свят. Екипът на програмата пристигна в Пловдив по покана на Община Пловдив, по време на туристическото изложение в Лондон WTM през ноември 2013 г;
- Пловдив завоюва третото място в престижната класация „Най-добра европейска дестинация 2016“. Пловдив бе единственият български град, номиниран за участие в 7-мото издание на състезанието за титлата „Best European Destination 2016“.
- Пловдив бе избран от най-престижният пътеводител в света Lonely Planet на 6-то място сред 10-те градове, които задължително трябва да бъдат посетени от туристите през 2015-та издание Lonely Planet като шестият най-добър град в света, който трябва непременно да бъде посетен. Пловдив влезе в десетката на най-добрите туристически градове на Lonely Planet. В надпреварата участваха градове като Пловдив изпревари традиционни водещи туристически дестинации като Париж, Милано, Прага, Рим, Виена и Мадрид.
- През 2015 г. Пловдив бе представен и в популярната поредица на BBC „Great Railway Journeys Continental“- един от най-известните пътеводители за британски туристи, в ролята на телевизионен гид в него е британският журналист и бивш член на Европейския парламент - Майкъл Портильо.

Започна целенасочено рекламиране в най-влиятелните туристически издания: каталога на британските туроператори ABTA, каталога на изложението WTM, пътеводителя на In Your Pocket, ASTA – гайд на американските туристически агенции, Festival Guide and Gap Travel Guide на British American media, Guardian – туристическо приложение към печатното издание, Икономически годишник на търговско-промишлената камара и др..

- WTM, Лондон – участниците от страна на Община Пловдив провеждат срещи с представители на лидери в световните медии като: DISCOVERY Networks, BBC Worldwide и др. Туристически агенции от Великобритания, Португалия, Белгия, Холандия и др. Интересът към Пловдив се увеличава многократно, акцентите са международните срещи за туризъм, титлата „Европейска столица на културата

2019“, наградата на Lonely Planet, както и др. значими проекти в града. На едно от официалните събития организирани от BBC, Шон О`Хара - Старши вицепрезидент, отдели специално внимание на Пловдив, като го представи като един от най-старите градове в света и пример за успешно сътрудничество. Проведена е и среща с продуценти от BBC, които проявиха интерес да снимат филм в Пловдив.

- ЕМИТТ – Истанбул, Турция;
- REETEX – Лондон, Великобритания, През първия ден на специална презентация пред повече от 300 делегати от цял свят бе представен Пловдив, с титлата Европейска столица на културата 2019, с възможностите които предлага като туристическа дестинация и бизнес. Извън събитието проведохме предварително уговорена среща с Директор Мениджър Бизнес развитие, LONELY PLANET. Международната среща за туризъм в Пловдив бе един от акцентите на представянето.
- Париж, Международен туристически фестивал Пловдив е презентирани съвместно с още 30 други европейски градове. Представен е туристическият продукт на града, международните срещи за туризъм като стратегическо събитие, както и филми за Пловдив. Проведени са работни срещи с представители на френския туристически бизнес.
- Париж, Първи фестивал на България, 02- 06 юли 2015 година, проведе се на Пале Роаял, в непосредствена близост до Лувъра, по идея на Министерство на туризма, с акцент върху култура, история, фолклор, занаяти, гастрономия и други.
- Международно туристическо изложение ITB Berlin и др.

В периода на изпълнение на ОПР 2014-2016 г. Пловдив се изяви и като успешен домакин на престижни световни форуми:

- Дигитална Конференция за Вино DWCC - конференцията привлече в Пловдив хора от цял свят, които реално формират нагласите и тенденциите в производството и консумацията на вино в глобален мащаб;
- Concours Mondial de Bruxelles - най-престижния независим винен конкурс в света;
- Международна среща за туризъм в Пловдив се превърна в запазена марка на Пловдив и пример за успешно сътрудничество между бизнес и Община в международен аспект. Събира представители на туристическия бранш от цял свят: Швейцария, Австрия, Малта, Словакия, САЩ и Черна Гора,

Великобритания, Германия, Италия, Мароко, Турция, Гърция, Македония, Румъния, Сърбия и много др.

Мярка 3.7. Популяризиране на предимствата за инвестиране и икономическа инициатива в Пловдив

Очакван резултат от изпълнението на мярката е привличане на инвестиции и нови икономически инициативи в рамките на община Пловдив. Индикатор за успешното изпълнение на дейностите към мярката са *Брой реализирани кампании за реклама на Пловдив като място за инвестиции*, като към края на периода е планирано те да бъдат 14 бр. годишно. По данни на общинска администрация в периода 2014-2016 г. са осъществени следните кампании в тази насока:

- Изготвяне на статии и публикации в различни български и чуждестранни онлайн и печатни издания, с цел промотиране на гр. Пловдив като дестинация, атрактивна за стартиране и развиване на бизнес. Публикациите в чуждестранните издания са около 10 (някои от добрите примери са Financial Times, сп. Outsourcing&More и др.). В българските издания – са няколко десетки.
- Номиниране и спечелване на различни класации и награди – Европейската комисия, Financial Times, „Global Contact”, CEE Shared Services and Outsourcing Awards и мн.др. Конкретни примери на по-интересните: Пловдив – на 3-то място сред Европейските градове и региони на бъдещето 2016/2017 в класацията на Файненшъл Таймс по привличане на преки чуждестранни инвестиции /Франция, март 2016/; „Аутсорсинг град на годината” на първите по рода си Годишни награди на Българската Аутсорсинг Асоциация /София, юни 2016/; победител на национално ниво в категорията „Насърчаване на бизнес климата“ на Европейските награди за насърчаване на предприемачеството на Европейската комисия, и други.
- Подготовка на двата бизнес каталога „Инвестиционна дестинация Пловдив“ и „ИТ и аутсорсинг дестинация Пловдив“ през всяка от изброените години – 2014, 2015 и 2016 години и разпространението на до посолства в Европа, Северна Америка и Азия, Служби по търговско-икономически въпроси, Българска агенция за инвестиции, Търговски камари, браншови асоциации, компании, които са потенциални инвеститори и др.

- Цялостна организация на международни и национални бизнес форуми, на които Община Пловдив е основен организатор – по 2 големи форума всяка година и по 3-4 с по-малък мащаб

Пловдив и региона биват представяни на множество бизнес форуми, които се провеждат в и извън гр. Пловдив, които допринасят както за натрупването на ноу-хау, добри практики и полезни идеи, така и за осъществяването на полезни контакти и възможността за представяне на потенциала на град Пловдив пред аудитория на високо ниво. През 2014 – общо международните събития са 4, през 2015 – 6, а през 2016 година – 15 на брой международни срещи и конференции.

Популяризирането на предимствата за инвестиране и икономическа инициатива в Пловдив се извършва главно от отдел „Развитие“, който в началото на 2016 година е преобразуван в отдел „Развитие и международно сътрудничество“. По-конкретно, отделът осъществява контакти с външни институции: международни представителства, агенции, асоциации, търговски камари, службите по търговско-икономически въпроси извън граница, НПО и др. за събития, в които Община Пловдив участва, както и във връзка със запитвания на потенциални инвеститори, оперативна работа и координация по привличане на потенциални инвеститори от всички сектори на икономиката. През 2015 г. са организирани 7 международни кръгли маси, през 2016 г. са проведени множество срещи между представители на Община Пловдив, местния бизнес и местните образователни институции, търговските аташета и др.

Мярка 3.8. Представяне и популяризиране на местните обичаи и занаяти

Като резултат от успешното изпълнение на дейностите към мярката се очаква утвърждаването на живите местни обичаи и занаяти, като неразделна част от икономическия и културния живот на община Пловдив.

Актуалният културен календар на Общината включва ежегодни прояви за представяне на местни, национални и международни занаяти и продукти. Към мярката се присъединява и съхраняването или възстановяването на специфични за региона занаяти чрез финансови и институционални стимули за нови занаятчийски работилници и обособяването на подходяща среда за реализация на продукцията. Индикатор за успешното изпълнение на мярката е брой културни събития за популяризиране на местните обичаи и занаяти.

В периода на изпълнение на ОПР 2014-2016 г. ежегодно са провежда Есенен панаир на занаятите. Есенен панаир на занаятите е част от традиционните Празници на Стария град, организирани от Община Пловдив, Дирекция „Старинен Пловдив“, Общинско предприятие „Туризм“, Регионалната занаятчийска камара и Етнографския музей.

През 2014 г. участие в панаира взимат около 50 български майстори. По време на панаира са представени и демонстрирани над 20 занаята: дърворезба, тъкачество, плъстене, грънчарство, ножарство, стъклодухане, стъклопис, свещарство, сладкарство, изработване на худ. керамика, изработване на накити, изработване на национални кукли, изработване на кукли от текстил, шапкарство, килимарство, изработване на художествени тъкани.

Регионална занаятчийска камара – Пловдив се стреми всяка година да поднася на жителите и гостите на Пловдив нови и интересни прояви. В тази връзка паралелно с Есенния панаир на занаятите през 2014 г. се организира Пленер по плъсти в пространството на „Лапидариум“ в Стария град. Плъстените изделия са били познати по цял свят от дълбока древност. Има предположения, че този вид текстил е най-старият, изработван от човечеството. Запазени са дрехи, шапки и килими на 2500-2600 години. Идеята на организаторите е пленерът да се превърне в своеобразен празник на майсторството и умението на днешните плъстари.

В края на април ежегодно се провежда и Пролетен панаир на занаятите, който се провежда заедно със Събор на хлебари и пекари. Организатор на събитието отново е Регионална Занаятчийска Камара – Пловдив. Проявата се превърна в устойчива нова традиция. През 2015 г. атракция номер едно са майсторите хлебари и пекари, които демонстрират на живо своето изкуство.

През 2016 г. Пролетния панаир на занаятите се провежда на Малката главна, където 85 майстори от цялата страна представят пред пловдивчани и гостите на града над 25 старинни занаята. Членове от сдружението "Храната на Пловдив" взеха участие в приготвянето на домашна лютеница по стара рецепта, а майстори хлебари пекат хляб. Акцент на това издание е пленерът по дърворезба, в който взеха участие майстори от цялата страна.

Други реализирани мероприятия през 2015 г. пряко свързани с традициите на Пловдив са следните празнични прояви и инициативи:

- „Вино и гурме в Стария Пловдив“- 9-10.2015 г. Събитието е част от новите брандирани туристически продукти на Пловдив и цели популяризирането на българското вино и кухня, развитието на винения, кулинарен и културен туризъм чрез организиране на дегустации на вина и ястия. Организаторите отчитат над 5000 пловдивчани и гости на града.
- Европейски ден на винения туризъм - 8 ноември 2015 г. Европейският ден на винения туризъм се отбелязва за първи път в Пловдив през 2015 г. Честването му съвпадна с приемането на Пловдив за член на Европейската мрежа на винените градове - RECEVIN. Програмата предложи дегустации с участието на 8 винопроизводители в два безплатни тура.

Мярка 3.10. Утвърждаване на Община Пловдив като панаирен и конгресен център

Като резултат от реализирането на мярката се очаква да бъдат осигурени условия и маркетинг за развитието на международна търговия и конгресни събития в община Пловдив. Индикатор за успешното изпълнение на дейностите по мярката е брой организирани търговски изложения.

Ежегодно броят на проведените търговски изложения се увеличава. По данни на официалния сайт на Международен панаир Пловдив през 2016 г. те са над 20, като някои от по-големите са: Стройтех; Медикус; Денто; Галения; Агра; Природа, Лов, Риболов; Европейски панаир на предприятия и кооперации от социалната икономика; Международен технически панаир; Хорека Пловдив; Винария и много други. Повечето от изброените събития се ежегодни и с дългогодишна история и респективно имат издания и през предходните 2014 и 2015 години.

Приоритетна област 4: ЖИЗНЕНА СРЕДА И СВЪРЗАНОСТ

Матрицата, отчитаща степента на изпълнение на индикаторите е следната:

Индикатор	Мярка	Целева стойност	Постигнато към 31.12.2016	Брой изпълнени проекти	Изоставено изпълнение < 50 % от целевата стойност
Брой проекти по ИП 1 на ПО 1 на ОПРР за 2014-2020	Брой	60			
Изградени детски площадки, спортни съоръжения и места за отдих	Брой	X	61	✓	
Изградени спортни съоръжения (комплекси и стадиони)	Брой	18	5	✓	✓
Дължина на велосипедната мрежа	Км	48	48,7	✓	
Обособени паркинги за велосипеди	Брой	34	690	✓	
Площ на реновираните пешеходни пространства	м2	X	800	✓	
Загуба на вода при преноса във водоснабдителната мрежа	% (консумирано количество/подадено количество)	76%	60,28%	✓	
Брой на линейките на 1 000 жители	Промили	3,5	1,2	✓	✓
Брой на леглата в болниците на 1 000 жители	Промили	19	14,9	✓	
Брой на лекарите на 1 000 жители	Промили	11.5	8,1	✓	
Брой реализирани проекти в обхвата на План за интегриран градски транспорт	Брой	X	4	✓	
Дължина на уличното озеленяване	Км	X	-	✓	
Услуги предлагани като част от МГТ	Брой	2	4	✓	
Площ на териториите за логистични дейности	Хектар	X	-	✓	
Количество въглероден диоксид на жител за една година (CO2/жител/год.)	Кг	690	-	✓	
Брой на издадените бюлетини свързани с качеството на околната среда, годишно	Брой	X+20%	20	✓	
Събрани битови отпадъци на жител за една година	Кг./чов./год.	315	480	✓	

Индикатор	Мярка	Целева стойност	Постигнато към 31.12.2016	Изоставано изпълнение <50% от целевата стойност
Реализирани проекти за прочистване на речното корито на Марица	Брой	X	3	
Обособени пространства за свободно разхождане на домашни кучета	Брой	X	29	
Изградени противошумови бариери в градската среда	Брой	11	-	
Реализирани проекти с екологична насоченост в партньорство между общинската администрация и неправителствения сектор	Брой	X	21	

В рамките на *Приоритетна област 4: ЖИЗНЕНА СРЕДА И СВЪРЗАНОСТ* са заложили 19 мерки и 21 индикатори за тяхното изпълнение. Необходимата информация е набрана по данни от общинската администрация и информационната система ИСУН.

Четвъртата приоритетна област на общинския план за развитие се отличава със своята всеобхватност и насоченост спрямо разнообразните функционални аспекти на общинското развитие. Планът предвижда интервенции и инвестиции за подобряване на енергийната ефективност на жилищния сектор и обществените сгради, предоставяне на качествени публични услуги, благоприятна среда за разнообразен отход и спорт, рационална транспортна система, съответстваща на концепцията за устойчивото развитие. Отделните интервенции се допълват по между си и гарантират жизнена среда и устойчива мобилност в рамките на община Пловдив. Приоритетната област е директно продължение на смисъла на Стратегическа цел 1: Пълноценна градска среда.

Мярка 4.1. Повишаване на енергийната ефективност на публичните и жилищните сгради

Обекти с изпълнени мерки за енергийна ефективност през 2014 г.:

- Подобряване енергийната ефективност на сградите - СУ „Константин Величков“ - 850 468 лв.;

- Подобряване енергийната ефективност на сградите - СУ „Св. Константин Кирил Философ“ – сграда на ул. „Чорлу“ № 14 – 191 603 лв.;
- Подобряване енергийната ефективност на сградите - СУ „Братя Миладинови“ – сграда на ул. „Даме Груев“ 60 – 342 704 лв.;
- Подобряване енергийната ефективност на сградите по договор с НДЕФ - ЦДГ "Зорница" – 81 687 лева;
- Подобряване енергийната ефективност на сградите по договор с НДЕФ - СОУ "Св.Константин Кирил Философ", ул."Г. Кондолов"№ 44а – 837 809 лева;
- Подобряване енергийната ефективност на сградите по договор с НДЕФ - ДЯ "Слънчо" – 59 736 лева;
- Изграждане на работни инвестиционни проекти за изпълнение на мерки за енергийна ефективност, вкл. авторски надзор по време на строителството за следните обекти: ОДЗ "Зора", ОДЗ "Буратино", ЦДГ "Мирослава" и ЦДГ "Чучулига" – 78 960 лева.

Обекти с изпълнени мерки за енергийна ефективност през 2015 г.:

- ДГ „Щастливо детство“ е преместена в обновена сграда по проект „Изграждане на общностен център в община Пловдив“;
- През 2015 г. в четири общински обекта: ЦДГ „Чучулига“, ЦДГ „Мирослава“, ОДЗ „Зора“ и ОДЗ „Буратино“ е извършена топлоизолация на стени и покрив, както и частична подмяна на дограма.

Обобщаването на броя жилищни сгради, в които са реализирани дейности, подобряващи енергийната им ефективност, се основава на данните, предоставени от районните администрации в Община Пловдив във връзка с реализирането на Национална кампания за енергийно подпомагане на българските домове. Обобщението констатира:

- На два жилищни блока в район "Източен" се изпълняват СМР. Извършено е проектно проучване и енергийно обследване на други жилищни сгради.
- Към новоизграден топлопровод на ЕВН България през 2015 г. в район "Западен" са присъединени седем обекта - ЦДГ "Елица", ЦДГ "Звезда", ЦДГ "Росица", ЦДГ "100 усмивки", сградата на общинска администрация на район "Западен" при Община Пловдив, Математическа гимназия "Акад. Кирил Попов" и ОУ "Драган Манчов".
- Пет жилищни сгради в район "Тракия" участват в гореописания проект.
- На две жилищни сгради в район "Южен", с общо 8 домакинства е изпълнена смяна на

дограма, обновяване на покрива и изолация на фасадата.

Във връзка с одобрен проект на Община Пловдив по програма BG04 „Енергийна ефективност и възобновяема енергия“, финансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014, през 2016 г. се изпълни проекта „Подмяна на вътрешните отоплителни инсталации и изграждане на слънчеви инсталации в 4 детски заведения в гр. Пловдив“. Дейностите по проекта са на обща стойност 495 305 лева, от които 100 % безвъзмездна финансова помощ по програмата. Той включва подмяна на вътрешни отоплителни инсталации и изграждане на слънчеви инсталации в детските градини „Буратино“, „Мирослава“, „Чучулига“ и „Таня Савичева“. През месец август 2016г. Община Пловдив кандидатства към МРРБ и бе одобрена за финансиране на енергийното обновяване за още една детска градина – „Лилия“ в район „Източен“. През 2016 г. в ЦДГ „Весела“, бе извършена топлоизолация на вътрешните дворове и хидроизолацията на покрива. Стойността на обновяването е в размер на 256 хил. лв., като 156 хил. от тях са с общински средства, а останалите са финансирани от Програма "Красива България".

Обекти с изпълнени мерки за енергийна ефективност през 2016 г.:

- Изготвяне на технически паспорти и обследване за енергийната ефективност на съществуваща административна сграда и пристройка към нея, находяща се в гр. Пловдив, пл. "Централен" №1;
- Обследване за енергийна ефективност на ДГ "Весела";
- Обследване за енергийна ефективност на сгради на други детски градини;
- Проектиране за изпълнение на мерки за енергийна ефективност на обект ДГ "Лилия" в район Източен;
- Обследване за енергийна ефективност на сгради на детски ясли;
- Построена е нова сграда на ДГ „Чайка“.

За цялостното техническо и финансово администриране на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради, при която финансирането е 100% от държавния бюджет за територията на град Пловдив отговаря Община Пловдив. Обобщаването на броя жилищни сгради, за които се осъществяват дейности, свързани с енергийната ефективност се основава на данните, налични в дирекция СМСТИ при Община Пловдив. Към края на 2016 г. има постъпили документи за кандидатстване по Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради

от 101 сгради с общ брой 5761 апартамента, а за 57 бр. сгради са изготвени конструктивни обследвания и обследвания за енергийна ефективност. Проведена е процедура по ЗОП и за 24 бр. сгради има избрани изпълнители за инженеринг – проектиране и СМР. Във връзка с подготовка изпълнението на процедура BG16RFOP001-1.001-039 „Изпълнение на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие” по ОП „Региони в растеж” 2014-2020 г., инвестиционен приоритет „Енергийна ефективност в административни и жилищни сгради” в Община Пловдив е сформирана работна група, която да отговаря за изпълнението на процедурата на територията на гр. Пловдив. Към края на 2016 г. за кандидатстване по ОП „Региони в растеж” са постъпили заявления за интерес от жилищни сгради с общ брой 1306 апартамента.

Мярка 4.2. Обновяване на обществените зелени пространства и осигуряване на нови места за отдих, спорт и други колективни дейности

Изпълнените дейности по тази мярка за 2014 и 2015 година се изразяват в инженеринг – проучване, проектиране и изпълнение на строително-монтажни работи (СМР), свързани с ремонт на пет детски площадки за игра на открито, и доставка и монтаж на детски съоръжения, включително и слединсталационно поддържане на съоръженията, на съществуващи площадки за игра на открито. Общата стойност на детските площадки, изградени през 2014 г. е 322 348 лева, а общата стойност на детските площадки изградени през 2015 г. е 717 232 лева.

Изпълнените дейности по тази мярка за 2016 година са свързани с финансиране на ремонт и сертифициране на съществуващи детски площадки в общински целодневни детски градини и обединени детски заведения, както следва: 44 детски площадки на стойност 148 313 лева, както следва: ЦДГ „Росица”, ЦДГ „Наталия”, ЦДГ „Светлина”, ЦДГ „Таня Савичева”, ЦДГ „Вяра”, ЦДГ „Слънце”, ЦДГ „Захарно петле”, ЦДГ „Светла”, ЦДГ „Космонавт”, ЦДГ „Осми март”, ЦДГ „Дружба”, ЦДГ „Мир”, ЦДГ „Албена”, ОДЗ „Славей”, ОДЗ „Ралица”, ЦДГ „Здравец”, ЦДГ „Кремена”, ЦДГ „Елица”, ЦДГ „Детелина”, ЦДГ „Зорница”, ЦДГ „Чучулига”, ЦДГ „Незабравка”, ЦДГ „Искра”, ЦДГ „Десислава”.

Мярка 4.3. Развитие на спортната инфраструктура в града

Изпълнените дейности по тази мярка за 2014 година са, както следва:

Реализирани са следните дейности за подобряване на спортната инфраструктура:

- Изградени са над 30 спортни площадки за street workout на открито - 300 000 лв
- Направена е инвестиция от ММС за ремонт на лекоатлетическото хале в двора на спортното училище - 220 000 лв
- Ремонт на електронно видео табло на Гребна база – 24000 лева.

Изпълнените дейности по тази мярка за 2015 година са, както следва:

- Изграждане на 48 км Вело алеи по проект за устойчив градски транспорт - 12 000 000 лева;
- Ремонт на зала за художествена гимнастика „Чайка“ - 15 000 лева;
- Изграждане на многофункционално спортно игрище към Младежки център – Пловдив в района на Гребна база - 1 791 089 лева;
- Ремонт на Финален комплекс при Гребна база във връзка с домакинствата на първенства по гребане и кану-каяк от международен ранг 2015-2018 - 360 000 лева;
- Довършване на многофункционална спортна зала „Колодрум“.

Изпълнените дейности по тази мярка за 2016 година са, както следва:

- Проектиране и изграждане на стартова кула на 200 метра в гребен канал;
- Проектиране и изграждане на асансьор за хора с нарушена подвижност към Финален комплекс;
- Доставка и монтаж на заслон (шатра) и използването му за кантар лодки, във връзка с проведеното Европейско първенство по кану-каяк за младежи, девойки и юноши до 23 години;
- Доставка и монтаж на стойки за лодки;
- Реконструкция на ограда Спортна зона при Младежки център – Пловдив за по-добрата организация на спортни дейности и изграждане на допълващо застрояване – склад за инвентар и гараж за машина за изкуствена трева;
- Неотложен ремонт и почистване на хангари след пожар, във връзка с проведеното Европейско първенство по кану-каяк за младежи, девойки и юноши до 23 години;
- Неотложен ремонт на лекоатлетическо хале и санитарни възли към него извършен от ОП „Жилфонд“;
- Ремонт на зала за вдигане на тежести „Милен Добрев“ – по проект, финансиран от Министерство на младежта и спорта.

Мярка 4.4. Насърчаване на разнообразни форми на придвижване

Във връзка с изпълнението на Стратегията „Пловдив - град на велосипедиста 2010-2020” се предвижда изграждане на система за велосипеди под наем и споделено ползване на велосипеди в града, като в целия град да бъдат оборудвани 100 велопаркинги с по 16 конзоли - т.е. 1600 царкоместа общо. Планира се да бъде внедрена система за наемане на 800 специално изработени колела с допълнителни системи срещу кражби.

По линия на проекта на Община Пловдив "Модернизация и развитие на устойчив градски транспорт в град Пловдив", през 2015 г. бе завършена мрежата от велосипедни алеи с дължина 48,7 км (37 км нови и 11,7 км рехабилитация на съществуващи).

През 2016 година са изградени общо 1 568 м. велосипедни алеи, разпределени в следните обекти:

№	Участници с изградени велосипедни алеи	м	Дължина
1.	По бул. „Васил Априлов” в участъка от кръстовището с Централна гара до бул. „Пешерско шосе”.	1647	819
2.	По ул. „Любен Каравелов” в участъка от бул. „Васил Априлов” до ул. „Драган Цанков”.	444	219
3.	По продължението на ул. „Цветан Лазаров” в участъка от бул. „Санкт Петербург” до ул. „Поручик Боян Ботев”.	1060	530

Мярка 4.7. Подобряване на водоснабдителната и канализационната мрежа

По данни на „ВиК“ ЕООД Пловдив, отчетът показва дял на обслужваното население от обществено водоснабдяване – 100 % при целева стойност на изграденост на водопроводната мрежа и подмяна на стара мрежа - 100%. През 2014 г. е изграден водопровод по ул. „Братя Бъкстон” гр. Пловдив. Обектът представлява: Водопровод РЕ-ND Ø 110 с дължина 380 м. Строително монтажните работи са завършени. Обектът е във фактическа експлоатация. Подменен е съществуващ етернитов водопровод Ø 80 по улица „Силистра” в участъка между улиците „Лерин” и „Атон” в град Пловдив. Обектът представлява съществуващият етернитов водопровод Ø 80 мм, който е подменен с нов с по-голям диаметър, позволяващ провеждането на по-големи водни количества с по-малко хидравлични загуби: полиетиленови тръби с висока плътност Ø 160/9.5 мм/1.0

МРа с дължина 159 метра. Монтирани са два нови надземни пожарни хидранта 70/80. Обектът е във фактическа експлоатация.

Изградена е улична водопроводна мрежа и улична канализационна мрежа в Югоизточната индустриална зона, втора градска част, в район „Тракия“, гр. Пловдив. Изпълнен е уличен водопровод PE HD Ø 160 – 766м, монтирани са 6 броя ПХ 70/80 и са изпълнени 6 броя водомерни шахти. Уличната канализация включва монтаж на гофрирани тръби PE Ø 1000-233м ; Ø 800-97м; Ø 600-110м ; Ø 500-210м ; Ø 400-120м. Изпълнени са 18 броя РШ и 20 броя ДШ.

Извършена е аварийна подмяна на съществуващ етернитов магистрален водопровод Ø 475 по бул. „Н. Вапцаров“ в участъка между улиците „Ст. Стамболов“ и „К. Геров“ в град Пловдив. Съществуващият етернитов водопровод Ø 475мм е подменен с полиетиленови тръби висока плътност Ø 500/29.7 мм/1.0 МРа с дължина 701 метра. При връзките със съществуващата водопроводна мрежа са изпълнени спирателни кранове за изолиране на участъка в случаите на ремонт или на аварии. Монтирани са два нови надземни пожарни хидранта 70/80.

По данни на дирекция „СМСТИ“ на Община Пловдив, през 2014 г. са изградени водопроводни мрежи с разрешение за ползване, описани по-долу в таблицата:

Таблица 14 Водопроводни мрежи през 2014 г.

№	Описание на актива	Улица	Дължина
1	Улица "Братя Свещарови" (участък между ул. "Лев Толстой" и ул. "Камен Петков"), Район "Централен", гр. Пловдив <i>изкопни, монтажни работи</i>	участък между ул. "Лев Толстой" и ул. "Камен Петков"	160
2	УЛИЧЕН ВОДОПРОВОД, от ул. "Рогошко шосе" №1 по второстепенна улица от ОТ 247, през ОТ 248, 248б и 248в до входа на УПИ IV-508.655, по плана на СИЗ VI-част, гр. Пловдив	обслужваща улица от ул. "Рогошко шосе" до УПИ IV-508.655	236
3	„УЛИЧЕН ВОДОПРОВОД за водоснабдяване на съществуваща газстанция в УПИ „СДГ оривни и стр. материали, станция за пропан бутан“ ПИ 56784.508.367 по плана на СИЗ VII част, гр. Пловдив“	по обслужваща улица ПИ 56784.508.367 от складова база на Митница Пловдив до имота	23
4	„УЛИЧЕН ВОДОПРОВОД по ул. "Козлодуй" за захранване на жилищна сграда в УПИ IV-1862,1863, кв.387, по плана на I-ва градска част, гр. Пловдив" – I-ви етап от ул. "Георги Тертер" по ул. "Козлодуй" до УПИ IV-1862,1863	ул. "Георги Тертер" по ул. "Козлодуй" до УПИ IV-1862,1863	18

5	УЛИЧЕН ВОДОПРОВОД за обект „Апарт-Хотел“ УПИ 036088-общ.обсл. дейност, масив 036, местност Прослав, землище Пловдив-Запад, гр.Пловдив	от същ. Водопровод РЕФ01160 до УПИ 036088-общ.обсл. дейност	154
6	„УЛИЧЕН ВОДОПРОВОД и към строеж „Жилищна сграда в ПИ 441085, местност „Прослав“, з-ще Пловдив-Запад, гр.Пловдив“	от кръстовище ул."Хр.Ясенов" и ул."Веgetарианска" по новообразуваната улица до УПИ 441085	75
7	Удължаване на градски водопровод до входа на ОЦ „ЮГ“, ПИ 56784.536.74 по КК на гр.ПЛОВДИВ	удължаване по прилежащата улица	33
8	УЛИЧЕН ВОДОПРОВОД по ул. "Даме Груев" до УПИ I-133, кв.31-нов по плана на ЮИЗ, гр.Пловдив	от същ.водопровод по ул."Д.Груев" до УПИ I-133	30
9	УЛИЧЕН ВОДОПРОВОД по ул. "Н.Хайтов" за захранване на жилищна сграда в УПИ III-506.1396, кв.617 по плана на Пета градска част, гр.Пловдив	продължение от същ.водопровод до УПИ III-506.1396	8
10	УЛИЧЕН ВОДОПРОВОД –изместване на съществуващ преминаващ през парцела, за захранване на жилищна сграда в УПИ II-364-жил.застр., /ПИ 56784.507.364/ от кв.143-нов по плана на „Северно от панаирни палати“, гр.Пловдив	изместване извън имота	54
11	УЛИЧЕН ВОДОПРОВОД И КАНАЛИЗАЦИЯ ЗА УПИ 003018-произв.складови и обслужващи дейности, м-ст „Бейкър“, землище Пловдив-Тракия, Община Пловдив	от същ. Ст.ф108 на ПСОВ-Пловдив до УПИ 003018-произв.складови и обслужващи дейности	51
12	УЛИЧЕН ВОДОПРОВОД и КАНАЛ по път 56784.273.157 от ОТ5 до УПИ 441069,441070-IX, жил.застр., местност „Прослав“, землище Пловдив-Запад, гр.Пловдив	по прилежаща вътрешна улица	25
13	УЛИЧЕН ВОДОПРОВОД и КАНАЛ за захранване на строеж: Жилищна сграда в УПИ 441067,441070-IV, жил.застр., местност „Прослав“, землище Пловдив-Запад, гр.Пловдив	по прилежаща вътрешна улица	76
14	УЛИЧЕН ВОДОПРОВОД и КАНАЛ за УПИ III-504.840 обсл. и skl. дейности, кв.16 по плана на СИЗ –V част, /ПИ 56784.504.840 по КК и КР на гр.Пловдив	от същ. МФ426 по улицата до УПИ III-504,840	88

През 2014 г. са изградени канализационни мрежи с разрешение за ползване, описани по-долу в таблицата:

Таблица 15 Канализационни мрежи – 2014 г.

1	Улица "Братя Свешарови" (участък между ул. "Лев Толстой" и ул. "Камен Петков"), Район "Централен", гр. Пловдив изкопни, монтажни работи	155
2	ИЗМЕСТВАНЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩ БЕТОНОВ КАНАЛ преминаващ през УПИ I-688, общ.обсл.дейности, кв.12 /нов/ по плана на СИЗ VI-част, ПИ 56784.508.201, находящ се от ул. "Рогошко шосе" №1 по второстепенна улица от 247 до ОТ 248, гр. ПЛОВДИВ	102
3	„УЛИЧЕН КАНАЛ към строеж "Жилищна сграда в ПИ 441085, местност „Прослав”, 3-ще Пловдив-Запад, гр.Пловдив”	64
4	ВЪНШЕН КАНАЛ за обект „Апарт-Хотел”, УПИ 036088-общ.обсл. дейност, масив 036, местност Прослав, земл. Пловдив-Запад, гр.Пловдив изкопни, монтажни работи	94
5	УЛИЧЕН КАНАЛИЗАЦИЯ ЗА УПИ 003018-произв.складови и обслужващи дейности, м-ст „Бейкър”, землище Пловдив-Тракия, Община Пловдив	100
6	РЕКОНСТРУКЦИЯ НА СЪЩЕСТВУВАЩА КАНАЛИЗАЦИЯ към строеж: „Сграда за обществено обслужване и бензиностанция –в УПИ I-общ.обсл. и бензиностанция, кв.1 а/нов/, 25 стар, по плана на „Каменица I и II” гр.Пловдив	65
7	УЛИЧЕН КАНАЛ по път 56784.273.157 от ОТ5 до УПИ 441069,441070-IX, жил.застр., местност „Прослав”, землище Пловдив-Запад, гр.Пловдив	32
8	УЛИЧЕН КАНАЛ за хранване на строеж: Жилищна сграда в УПИ 441067,441070-IV, жил.застр., местност „Прослав”, землище Пловдив-Запад, гр.Пловдив	74
9	УЛИЧЕН и КАНАЛ за УПИ III-504.840 обсл. и скл. дейности, кв.16 по плана на СИЗ –V част, /ПИ 56784.504.840 по КК и КР на гр.Пловдив	60

По данни на „ВиК“ ЕООД Пловдив през 2015 г. е изграден водопровод с дължина 156 м. Подменена е и стара водопроводна мрежа в размер на 1397 м.л.

През 2016 г. се осъществява дейност: „Реализация на целите, поставени във всички етапи на „Интегриран проект за подобряване на водния сектор в град Пловдив – фаза I“. Дейностите, които са реализирани в изпълнение на проект „Интегриран проект за водите на град Пловдив - Етап 1“ са следните: мерки, които касаят канализационната мрежа: подмяна на 13 км второстепенна канализационна мрежа с цел да се намали инфилтрационния поток към пречиствателната станция за отпадъчни води (ПСОВ); рехабилитация на Главен колектор VII и изграждане на нов колектор с дължина 2,7 км, за да се осигури достатъчен хидравличен капацитет на системата. Пречистването на отпадъчните води дава възможност за надеждно и технологично стабилно постигане на съответствие с европейските изисквания за водите, изпускани ПСОВ при икономически изгодни условия. С реализацията на проекта се очаква да бъде оптимизиран процесът за

обработка на утайката, включително чрез стабилизация на утайката, механично отстраняване на водата и термично изсушаване на утайката и използване на биогаза.

По данни на „ВиК“ ЕООД Пловдив през 2016 г. е изграден водопровод по ул. „Цветарска“ и ул. „Славееви гори“ в гр. Пловдив. Изграден е нов уличен водопровод за осигуряване на необходимото налягане и вода за високата зона на жилищните блокове на ул. „Славееви гори“. Извършена е подмяна на водопровод по бул. „Ал. Стамболийски“ в гр. Пловдив. Подменена е и стара водопроводна мрежа по ул. „Бръшлян“ в гр. Пловдив с нова - 150 м. Изграден е водопровод – 100 м. по локална улица пред МБАЛ „Св. Пантелеймон“, район „Южен“ в гр. Пловдив.

Мярка 4.10. Обновяване на уличната мрежа при подобряване на уличното озеленяване и приложение на енергийноефективно публично осветление

Изпълнените дейности по тази мярка за 2014 година са, както следва:

- Ремонт на улично осветление на бул. "Македония" и в АИР "Старинен Пловдив" – 74 768 лева;
- Закупуване на стълбове за улично осветление – 79 000 лева;
- Основен ремонт на улично осветление – 653 252 лева.

През 2015г. в изпълнение на настоящата мярка е извършено следното:

- Въведени са 69 бр. LED прожектори на 53 бр. пешеходни пътеки във всички райони на града;
- Изградено е ново осветление на пл. Централен, до пощата – 4 бр. LED прожектори 80 W;
- Изградено е ново улично осветление или реконструирано съществуващо с общо 405 нови осветителни тела.

През 2015 г. са реализирани строително ремонтни работи, включващи: подобряване на 63 984 кв.м асфалтова настилка; ремонт на 31465 кв.м тротоарни площи и ремонт на 8266 кв.м паважна настилка. Дейностите, свързани с подобряване на пътната инфраструктура на територията на град Пловдив през 2015 г. възлизат на стойност в размер на 10 288 162 лв.

На територията на шестте административни района са извършени строително ремонтни дейности по пътната инфраструктура с обща площ 118 223 кв.м, на стойност 2 804 752 лв. Извършена е реконструкция и рехабилитация на улици и прилежащите им тротоари и въвеждане на енергоспестяващо улично осветление.

През 2015 г. с посадъчен материал осигурен от страна на външни инвеститори, ОП „Градини и паркове” е засадило следното количество растителност, разпределено по райони:

Таблица 16 Посадъчен материал по райони

Район	Храсти /бр./	Иглолистни дървета /бр./	Широколистни дървета /бр./
р-н „Централен”	1611	23	127
р-н „Източен”	80	10	21
р-н „Южен”	8	13	79
р-н „Западен”	60	13	47
р-н „Северен”	0	18	59
р-н „Тракия”	128	73	144
ОБЩО:	1887	150	477

Всяка година в рамките на бюджетите с които разполагат и този на ОП „Градини и паркове”, районните кметства извършват благоустрояващи дейности в междублоковите пространства.

Благоустроените блокови пространства по райони:

- Район „Източен”: Благоустроени три междублокови пространства на ул. „Славянска”, ул. „Преспа” и кв. „Гладно поле” с обща площ 3,5 дка.
  - Район „Централен”: С цел благоустрояване на междублокови пространства на територията на района са монтирани 40 бр. градински пейки, засадени 270 бр. декоративни дървета и 18 500 бр. декоративни храста.
  - Район „Южен”: Поставени 50 бр. кошчета за отпадъци и 107 бр. пейки.
  - Район „Западен”: Основно благоустроени междублокови пространства: ул. „Вечерница”, ул. „Дивна”, градина „Еталонна”, градина „Ружа”, ул. „Ясна поляна”. В тези пространства общо са поставени 25 бр. пейки и 46 бр. бетонови кошчета. Също така, в района на Гребната база са поставени 344 бр. метални кошчета, 143 бр. пейки, 44 бр. бетонови кошчета и са засадени 90 бр. иглолистни дървета.
  - Район „Тракия”: Поставени 77 бр. пейки и 35 бр. кошчета за отпадъци.
  - Район „Северен”:
- Проведени 7 кампании, при които са засадени общо 25 бр. иглолистни дървета, 300 бр. широколистни дървета и 200 бр. храста. Благоустроени зони – парк „Красива

България” и бул. „Дунав” № 184/ 186; отсечката от ул. „Брезовско шосе” до МБАЛ „Св. Иван Рилски”, северно от магазин „Кауфланд”; ул. „Лайка”; ул. „Звънче”; ул. „Полет”; ул. „Борба”.

- Поставени 150 бр. пейки и 50 бр. кошчета за отпадъци в междублокови пространства, детски площадки и градинки.
- Поставени нови ребра за възстановяване на съществуващи пейки – 370 бр.
- Боядисани пейки /300 бр./ и детски съоръжения в междублокови пространства, детски площадки и градинки.

През 2016 г. е извършено следното:

Изградено ново улично осветление¹

- Ул. „Цветан Лазаров“ - монтирани 42 бр. осветители LED 120W (светодиодни);
- Бул. „Цариградско шосе“ – монтирани 20 бр. осветители с НЛВН 250W;
- На още 30 улици и участъци са монтирани: 155 бр. осветители с НЛВН 50W, 6 бр. с НЛВН 70W, 3 бр. с НЛВН 100W, 4 бр. с КЛЛ 36 W, 8 бр. осветители LED 30W, 2 бр. осветители LED 60W, 12 бр. прожектори LED 80W.

Реконструирано улично осветление:

- Бул. „Васил Априлов“ - монтирани 94 бр. осветители LED 120W (демантирани са осветители с НЛВН 100 W);
- Ул. „Любен Каравелов“ - монтирани 20 бр. осветители LED 80W (демантирани са осветители с НЛВН 50W и 100 W);
- Ул. „Гладстон“ - монтирани 74 бр. осветители LED 80W (демантирани са осветители с НЛВН 70W);
- Младежки хълм – монтирани 47 бр. осветители с НЛВН 50W; 3 бр. осветители с КЛЛ 36W и 5 прожектора LED 50W;
- Ул. „Ясна поляна“ – монтирани 34 бр. осветители LED 80W (демантирани НЛВН 50W);
- Пред панаира – монтирани 100 тела с КЛЛ 36 W;
- На още 26 улици и участъци са монтирани: 46 бр. осветители с НЛВН 50W; 6 бр. осветители с НЛВН 70W; 2 бр. осветители с НЛВН 100W; 7 бр. осветители с НЛВН 150; 2 бр. осветители с КЛЛ 36W; 1 бр. осветители с КЛЛ 55W; 12 бр. осветители LED 120W (демантирани са 8 бр. с НЛВН 100W).

Подмяна на амортизирани слабо светещи осветителни тела с нови:

- Подменени 25 бр. осв. тела с НЛВН 150 W с 25 бр. LED 120W осветители;
- Подменени са 278 осв. тела с НЛВН 100 W със 62 бр. LED 120W осветители и с 216 бр. нови осветители с НЛВН 150 W.

Осветяване на пешеходни пътеки:

- На кръстовището на бул. „Мария Луиза“ с бул. „Източен“ на 8 бр. пешеходни пътеки са монтирани: 8 бр. осветители LED 80W и 4 бр. осветители LED 100W.
- Всичко за 2016 г.: 248 бр. осветители с НЛВН 50W; 12 бр. осветители с НЛВН 70W; 5 бр. осветители с НЛВН 100W; 223 бр. осветители с НЛВН 150W; 20 бр. осветители с НЛВН 250W; 109 бр. осветители с КЛЛ 36W; 1 бр. осветители с КЛЛ 55W; 8 бр. осветители LED 30W; 2 бр. осветители LED 60W; 136 бр. осветители LED 80W; 4 бр. осветители LED 100W; 235 бр. осветители LED 120W; 5 бр. прожектори LED 50W; 12 бр. прожектори LED 80W.

През 2016 г. са реализирани строително ремонтни работи включващи: подобряване на 137148 кв.м. асфалтова настилка; ремонт на 26245 кв.м. тротоарни площи и ремонт на 2858,57 кв.м. паважна настилка. Обособен е паркинг с площ 900 кв.м. при изграждане на продължението на ул. „Цветан Лазаров“. Средствата за извършване на дейностите, свързани с подобряване на пътната инфраструктура на територията на град Пловдив през 2016 г. са в размер на 15 868 246 лв., в т.ч. собствени бюджетни средства, целева субсидия и споразумение с АПИ. При реконструкцията на уличната мрежа са изградени 40 бр. джобове за контейнери за битовите отпадъци, с което се осигурява безпрепятствено преминаване на МПС и се предотвратява образуването на трафик по главни булеварди в града.

На територията на шестте административни района през 2016 г. са реализирани дейности, чрез които е постигнато подобрене във физическият аспект на градската, архитектурната и парковата среда. Извършените строително ремонтни дейности по пътната инфраструктура и прилежащите градски територии са с обща площ 153 573 кв.м., на стойност 3 348 165 лв. и включват:

- Изградени, възстановени и реконструирани части на уличната мрежа и изградени обществени паркинги;

- Изградени и рехабилитирани, за удобство на всички жители и гости на града велоалеи, улични тротоари и пешеходни алеи;
- Създадени нови детски площадки за радост и здравословен растеж на децата и спокойствие на техните родители.

С тези дейности е постигнато по-високо качество на живот, като е осигурена устойчива и екологична градска среда и е повишена безопасността и сигурността в града.

Реализирани са следните проекти:

- Текущ ремонт на улици и пътища, находящи се на територията на община Пловдив: бул. „Асеновградско шосе“ – източно и западно (от край преасфалтиран участък до край разделителна ивица); бул. „Княгиня Мария Луиза“ в участъка от ул. „Петко Д. Петков“ до бул. „Източен“ (северно, южно платно и кръстовище с бул. „Княгиня Мария Луиза“ и бул. „Източен“; кръгово кръстовище бул. „Цар Борис III Обединител“ и бул. „Дунав“; ул. „Съединение“ в участъка от бензиностанция „Петрол“ до Католически храм „Свети Дух“; Изпълнението на текущия ремонт включва фрезование на старата настилка и полагане на два пласта нов асфалтобетон.

- Преасфалтиране на улици и булеварди в град Пловдив: ул. „Ясна поляна“; ул. „Свобода“ - от ул. „Ясна поляна“ до бул. „Шести септември“; ул. „Велико Търново“ – от ул. „Авксентий Велешки“ до пл. „Централен“. Изпълнението на текущия ремонт включва фрезование на старата настилка и полагане на два пласта нов асфалтобетон.

- Изградено е продължение на ул. „Цветан Лазаров“ - новоизграден участък, който включва изграждане на нови пътна конструкция от асфалтобетон, бордюри, тротоарна настилка, паркинг, велоалея, водопровод и канализация, улично осветление. Изградени са тръбна канална мрежа и кабелни шахти, както и реконструкция на 20kV.
- Основен ремонт на ул. „Гладстон“ в участъка от бул. „Руски“ до ул. „Захари Стоянов“ и ул. „Захари Стоянов“ в участъка от ул. „Гладстон“ до ул. „Пещера“. Основният ремонт включва разваляне на стара паважна и тротоарна настилка и изграждане на нова пътна конструкция от асфалтобетон, бордюри, тротоари, поставяне на вертикална сигнализация и хоризонтална маркировка и достъпна среда за хора с увреждания. Изградени са канализационни връзки за нови улични отоци, подмяна на стари капаци за шахтите, както и ново улично осветление с подмяна на стълбове.
- Ремонтирани са големи участъци от тротоарни, паважни, калдъръмени и асфалтови настилки, като се осигурява достъпна среда. Също са ремонтирани и тротоарни настилки по следните улици и булеварди – ул. „Ясна поляна“, ул. „Кирил Попов“; ул. „Перник“, ул. „Славянска“, кръстовището на бул. „Васил Априлов“ и ул. „Любен Каравелов“, ул. „Абаджийска“, пл. Голямата базилика, ул. „Петко Д. Петков“, ул. „Съборна“, ул. „Тодор Самодумов“, ул. „Гонда вода“, ул. „Доктор Добрев“, ул. „Цанко Лавренов“.
- Ремонт и поддръжка на Републиканската пътна мрежа в границите на град Пловдив – път I-8 и II-64. В участъка на Карловският надлез, част от път II 64.
- Извършване на текущ ремонт на бул. „Цариградско шосе“, в участъка от ул. „Лев Толстой“ до бул. „Освобождение“ – южно платно.
- Изградена е лента за ляво завиване по бул. „Цариградско шосе“ като изцяло нова пътна конструкция с асфалтобетонена настилка.
- Основен ремонт и разширение на бул. „Коматевско шосе“ в обхвата на община Пловдив от ул. „Александър Стамболийски“ до входа на кв. „Коматев“ – строителство първи етап. Основният ремонт включва разваляне на стара паважна и тротоарна настилка и изграждане на нови пътна конструкция от асфалтобетон, бордюри, тротоари, поставяне на вертикална сигнализация и хоризонтална маркировка и достъпна среда за хора с увреждания.

Изградени са тръбна канална мрежа и кабелни шахти, както и ново улично осветление с подмяна на стълбове.

- „Основен ремонт на бул. „Руски“, в участъка от кръстовище на Централна гара до ул. „Данаил Николаев“ – строителство“. Основния ремонт включва разваляне на стара пътна и тротоарна настилка и изграждане на нова пътна конструкция от асфалтобетон, бордюри, тротоари, велоалея, поставяне на вертикална сигнализация и хоризонтална маркировка и достъпна среда за хора с увреждания. Изградени са тръбна канална мрежа и кабелни шахти, както и ново улично осветление с подмяна на стълбове и светофарни уредби.

Мярка 4.11. Подобрени услуги на масовия градски транспорт

По тази мярка през 2014 г. Община Пловдив работи по проект “Модернизация и развитие на устойчив градски транспорт в град Пловдив“. Общата цел на проекта е насърчаване на използването на устойчиви начини на транспорт (обществен транспорт и придвижване с велосипед). Пълната стойност на проекта е 44 306 947 лева.

В рамките на проекта са реализирани следните компоненти:

- Компонент СУГТ (Система за управление на градския транспорт);
- Компонент Светофари и контрол;
- Компонент Велоалеи;
- Компонент Проучване за планиране на градския транспорт.

Услугите, предлагани като част от масовия градски транспорт на територията на община Пловдив са увеличени с:

- 7 гишета за издаване на преференциални карти на хартиен носител на "Автобусни превози" ЕООД;
- виртуално табло на МГТ в сайта на община Пловдив;
- 7 гишета за издаване на електронни карти на ОП "ОКТ";
- 354 електронни информационни табла по спирките на МГТ.

Мярка 4.13. Намаляване на концентрациите на показателите, определящи качеството на атмосферния въздух, в които е налице превишение на установените в законодателството норми и високите нива на шум в околната среда от производствените и строителните дейности, транспорта, битовото отопляване и други неорганизиран източници

Община Пловдив е утвърдила следните мерки за намаляване на замърсяването на въздуха с фини прахови частици (ФПЧ) за изпълнение от структурите на общинска администрация, а именно:

1. Да се ограничи спирането на лични автомобили на неразрешените за тази цел места на територията на всички административни райони.
2. Подмяна на съществуваща инфраструктурна паважна настилката с асфалтобетонена.
3. Ефективно поддържане на чистотата на съществуващата инфраструктура чрез машинно миене и метене.
4. Ефективен контрол на Пловдивски Общински инспекторат върху физически и юридически лица извършващи дейности имащи отношение към качеството на атмосферния въздух на територията на Общината.
5. Озеленяване на незатревени площи с цел намаляване на вторичния унос на праховите частици.
6. Оптимизация на циклите на светофарните уредби с цел увеличаване на пропускателната способност на кръстовищата и намаляване на престоя на МПС.
7. Въвеждане в експлоатация на автобуси с екологосъобразност EURO 4 или по-голяма. Индикаторът за тази дейност е брой въведени автобуси.
8. Намаляване на участието на товарния транспорт в движението в централна градска част.
9. Ежедневно предоставяне на информация на населението за състоянието на качеството на атмосферния въздух и факторите, които го обуславят. Към настоящия момент фирмите превозвачи обслужват общинската транспортна схема с 48 броя автобуси с екологична категория на двигателя EURO-4, 60 бр. и с екологична категория на двигателя EURO-5, 82 бр. с EEV.

През 2014 г., за опазване и възстановяване на зелената система, водещо до повишаване качеството на атмосферния въздух, Общинско предприятие „Паркове и градини“ е извършило следните дейности по натурални показатели:

Таблица 17 Дейности на ОП „Паркове и градини“ – 2014 г.

№	Показател	Изпълнение
1	Засадени дървета-бр.	1 837
2	Засадени храсти-бр.	66 017
3	Засадени розови храсти-бр.	12 000
4	Засадени палми-бр.	11
5	Зацветени и презцветени площи - м ²	28 135
6	Окосени площи – дка	27 263
7	Оформен жив плет,храсти - м ²	53 608
8	Монтирани кошчета за отпадъци – бр.	430
9	Монтирани и ремонтирани пейки – бр.	400
10	Метене алеи и площадки-дка	47 132
11	Почистени тревни площи –дка	345 029
12	Затревени и презатревени площи- дка	40
13	Събрани битови отпадъци от тревни площи шума и окосена трева, - м ³	28 083
14	Полети тревни площи,цветя – дка	18 218
15	Полети дървета и храсти – бр.	828 258
16	Произведен посадъчен материал-дървета – бр.	6 736
17	Произведен посадъчен материал- храсти – бр.	173 086
18	Произведен разсад за цветя – бр.	1 425 751
19	Подкастрени и оформени корони на дървета - бр.	6 985
20	Отсечени дървета – бр.	2 564
21	Извозени отпадъци - м ³	28 083
22	Монтаж антипаркинг сфери – бр.	0
23	Направени алейни пътеки (плочници) - м ²	4 323
24	Почистване коритото на река Марица –дка	1 235
25	Фрезование на пънове – бр.	1 875
26	Изграждане капково напояване и поливни водопроводи – лин.м.	7 874

Други показатели за извършената дейност са:

- Затревени и презатревени компрометирани площи - 40 декара през 2014 г.
- Засадени са 12 000 бр. храстовидни и увивни рози в средни ивици по булеварди.
- Зацветени площи 28 200 м², от произведените в предприятието 1 425 751 бр. цветя.
- Почистване на коритото на река „Марица“ от самонастанила се растителност 1 235 дка.
- Произведени в Декоративен разсадник на предприятието - широколистни дървета 5 775 бр., иглолистни – 961 бр., храсти - 17 3086 бр.

- Реконструирани площи с напоителни системи в р-н Централен на ул. „Капитан Райчо“, ъгъла на бул. „6-ти септември“ с бул. „Васил Априлов“, прилежащи територии до „Областна управа“, площад „Александър Малинов“, поддържане на малката „Базилика“, площад „Аптека Марица“, р-н Южен - ул. „Скопие“ и ул. „Васил Ихчиев“, р-н Северен - ул. „Васил Левски“ - прилежащи територии, бул. „България“ – прилежащи територии, бул. „Дунав“ № 2 – 4, започват е нов парк в р-н Тракия в жилищна група А-12 с площ 22 дек.

През 2014 г. са изпълнени планираните дейности, като е налично нарастване на годишно обслужваната площ за дейността машинно метене с 39 030 декара. Дейностите по машинно поддържане на пътна инфраструктура се извършват 8 месеца в годината. При добри метеорологични условия, дейността машинно метене продължава през зимен сезон.

Финансирането на дейностите по машинно миене и машинно метене е изцяло от бюджета на Община Пловдив, като средствата за 2014 г. са 1 749 620 лв.

В изпълнение на мярката за ефективен контрол на Пловдивски Общински инспекторат върху физически и юридически лица извършващи дейности имащи отношение към качеството на атмосферния въздух на територията на общината през 2014 г. са издадени 60 бр. наказателни постановления.

През 2014 г. за ограничаване на движението на товарни автомобили в централната градска част констатираните случаи на неспазване на забраната за движение на товарни автомобили са единични. Наложени са санкции на 12 водачи.

През 2014 година Дирекция „Екология и управление на отпадъците“, Община Пловдив възложи разработване на информационен календар по проект на дирекцията, свързан с опазване на компонентите на околната среда – в т. ч. по компонент „Въздух“

Разясняване използването на по-качествени горива (по-висока калоричност, по-малко прах), ефективни отоплителни съоръжения и начини на отопление (пиролизни котли, газ, централно топлоснабдяване, камини и котли на биомаса) е извършено и чрез местни и национални медии. Изграден е информационният сайт, посветен на състоянието на околната среда на територията на община Пловдив. В реално време се проследяват параметрите, определящи качество на атмосферния въздух, води и ниво на шума <http://ecomonitoring.plovdiv.bg/plovdiv/>.

Станциите, определящи качеството на въздуха и водите са част от Националната система за мониторинг на околна среда на територията на Р. България. След одобрение от МОСВ и ИАОС е извършено конфигуриране на терминали, собственост на ИАОС, към сървър за околна среда на община Пловдив от пунктовете за мониторинг на качество на атмосферния въздух и води на територията на общината.

Предоставят се данни за реални метеорологични показатели на територията на община Пловдив и информация за способността на атмосферата да разсейва отделените във въздуха емисии, акумулирани от всички нас.

Визуализацията в този сайт е представена в текстови и графичен вид и се реализира в реално време без намесата на оператор. Сайтът дава всеобхватна картина за състоянието на околната среда на територията на община Пловдив. Дадена е възможност за информиране, относно разработените проекти и устойчиви екологични политики. Разгледани са предизвикателствата, пред които е поставена общинска администрация в установяване на устойчива жизнена среда. Разгледана е връзката между състоянието на околната среда и въздействието ѝ върху човешкото здраве. Посочени са стъпките, с които всеки гражданин може да допринесе за подобряване на условията в околната среда. През 2014 г., броят на гражданите, информирани чрез създадения сайт е 5 665.

За ограничаването на спирането на лични автомобили на неразрешените за тази цел места на територията на всички административни райони са наложени следните санкции: репатрирани МПС на паркинг - 5258; съставени фишове – 20 162; съставени АУАН – 291 бр. Наложени са глоби с фиш на автомобили паркирани на неразрешените на тази цел места на територията на всички административни райони в града през 2015 г. – 10 250. През 2015 г. органите на ОД на МВР – Пловдив са наложили 22 188 бр. глоби с фиш на място или стикери в отсъствието на водача.

През 2015 г. за дейността „машинно метене“ са изпълнени разглежданите планирани дейности, според кратността на обслужване, като е налично нарастване на годишно обслужваната площ със 79 441 декара. Планираните и отчетните дейности са, както следва:

Дейност/площ дка	План	Отчет
Площ машинно миене	476757	476757
Площ машинно метене	345395	424836

През м. октомври 2015 г., след изграждането на нови велоалеи в гр. Пловдив механизираното поддържане на обслужваната площ се е увеличило със 120 дка.

Във връзка с изпълнение на мярката за ефективен контрол на Пловдивски Общински

инспекторат върху физически и юридически лица извършващи дейности имащи отношение към качеството на атмосферния въздух на територията на общината през 2015 г. са издадени 96 бр. наказателни постановления, 55 бр. протоколи и 29 бр. предписания. По мярката за оптимизация на циклите на светофарните уредби с цел увеличаване на пропускателната способност на кръстовищата и намаляване на престоя на МПС е оптимизирана работата на основните 50 светофарно регулирани кръстовища, свързани в Център за управление на трафика, с което се съкращава времето за престой на автомобилите и се намалява количеството на отделените в атмосферата отработени газове. Фирмите превозвачи периодично извършват обновяване на автобусите по линиите от Общинската транспортна схема с нови, с по-висока екологична категория на двигателите на автобусите.

Към момента по линиите от вътрешноградския транспорт се движат автобуси със следната екологична категория на двигателите: Евро 4 – 16 бр., 61 бр. - Евро 5 и 89 бр. с ЕЕV. През 2015 г. за ограничаване на движението на товарни автомобили в централната градска част при констатирани случаи на неспазване на забраната за движение на товарни автомобили на ЦГЧ са наложени санкции на 6 водачи.

И през 2015 година Общината предоставя ежедневно информация в реално време на населението за състоянието на КАВ и факторите, които го обуславят чрез станциите, определящи качеството на въздуха и водите, които са част от Националната система за мониторинг на околна среда на територията на Р. България. Предоставят се данни за реални метеорологични показатели на територията на община Пловдив и информация за способността на атмосферата да разсейва отделените във въздуха емисии, акумулирани от всички нас.

През 2015 г., за опазване и възстановяване на зелената система, водещо до повишаване качеството на атмосферния въздух са извършени следните дейности по натурални показатели:

Таблица 18 Дейности на ОП „Паркове и градини“ – 2015 г.

№	Показател	Мярка	Изпълнение
1	Засадени дървета	бр.	2 481
2	Засадени храсти	бр.	89 312
3	Засадени храстовидни и увивни рози в средни ивици по булеварди	бр.	3 000
4	Зацветени и презацветени площи	м ²	29 250
5	Окосени площи	дек.	24 875
6	Оформен жив плет, храсти	м ²	394 585

7	Монтирани кошчета за отпадъци	бр.	215
8	Монтирани и ремонтирани пейки	бр.	300
9	Почистени тревни площи	дек.	359 220
10	Затревени и презатревени площи	дек.	40
11	Произведен посадъчен материал - дървета	бр.	4 338
12	Произведен посадъчен материал - храсти	бр.	132 088
13	Произведен разсад за цветя	бр.	1 753 000
14	Подкастрени и оформени корони на дървета	бр.	5 882
15	Монтаж на антипаркинг сфери	бр.	50
16	Направени алеийни пътеки (плочници)	м ²	4 062
17	Почистване коритото на река Марица	дек.	2 092
18	Фрезование на дънери	бр.	1 195
19	Изграждане на капково напояване и поливни водопроводи	лин.м.	12 780

Данни на общинската администрация

В декоративния разсадник на общинското предприятие са произведени общо 4 338 широколистни и иглолистни декоративни дървета - 133 088 или 132 088? Да се синхронизира с данните в таблицата храсти и 1 753 000 цветя.

По райони са изградени 4 323 м² настилки от бетонови и тротоарни плочи, като са извършвани предимно реконструкции на съществуващи площадки.

Създаден е зелен пояс по периферията на града на ул. "Полет" - извършено е презасаждане на 28 широколистни декоративни дървета.

В изпълнение на мярката за ограничаване спирането на лични автомобили на неразрешените за тази цел места на територията на всички административни райони са наложени следните санкции: Глоби с фиш – 37 668; Актове за установени административни нарушения – 119; Наказателни постановления – 112; Репатрирани МПС – 6 527; Поставени скоби на МПС и глоба на място – 1 434.

По мярката за озеленяване на незатревени площи с цел намаляване на вторичния унос на праховите частици са поддържани затревени 30 декара от площите, които са на компрометирани места вследствие на преминаващи граждани, отгъпкани и нарушени участъци, при строителство и нови възстановителни мероприятия.

Храсти: бул. "България" – 1127 бр., бул. "Освобождение" – 520 бр., бул. "Шести септември" – 670 бр., бул. "Цар Борис III Обединител" – 1250 бр., бул. "М. Луиза" – 380 бр., ул. "Дунав" – 225 бр. и ул. "В. Априлов" – 168 бр.

През 2016 г. за дейността „машинно метене“ са изпълнени разглежданите планирани

дейности, според кратността на обслужване, като е налично нарастване на годишно обслужваната площ със 79 441 декара. Планираните и отчетните дейности са както следва:

Таблица 19 Машинно миене и метене – 2016 г.

Град Пловдив			
Площ машинно миене	481079	495511	14432
Площ машинно метене	404398	509541	105143

По данни на общинската администрация

Налице е нарастване на годишно обслужваните площи за дейностите „машинно метене“ със 105 143 дка и „машинно миене“ с 14 432 дка.

Извършена е оптимизация на циклите на светофарните уредби с цел увеличаване на пропускателната способност на кръстовищата и намаляване на престоя на МПС. Циклограмите за работа на светофарните уредби са разработени при осъществяване на проекта „Модернизация и развитие на устойчив градски транспорт в град Пловдив“. Те са определени в резултат на подробно проучване на плътността и интензивността на транспортните потоци. Вследствие, на което са определени кръстовищата с турбинно и полутурбинно движение и със защитен ляв завой:

Турбинно движение (на четири фази): бул. „Дунав“ – бул. „В. Левски“, бул. „Хр. Ботев“ – ул. „Л. Каравелов“, бул. „Хр. Ботев“ – бул. „Н. Цанов“ и бул. „Източен“ – бул. „Мария Луиза“

Полутурбинно движение (на три фази): бул. „В. Априлов“ – бул. „Дунав“, бул. „В. Априлов“ – бул. „6-ти Септември“, бул. „Руски“ – ул. „Гладстон“, ул. „Д. Талев“ – бул. „Н. Вапцаров“, бул. „Н. Вапцаров“ – бул. „Македония“.

Кръстовища със защитен ляв завой: бул. „България“ – бул. „В. Априлов“, бул. „Дунав“ – ул. „Победа“, бул. „България“ – ул. „Победа“, бул. „България“ – бул. „В. Левски“, ул. „Победа“ – ул. „Сава Муткуров“, бул. „6-ти Септември“ – бул. „Руски“, бул. „6-ти Септември“ – бул. „Цар Борис III Обединител“, бул. „Цариградско шосе“ – ул. „Ландос“, бул. „Източен“ – ул. „Богомил“, бул. „Освобождение“ – бул. „Асеновградско шосе“, бул. „Цар Борис III Обединител“ – ул. „Цанко Дюстабанов“

Кръстовища в координационен режим (зелена вълна):

От к-ще бул. „България“ - бул. „В. Априлов“ до к-ще бул. „България“ - бул. „В. Левски“

От к-ще бул. „Източен“ (Мотоцентъра) до бул. „Цар Симеон“

От к-ще бул. „Цариградско шосе“ – бул. „Освобождение“ до к-ще бул. „Цариградско шосе“ - ул. „Уилдрую Уинстън“

От к-ще бул. „Хр. Батев“ (Централна гара) до к-ще бул. „Хр. Ботев“ и ул. „Любен Каравелов“

Кръстовища на МГУ (местно гъвкаво управление с трафик детектори): бул.

„Източен“ – бул. „Мария Луиза“, бул. „В. Априлов“ – бул. „Дунав“, бул. „Х. Ботев“ – ул.

„Л. Каравелов“, бул. „Цар Борис III Обединител“ – бул. „6-ти Септември“, бул.

„Пещерско шосе“ – бул. „В. Априлов“

Продължава донастройването на системата в частта за гъвкавото управление на светофарните уредби от централната система за видео наблюдение и контрол. Този процес е неизбежен при въвеждане на такава сложна система в експлоатация, тъй като всяка нова промяна трябва да бъде обоснована от аналогични проучвания и не може да бъде произволна, за да не се влоши пропускателната способност на кръстовищата.

В рамките на пилотната схема за финансиране закупуването на електрически превозни средства на Национален доверителен Екофонд, Община Пловдив извърши замяна на два замърсяващи стари и шумни автомобили с електрически, напълно безшумни и чисти. Чрез тази мярка Община Пловдив подпомага ограничаването на шума в околната среда. Според коефициентите на Евро-емисионните стандарти и въз основа на реализирания през 2015 г. пробег от старите автомобили, в резултат на тази замяна, е изчислено, че годишно ще бъде избегнато замърсяването на въздуха с 4 тона въглеродни емисии и 24 килограма азотни оксиди, а във финансово изражение икономии от горива и поддръжка ще са в размер на 10 000 лв. годишно. Стойността на проекта е 123 960 лева. През 2016 г. в масовия обществен пътнически транспорт на територията на Община Пловдив са се движели следните автобуси с екологосъобразност на двигателите Евро 4 и над Евро 4: EURO 4 - 55 броя; EURO 5 - 76 броя; EURO 6 - 79 броя, EEV - 119 броя, или общо 329 броя.

Съгласно директивите на Европейската общност хармонизирани в българското законодателство информация относно състоянието на атмосферния въздух и метеорологични параметри на територията на община Пловдив предназначена за

обществеността се оповестява ежедневно чрез изградена „Система за качество на атмосферния въздух /КАВ/ на територията на община Пловдив” и чрез електронно табло част от системата, ситуирано на площад „Ст. Стамболов” пред сградата на общинска администрация, както и на официалната интернет страница на Община Пловдив http://www.plovdiv.bg/item/ecology/eco_bulletin/. Информация се съдържа и на изградения информационен портал за мониторинг на околната среда на територията на община Пловдив.

Мярка 4.14. Постоянно поддържане и развитие на информационен портал за мониторинг на околна среда и изградените софтуерни програми и приложения за мониторинг на качеството на околната среда и здравния риск

На сайта на Община Пловдив <http://www.plovdiv.bg/item/ecology/> е създадена възможност за връзка към официалните интернет страници на всички държавни институции, които имат нормативно определен ангажимент да публикуват бюлетини за качеството на околната среда.

Разработена е уеб-базирана платформа за мониторинг на околна среда <http://ecomonitoring.plovdiv.bg/plovdiv>, която показва данни в реално време за качество на въздух, води и шум. За информиране на населението за състоянието на атмосферния въздух и възможността на всеки гражданин сам да участва в планиране, създаване и поддържане на екологосъобразна среда, като се старее ежедневните му дейности да допринасят най-малко за замърсяване във въздуха на официалната страница на районите е изнесен банер свързан с мониторинга на околната среда провеждан на територията на общината.

Измерването на мощността на дозата гама-лъчение от естествения радиационен фон се извършва ежедневно, два пъти (в 9 и 14 часа) в работни дни, в района около РЗИ-Пловдив, ул. „Перушица” № 1 и отделно при извършване на инспекции в обекти с източници на йонизиращи лъчения при контрол на радиационните параметри на работната среда в тези обекти на територията на град Пловдив.

Мярка 4.15. Въвеждане на системи за разделно събиране на битови отпадъци и подобряване ефективността на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци

Количеството образувани битови отпадъци, отчетено на територията на Пловдив за 2014 година е 158 550 тона. Съотнесено към броя на населението, количеството на един жител през 2014 г. е 464 кг.

За поредна година Община Пловдив се включи в инициативата на БТВ Медия груп, която се проведе на 26.04.2014 г. Почистени са територии, предназначени за обществено ползване. В резултат от съвместната работа са събрани 234 тона битови отпадъци и 427 т. строителни отпадъци.

Община Пловдив бе организатор на местно ниво на Европейската седмица за намаляване на отпадъците (ЕСНО) 2014 г. За участие са поканени над 160 организации на територията на общината (администрации, асоциации, бизнес структури, учебни заведения и др.).

През 2014 г. стартира подготовка на Проект за разделно събиране на растителни отпадъци и извършване на домашно компостиране в кв. „Коматево“, кв. „Остромила“, кв. „Беломорски“ (район "Южен") и кв. „Прослав“ (район "Западен"), тъй като на тяхната територия се намират едноетажни и двуетажни сгради с прилежащи дворни места към тях.

През 2014 г. е започнала работа по подмяна на цветните съдове тип „Ракла“ с тип „Иглу“. Промяната е с цел отпадъчните материали от хартия и картон, пластмаси, стъкло и метали, поставяни в контейнерите да бъдат чисти и по този начин да се подобри ефективността на организираната система за разделно събиране, да се ограничат посегателствата върху рециклируемите суровини и да се намали риска от несъзнателно запалване на цветните контейнери. През месец декември 2014 г. всички жълти контейнери тип „Ракла“ в район „Южен“ са подменени с контейнери тип „Иглу“, като са обособени допълнително още 48 „точки“, с което се осигури по-добра възможност за гражданите да прилагат разделното събиране в близост до дома. Подмяната на контейнерите за разделно събиране тип „Ракла“ с тип „Иглу“ продължава и в другите райони на общината.

На обект „Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ“, в с. Шишманци се извършва механично-биологично третиране на постъпващите смесени битови отпадъци. При този процес се отделят рециклируеми отпадъци, неоползотворима фракция и биоразградимата фракция, която се подлага на биологично разграждане в „Инсталация за биологично разграждане по закрит способ“ за нейното стабилизиране. В изпълнение на изискванията за осъществяване на периодичен

контрол по *Наредба за третиране на биоотпадъците*, през 2014 г. са извършени два анализа за качество на получената стабилизирана органична фракция – от Изпълнителна агенция по околна среда и от „Акватератест“ при ИССЕ ООД. През 2014 г. е произведена 19 901 т. стабилизирана органична фракция.

Количеството образувани битови отпадъци, отчетено на територията на община Пловдив за 2016 година е 164 982 тона. Съотнесено към броя на населението, количеството на един жител на община Пловдив през 2016 г. е 480 кг.

Общото количество на отпадъците събрани в контейнерите за разделно събиране в райони „Западен“ и „Южен“ през 2015 г. е 260 тона, от които рециклируемите отпадъци са 166 тона или 64% от отпадъците в контейнерите са годни за рециклиране. През 2014 година в същите райони, но при система с контейнери тип „Ракла“ процента на рециклируемите отпадъци събрани в цветните контейнери е едва 35%.

В Район „Централен“ и Район „Тракия“ подмяната на контейнерите се осъществи през месец септември и затова може да се направи съпоставка спрямо 2014 г. само за последното четиримесечие. Количество на разделно събраните отпадъци в контейнерите през месеците от септември до декември 2015 г. е 120 тона, от които 84 тона или 70% са рециклируеми. За същия период през 2014 година са събрани 339 тона отпадъци, от които 101 тона или само 30% от тях са годни за рециклиране.

През 2015 г. са закупени 137 бр. контейнери тип „Бобър“ – 1100 л. Средствата за новите контейнери за битови отпадъци са предвидени в план-сметката за поддържането на чистотата, сметосъбирането и сметоизвозването.

Програмата за управление на отпадъците (стратегически документ на Община Пловдив за сферата на чистотата) е насочена към постигането на три основни цели:

- Да се гарантира, че местната регулаторна рамка за управление на отпадъците в общината осигурява ефективна законодателна база, за да се отговори на европейските и национални изисквания за управление на отпадъците;
- Да се изгради административна структура, способна да отговори на новите предизвикателства;
- Да се очертае рамката за поетапно въвеждане на модерна, интегрирана система за управление на отпадъците, включваща съвременни практики за събиране на отпадъци, както и подходящи съоръжения за третиране, осигуряващи прилагането на йерархията за управление на отпадъците.

Основните принципи залегнали в Програмата, които са в съответствие с общата европейска и национална политика в тази област са:

- Устойчиво развитие – използване на природните ресурси по начин, който не ги унищожават или уврежда и не ограничават възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения;
- Принципи на предотвратяването – ограничаване до минимум използването на природни ресурси и намаляване на количествата и/или опасността, произтичащи от образуваните отпадъци;
- Принципи на превантивността – предвиждане и избягване на потенциалните проблеми при дейностите с отпадъци за предотвратяване на риска за околната среда и човешкото здраве;
- Принципи на самодостатъчност и близост при управление на отпадъците – за осигуряване на самостоятелност при управлението на отпадъците.
- Йерархия на управлението на отпадъците – описва предпочетената последователност и дейностите с отпадъци, като се прилага като ръководен принцип следната йерархия:
  - o предотвратяване образуването на отпадъците;
  - o оползотворяване на отпадъците чрез рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия;
  - o обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци, които е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени;
  - o най-добри налични техники, не изискващи прекомерни разходи;
  - o „замърсителят плаща” и в частност отговорност на производителя – производителите трябва да поемат отговорност за:
- Предотвратяване и намаляване на отпадъците, образувани при производството на техните продукти;
- Проектиране и разработване на продукти, които подлежат на рециклиране и не съдържат материали, представляващи риск за околната среда;
- Развиване на пазари за повторна употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара стоки.
- Интегрирано управление на отпадъците;
- Участие на обществеността.

Целите и приоритетите на Програмата за управление на отпадъците са определящи при структуриране на Плана за действие, с който се обобщават различните законодателни,

институционални, икономически и технически мерки и се прилага интегриран подход за управление на отпадъците.

С изпълнение на мерките, заложи в плана за действие, ще се осигури постигане на целите за отклоняване на биоразградими отпадъци от депа, целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци и целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата, както и подобни отпадъци от други източници.

Извършване на периодични информационни кампании за предотвратяването на битови отпадъци, ориентирани към намаляване на образуваните отпадъци, устойчиво потребление, участие в разделното събиране (разделяне при източника). Община Пловдив и през 2015 година се включи в националната кампания „Да изчистим България заедно!“, като организатор на инициативата на територията на общината.

- на 10.05.2015 г. – деня, обявен за почистване на градските зони, са почистени улици, квартали, междублокови пространства, райони около пенсионерски клубове, училища, детски градини.
- на 17.05.2015 г. – деня, обявен за почистване на зоните за отдих и спорт Община Пловдив се погрижи за подобряване на чистотата на едно от любимите места на пловдивчани – района около Гребна база.
- на 31.05.2015 г. – денят, обявен за почистване на детските площадки са почистени детските площадки в районите на междублокови пространства в отделните квартали, детски площадки в района на парковете в ЦГЧ.
- на 07.06.2015 г. – денят, обявен за почистване на природни паркове и защитени територии са почистени „Младежки хълм“, „Хълм на Освободителите“ и „Данов хълм“.
- на 27.06.2015 г. – денят, обявен за почистване на водоеми и реки е почистено коритото на р. Марица.

Кампанията показва висока ангажираност на населението и бизнеса. В резултат от съвместната работа са събрани 262 тона битови отпадъци и 81 тона строителни отпадъци.

Община Пловдив за трета поредна година се присъедини към Европейската седмица за намаляване на отпадъците (ЕСНО) 2015, като взе участие в образователните турове за разумното потребление, прикани районните администрации и местната РИОСВ за участие в тях. Специален акцент в туровете бе поставен на генерирането и

оползотворяването на отпадъци в ежедневиия начин на живот на гражданите. Участниците разгледаха потребителските теми от различни гледни точки – икономическа, социална, екологична, придобивайки цялостен поглед - от извличането на ресурсите за продуктите, през процеса на производството им до търговското им разпространение.

- Район „Тракия“ се включи с проектното предложение "Млади фермери". В него служители на администрацията съвместно с ученици и техните родители изградиха мини ферма за калифорнийски червеи в двора на СОУ "Св. Софроний Врачански".

- Втора кампания, която Общината организира за събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори, излезли от употреба гуми и отработени масла.

- В отговор на световния проблем с натрупването на отпадъци и неправилното им управление филмовото студио „Бленийм Филмс“ е създадо документален филм със заглавие „Trashed“ (затрупани с отпадъци). Този филм се използва за създаване на учебни материали по проект Trashed World, с които заинтересовани учители по тази тема могат да работят с учениците си. Целта на първа "пилотна" партида с учебни средства по проекта на първо място е да ангажира младите хора с участие в дискусия за отпадъците в тяхната заобикаляща среда и да повиши информираността им за значението на рециклирането, въпросите по обезвреждането на отпадъците и потенциалното им въздействие върху околната среда.

През 2015 г., по покана на управителя на „Англия Скул“ в гр. Пловдив – г-н Кийт Кели, който е и съавтор на учебните материали по проект Trashed World и със съдействието на Дирекция „Екология и управление на отпадъците“ към Община Пловдив, по един клас от две пловдивски училища – Френска езикова гимназия „Антоан дьо Сент-Екзюпери“ и СОУ „Паисий Хилендарски“, се включиха в новата международна образователна програма на тема “отпадъци“ по проект Trashed World, за обмен между партниращи си училища от 10 различни държави.

Стартира Проект за разделно събиране на растителни отпадъци и извървяване на домашно компостиране, който е насочен към кв. „Коматевото“, кв. „Остромила“, кв. „Беломорски“ (Район Южен) и кв. Прослав (Район Западен).

Община Пловдив предприе действия за повишаване ефективността на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки, която към настоящия момент се организира съвместно с три организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки.

Причината за промените в параметрите на изградената система за разделно събиране е подобряване качеството на събираните в цветните контейнери суровини, предотвратяване посегателството върху рециклируемите отпадъци, както и намаляване риска от несъзнателното им запалване.

ОП "Чистота" закупи мултифункционална техника. Машините са оборудвани със специални вакуумни маркучи, подходящи за събирането на шума дори под паркиралите автомобили. Налице е плавно покачване на количеството образувани битови отпадъци на територията на община Пловдив. Обособени са пет броя площадки за безвъзмездно предаване на разделно събирани отпадъци от домакинствата (включително и опасни и едрогабаритни), в районите: Северен, Източен, Централен Западен и Тракия. Доставено е оборудване за обособяване на такава площадка и в район „Южен“ на общината. Предадените количества разделно събрани отпадъци от домакинствата през 2016 г. на обособените площадки са, както следва:

Таблица 20 Отпадъци, предадени на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата

Наименование на отпадъци	Количество
Хартиени опаковки	0,02
Пластмасови опаковки	0,007
Стъклени опаковки	0,147
Стъкло	0,012
Флуоресцентни тръби и др. отпадъци, съдържащи живак	0,0002

По данни от общинската администрация

На територията на община Пловдив са организирани системи за разделно събиране на всички видове масово разпространени отпадъци. Таблично са представени събраните количества излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО); негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА); излезли от употреба гуми (ИУГ), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС), през 2016 г.

Таблица 21 Събрани количества масово разпространени отпадъци през 2016 г.

<i>Година</i>	<i>НУБА/кг.</i>	<i>ИУТ/кг.</i>	<i>ИУМПС/кг.</i>	<i>ИУЕЕО/кг.</i>
2016 г.	35	4 800	48 320	559 626,5

С цел постепенно редуциране обема на депонираните битови отпадъци за сметка прилагане на рециклиране и оползотворяване, през 2016 г. са доставени 1 000 броя кафяви контейнери за разделно събиране на биоотпадъци (700 бр. от 240 л., 260 бр. от 120 л. и 40 бр. от 1 100 л.), които предстои да бъдат разположени в кварталите на общината с фамилни къщи с дворове - „Коматево“, „Прослав“, „Остромила“ и „Беломорски“, и обслужвани по график.

През 2016 г. са осигурени 300 броя компостери и е разработен и отпечатан Наръчник за домашно компостиране.

Мярка 4.16. Постигане на добро химично и екологично състояние на повърхностните и подземните води

С цел изработване на цялостна концепция за облагородяване на р. Марица и околните пространства, Община Пловдив е възложила изготвяне на проект за укрепване и социализация на речното корито на р. Марица в границите на гр. Пловдив в участъка от пътният възел на околновръстния път до изградения шлюз в източния край на град Пловдив. Целта на проекта е да се подобри привлекателността на р. Марица, чрез създаване на единна система от пешеходни пространства с обща визия, съобразена със спецификата на града, като се запазят и доразвият положителните моменти в реализираните вече обекти извън коритото на реката. Предвижда се рехабилитация на съществуващите оградни брегозащитни стени, включително възстановяване и оформяне на тяхната връхна конструкция и изграждане на велоалеи и пешеходни алеи в коритото на река Марица, в непосредствена близост до тях. Предвижда се преоформяне на коритото на реката в участъка между Гребната база (42° 8'44.53" N, 24°42'25.99"E) и остров „Адата“ (42° 9'31.34" N, 24°45'24.45"E), като се предвижда централно юне за провеждане на ниските води и алеи в двата края на коритото на по-висока вода.

Почистването на коритото на река Марица от саморасла дървесна и храстова растителност се извършва системно, ежегодно изрязване в дъното на развиващите се през пролетта и лятото коренови издънки. За целта са назначени 8 обучени работника и е закупена техника - моторни храсторези с циркулярен диск. По този начин се предотвратява прорастването на издънките до големи диаметри изискващи в следствие многократно по-скъпа технология за отстраняването им. През 2014 г. ОП „Градини и паркове“ извърши почистване на 1 235 дек. от коритото на река „Марица“ от самонастанила се растителност - еднократно пълно изрязване на участъка от ЖП- Моста Карловска линия до Бараж „Адата“ - двустранно.

През 2015 година са почистени общо 2090 декара, двукратно и изрязване на участъка от ЖП Моста Карловска линия до Бараж Адата двустранно.

През 2016 година са почистени общо 2060 декара в участъка от ЖП Моста-Карловска линия до Бараж -Адата двустранно.

През 2016 г., е извършвано ново водоземане от подземни води от следните водоземни съоръжения: ТК за напояване на зелени площи в парк „Евмолпия“, ТК за поддържане на зелени площи в ЦДГ „Мир“, ТК за напояване на зелени площи в парк на ул. „Богомил“, ТК за напояване в „Цар Симеонова градина“, ТК за напояване на ул. „Васил Левски“, ТК за напояване на бул. „България“, ТК за напояване на средна ивица бул. „Хаджи Димитър“ и ТК за напояване на парк „Лаута“. ОП „Градини и паркове“ изгради тръбен кладенец, както и помпено помещение, ел. хранване, водна напорна помпа и поливен водопровод за поддържане на зелените площи към Младежки център в парк „Отдих и култура“.

Мярка 4.17. Създаване на условия гарантиращи безопасността на гражданите и минимален здравен и екологичен риск по отношение на присъствието на безстопанствени и домашни животни на обществени места

През 2014 г. са обособени 3 нови специализирани площадки за свободно разхождане на домашни кучета. С това общият брой на обособените площадки за кучета в Пловдив стават 26. Изграждането на мрежа от подобни площадки, осигурява добри условия за свободното разхождане на домашните кучета, без с това да се нарушава спокойствието и комфорта на гражданите. През 2014 г. продължи активната работа по административна регистрация на домашни кучета, както и събирането на „такса за притежаване на домашно куче“. През 2014 година са извършени 520 нови регистрации на домашни

кучета, от които: 81 – кастрирани; 440 – с поставен чип; 23 – ловни; 118 – на инвалиди, както и 2 071 пререгистрации, от които 355 – на кастрирани домашни кучета.

Изработен е „Екологичен календар за 2015 г.“, тематично посветен на направленията, по които се работи в Дирекция „Екология“, със снимки на материали изработени от деца или от еко-мероприятия с участието на пловдивски деца и ученици.

През 2014 г., общият брой заловени безстопанствени кучета на територията на община Пловдив е 367. Транспортирането и ветеринарните манипулации, които се извършват с животните се осъществяват изцяло съгласно разпоредбите на действащото специализирано законодателство. Общият брой кучета, върнати по местата на залавянето им (на улицата) е 290, върнати на реалният им собственик са 9 кучета, попаднали в приюта, а одомашнените от приюта кучета са 116. Ефектът по тази дейност ще бъде постигнат в случай, че броят одомашнени кучета бъде същият както броят на заловените/постъпили кучета в приюта.

Капацитетът на общинския приют за безстопанствени кучета - 35, към момента не позволява в него да се настанят всички безстопанствени кучета, които биха могли да се изтеглят от улиците на Пловдив.

За календарната 2014 г., общият брой заловени безстопанствени котки на територията на община Пловдив е 572.

През 2015 г., от заложените в програмата 2 /две/ основни групи приоритетни мерки за овладяване популацията на безстопанствените кучета, е работено активно и по двете. Общият брой заловени през 2015 г. безстопанствени кучета на територията на община Пловдив е 492.

През 2015 г. продължи изграждането на мрежа от специализирани площадки за свободно разхождане на домашни кучета. Изградена и обособена е 1 нова площадка – на територията на район Централен. С това общият брой на обособените площадки за кучета в Пловдив стават 27. Продължава и активното въвеждане на информация в електронен регистър на домашни кучета, както и събирането на „такса за притежаване на домашно куче“ съгласно Закона за местните данъци и такси.

В периода 01.01.2015 – 31.12.2015 г. са извършени :

- 603 нови административни регистрации на домашни кучета, от които : 77 – кастрирани; 519 – с поставен чип; 23 – ловни; 94 – на инвалиди. Собствениците на 97 от новорегистрираните кучета са заплатили различни по размер суми за

такса за притежаване на куче, изчислени по начина регламентиран в ЗМДТ, съобразно календарния месец, в който е извършена регистрацията.

- 2 075 пререгистрации (регистрирани в предишни календарни години), от които 371 – кастрирани. Собствениците на 1168 от пререгистрираните животни са заплатили пълен размер на годишната такса.

През 2015 г. общият брой кучета, върнати по местата на залавянето им /на улицата/ е 404, върнати на реалният им собственик са 12 кучета, попаднали в приюта, а одомашнените от приюта кучета са 138.

През 2015 г. е проведено преброяване на популацията на безстопанствените животни – резултатите показват намаляване броя на уличните котки с близо 16 %. По това време общият брой заловени безстопанствени котки на територията на община Пловдив е 1500. Броят на кастрираните котки за отчетния период е 1499.

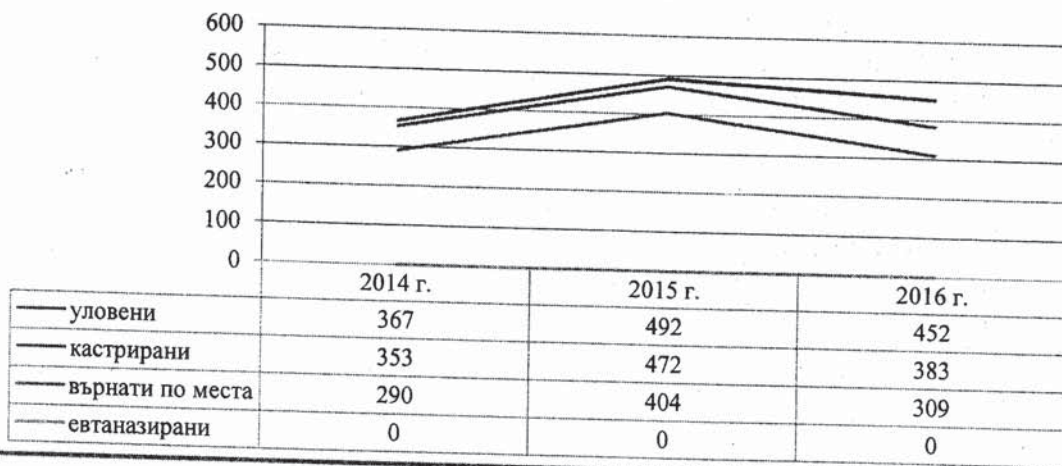
През 2016 г. общият брой заловени безстопанствени кучета на територията на община Пловдив е 452. Освен тях, през 2016 г. в приюта са приети и 27 кучета, оставени от своите собственици. За календарната 2016 г. общият брой кучета, върнати по местата на залавянето им (на улицата) е 309, върнати на реалният им собственик са 10 кучета, попаднали в приюта, а одомашнените от приюта кучета са 135. През 2016 г. са направени 719 нови административни регистрации на домашни кучета, от които : 108 – кастрирани; 672 – с поставен чип; 20 – ловни; 89 – на инвалиди, както и 2 270 пререгистрации (регистрирани в предишни календарни години), от които 447 – кастрирани. Уловени и обработени са 605 улични котки; проведен курс за хуманно отношение на целия екип на ОП "ЗВК".

2016 е поредна година, в която за работа по проекта „Отряд Зоодоброволци“ се включват допълнително хора по обгрижване на бездомните котки в Пловдив. За работа по проекта се присъединиха допълнително 41 пловдивчани. Реализиран бе кастрационен проект, в рамките на който са кастрирани над 100 домашни котки през 2016 г.

Фигура 15 Брой уловени и обработени безстопанствени кучета

**Брой уловени и обработени безстопанствени кучета в
Пловдив 2014 - 2016 г.**

При отбелязването на Дните за защита на животните - 4-ти април и 4-ти октомври, са проведени няколко мероприятия с деца с образователна насоченост - съвместно с НПО и частно практикуващи ветеринарни лекари. Изготвена бе информационно-образователна книжка „Опознай животните и техните нужди! Научи какви са нормативните правила! Защото само така ще знаеш как да защитиш животните!“.

Фигура 16 Брой регистрирани домашни кучета

През 2016 г. продължи изграждането на мрежа от специализирани площадки за свободно разхождане на домашни кучета. Изградени и обособени са 2 нови площадки – 1 на територията на район Тракия и 1 на територията на район Южен (с обособени две зони - за дребни и за едри породи кучета и оборудвана със седем приспособления за трениране на кучета). С това общият брой на обособените площадки за кучета в Пловдив стават 29.

Мярка 4.18. Създаване на условия за достигане на оптималните нива на шум в околната среда за всяка зона в града

Броят на пунктовете, в които РЗИ-Пловдив провежда мониторинг на шума за Пловдив в периода 2014-2016 г. е 45, разпределени в процентен дял, както следва:

- 40% (18 пункта) са разположени на територии, прилежащи към пътни, железопътни и въздушни трасета. От тях:
  - o 27% (12 пункта) се намират върху територии, подложени на интензивен автомобилен трафик;
  - o 11% (5 пункта) са върху територии, подложени на въздействието на релсов железопътен транспорт;
  - o 2% (1 пункт) е върху територия, подложена на въздействието на авиационен шум.
- 29% (13 пункта) от пунктовете за мониторинг на шума са разположени върху територии с промишлени източници на шум – производствено - складови територии и зони;
- 31% (14 пункта) от пунктовете за мониторинг на шума се определят върху територии, подлежащи на усилена шумозащита. В това число:
  - o 16% (7 пункта) са разположени в жилищни зони и територии с неутежнен акустичен режим;
  - o 7% (3 пункта) са в зони за обществен и индивидуален отдих;
  - o 4% (2 пункта) са в зони на лечебни заведения и санаториуми;
  - o 2% (1 брой) в зони за научно-изследователска дейност;
  - o 2% (1 брой) в тихи зони извън урбанизираните територии.

През 2016 г. е разработена Актуализирана стратегическа карта за агломерация Пловдив, в която е направена съпоставка на промяната в акустичното натоварване на околната среда спрямо резултатите в първоначалната СКШ на агломерация Пловдив, реализирана през 2008 – 2009 г.

Звеното за специализиран контрол на шума при Пловдивския общински инспекторат следи за изпълнение на изискванията на Наредбата за осигуряване на обществен ред. В изпълнение на своята дейност, през 2016 г. инспекторите са извършили общо 896 проверки, в т.ч. дневни, нощни, както и такива имащи за цел контрол за спазване на дадени предписания. Общият брой постъпили сигнали е 476, подадени за 228 обекти.

През 2016 г. при проверките са съставени общо 200 бр. констативни протокола и са извършени 43 измервания на шума в околната среда, като 7 от тях съвместно с РЗИ-Пловдив. Наднормен шум е установен при 12 от измерванията, за което са съставени актове, в 13 от случаите разликата между шума от обекта и фоновия шум е била под 3dB(A) и не е могло да се установи източника на шум в зоната. При 18 от измерванията шумът е бил в норма. В сравнение с 2015 г. броят на подадените сигнали се запазва.

Мярка 4.19. Активно взаимодействие и сътрудничество между Община Пловдив и граждански структури и неправителствени организации в дейности, водещи до подобряване качеството на живот и факторите на околната среда

През 2014, 2015 и 2016 година са проведени информационни кампании с насоченост върху проблемите на околната среда, свързани с важни дати от екологичния календар:

- 22 март – Световен ден на водата
- 29 април – Международен ден за борба срещу шума
- 5 юни – Световен ден на околната среда
- 22 септември – Европейски ден без автомобили и Европейска седмица на мобилността - 2014 г., 2015 г. и 2016 г.
- 16 – 22 септември Европейска седмица на мобилността
- Европейска седмица за намаляване на отпадъците (ЕСНО) в периода 16 – 24 ноември.

През 2014 г. са издадени:

- Плакати за опасни отпадъци – 150 бр.;
- Флаери за опасни отпадъци – 3000 бр.;
- Нюзлетър (еднолистов вестник) „The green Plovediv Times” във връзка с участието на Общината в информационния проект на ЕК “Do the right mix” (Придвижвай се разумно) посветен на устойчивата мобилност. Вестникът е разпространяван безплатно на форума

One Architecture week 2014” сред училища и граждани.

През 2015 г. са издадени:

- Плакати за опасни отпадъци – 60 бр.
- Флаери за опасни и масово- разпространени отпадъци – 600 бр.
- Втори брой на нюзлетъра - 700 бр. разпространен на събитието „Аз.карам велосипед - последвай ме!“ С образователна цел от Дирекция „ЕУО“ са изготвени и разпространени информационни материали: винили с логa и призови, плакати, флаери, нюзлетър, презентации, информационно-образователни книжки и ръководства, свързани с качеството на околната среда.

През 2016 г. са издадени:

- Информационно-образователна книжка, във връзка с бездомните животни – 1 вид;
- Информационно-образователна книжка, във връзка с ДДД дейност – 1 вид;
- Плакати за опасни отпадъци – 60 бр.;
- Флаери за опасни отпадъци – 600 бр.;
- Ръководство за компостиране – 400 бр.;
- Книжка за отпадъци – 400 бр.;
- Информационна книжка на тема „Качеството на атмосферния въздух – споделена отговорност“ - 600 бр.
- Взаимодействието и информирането на населението по въпросите за подобряване на качеството на атмосферния въздух и шумовото натоварване са допълнени чрез реализираната изложбата „Избирам по-чист въздух“ на територията на община Пловдив, която бе достъпна от 18 април до 15 май 2016 г. за всички граждани и гости на града. Отпечатани са 20 бр. пана. Отпечатан е и трети брой на нюзлетър The green Plovediv times в тираж от 400 бр.

Приоритетна област 5: ПРИОБЩАВАНЕ

Матрицата, отчитаща степента на изпълнение на индикаторите е следната:

Индикатор	Мярка	Целева стойност	Постигнато към 31.12.2016	Добро изпълнение $\geq 50\%$ от целевата стойност	Изоставило изпълнение $< 50\%$ от целевата стойност	
Брой лица обхванати от проекти за интеграция на	Брой	X	-			

Индикатор	Мярка	Целева стойност	Постигнато към 31.12.2016	Исполнение	Изоставано изпълнение <50 % от целевата стойност
рискови социални групи на пазара на труда					
Дял на лицата от етнически групи, никога не посещавали училище	Процент	5,5	-		
Дял на лицата от етнически групи завършили основно образование	Процент	50	-		
Дял на лицата с придобито поне основно образование на възраст между 30-69 год.	Процент	87,55%	-		
Дял на лицата в пенсионна възраст от икономически неактивното население	Процент	27%	-		
Брой социални услуги предлагани от Общината	Брой	39	49		

В рамките на *Приоритетна област 5: ПРИОБЩАВАНЕ* са заложили 5 мерки и 6 индикатори за тяхното изпълнение. Представената информация е набрана по данни от общинската администрация и информационната система ИСУН. За съжаление, не са налични данни, свързани с икономическото и социалното развитие на етническите и рисковите социални групи на територията на общината.

В приоритетна област Приобщаване, Общинският план за развитие включва необходимите мерки за гарантиране на социалната равнопоставеност и равностойния достъп до заетост, образование, професионално развитие и качествено здравеопазване. В приоритетната област се предвижда балансирано разпределение на ресурси за различните уязвими социални групи, включително етническите малцинства, хората с

увреждания и възрастните лица. Положителното въздействие на тази област допринася за осъществяването на Стратегическа цел 2: Икономика на равните възможности.

Мярка 5.1. Интеграция на рисковите социални групи на пазара на труда

През 2014 година, на територията на община Пловдив са реализирани следните проекти:

- „Перспективи за професионална реализация“ финансиран по оперативна програма «Развитие на човешките ресурси». Общата цел на проекта е да подпомогне процеса на интеграция на безработни лица на трудовия пазар и по-лесната им адаптация към динамичните условия на пазара на труда чрез предоставяне на възможност за придобиване или повишаване на професионалната им квалификация и обучение по ключови компетенции.
- „Заедно напред“ финансиран по Оперативна програма «Развитие на човешките ресурси». Проектът има за цел осъществяване на обучения за придобиване/повишаване на професионалната квалификация, заедно с обучение по ключови компетентности и провеждане на мотивационно обучение с разработване на планове за професионално развитие и усъвършенстване на безработни лица, регистрирани в Бюрата по труда, с което да се подпомогне процеса на интеграцията им на трудовия пазар и по-лесната им адаптация към динамичните условия на пазара на труда.
- "Ново работно място" финансиран по Оперативна програма «Развитие на човешките ресурси». Проектът има за цел интегриране на уязвими групи на пазара на труда, а именно безработни младежи до 29 години.
- "Младежи в действие" финансиран по Оперативна програма «Развитие на човешките ресурси». Проектът има за цел интегриране на уязвими групи на пазара на труда, а именно безработни младежи до 29 години.

През 2015 година, на територията на община Пловдив са реализирани следните проекти:

- "Нова възможности за заетост" финансиран по оперативна програма «Развитие на човешките ресурси». Проектът има за цел да се създадат условия на 31 безработни младежи до 29 години да развият личностните си и професионалните си знания, умения и способности за успешно включване на пазара на труда и подобряване на собственото им благосъстояние.
- "Ново работно място" финансиран по Оперативна програма «Развитие на човешките ресурси». Отново има за цел интегриране на уязвими групи на пазара на труда на безработни младежи до 29 години.

- "Младежи в действие" финансиран по оперативна програма «Развитие на човешките ресурси» за интеграция на уязвими групи на пазара на труда - безработни младежи до 29 години.
- "Двадесет нови работни места" финансиран по Оперативна програма «Развитие на човешките ресурси» - също за интегриране на безработни младежи до 29 години.

Изпълнените дейности по тази мярка за 2016 година са, както следва:

- Подаден е проект за създаване на ново социално предприятие за хора с увреждания в Община Пловдив. ОП „Развитие на човешките ресурси”. Проектът има за цел създаването на ново социално предприятие в община Пловдив, което да допринесе за интеграцията на хората с увреждания в социалния и икономически живот. Тридесет и двама души с различни видове увреждания са наети на пълен работен ден и на непълно работно време за период от дванадесет месеца. Те са обучени да изпълняват различни видове операции, свързани с производството на промоционални текстилни торбички и магнити за хладилник. В допълнение са предвидени различни видове интервенции, с които да се подкрепи процесът на социална и професионална интеграция на целевата група. За постигане на тази цел са наети психолози и социални консултанти, които работят с хората с увреждания, за да подобрят тяхната мотивация, психологическо състояние и социални умения. На работниците с увреждания е предоставено обучение за повишаване на тяхната социална компетентност. Проектът предвижда още провеждането на анализ на потребностите с цел създаването на работеща маркетингова стратегия. За популяризиране на продуктите на социалното предприятие са използвани платформи в социалните медии и уебсайтове.

По данни на ДБТ Пловдив в периода на изпълнение на ОПР 2014-2016 г., безработните лица регистрирани в ДБТ и преминали обучения са общо 2492 души.

Таблица 22 Регистрирани безработни лица по години

	2014	2015	2016
Регистрирани безработни лица в ДБТ Пловдив, по години	9765	8594	6976

Безработни лица, регистрирани в ДБТ Пловдив преминали обучения	1353	912	227
Население от община Пловдив, включено в проекти за временна заетост	454	517	533

Източник: ДБТ- Пловдив

Мярка 5.2. Повишаване на достъпа до образование на етническите групи

Изпълнените дейности по тази мярка за 2014 година са както следва:

Изпълнен е проект «Образование - за равен старт», който е насочен към реализирането на адекватни мерки за интеграция на ученици от етническите малцинства чрез повишаване мотивировката и участието им в образователния процес и превенция на евентуалното им отпадане от системата, чрез създаване на благоприятна учебна среда, предоставящата възможности за допълнителни занимания, собствени изяви, контакти с връстници, групови занятия и други допълващи интеграционния процес дейности, адаптирани към нуждите и специфичните характеристики на целевите групи.

Изпълнен е проект «Образователната интеграция на ромските деца от кв. Столипиново – барометър за европейско качество на местното образование в Пловдив», който е насочен към подпомагане образователната интеграция на деца и ученици от кв. Столипиново – в гр. Пловдив чрез осигуряване на образователни мерки и подкрепи за равен достъп до образование и обучение и интегрирането им в цялостния учебно-възпитателен процес.

Изпълнен е проект «Винаги заедно - знаещи и можещи», който е насочен към създаване на нови атрактивни форми на познавателна дейност с цел приобщаване на учениците от етническите малцинства към училището и образователната им интеграция. По тази мярка през 2015 година е разработен Информационен портал на Младежки център Пловдив с възможност за коментари и дискусия.

Мярка 5.5. Социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване

През 2014 година, Община Пловдив е реализирала проект „Да приемем всяко едно дете“ финансиран по Оперативна програма «Развитие на човешките ресурси». Общата цел на проекта е разкриването на пет Центъра за настаняване от семеен тип и едно Защитено

жилище. Новите услуги осигуряват предоставяне на качествена грижа за децата и младежите с увреждания и предоставят индивидуализирана подкрепа в най-добрия интерес на детето, съобразено с възможностите и ресурсите на средата. Целта е да се осигури възможност за пълноценен и самостоятелен начин на живот в подходяща, близка до семейната среда за децата с увреждания, с възможност за подкрепа и изява и с достъп до всички услуги в общността.

През 2014 г., следните общински институции предлагат социални услуги в общността:

- Център за социална рехабилитация и интеграция за деца от рискови групи
- Център за социална рехабилитация и интеграция за подкрепа на деца за развиване на умения за самостоятелен живот и превенция на рисково поведение
- Център за социална рехабилитация и интеграция за деца и младежи с увреждания /мобилни услуги/
- Център за социална рехабилитация и интеграция за възрастни правонарушители и лица със статут на бежанци
- Център за настаняване от семеен тип за лица с психични разстройства
- Кризисен център за жени, жертви на домашно насилие
- Кризисен център за деца
- Защитено жилище за хора с умствена изостаналост
- Наблюдавано жилище за младежи, напускащи ДДЛРГ
- Център за обществена подкрепа „За деца и родители“
- Център за обществена подкрепа „Столипиново“.

Функционират и следните специализирани институции за предоставяне на социални услуги:

- Дом за деца, лишени от родителска грижа, от I до XII клас включително „Княгиня Мария Луиза“
- Дом за възрастни хора с умствена изостаналост „Св. Врач“
- Дом за възрастни хора с физически увреждания „Хаджи Гьока Павлов“
- Дом за стари хора „Св. Василий Велики“

Селище Младост предоставя 5 социални услуги:

- Дневен център за деца и младежи с увреждания „Св. Анна“
- Център за временно настаняване
- Защитено жилище за хора с умствена изостаналост
- Наблюдавано жилище за младежи, напускащи специализирани институции и социални услуги за деца

- Приют за бездомни лица

Комплексът за социални услуги „Олга Скобелева“ предоставя следните 7 социални услуги:

- Дневен център за деца с увреждания
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи с увреждания
- Кризисен център за деца, жертви на насилие
- Дом за деца, лишени от родителска грижа от I до XII клас включително „Олга Скобелева“
- Преходно жилище
- Център за социална рехабилитация и интеграция за деца подготовка за трудова роля и социално включване
- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания.

Създаден е Комплекс за социални услуги „Свети Георги“, който обединява социалните услуги в общността. Потребителите на тези услуги се ползват от отлична база за отдих и спортни съоръжения: зала за бойни изкуства, мини-гольф игрище, футболно игрище. В театралната и спортна зали се провеждат различни мероприятия, а кухненския блок е оборудван с дарено немско професионално оборудване. Функционира социална оранжерия с иновативна лаборатория за отглеждане на плодове, зеленчуци, цветя и други селскостопански продукти, създадени по метода на тъканните култури. Идеята на изградената 300 кв. м. оранжерия е курсистите от специалност градинарство и селско стопанство, да се обучават, практикуват и произвеждат продукцията, която може да се реализира в общинските предприятия. Комплексът осигурява следните социални услуги:

- Дневен център за възрастни хора с увреждания
- Център за социална рехабилитация и интеграция
- Преходно жилище за възрастни хора с умствена изостаналост
- Защитено жилище за възрастни хора с психични разстройства
- Социален учебно- професионален център „Св. Георги“
- Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с психични разстройства

Комплексът за социални услуги за деца и семейства – Пловдив предоставя 6 услуги за общността:

- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания „Детска къща“

- Център за настаняване от семеен тип за деца/младежи без увреждания „Майка Тереза“
- Звено „Майка и бебе“
- Център за обществена подкрепа
- Център за работа с деца на улицата
- Център за социална рехабилитация и интеграция за деца със специални потребности

Комплексът за социални услуги „Св.Св. Константин и Елена“ предоставя 6 услуги за общността.

Основна социална услуга, която се представя в местната общност е „Домашен патронаж“ с капацитет 400 души.

Приоритетна област 6: СЪТРУДНИЧЕСТВО В РАЗВИТИЕТО

Матрицата, отчитаща степента на изпълнение на индикаторите е следната:

Индикатор	Мярка	Целева стойност	Постигнато към 31.12.2016	Добро изпълнение $\geq 50\%$ от целевата стойност	Изоставашо изпълнение $< 50\%$ от целевата стойност
Брой проекти за развитие на административния капацитет	Брой	X	10	✓	
Реализирани ПЧП и проекти с финансовите инструменти на ЕС	Брой	X	5	✓	
Брой актуализирани учебни програми, в съответствие с изискванията на пазара на труда	Брой	7	6	✓	
Брой партньорски проекти за изява на културното наследство	Брой	X	28	✓	
Брой организирани съвместни дискуссионни форуми/ публични инициативи	Брой	X	25	✓	
Създадени и работещи кълстери в	Брой	X	2	✓	

Индикатор	Мярка	Целева стойност	Постигнато към 31.12.2016	Изпълнение	Изостаряло изпълнение <50 % от целевата стойност
сътрудничество с други общини					
Брой съвместно предоставени публични услуги с други общини	Брой	X			
Брой предлагани електронни услуги за гражданите и бизнеса	Брой	X	9		

В рамките на *Приоритетна област 6: СЪТРУДНИЧЕСТВО В РАЗВИТИЕТО* са заложили 8 мерки и 8 индикатори за тяхното изпълнение. Представената информация е набрана по данни от общинската администрация и информационната система ИСУН.

Сътрудничество в развитието съчетава две теми – ефективното управление и сътрудничеството на различни равнища и между различни участници. Обединяването на двете теми представя важността на споделеното управление – взимане на решения с участието на всички заинтересовани страни. Предвидени са разнопосочни мерки за подобряване на административния капацитет, създаването на партньорски мрежи и поставянето на организационна основа – предпоставки за комплексното развитие на общината. Интегралният характер на приоритета посочва неговият принос към четирите стратегически цели. По този начин следващите мерки са важно условие за успешното реализиране на Общинския план за развитие.

Мярка 6.1. Повишаване на административния капацитет за разработване и управление на проекти

През 2014 година Община Пловдив е реализирала проект «Пловдив през 2014-2020г. - интелигентен, устойчив, желан европейски град», финансиран по Оперативна програма «Регионално развитие». Общата цел на проекта е укрепване капацитета на Община Пловдив за безпрепятственото и успешно участие и изпълнение на проекти по Оперативна програма „Регионално развитие“ през следващия програмен период 2014–2020 г., както и към усвояване по най-добър начин и в най-голяма степен на финансовите ресурси. Постигането на общата цел на проектното предложение ще допринесе за изпълнението на Приоритет 3 “Постигане на устойчиво интегрирано регионално

развитие и използване на местния потенциал” на Национална програма за развитие „България 2020”, който е пряко свързан с прилагането на политиката за регионално развитие. Приоритет 3 е насочен към реализиране потенциала на българските райони и превръщането им в привлекателно място за живеене, със съхранена природа и уникални културни паметници и традиции, и благоприятстващо развитието на бизнеса.

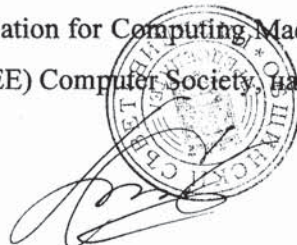
Мярка 6.3. Координация и комуникация между общинската администрация, образователните институции и бизнеса за планиране на образователните програми и обучение в работна среда

Освен със санирането на над 40 училища и детски градини през последните 4 години, Общината се ангажира и с подкрепа на процеса на обучение програми за модернизация на учебния процес, по които са финансирани близо 100 проекта за три години, както и с активна позиция в установяване на партньорство между бизнеса и професионалните гимназии.

В периода 2014-2016 г. През 2016 година е изготвена Общинска образователна програма за периода 2017-2019 г. Програмата е разработена в отговор на нуждата от промяна и реформи в образованието, и е резултат от проучване на състоянието, потребностите и очакванията от системата на предучилищното и училищно образование в община Пловдив, при отчитане на програмите и стратегиите за развитието на образователните институции. Програмата е съобразена с изискванията на Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) и произтичащите от него нормативни документи. Тя включва 6 подпрограми, свързани с реализирането на един от основните приоритети на Община Пловдив в областта на образованието, а именно: Осигуряване на допълнителни финансови средства, чрез бюджета на Община Пловдив, за създаване на условия за качествено и ефективно образование, и превръщане на образователната среда в детската градина и училището в желана от децата и учениците територия. Шестте подпрограми са, както следва:

I. „Международна програма за развитие на ИТ индустрията“

Програмата е в изпълнение на сключен между Община Пловдив и ПУ „Паисий Хилендарски“ Меморандум за сътрудничество № 16ДГ798/16.09.2016г. за реализиране на програмата и включва четиригодишно обучение (ОКС „Бакалавър“) на група студенти в специалност „Софтуерно инженерство“, професионално направление „Информатика и компютърни науки“. Специалността е създадена с подкрепата на Община Пловдив и в съответствие с указанията на Association for Computing Machinery (ACM) и Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE) Computer Society, насоките

на Българската асоциация на софтуерните компании (БАСКОМ) и „Клъстер информационни и комуникационни технологии Пловдив“ (ИКТ Клъстер Пловдив) и отговаря на тенденциите на развитие и нуждите на софтуерния бизнес и подпомага по-бързата адаптация и реализация на завършващите специалисти на пазара на труда.

Обучението се осъществява от ПУ „Паисий Хилендарски“ на територията на висшето училище в редовна форма. Формираната група студенти, стартирали обучението си през учебната 2016/2017 година, се състои от 30 души, от които 19 украински граждани от българска народност и 11 граждани на РБ.

II. „Проектиране и изграждане на нови детски площадки и/или ремонти и сертифициране на съществуващи детски площадки в общинските детски градини“

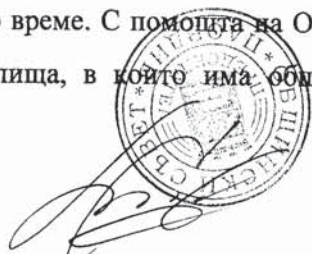
Подпрограмата определя общата рамка на процедурата по кандидатстване и подбор за финансиране на общинските детски градини на територията на Община Пловдив за проектиране и изграждане на нови детски площадки и/или ремонт и сертифициране на съществуващи детски площадки.

III. „Дигитализация на учебния процес“

Общинската администрация оказва съдействие на част от училищата на територията ѝ да внедряват съвременни облачни технологии. Една от платформите е G Suite for Education – приложение на Google за образованието, а другата - Microsoft Office 365. Платформите са на български език и са безплатни за всички образователни структури. Дават възможност за неограничен брой потребителски профили – учители, ученици, родители, административен персонал. Ангажиментите на Общината се изразяват в организиране и съфинансиране на обучението на екипи на училищата за ползване на платформите, което обучение се извършва от Център за творческо обучение.

Общината съдейства облачните технологии да бъдат внедрени поетапно във все повече училища на територията на град Пловдив. Освен в училищата, приложенията на Google са внедрени и в работата на общинската администрация, което изключително оптимизира административната работа и комуникацията и обмена на информацията с училищата.

Основните придобивки за учениците, техните учители и родители и администрацията са свързани с лесната комуникация помежду им, провеждане на забавни виртуални уроци, задаване на домашните по интересен и достъпен начин, проследяване на резултатите от всички заинтересовани. Голямо улеснение за учениците е достъпът до зададените домашни чрез личните им мобилни устройства по всяко време. С помощта на Община Пловдив облачните технологии са внедрени в 7 училища, в които има общо 320

преподаватели и 4200 ученици (данни отчетени в края на 2016 година). Главната цел е да се обхванат всички общински училища на територията на град Пловдив до края на 2019г.

IV. „Иновативни училища“

Програмата „Иновативни училища“ стартира в град Пловдив през 2015 г., като в първия етап са се включили осем учебни заведения: ОУ „Райна Княгиня“, ОУ „Яне Сандански“, ОУ „Алеко Константинов“, СОУ „Патриарх Евтимий“, ОУ „Кочо Честименски“, ОУ „Йордан Йовков“, ОУ „Елин Пелин“, НУ „П. Р. Славейков“. През 2016/2017 се включват още три училища: ОУ „Васил Петлешков“, ОУ „Захари Стоянов“ и ОУ „Димитър Талев“. Програмата представлява серия от методи за организиране по нов начин на обучението и учебната среда. Целта на прилаганите новаторски практики е всички деца да бъдат активни и въввлечени в учебния процес постоянно, за да се повиши мотивацията им, да се развият техните умения за анализ, презентиране, позитивно общуване, работа в група и да се подготвят за успешната си реализация след 10-15 години във високо технологично общество. Участниците в проекта използват проектно-ориентиран подход, създават условия за работа в екип, използват съвременни технологии във всяка класна стая, обучават се как да анализират професионално ситуациите и как да прилагат коучинг методи за управление. Акцент е също интегрирането на учениците, подкрепа на различните таланти на децата и превенция на агресивните прояви. Като пряк резултат се формира мрежа от училища, готови да работят иновативно за постигане на качествен образователен процес, популяризират се добрите практики, стимулира се ползването на информационни технологии и образователен софтуер, мотивират се учениците като се развиват техните умения за анализ, презентиране, позитивно общуване и работа в екип. Сто учители от Пловдив са преминали обучение за иновативни педагози, а осем директори – за ментори и лидери при прилагане на иновативни методи на управление и организация. Над 3600 деца от различни училища в Пловдив са включени в мащабния проект за повишаване качеството на образование, като се очаква в 5-годишния период да бъдат обхванати 10 000 ученици.

Новата програма „Иновативни училища“ е сред приоритетите на администрацията през следващите години. Разработените методики в проекта са напълно в унисон със Закона за предучилищно и училищно образование и с политиката на местната власт за активно отношение към образователната система в града.

V. „Въвеждане и развитие на Монтесори педагогика в детски градини на територията на гр. Пловдив“

Образователният метод Монтезори е признат за един от най-добрите в целия свят. Това е метод, изследващ и поддържащ естественото развитие на децата. Децата развиват креативност, умения за разрешаване на различни проблеми, развиват критическо мислене и умения за оптимално разпределение на времето, за да могат след това като пълноценни личности да внесат своя принос към обществото и околната среда. Основният принцип на педагогическата система Монтезори е свободата и личният избор на детето. Когато на детето се даде възможност да избира и да вижда резултата от избора си, неговото самочувствие и увереност се повишават и помагат на детето да е по-уверено, щастливо, подготвено и независимо.

VI. „Образователно – индустриален борд“

На 29.09.2016 г. бе подписан Меморандум за учредяване на Образователно-индустриален борд с участието на Министерство на образованието и науката, Община Пловдив, Клъстер „Тракия икономическа зона“ и „Индъстри Уоч Груп“ ООД.

Това е пилотна програма за създаване на звено, което да подпомага разработването на иновативни ефективни практики на сътрудничество между професионалните гимназии в Пловдив и работодателите.

Мярка 6.6. Подкрепа за създаването на клъстери в подходящи производства и услуги, включително и при сътрудничество с други общини

Очакваните резултати по тази мярка са както следва: Функциониращи и конкурентоспособни клъстери с различни участници от Община Пловдив и региона. Мярката предвижда създаване на организационна и информационна подкрепа на общинската администрация за създаването и последващото развитие на клъстери. Ефективните клъстери, основаващи се на традиционните и утвърдени икономически отрасли, са основен фактор за икономическия просперитет на общината. Разработването на удачни клъстерни модели, обединяващи и участници от различни общини, предоставя възможност и за икономическото развитие на региона. Необходимо е да се постави фокус върху отделни проекти в няколко направления – осигуряването на обща инфраструктура, общ маркетингов подход за реализация на продуктите и услугите на клъстерите и хоризонталните инициативи за повишаване на капацитета и конкурентоспособността им. Като резултат от изпълнението на дейностите към мярката се очаква увеличение на броя на създадените и работещи клъстери в сътрудничество с други общини.

Създадени и работещи клъстери в сътрудничество с други общини са

- Клъстер „ЗЕЛЕНА СИНЕРГИЯ“ - създаден през 2011 г. Неговата мисия е промотиране, подкрепа и стимулиране на иновационния процес при осъществяването на проекти по енергийна ефективност, възобновяеми и алтернативни енергийни източници, енергийни и „зелени“ проекти на територията на регион Пловдив. Клъстерът обединява знанията и опита на фирми, организации и личности, които са убедени в бъдещето на възобновяемите и алтернативни енергийни източници, одазването на околната среда, оползотворяване на енергията от ВЕИ, внедряването на иновации и на последните научни постижения в търсенето на устойчиви решения за развитието на „зелената индустрия“ и „зелените проекти“ в Република България. Клъстерът обхваща фирми, свързани с изготвянето и осъществяването на „зелени“ и ВЕИ проекти, неправителствени организации и образователни институции. Към момента Клъстер „Зелена синергия“ има 29 члена, и работи в следните 5 области на развитие: ВЕИ, Биомаса, Ресурсна ефективност, Устойчиво енергийно развитие, Еко. иновации. Клъстерът извършва следните дейности и услуги в областта на енергийната ефективности, възобновяемите енергийни източници и утилизацията на отпадни топлини:

- пълно консултантско обслужване на предпроектни проучвания, бизнес планиране, оценка на риска, инвестиционни планове, анализ на наличните технологии, техническо проектиране, организационно проектиране и осигуряване на финансиране, идейно и технологично консултиране, разработка на технически проекти, трансфер на технологии;
- разработване на пазарни проучвания и анализи за навлизане на нови, иновативни продукти и развитие на нови пазари;
- разработване на проекти за кандидатстване по Европейски фондове, програми на Българското правителство и осигуряване на финансиране за развойна и инвестиционна дейности от банки, инвестиционни фондове, фондове за рисков капитал и други, осигуряване на стандарт в представянето на иновативни идеи пред потенциални инвеститори, защита на интелектуалната собственост;
- създаване на концепции за участие в различни компании за комерсиализиране на иновациите, осигуряване на стратегически партньори и инвеститори за развитие на иновативни идеи и технологии.

- ИКТ Клъстер Пловдив е създаден през 2012 година с предмет на дейност: насърчаване, подпомагане и развитие сътрудничеството между всички фирми, учебни

заведения и държавни институции в областта на информационните и комуникационни технологии за създаване на благоприятни условия за развитието им, повишаване на тяхната конкурентно способност на национално и международно равнище. Целите на Клъстера са:

- Да работи за подобряване на условията за достъп и употреба на информационните и комуникационни технологии на територията на област с административен център гр. Пловдив;
- Да провежда инициативи за разширяване участието на Пловдив в световните информационно-технологични пазари;
- Да реализира проекти, свързани с популяризиране и осъществяване на ползите на информационните и комуникационни технологии в малките и средни предприятия от другите сектори на икономиката;
- Да подпомага развитието и популяризирането на човешкия капитал на България в областта на информационните и комуникационни технологии (ИКТ);
- Да съдейства за увеличаване на съвместните инициативи и дейности на участниците в Българското ИКТ общество;
- Да подпомага подсигурирането на адекватно и съвременно държавно управление чрез стимулиране на връзките на публичния с частния и обществен сектор;
- Да привлича и интегрира университетите за постигане целите на сдружението;
- Да увеличава интереса на подрастващите към информационните технологии;
- Да участва в национални и международни организации и сдружения със сходни цели;
- Да превърне Пловдив в един от основните центрове на развитие на информационните и комуникационни технологии с национално и интернационално значение и мащаб;
- Да се създаде подходяща инфраструктура със съответния брой квалифицирани кадри, за да се привлекат сериозни фирми, които да изградят структури и да инвестират в региона.

Към момента, ИКТ Клъстер Пловдив има 19 члена. Клъстерът е част от Мрежата от ИКТ Клъстери от Балканите и Черноморския регион

<https://www.clustercollaboration.eu/cluster-networks/balkan-and-black-sea-ict-clusters-network> и отделно ИКТ Клъстер Пловдив е част и от Асоциацията на бизнес клъстерите <http://abclusters.org/>

- **Тракия икономическа зона (ТИЗ)** е най-успешният индустриален публично-частен партньорски проект у нас, подкрепен от 9 общини от Област Пловдив (Пловдив, Асеновград, Куклен, Стамболийски, Родопи, Марица, Раковски, Първомай, Калояново) и двата кълстера (Кълстер Тракия Икономическа зона и ИКТ Кълстер Пловдив), с привлечени инвестиции от Европа, САЩ, Канада, Израел, Турция и Япония. В състава на кълстера са привлечени ключови представители на частния бизнес, НПО и висши учебни заведения, което гарантира постигането на общите кълстерни цели.

Деяностите на Кълстера включват:

- Проучване и разработване на политика в областта, касаеща деяностите по устройственото планиране, инвестиционното проектиране и строителството на всякакъв вид строежи, в т.ч. инфраструктурни, индустриални и жилищни обекти.
- Съдействие на членовете на кълстера за установяване на търговски контакти в страната и чужбина.
- Защита на интересите на членовете на кълстера пред правителствените, държавните и местни организации, както и пред международни организации.
- Защита на социалните и икономически интереси на своите членове.
- Подпомагане на инвеститорите за развиване на индустриални и логистични зони, отговарящи на най – новите световни стандарти, както и при реализирането на успешни модели за изграждане и функциониране на такива зони.
- Съдействие на членовете на кълстера при кандидатстването по различни проекти и програми, в т.ч. финансирани от Европейските фондове и Световната банка.
- Формулиране на общи становища относно съществуващата нормативна уредба, засягаща деяността на членовете на кълстера, както и предлагането на нови решения.

Мярка 6.8. Насърчаване на електронното управление в Община Пловдив

Изпълнените деяности по тази мярка за 2014 година са, както следва:

- Изградена е система за плащане на местни данъци и таксата за битови отпадъци;
- Изготвен е Бизнес каталог и ГИС слоеве.

Същевременно са осъществени следните проекти, свързани с административния

капацитет на служителите в общинската администрация:

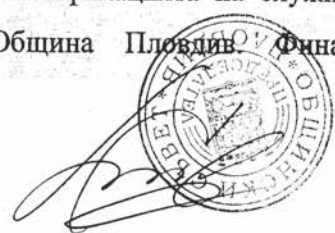
- Проект: „По-близка до хората администрация“. Финансираща програма: ОП „Административен капацитет“, Приоритетна ос II „Управление на човешките ресурси“, Подприоритет 2.2 „Компетентна и ефективна държавна администрация“ на Бюджетна линия BG051PO002/13/2.2-11. Целите и очакваните резултати са свързани с подобряване на квалификацията на служителите в общинска администрация Пловдив за постигане на по-висока ефективност в работата им, повишаване знанията по английски език на служители от Община Пловдив, създаване на трайни умения за разпознаване и решаване на етични дилеми и конфликти на целевата група при изпълнение на служебните им задължения и подобряване комуникацията и обслужването на гражданите.

- Проект: „Повишаване на ефективността и управленските умения на служителите в районната администрация на Община Пловдив, район „Южен“, район „Южен“, Община Пловдив. Финансираща програма: ОП „Административен капацитет“. Цели и очаквани резултати: Подобряване на професионалната компетентност на служителите в администрацията на район „Южен“ за постигане на лична и екипна ефективност, на социална сигурност и управление на непрекъснатостта на работа на общината и управление на конфликти.

- Проект: „Общинската районна администрация – с подобрени управление, умения и ефективност“, Район „Източен“, Община Пловдив. Финансираща програма: ОП „Административен капацитет“. Цели и очаквани резултати: Подобряване на работата на районната администрация за реализиране на ефективни политики и качествено обслужване на гражданите и бизнеса.

- Проект: „Повишаване на ефективността и квалификацията на служителите в Община Пловдив“, Район „Северен“, Община Пловдив. Финансираща програма: ОП „Административен капацитет“. Цели и очаквани резултати: Подобряване на професионалната компетентност на служителите в администрацията на Община Пловдив, район „Северен“, за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията.

- Проект: „Повишаване на ефективността и квалификацията на служителите в Община Пловдив“, Район „Западен“, Община Пловдив. Финансираща

програма: ОП "Административен капацитет". Цели и очаквани резултати: Подобряване на професионалната компетентност на служителите в администрацията на Община Пловдив, район „Западен“ за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията.

- Проект: „Обучението - гаранция за ефективна и компетентна администрация“, Район „Тракия“, Община Пловдив. Финансираща програма: ОП "Административен капацитет". Цели и очаквани резултати: Подобряване на професионалната компетентност на служителите работещи в районната администрацията за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията им чрез предоставяне на възможност за развитие на специфичните знания и умения, и усъвършенстване на притежаваните от тях компетентности.
- Проект: „Общинската районна администрация – достъпна, прозрачна и компетентна“, Район „Централен“, Община Пловдив. Финансираща програма: ОП "Административен капацитет". Цели и очаквани резултати: Подобряване на работата на районната администрация – Пловдив, район „Централен“ за реализиране на ефективни политики, качествено обслужване на гражданите и бизнеса и създаване на условия за устойчив икономически растеж и заетост.

През 2015 г. е разработен интегриран геопортал. Чрез него по иновативен начин се предоставят на гражданите нови електронни услуги. Геопорталът е административна географска информационна система, която позволява обединено представяне и визуализация на картови и информационни материали.

През 2015 г. е осъществен следният проект, свързан с административния капацитет на служителите в общинската администрация:

- Проект: „Повишаване на квалификацията и компетентността на служители от общинска администрация Пловдив – Район „Централен““, Район „Централен“, Община Пловдив. Финансираща програма: ОП "Административен капацитет". Цели и очаквани резултати: Повишаване на квалификацията и компетентността на служители от общинска администрация Пловдив – Район „Централен“.

Броят на преминалите обучение служители на общинска администрация Пловдив през

2015 г. е 98 души. А през 2016 г. – броят е 146 души.

През 2012 г. 2016 г. е успешно създадена система за класиране на деца в детските градини и ясли.

Създадени са и се ползват следните електронни услуги за гражданите и бизнеса:

- Създаване на нови функционалности, администриране, поддръжка и координация на системата за електронно класиране и прием на деца в детски заведения <http://dz-priem.plovdiv.bg>
- Създаване на нови функционалности, администриране и поддръжка на главния сайт на Община Пловдив <http://plovdiv.bg/>
- Администриране и актуализиране на инвестиционния портал на Община Пловдив: <http://invest.plovdiv.bg>
- Администриране и поддръжка на сайта на Общината за приоритетни проекти за развитие <http://projects.plovdiv.bg/>

6. Оценка на степента на постигане на съответните цели и устойчивостта на резултатите

Оценката за степен на изпълнение е извършена на ниво стратегически цели и приоритетни области, чиито стойности може да се регистрират с обичайния инструментариум на междинна оценка. За целите на извършване на оценката в тази част екипът, възприе подход, при който оценката на степента на постигане на целите и устойчивостта на резултатите от изпълнението на ОПР е извършена на основата на анкетно проучване сред представителите на пловдивската общественост, което бе осъществено в периода 18-22 декември 2017 г. С цел изграждане на широко сътрудничество между администрацията и всички заинтересовани страни в процеса на оценката, извършеното анкетно проучване е разпространено по бърз и достъпен начин посредством платформата google forms, като по този начин в процеса са привлечени възможно по-широк кръг заинтересовани страни.

Основната цел на анкетното проучване е да се изследва субективната оценка и възприятия на широк кръг заинтересовани страни относно степента на изпълнение на

плана и устойчивостта на неговите резултати, на основата на реализираните проекти и дейности към съответните мерки.

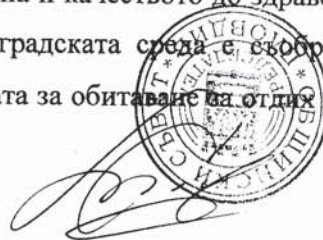
За постигането на целта са предвидени следните задачи:

- Създаване на анкетна карта за набиране на информация;
- Съгласуване на анкетната карта с Възложителя;
- Разпространение на анкетната карта до широк кръг заинтересовани страни посредством платформата google forms;
- Извършване на количествена и качествена оценка на набраната информация;
- Идентифициране на факторите довели до успешното изпълнение на ОПР в периода 2014-2016 г. на основата на мнението и познанията на участниците в проучването.

Вероятно на основата на доброто познаване на документа и на собствените наблюдения по изпълнението му в периода 2014-2016 г., 74,3% от участниците в анкетното проучване отбелязват, че дават висока оценка на изпълнението на ОПР, като 20% от тях го оценяват с много високо ниво на изпълнение. До голяма степен тази оценка се дължи не само на високото ниво на изпълнението на ОПР, но също така и на положителните възприятия за начина по който се развива община Пловдив в социално - икономически план в последните години.

На **ниво стратегически цели** участниците в анкетното проучване оценяват най-високо изпълнението на Стратегическа цел 1: Пълноценна градска среда (40%). В периода на изпълнение на ОПР се създава една благоприятна и облагородена среда за обитаване, която представя разнообразни и подобрени условия и е допълнена от подобряване състоянието на техническата инфраструктура. В периода на изпълнение на ОПР общинското ръководство работи усилено в посока изграждане на пълноценна градска среда, която се превръща в естествен фон и допълнение към разгръщането на културния живот, като в същото време формите на обитаване са съобразени с потребностите на социалните групи.

Успоредно с подобряването на градската среда се подобрява и достъпа до различни услуги. Община Пловдив е социално ориентирана община и в периода на изпълнение на ОПР се работи активно в посока подобряване достъпа и качеството до здравеопазване, образование, търговия, транспорт. Развитието на градската среда е съобразено и с потребностите на населението от разширяване средата за обитаване на открит и спортни

дейности, като тази среда е съобразена както с природните и културни забележителности, така и с присъединяването на тепетата и река Марица към тази пълноценна градска среда за обитаване. В остатъчния период на изпълнение на ОПР следва тази градска среда да се доразвие посредством намиране на оптимални решения за изграждане и подобряване на техническата инфраструктура в унисон със стремежа за устойчиво местно развитие.

На второ място участниците в допитването оценяват като успешно изпълнението на Стратегическа цел 3: Изявени в единство наследство и изкуство (31,4%). Несъмнено основна роля в изпълнението на тази цел има изборът на Пловдив за Европейска столица на културата през 2019 г. В тази връзка през 2015 г. започва нов етап в работата на Общинска фондация „Пловдив 2019“, а именно реализация на артистичната програма. В тази насока след 2015 г. се работи активно за изграждане на институционалния капацитет на екипа, който ще реализира програмата, извършена е преоценка и се доразвива артистичната програма, изгражда се балансирана комуникация между партньорите, медиите и гражданите, с цел повишаване информираността за проекта Европейска столица на културата. Паралелно с усилията на ОФ „Пловдив 2019“, Община Пловдив работи активно в посока съхранение на културно-археологическите паметници и природни дадености, като те са пълноценно включени в разнообразния културен живот, привличащ все повече туристи и изграждащ един цялостен културно-туристически продукт, в който са преплетени култура, изкуство, традиции и съхранени природни дадености.

25,7% от респондентите оценяват като най-успешно изпълнението на Стратегическа цел 4: Активна роля в развитието на региона. Следва да се отбележи важната роля на Община Пловдив в процеса по изграждане и развитие на индустриалните зони, както и доброто партньорство в тази насока със съседните общини. Успешен пример в тази насока е развитието на Тракия икономическа зона, което е най-успешният индустриален ПЧП проект у нас, подкрепен от 9 общини от Област Пловдив. Клъстер ТИЗ работи съвместно от 2016 г. и с Община Хасково и с Община Бургас.

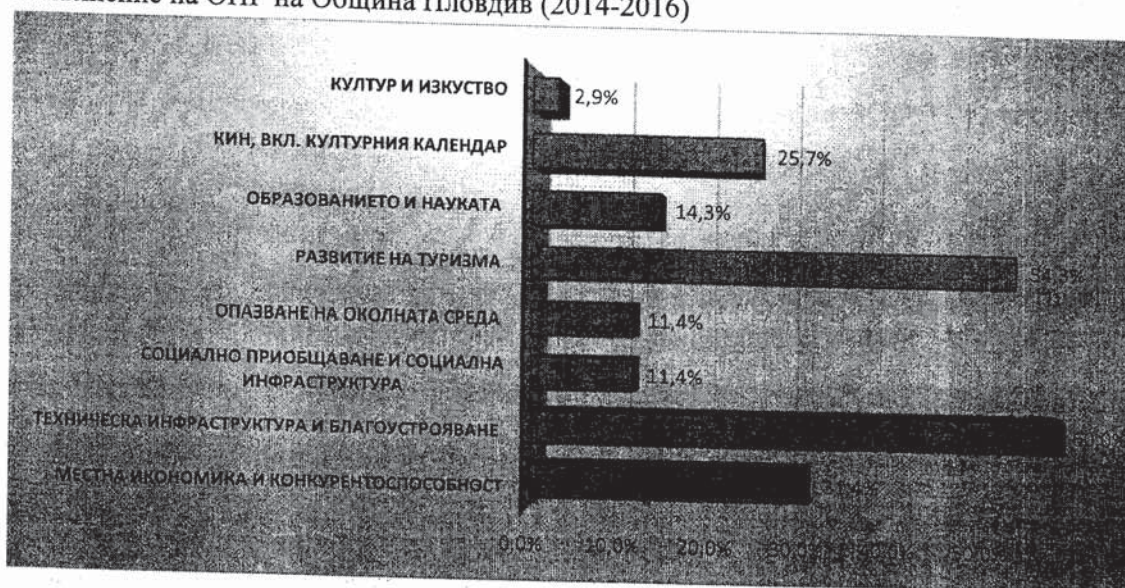
Развитието на индустриалните зони и повишена инвестиционна активност, която се генерира в последните години, разкрива значимостта и ролята на Пловдив за функционирането на обкръжаващия го регион и същевременно нуждата от преодоляване на административните общински граници от страна на пловдивската икономика – селско стопанство, промишленост, туризъм, транспорт и логистика.

На последно място участниците в анкетното проучване оценяват изпълнението на дейностите, свързани с постигане на *Стратегическа цел 2: Икономика на знанието и равните възможности* (2,9%).

Като сфери, които в периода на изпълнение на ОПР търпят значително развитие участниците в анкетното проучване посочват на първо място развитието на техническата инфраструктура и благоустрояването (60%), развитието на туризма (54,3%), местната икономика (31,4%), КИН, вкл. културния календар (25,7%). Посочените сфери на развитие, съвпадат напълно и с оценката, която респондентите дават и на изпълнението на Стратегическите цели, което бе изложено по-горе.

Фигура 17 Сфери на развитие, които постигат значителен напредък в периода на изпълнение на ОПР на Община Пловдив (2014-2016)

По данни от анкетно проучване

В рамките на Приоритетна област 1: НАСЛЕДСТВО И ИЗКУСТВО участниците в анкетното проучване оценяват като най-успешно изпълнени мерките свързани с разнообразяването на културния живот и социализацията на КИН. Най-високо е оценено изпълнението на *Мярка 1.13: Подкрепа за организирането и провеждането на разнообразни културни събития и прояви*, което е и част от реализираните инициативи, свързани с избирането на Пловдив за Европейска столица на културата, а също така се дължи и на разнообразяването на културния календар, както и организираните спортни и младежки прояви в периода на изпълнение на ОПР. Като част от изпълнението на мярката успешно се изпълняват дейности по проекти от артистичната програма, сред

които са: „Капана – квартал на творческите индустрии“, „Резиденция Баба“, „Тютюневият град“, Махала, Кино Космос, река Марица и остров Адата, Кирилизация, Форум 2019.

На следващо място в изпълнението на приоритета е оценена *Мярка 1.1. Проучване, консервация и определяне на подходяща съвременна функция на археологически културни ценности* (35,3%).

Участниците в анкетата оценяват високо ролята на Община Пловдив и инициативата от страна на кметското ръководство за осъществяването на проучвания и изпълнените консервационно-реставрационни работи в редица обекти, сред които: Античен форум - север (вкл. Одеона), Античен форум - запад (вкл. Западна порта и с благоустрояване и обзавеждане на околното пространство), Комплекс Античен форум – югоизток, Малката базилика и Голямата базилика на Филипопол.

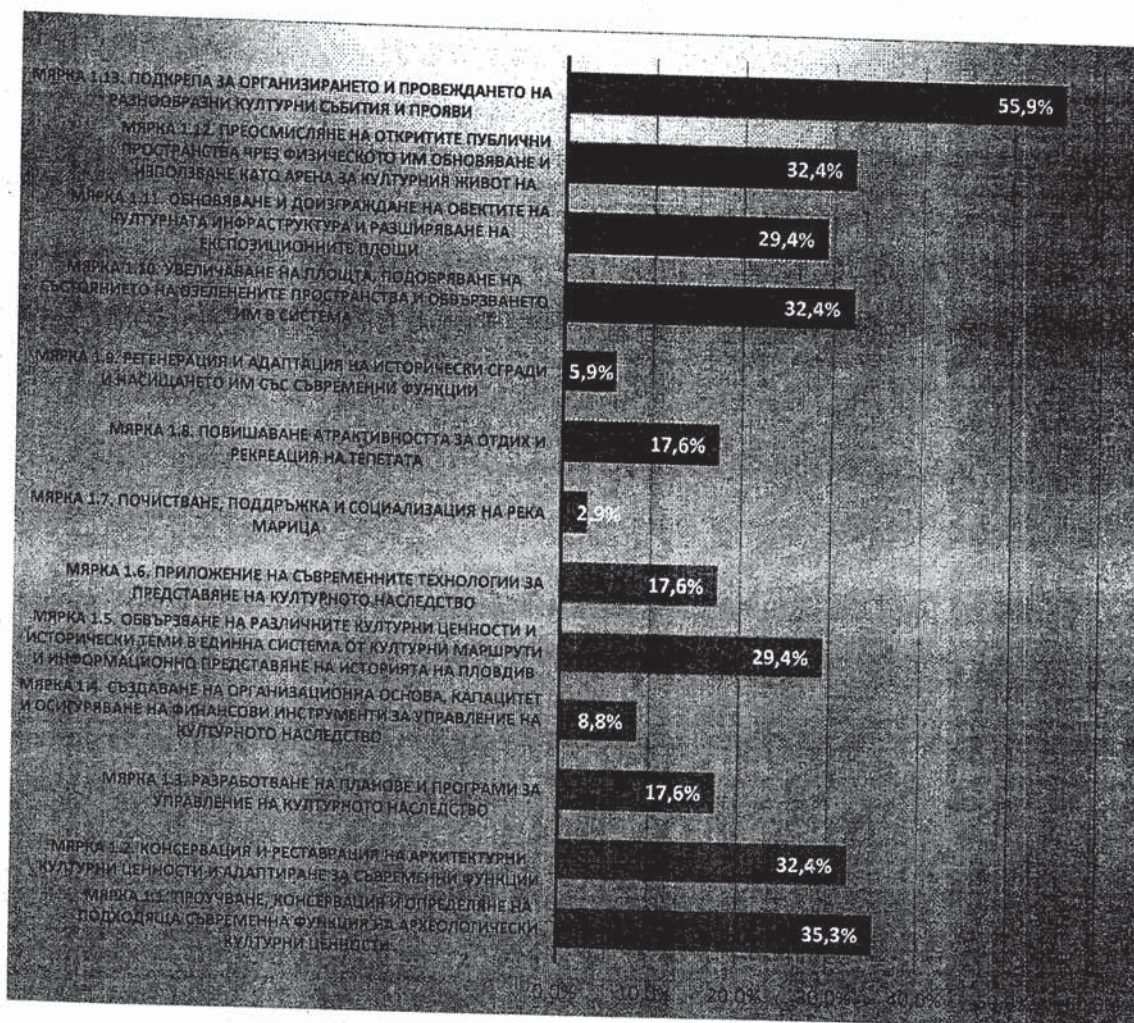
В рамките на изпълнените дейности към мярката е спазван един общ подход съобразен с принципите за запазването на автентичността на обектите при осъществяване на реставрационните дейности в съответствие с принципите на Венецианската харта. Заедно с това до обектите е осигурена достъпност и възможност за посещение и престой, което превръща археологическите ценности в значими елементи на градската среда.

На трето място в рамките на оценката на приоритета респондентите поставят изпълнението към дейностите на *Мярка 1.10. Увеличаване на площта, подобряване на състоянието на озеленените пространства и обвързването им в система* и *Мярка 1.2. Консервация и реставрация на архитектурни културни ценности и адаптиране за съвременни функции* – и за двете мерки са гласували 32,4% от анкетиранияте.

Фигура 18 Оценка на изпълнението на мерките в обхвата на Приоритет 1 Наследство и изкуство

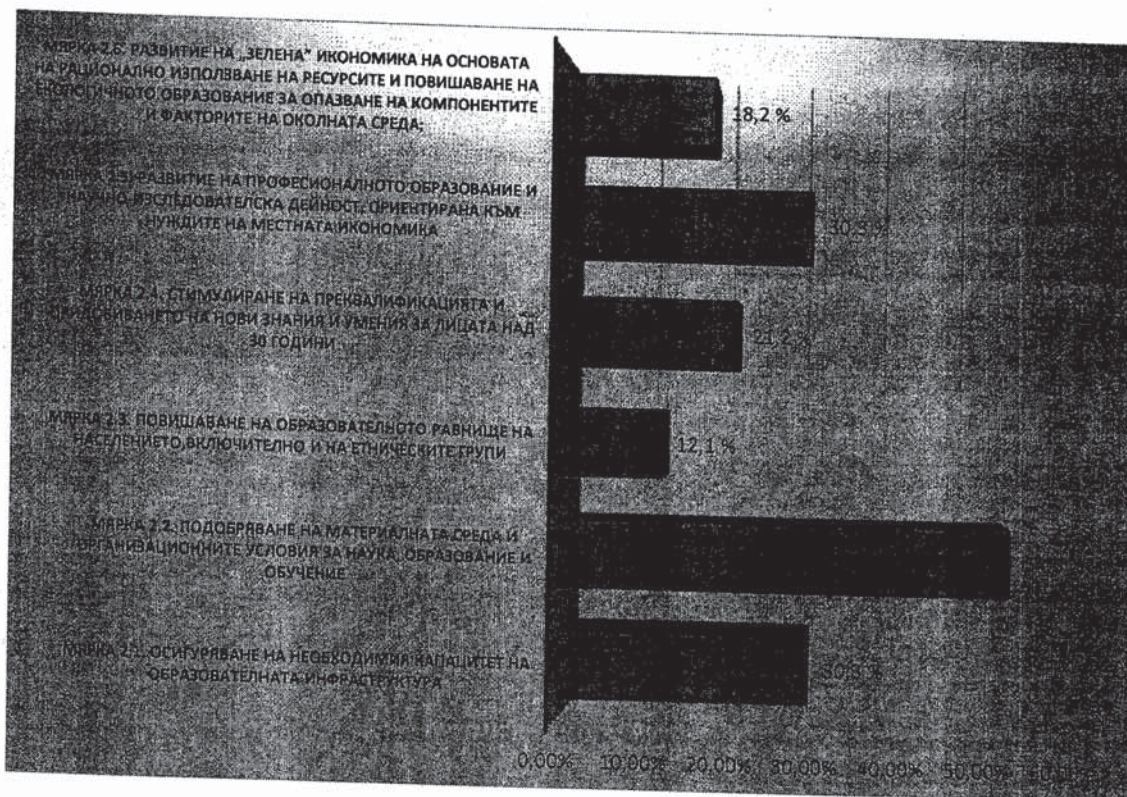

Данни от анкетно проучване

В рамките на Приоритетна област 2: НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ най-високо е оценено изпълнението на Мярка 2.2. Подобряване на материалната среда и организационните условия за наука, образование и обучение (54,5%), следвано от Мярка 2.1. Осигуряване на необходимия капацитет на образователната инфраструктура (30,3%) и Мярка 2.5. Развитие на професионалното образование и научно-изследователска дейност, ориентирана към нуждите на местната икономика (30,3%).

Фигура 19 Оценка на изпълнението на мерките в обхвата на Приоритетна област 2

Данни от анкетно проучване

Една от причините за високата оценка на изпълнение на дейностите в рамките на *Мярка 2.2 Подобряване на материалната среда и организационните условия за наука, образование и обучение* са въвеждането и функционирането на електронна система за прием в първи клас, усъвършенстването на електронната система за кандидатстване в детските градини, подновена материална база, въвеждането на ефективни програми за финансиране и справяне с недостига на места в детските градини. Това са само част от дейностите, с които се подобряват организационните условия за развитие на учебния процес.

Образованието е един от основните приоритети в цялостната политика на Община Пловдив. В края на 2016 г е разработена Стратегия за развитие на образованието в Пловдив в периода 2017-2022 г. и е приета тригодишна Общинска образователна програма за периода 2017-2019, с които се въвежда пакет от реформи, обхващащи цялата система от предучилищното до висшето образование.

Важна стъпка в развитието на предучилищното образование е направена в началото на 2012-та година с въвеждането на системата на делегираните бюджети в детските градини. От общинския бюджет като добавка към бюджетите на детските градини се осигуряват допълнителни средства: за учебни помагала по Държавните образователни

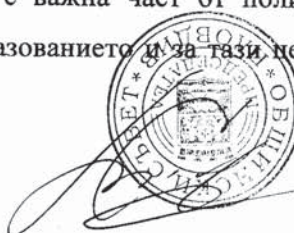
изисквания за 3 и 4-годишните деца, за поддържане на басейните, за децата със СОП на ресурсно подпомагане, за хранене чрез външна услуга и отопление с течно гориво. Предоставените средства на детските заведения са достатъчни и е преустановена практиката за изискване на средства от родителите.

Един от основните проблеми – недостиг на места в детските градини е разрешен чрез изграждане на нови бази за 41 групи, с което са осигурени достатъчно места за всички желаещи прием в детските градини. С въвеждането на електронни правила за кандидатстване се внася равнопоставеност между децата и прозрачност за родителите. Предвидени са предимства за децата, отговарящи на социални критерии, като методиката за прием е актуализирана, с цел подобряване и улесняване на прилагането ѝ.

В периода на изпълнение на ОПР е реализирано програмно финансиране по отношение на обновяване на материалната база и промяна на вида на отопление, което довежда до видими резултати и спестени средства. По различни програми са санирани над 95 % от сградите на общински детски и учебни заведения. През учебната 2015/2016 г. 11 сгради на общински училища преминават на друг вид отопление – 9 са газифицирани, а в две сгради отоплението е с ТЕЦ. За същия период 11 сгради на детски градини са газифицирани, а 6 сгради са преминали на ТЕЦ.

Една от мерките за модернизация на учебния процес е свързана и с дигитализацията и въвеждането на облачните платформи на Google и Microsoft за образование. Това е и важна крачка към интеграция на децата към училищната институция. В тази насока Общината работи от 2016 г. Дигитализация на учебния процес е важна част от пакета реформи, по които работи администрацията и цели да даде възможност на всички общински училища да се интегрират към облачната система на Google за образование. Това ще позволи на педагозите да използват редица съвременни инструменти в образователната система и постепенно да се премине към безхартиено обучение. Въвеждането на съвременни технологии ще улесни работата на учителите и ще направи учебния процес по-интересен, но и ще помогне на учениците да усвоят набор от умения на 21 век. В края на 2016г. по програмата за дигитализация се работи в 7 от общо 52 общински училища.

Развитие на професионалното образование и научно-изследователска дейност, ориентирана към нуждите на местната икономика е важна част от политиката на Общината в посока реформа и модернизация на образованието и за този цел Община

Пловдив успешно си партнира с бизнеса и неправителствения сектор.

Новите икономически данни показват, че най-динамично в периода 2015-2016 г. се развива секторът на бизнес услугите, което говори за по-голяма добавена стойност – добър знак, че Пловдив и регионът вървят към правилния път, част от който са дигитализацията, автоматизацията, добро образование и инвестиции в научно-изследователска дейност. До голяма степен бъдещето на Пловдив ще зависи от икономическата динамика и привличането на хора в града. Важен факт е и това, че все повече компании започват да инвестират в образование и дуалното обучение. През последните години Община Пловдив реализира редица успешни политики в системата на местното образование, като въвеждането на „Монтесори педагогика“ в детските градини, осигури подкрепа на програмата за иновативни училища, оказва техническа помощ на учебния процес и на бакалавърската програма за „Софтуерно инженерство“. Безспорен успех за територията на община Пловдив е и стартирането на проекта за изграждане на център за растителна биология и биотехнология в Пловдив- PlantaSYST, който бе одобрен във втори етап по програмата „Хоризонт 2020“ на ЕС.

В рамките на *Приоритетна област 3 Продукти с пловдивска марка* най-високо от участниците в анкетното проучване е оценено изпълнението на дейностите към *Мярка 3.1 Съчетаване на природните и историческите дадености за формиране на комплексен и устойчив туристически продукт (51,4%)*, следвано от *Мярка 3.8. Представяне и популяризиране на местните обичаи и занаяти (40%)*. Най-слабо в рамките на приоритета е оценено изпълнението на дейностите към *Мярка 3.5. Развитие на научна дейност и технологии в сферата на земеделието и хранителната промишленост (5,7%)*.

В периода на изпълнение на ОПР 2014-2016 г. Общината работи активно в посока представяне и популяризиране на местните дадености, на основата, на които са формирани разнообразни продукти, привличащи интереса на инвеститори и увеличаващи туристическия поток. ОП „Туризм“, ОИ „Старинен Пловдив“, неправителствения сектор и бизнеса успешно си партнират, с цел превръщането на Пловдив в популярна туристическа дестинация и позиционирането му в общия туристически продукт на региона на основата на развитието на културен туризъм, религиозен туризъм, винен туризъм, гурме, спортен и конгресен туризъм. На голям интерес в периода на изпълнение на ОПР се радват организиранияте културни събития,

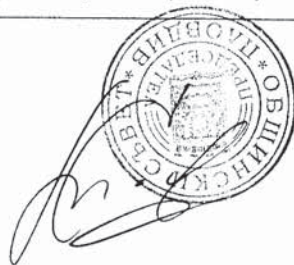
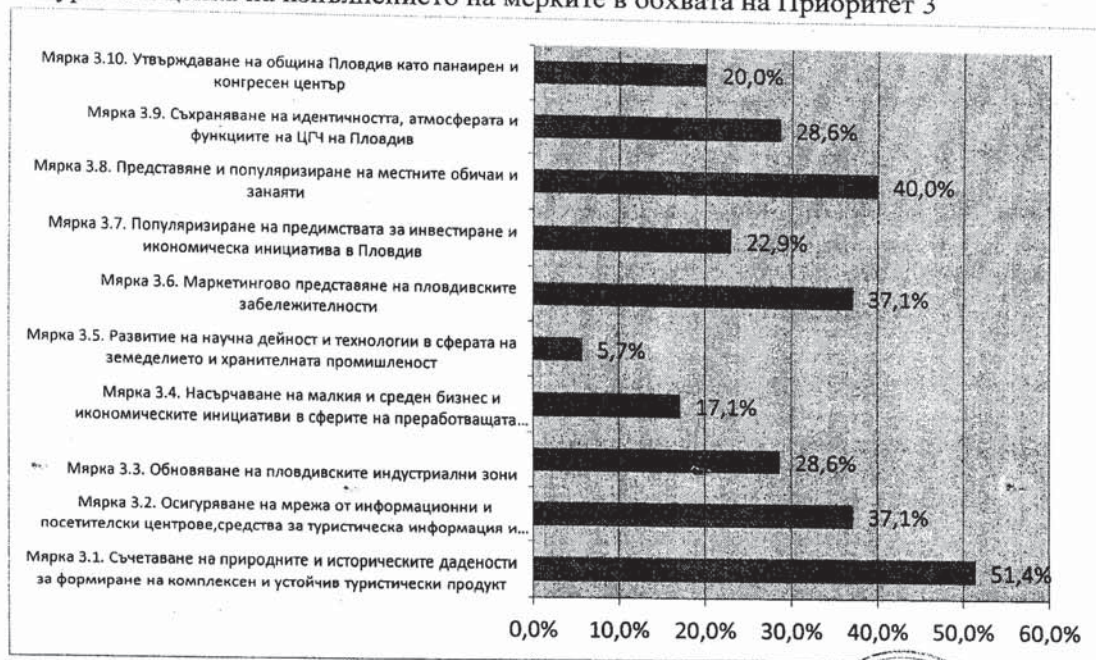
насочени към популяризиране на местните традиции и обичаи: Есенен и Пролетен панаир на занаятите, Дефиле на младото вино, „Вино и гурме в Стария Пловдив“ и др.

Повишава се информираността и достъпността до туристическите обекти посредством разрастване мрежата от информационни центрове, разработване на нови средства за туристическа информация, поставяне на информационни табели и карти, които се превръщат в основно средство за туристическа информация.

В рамките на изпълнението на мярката значително развитие бележат и индустриалните зони, които се превръщат в привлекателно място за инвестиции и бележат значителна инвестиционна активност. Значително е усъвършенствана техническата инфраструктура, която е съобразена и с желанията на инвеститорите. Осигурена е свързаността им с други части на общината и ключовите транспортни направления. В периода на изпълнение на ОПР Община Пловдив работи активно за създаване на привлекателни организационни условия и физическа среда за предприемачество и нови икономически инициативи.

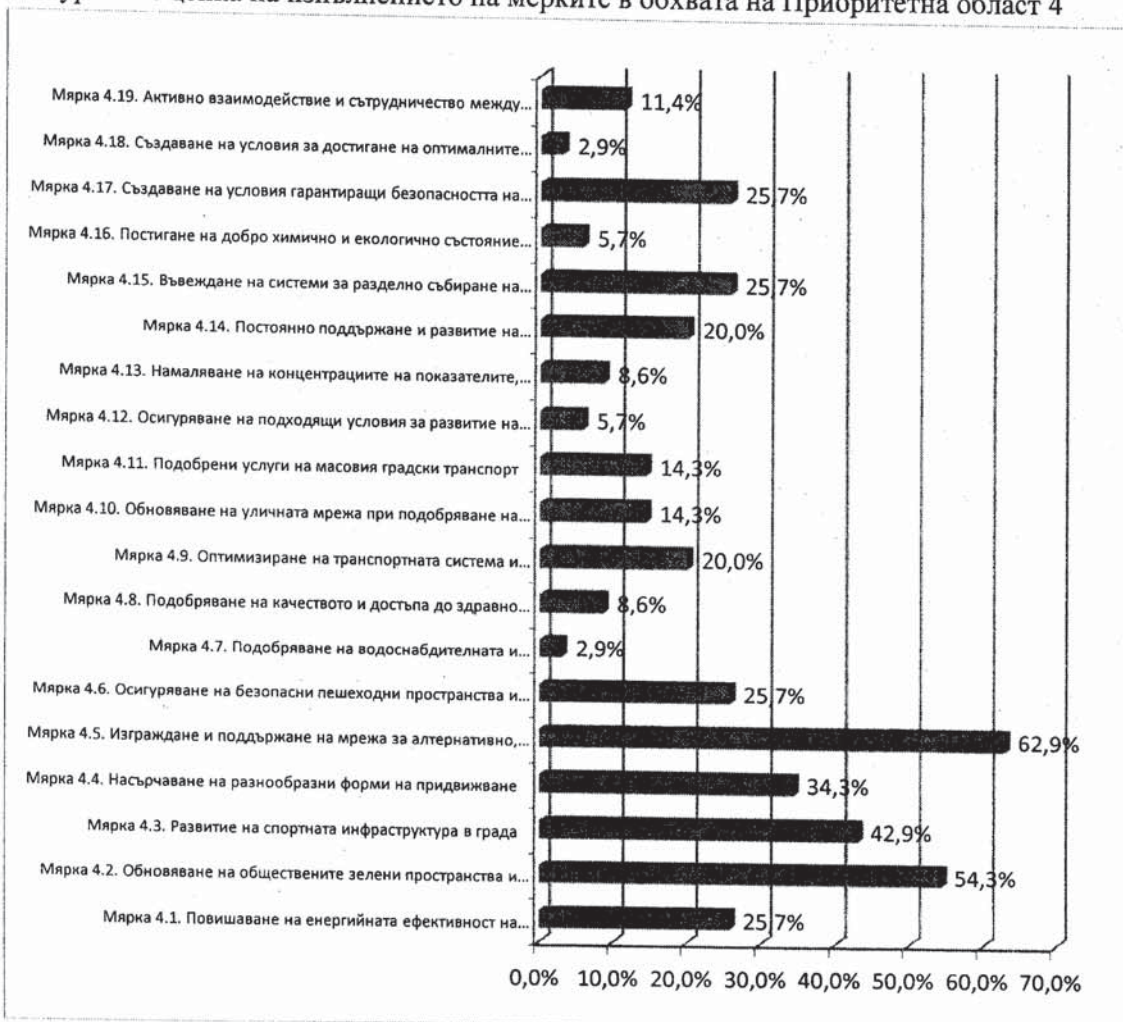
В остатъчния период на изпълнение на ОПР следва да се работи съвместно и с образователните и научните институции в посока развитие на научната дейност и технологии в сферата на земеделието и хранителната промишленост.

Фигура 20 Оценка на изпълнението на мерките в обхвата на Приоритет 3

В рамките на Приоритет 4 ЖИЗНЕНА СРЕДА И СВЪРЗАНОСТ, участниците в анкетното проучване оценяват най-високо изпълнението на дейностите към *Мярка 4.5 Изграждане и поддържане на мрежа за алтернативно, в т. ч. велосипедно движение (62,9%),* *Мярка 4.2. Обновяване на обществените зелени пространства и осигуряване на нови места за отдих, спорт и други колективни дейности (54,3%),* *Мярка 4.3. Развитие на спортната инфраструктура в града (42,9%)* и *Мярка 4.4 Насърчаване на разнообразни форми на придвижване (34,3%).*

Фигура 21 Оценка на изпълнението на мерките в обхвата на Приоритетна област 4

По данни от анкетно проучване

В периода на изпълнение на ОПР са осъществени значителен брой инвестиции за подобряване на енергийната ефективност на жилищния сектор и обществените сгради, предоставяне на качествени публични услуги, създаване на благоприятна среда за разнообразен отдих и спорт, като в същото време е изградена една рационална транспортна система, съответстваща на концепцията за устойчивото развитие.

Високо оценено от участниците в анкетното проучване е изграждането и поддържането на мрежа за велосипедно движение, която включва велоалеи обхващащи града, с което се осигурява една безопасна за велосипедистите градска среда.

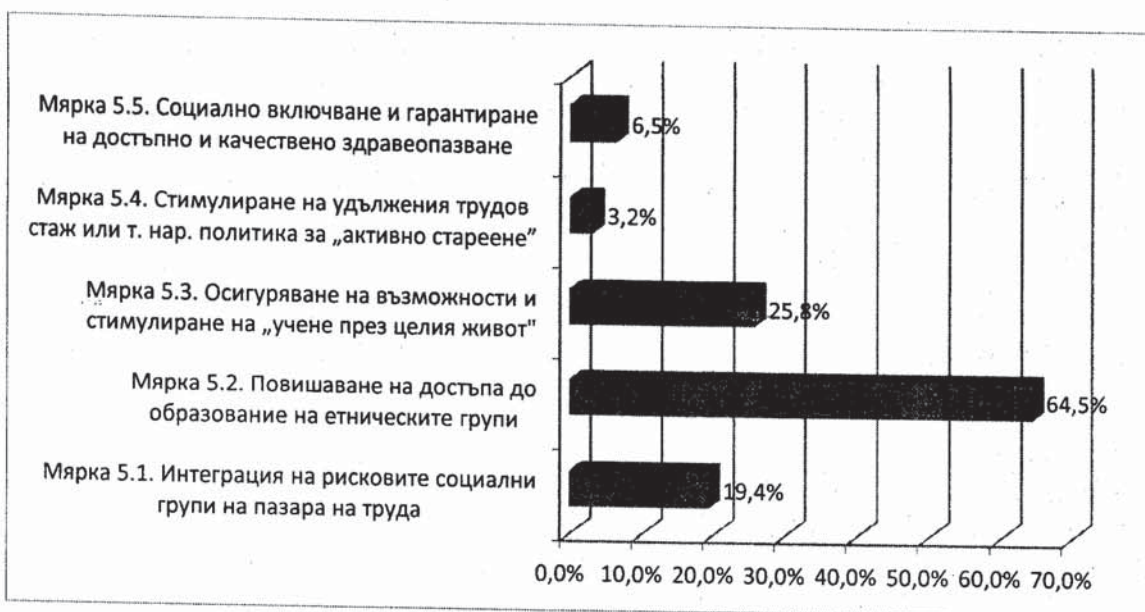
В периода на изпълнение на ОПР значително се подобрява спортната инфраструктура. През 2015 г. е открита многофункционална спортна зала, която е лицензирана за всички 27 спорта, за които залата е проектирана, с което Пловдив се утвърждава като един от спортните центрове на България. Това дава възможност на Пловдив да е домакин на републикански, европейски и световни първенства. Спортното съоръжение към днешна дата е и с облагородена инфраструктура наоколо. Разполага с външен паркинг и подземен паркинг, изградени са нови спортни площадки на юг, подобни на тези край Младежкия център на Гребната база. Чрез обезпечеността със спортни съоръжения се осигуряват необходимите условия за по-голяма спортна активност на населението.

Паралелно с изграждането на спортната инфраструктура се обновяват обществените зелени пространства, осигуряват се нови места за отдих, спорт и рекреация. Подобряват се условията за ежедневен отдих във всички градски части, където са предоставени условия за активен спортен и здравословен начин на живот за гражданите на Пловдив, за чиято цел са облагородени вътрешно-кварталните пространства с повече зелени зони. Паралелно с изграждането на инфраструктурата и подобряване условията за спорт и отдих, в Общината се работи активно и в посока осъществяване на дейности, водещи до подобряване качеството на живот и на факторите на околната среда.

Най-високо в рамките на Приоритетна област 5 е оценено изпълнението на дейностите към *Мярка 5.2. Повишаване на достъпа до образование на етническите групи (64,5%)*, следвано от изпълнението на дейностите към *Мярка 5.3. Осигуряване на възможности и стимулиране на „учене през целия живот“ (25,8%)*.

Фигура 22 Оценка на изпълнението на мерките в обхвата на Приоритетна област 5

По данни от анкетно проучване

В периода 2015-2016 г. Община Пловдив в партньорство с неправителствения сектор изпълнява няколко ключови проекта за интеграция на етническите малцинства в посока активното им социално включване и участието им в икономическия и културния живот на общината. Полагат се значителни усилия от страна на Общината и партньорите за запознаване на малцинствата с ролята и значението на доброто образование, ограничаването на преждевременното напускане на образователния процес и стимули за следването и завършването на образование.

Община Пловдив е социално ориентирана община и в периода на изпълнение на ОПР продължава активно да работи в посока интеграция на рисковите социални групи на пазара на труда, като е постигната по-висока икономическа активност и равнище на заетост сред изолираните социални групи. Разработени са ефективни инструмент чрез националните програми и ОП „РЧР“ за насърчаване на икономически неактивните лица в търсенето на работа, както и увеличаване на възможностите за устойчива заетост. Проведени са мотивационни обучения, стажантски програми, открити са работни места, предназначени за представители на рисковите групи. Значителни усилия се полагат за насърчаването на заетостта на млади хора до 29 г., като мярка за ликвидиране на младежката безработица в общината. В периода на изпълнение на ОПР се предоставят разнообразни и достъпни форми на учене през целия живот, развиващи базови и специфични умения, като основен фактор за конкурентоспособност на възрастното население и устойчивата му трудова заетост.

В рамките на Приоритетна област 6, участниците в анкетното проучване оценяват най-високо изпълнението на *Мярка 6.8. Насърчаване на електронното управление в община Пловдив (54,3%)*, следвано от *Мярка 6.1. Повишаване на административния капацитет за разработване и управление на проекти (48,6%)*.

Фигура 23 Оценка на изпълнението на мерките в обхвата на Приоритетна област 6

В рамките на приоритета Община Пловдив прилага целенасочени действия за изграждане на ефективното управление и сътрудничество на различни равнища в периода на изпълнение на ОПР. Реализираните проекти и дейности, като резултат отчитат подобрен административен капацитет. В остатъчния период на изпълнение на ОПР общината следва да насочи повече усилия и да задълбочи създаването на партньорски мрежи, които да се превърнат в предпоставка за едно по-комплексно развитие.

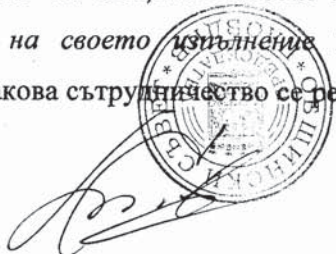
В периода на изпълнение на ОПР Община Пловдив демонстрира една добра успеваемост при разработването и управлението на проекти. Администрацията затвърждава своите умения в успешната реализация на проекти от различни сфери, които имат и разнообразни източници на финансиране. За изграждане на административния капацитет сериозен принос имат и реализираните проекти в началния период на изпълнение на ОПР по ОП „Административен капацитет“ 2007-2013 г. Наблюдава се добра координация и комуникация между общинската администрация, образователните институции, бизнеса и неправителствения сектор в резултат, на което е разработена тригодишна програма за развитие на образованието, както и Стратегия за развитие на образованието на територията на община Пловдив.

В изпълнението на своите политики и дейности, Община Пловдив се стреми да създаде една устойчива и добре работеща мрежа за обмен на информация и диалог между общината и различните заинтересовани страни, с което се повишава гражданското участие и се подобрява общинското управление. С оглед повишаване на гражданското участие е необходимо да бъде подобрена и Система за наблюдение и оценка на изпълнението на общинския план, с което да се гарантират конкретни механизми за обмен на информация.

Въпреки забавянето в стартирането на ОП „Добро управление“ 2014-2020 г. , в рамките на която се предвижда и развитието на електронното управление в Община Пловдив, в периода на изпълнение на ОПР Община Пловдив полага значителни усилия за предоставяне на качествени електронни услуги за гражданите.

В остатъчния период на изпълнение на ОПР е необходимо да бъдат задълбочени усилията за създаване на по-добра организационна основа за междуобщинско сътрудничество в предоставянето на услуги и реализация на общи проекти. Поставянето на основа за междуобщинското сътрудничество може да се продължи чрез разработването на модели за предоставяне на общи и по-качествени услуги за населението. Други перспективи са разработването на общи планове в идентичните сфери на развитие, както и реализация на съвместни ключови проекти.

Участниците в анкетното проучване оценяват високо усилията на Община Пловдив в насърчаването на партньорствата и сътрудничеството с други общини в периода 2014-2016 г. На въпроса от анкетата *в каква степен ОПР на Община Пловдив насърчава сътрудничеството с други общини в периода на своето изпълнение* 26,5% от участниците в анкетното проучване отговарят, че такова сътрудничество се реализира в

голяма степен, според 29,4% - в задоволителна степен, а едва 8,8% го оценяват като незадоволително.

Участниците в проведено анкетно проучване посочват следните проекти и дейности от изпълнението на ОПР, резултатите от които според тях се отразяват благоприятно върху развитието на общината:

- Изграждане на велосипедни и пешеходни алеи;
- „Модернизация и развитие на устойчив градски транспорт“;
- „Изграждане на зелена и достъпна градска среда в гр. Пловдив“;
- Облагородяване на парк "Отдых и култура", благоустрояване на лесопарк Лаута;
- „Дигитално културно-историческо наследство на Община Пловдив“;
- Ежегодно организиране на кампании за кастрация, обезпаразитяване, маркиране и пр. на домашни и безстопанствени кучета;
- Обновяване на съществуващите учебни заведения;
- Реставрация и консервация на архитектурни ценности;
- Изграждане на специализирани площадки за домашни любимци и зони за спорт и отдих на открито;
- „Ремонт на Къща „Клианти“ в Стария град“;
- „Изграждане на областен информационен център в гр. Пловдив“;
- Разнообразяване на културния календар.

Според 74,3% от участниците в проучването, ОПР на Община Пловдив е оказал положително въздействие върху развитието и качеството на живот в общината.

Най-осезаемия положителен ефект от изпълнението на ОПР върху развитието и качеството на живот в общината респондентите в допитването виждат в следните сфери:

- Подобряване качеството на околната среда;
- Предоставянето на нови възможности за бизнес, туризъм и развлечения;
- Подобряване и изграждане на нова инфраструктура;
- Развитие на туризма и увеличаване на туристическия поток;
- Реставрация на архитектурни културни ценности;
- Повишаване на административния капацитет;
- Увеличаването на пешеходните зони, най-вече в центъра на града (и свързаните с това инфраструктурни промени, както и ремонтираните сгради, подобрили общия облик в центъра);
- Разнообразяването на културния живот, развитието на културните и творческите

- индустрии в Пловдив, обогатяване на културния календар;
- Развитие на Гребната база - изграждането на велоалея, нови спортни съоръжения - игрища, тенис кортове, места за отдих;
  - Повишаване на инвестиционната активност в областта;
  - Подобряване облика на града и повишаване качеството на околната среда.

7. Оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси

Финансова осигуреност на ОПР

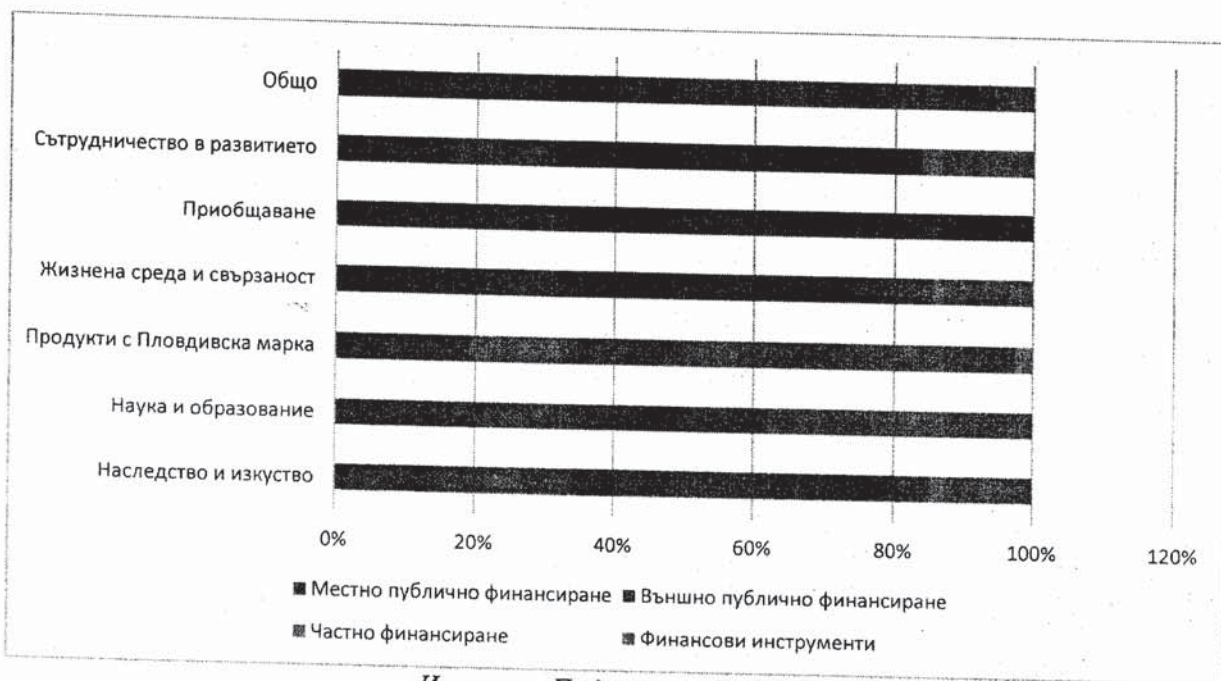
Ресурсното осигуряване на средствата при реализацията на мерките в Общинския план за развитие на Община Пловдив за периода 2014-2020 г. се осъществява чрез разработената Индикативна финансова таблица. Тя е числен финансов израз на предвидените за реализация мерки и проекти по съответните приоритети.

Основните източници за финансиране, заложи в нея са:

- Местно публично финансиране - Общински бюджет;
- Външно публично финансиране - Централен бюджет, Фондове на ЕС и други източници;
- Частно финансиране – фондове, фирми;
- Финансови инструменти – заеми от финансови институции.

Фигура 24 Структура на планираните източници за финансиране на ОПР 2014-2020

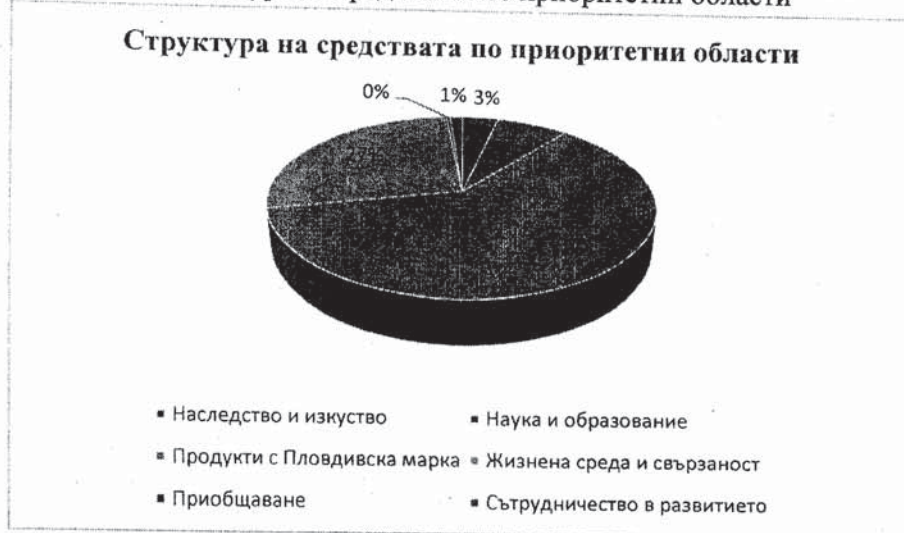

Източник: По данни от ОПР на Община Пловдив, 2014-2016

Видно от графиката, Община Пловдив е планирала да реализира инвестиционните си намерения по изпълнение на плана преимуществено с частно финансиране (54%) и външно публично финансиране (33%). Местните публични ресурси се очаква да финансират 8% от общата финансова рамка на плана в периода 2014-2020 г. Очакваният принос от финансови инструменти е относително нисък (6%).

Фигура 25 Структура на средствата по приоритетни области

Източник: По данни от ОПР на Община Пловдив, 2014-2016

Най-много средства (61%) са планирани за изпълнение на проекти и дейности в приоритетна област „Продукти с Пловдивска марка“, които ще се финансират изключително (78%) с частни средства. Приоритетна област „жизнена среда и свързаност“ има също значителна (27%) тежест в структурата на финансовите източници за изпълнение на плана. Двете области формират повече от четири пети (88%) от общият индикативен бюджет на общинския план. Останалите области имат сравнително ограничен дял, като по-значим (7%) е само на приоритетна област „Наука и образование“. Като резултат на този анализ може да се направи изводът че Община Пловдив в своя общински план за периода 2014-2020 г. е поставила фокус върху икономическото развитие, подкрепяйки го чрез мерки и дейности за подобряване на жизнената среда и свързаността на територията. За тази приоритетна област Общината разчита изключително на външно публично финансиране (63%), като очакванията са, че то ще бъде основно с източник ЕСИФ (85%).

Планираните ресурси за реализацията на плана включват само предвидените средства за реализацията на ключовите за развитието на общината мерки и проекти, които разширяват възможностите за инвестиции и социално-икономически растеж и мобилизират допълнителни ресурси от фондовете на ЕС и частния сектор. Извън ОПР, респективно извън обхвата на междинната оценка, Община Пловдив реализира и допълнителни инвестиционни проекти с по-малък мащаб, но не и с по-малка значимост за местната общност. Такива проекти са свързани с подобряване на публична инфраструктура, подобряваща средата за обитаване, модернизация на технологичната база в учебни, здравни и социални заведения (придобиване на ДМА и НМДА) и други.

Структура на капиталовите разходи

Информацията за източника на данните е посочен във второто изречение. Под всяка фигура са допълнени източниците на информация. Информацията е резултат от обработка на данни (посочени в текста) и поради тази причина не са посочени конкретни източници

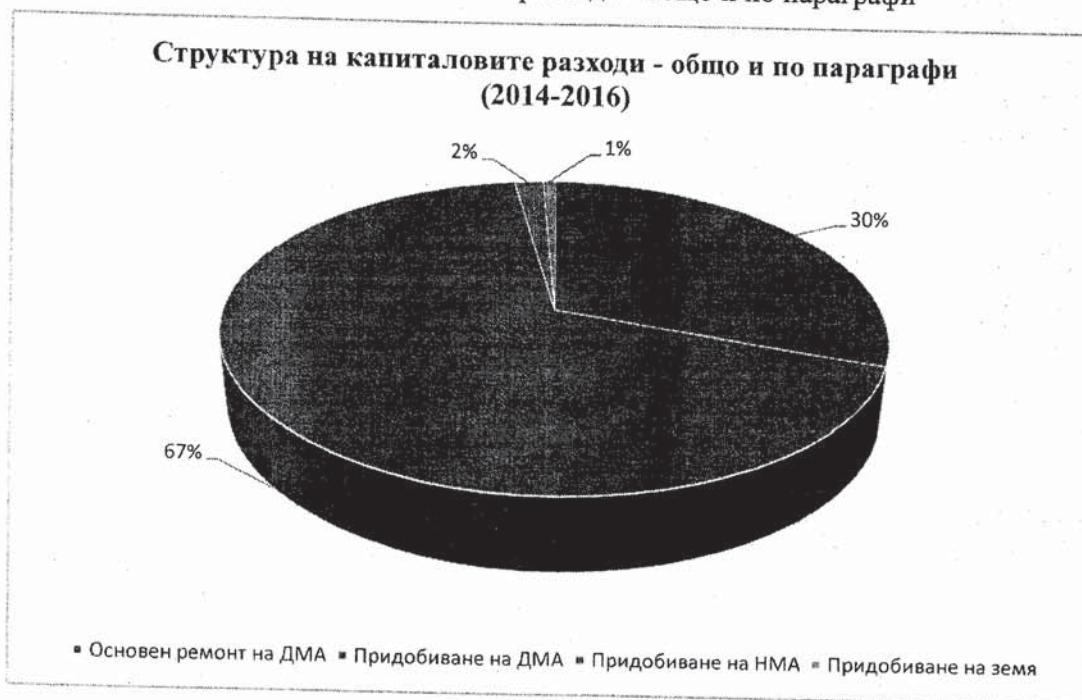
Доколкото ОПР на Община Пловдив не дефинира специфични цели, а включва само стратегически цели, приоритетни области и мерки, които са по-скоро тематични, то извършените от Общината капиталови разходи през оценявания период попадат в една или няколко тематични приоритета. В този смисъл анализът на структурата на

капиталовите разходи, като част от общият бюджет дава представа за фокуса на интервенциите и мащаба на подкрепата на общината в отделните социални сектори.

Анализът на структурата на капиталовите разходи (по параграфи съгласно ЕБК) за периода 2014 – 2016 г., който е изготвен на база на данните от отчетите за изпълнението на бюджета на Община Пловдив за 2014, 2015 и 2016 година показва, че две трети от тях (67%) са за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА). За основен ремонт на ДМА са отделени 30% от капиталовите инвестиции в община Пловдив. Незначителен е дялът на разходите за придобиване на нематериални активи (2%) и земя (1%).

Фигура 26 Структура на капиталовите разходи - общо и по параграфи

Източник: *Отчети за изпълнение на бюджета на Община Пловдив за 2014, 2015 и 2016 г.*

Фигура 27 Структура на капиталовите разходи 2014-2016

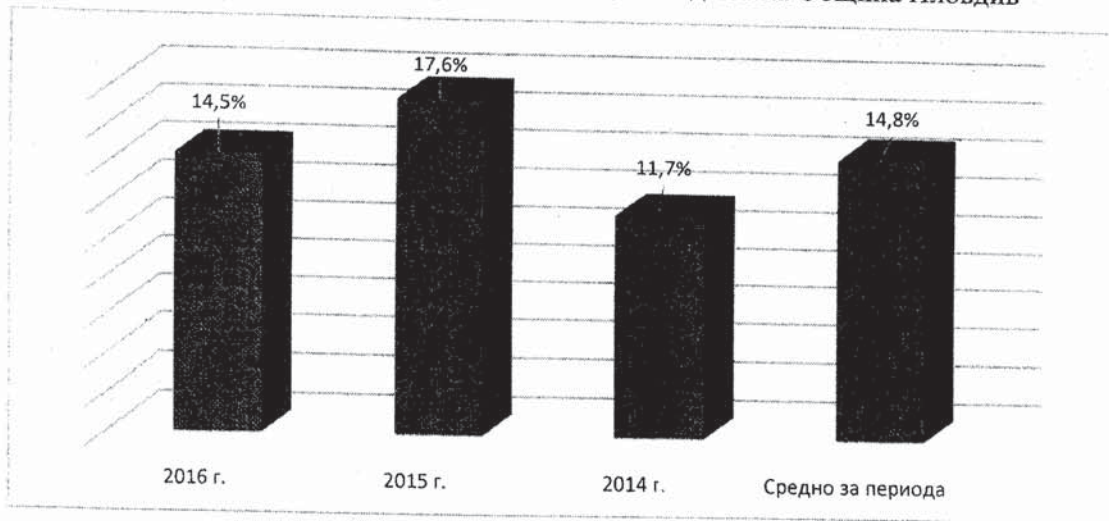

Източник: Отчети за изпълнение на бюджета на Община Пловдив за 2014, 2015 и 2016 г.

През отделните години от оценявания период не се регистрират съществени различия в така представената структура на капиталовите разходи.

Средно за периода, дялът на капиталовите разходи в общият бюджет на Община Пловдив е 14.8%, като през 2014 г. е най-нисък (11.7%) а през 2015 г. най-висок – 17,6%. През 2016 г. стойността му е малко под средната за оценявания период (14.5%).

Фигура 28 Дял на капиталовите разходи в общия бюджет на Община Пловдив

Източник: Отчети за изпълнение на бюджета на Община Пловдив за 2014, 2015 и 2016 г.

Анализ на капиталовите разходи по функции и години

Анализът на капиталовите разходи по функции и години показва концентрация на

ресурси в две от функциите – функция VII „Почивно дело, култура, религиозни дейности“ и функция VI „Жилищно строителство, БКС, и опазване на ОС“ в тези две функции са извършени разходи за приблизително две трети от общият бюджет за капиталови разходи. Функция III Образование е третата, където се регистрира макар и по-малък, но все пак значим дял от всички капиталови разходи.

Фигура 29 Капиталови разходи по функции и години

Източник: *Отчети за изпълнение на бюджета на Община Пловдив за 2014, 2015 и 2016 г.*

Включването към тези разходи на такива, които имат източник ЕСИФ със съответното съфинансиране (които не са включени в сумата на капиталовите разходи през 2014 и 2015 г. и които са в размер на приблизително 59 млн. лв.) води на допълнително натрупване на ресурс по функции 07 и 06 и чувствително увеличава дялът на инвестициите по функция 08 Икономически дейности и услуги. На практика тези три функции генерират малко повече от четири пети от всички усвоени финансови средства за периода на оценка. Най-голям дял има функция 06 – 33%, функция 08 – 24% и функция 07 – 23%.

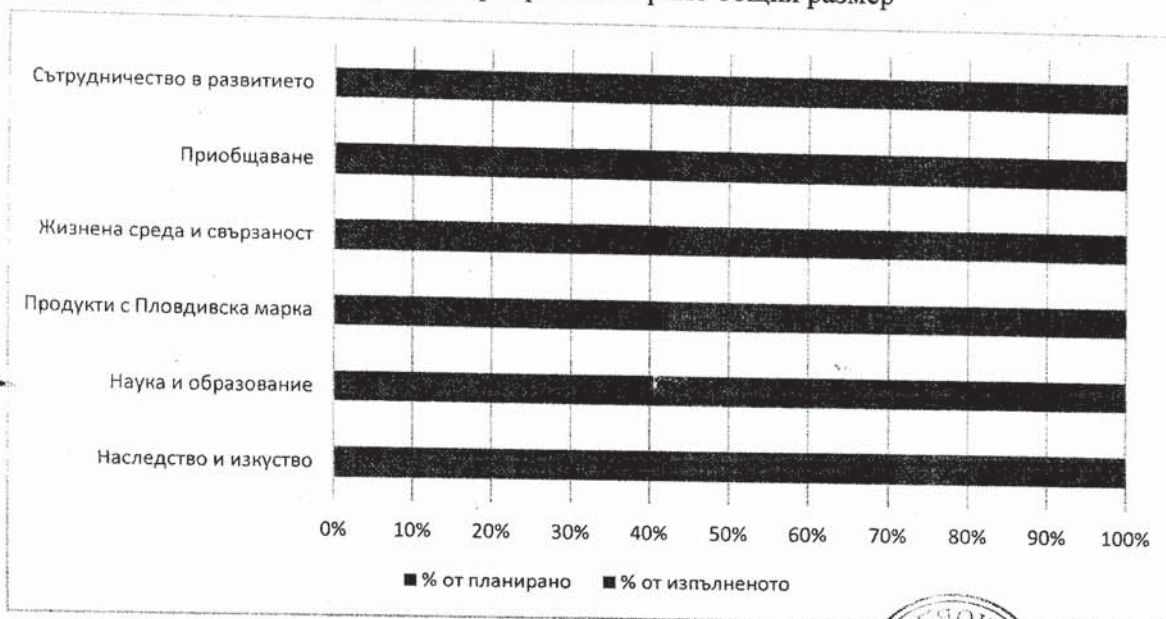
Анализ на изпълнението по приоритетни области на ОПР

Анализът е изготвен на основата на информацията за изпълнени проекти, предоставена от Община Пловдив, информация от ИСУН за проектите реализирани с европейско съфинансиране, както и такава по експертни оценки за мерки и дейности свързани с инвестиционната активност на стопанските субекти на територията и по конкретно на тези в рамките на индустриалните зони.

Тук следва да се имат предвид и отчитат съществуващите специфики на територията; като например, че голяма част от инвестициите се извършват от фирми и субекти с регистрация в гр. Пловдив, но на територията на съседните общини Марица, Куклен, Родопи, Раковски, с които Община Пловдив формира своеобразен агломерационен ареал. Доколкото е трудно и невъзможно да разглеждаме икономическото развитие в строги административни граници, приемаме да разглеждаме развитието ѝ извън тях. Мотив за това е, че град Пловдив със своя човешки, научен и институционален потенциал и своите инфраструктурни и урбанистични дадености е двигателят на икономическото развитие на района, което през последните няколко години е значително по мащаб и е забележимо и от неспециалисти. От тази гледна точка, при анализа на изпълнението са включени и инвестициите в индустриалните зони, които въпреки че са извън границите на община Пловдив, са значителни и повлияват съществено картината в приоритетна област „Продукти с Пловдивска марка“ и конкретно в Мярка 3.3. „Обновяване на пловдивските индустриални зони“.

Фигура 30 Структура на планираните средства по приоритетни области на ОПР спрямо общия размер и усвоените суми по приоритети спрямо общия размер

Източник: Информация от ОПР на Община Пловдив, отчети за изпълнението на бюджетите на Община

Пловдив за 2014, 2015 и 2016 г. и ИСУН

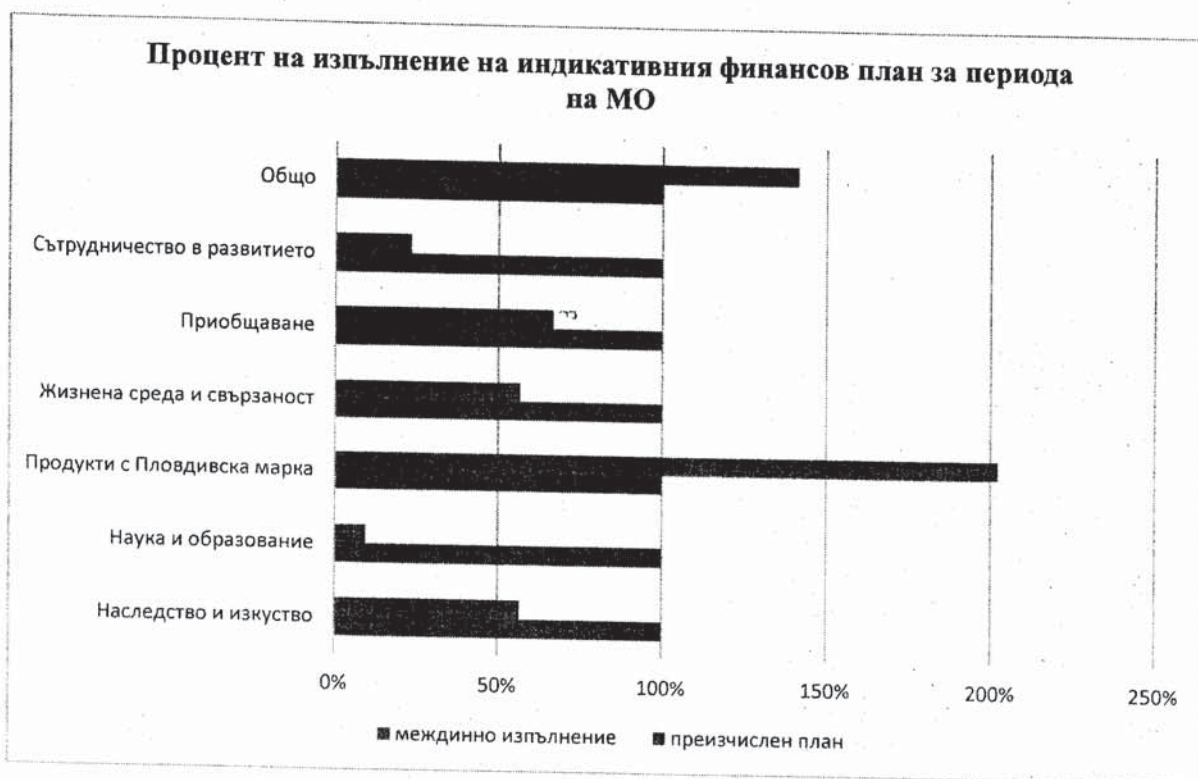
Към момента на извършване на МО се регистрира известно несъответствие между планираната и реализираната структура на разходите по приоритетни области. Тя е по съществена в две от тях – Приоритет „Наука и образование“ и Приоритет „Сътрудничество в развитието“. За останалите приоритетни области отклонението може да бъде определено като нормално и вероятно ще бъде променено в оставащата част от плановия период, доколкото планираните проекти и дейности ще бъдат реализирани на по-късен етап поради закъснението в стартирането на оперативните програми за периода 2014-2020 г.

Така сложилата се структура притежава и известни различия по отношение на включените мерки в техния обхват. Налице е чувствително изпълнение по някои от тях, докато за други няма извършвани дейности, респективно разходи. Една от причините за регистрираните различия се дължи на обстоятелството, че част от проектите в обхвата на мерките са планирани за изпълнение във втората половина на програмния период. В случаите, когато имаме планирани проекти в началото на програмния период и е регистрирано забавяне, то това се дължи на забавянето в стартирането и одобрението на проекти, които имат източник за финансиране ЕСИФ.

Изпълнението на индикативния финансов план на ОПР по приоритетни области, преизчислен за оценявания период е показан на следващата диаграма. Преизчисляването е извършено за тригодишния период на оценката и е на базата на допускането, че дейностите, респективно разходите са равномерно разпределени през целия период на изпълнение на ОПР. Това сравнение е условно, доколкото в плана няма ясно разграничение на разходите по периоди (както и междинни цели) и цели да ни даде обща представа за изпълнението към края на 2016 година.

Фигура 31 Процент на изпълнение на индикативния финансов план

Източник: Информация от ОПР на Община Пловдив, отчети за изпълнението на бюджетите на община Пловдив за 2014, 2015 и 2016 г. и ИСУН

Видно от диаграмата е налице чувствително (141%) общо преизпълнение, спрямо преизчисления план за периода на оценка. Това преизпълнение се дължи основно на двукратното (202%) изпълнение на инвестициите по приоритетна област „Продукти с Пловдивска марка“. Тежестта на ресурса по тази област е много голяма и това води до чувствително „изкривяване“ на общата картина на изпълнение. На практика във всички останали приоритетни области се регистрира по-слабо изпълнение от заложеното, като най-чувствително е в области „Наука и образование“ и „Сътрудничество в развитието“. В останалите области изпълнението е сравнително добро и забавянето може да бъде компенсирано в оставащите четири години до края на програмния период.

Основни източници на финансиране изпълнението на ОПР

Към края на 2016 година, основен източник за финансиране изпълнението на ОПР на Община Пловдив се явява частният сектор. Именно на този източник за финансиране е заложено и при разработването на ОПР, като прогнозният дял на този източник за финансиране е определен на 54% от общия индикативен план. Фокусът на частното финансиране е основно по приоритетна област „Продукти с Пловдивска марка“. Позитивната посока на икономическия цикъл през последните две години благоприятства частните инвестиции, които в съчетание с благоприятната местна среда

за правене на бизнес водят до съществен ръст превишаващ очакваните стойности.

Инвестициите в публичната сфера се финансират преимуществено от ЕСИФ, като най-голям дял има ЕФРР (над 90%), съ-финансирайки основните програми за публичния сектор – ОПОС, ОПРР, и частично от ЕСФ (ОПРЧР, ОПНОИР и ОПДУ). ЕФРР има съществен принос и за финансиране проектите на частния сектор посредством ОПИК. Основните източници на финансиране на ОПР по отделни приоритети за периода обхванат от МО са представени на диаграмата по-горе.

Община Пловдив също има съществен дял при финансирайки със собствени средства изпълнението на ОПР, като е инвестирала повече от 40 млн. лв. в първата половина на програмния период.

В заключение може да се отбележи, че Общината пълноценно се е възползвала от възможностите за финансиране на ключови за територията проекти по линия на структурните и инвестиционните фондове на ЕС и републиканския бюджет. Тези средства са насочени към постигане целите на ОПР, респективно подобряване на социално-икономическите и екологичните характеристики на територията, а оттам и качеството на живот на населението.

Оценка на ефикасността на изпълнение на ОПР

Ефикасността на изпълнение на ОПР е оценена по отношение на „цената“ на постигане на специфичните цели, като са използвани следните показатели:

- Прилаган системен подход, гарантиращ минимизиране на разходите за постигане на целите без да се прави компромис с изискванията за качество, своевременност и изпълнение на индикаторите;
- Дял на верифицираните разходи от отчетените разходи по ОП.

Първият показател е свързан със съществуването на правила и процедури, които да гарантират добро финансово управление на публичните средства.

В Община Пловдив функционира единна Система за финансово управление и контрол (СФУК), която е съвкупност от разработени политики, процедури и утвърдени документи. Разработени са вътрешни правила, инструкции и процедури, които подпомагат дейността на администрацията, при спазване принципите на законосъобразност, целесъобразност, ефективност и ефикасност.

Междинната оценка констатира, че се спазва „Стратегия за управление на риска“, която е разработена в съответствие с изискванията на ЗФУКПС. Въведен е риск-регистър на

общинска администрация.

В Община Пловдив има изградена информационна и комуникационна система, чрез която се осигурява предоставянето и получаването на своевременна, актуална и вярна информация. Въведената програма дава възможност за регистриране на всеки постъпил документ до съответния отговорен служител, както и възможност за следене и отчитане на възложените му задачи.

Провеждат се и редовни срещи след завършване на конкретен одит за обсъждане на допуснатите слабости и планиране на действия по тяхното отстраняване. Комуникацията по вертикала и хоризонтала на йерархията осигурява добро взаимодействие между различните структури и звена на Общината. Община Пловдив поддържа електронна страница, на която са отразени основните нормативни актове и вътрешни правила, които регламентират дейността и друга полезна информация.

Мониторингът се осъществява от преките ръководители по направления и дейности, за да се идентифицират промените в обстоятелствата, които може да изискват промени в контролните дейности. Извършва се и от звеното за „Вътрешен одит“ чрез текущо наблюдение, самооценка и вътрешни одити. Мониторингът спомага за повишаване адекватността и ефективността на СФУК и гарантира, че системите и механизмите за контрол функционират според изискванията и се променят по подходящ начин при промени в условията.

Цялостната оценка за функционирането, адекватността, ефикасността и ефективността на СФУК в Община Пловдив, направена въз основа на анализ на информацията, получена от обобщени доклади за състоянието на системите за финансово управление и контрол на Община Пловдив и второстепенните разпоредители към нея, е добра. Тя осигурява изпълнението на ОПР и постигането на определените в него цели.

За осъществяване на финансово управление и контрол в Община Пловдив е изградена подходяща контролна среда, следват се процедури за управление на риска, прилагат се нужните дейности за осъществяване на контрол, мониторинг, информационно осигуряване и комуникация.

Изводът, който може да се направи е, че в контекста на управлението на публични средства, системата за вътрешен контрол в Община Пловдив осигурява увереност на общинското ръководство за:

- икономичност, ефективност и ефикасност на процесите;

- съответствие с приложимото законодателство;
- адекватна защита на финансовите интереси на Европейския съюз и на България.

С втория показател се проверява стойността на декларираните разходи по ОП, които не са признати за допустими от Управляващите органи в резултат, на което тяхното изразходване остава за сметка на общинския бюджет. Това на практика води до увеличаване на „цената“ за постигане на определените цели.

Анализът е извършен въз основа на преглед на информацията за размера на исканите средства, съответно верифицирани средства по приключили проекти, представени в Информационната система за управление и наблюдение (ИСУН) изпълнени и разплатени частично в периода 2014-2016 г. Изчисленията сочат, че процентът на одобрените разходи е 99% от заявените за изплащане. Този резултат се оценява като много добър и потвърждава, че при изпълнението на ОПР са прилагани процедури и контроли, които са гарантирали постигане на целите при разумно управление и контрол на използваните ресурси, в това число и финансови.

8. Изводи и препоръки за актуализация на ОПР на Община Пловдив

В резултат на извършената междинна оценка на Общинския план за развитие на Община Пловдив за периода 2014-2020 г. могат да се направят следните изводи:

- Общинският план за развитие на Община Пловдив за периода 2014-2020 г. е разработен в съответствие с изискванията на Закона за регионалното развитие на Република България и действащата към този момент подзаконова нормативна уредба.
- Стратегическата част на Общинския план за развитие е структурирана в следните части: Визия за развитието на общината; Стратегически цели – 4, Приоритетни области – 6; Мерки – 61. Визията на ОПР на Община Пловдив звучи актуално и отговаря на приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие, Плана за развитие на Южен централен район от ново 2 и визията на Областната стратегия за развитие на област Пловдив.
- В стратегическата част на ОПР не са дефинирани конкретни специфични цели.
- Приоритетните области са дефинирани по модерен и иновативен начин, но от една

- страна нямат пряка връзка със съществуващото функционално разделение на дейностите в практиката, а от друга – получава се препокриване на дейности.
- Индикаторите за мониторинг на общинския план за развитие не винаги отговарят на институционалната и организационна структура на общинската администрация.
  - Извършената междинна оценка показва различия в степента на постигане на отделните индикатори на общинския план за развитие:

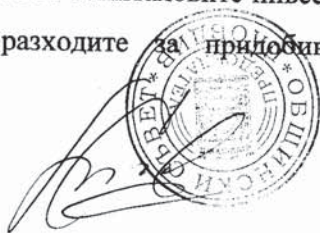
- o За повече от половината индикатори (55 % от общия брой индикатори) МО регистрира добро изпълнение ($\geq 50\%$ от целевата стойност): Брой проучени, разкрити и социализирани археологически обекти; Дял на изпълнените предписания за подобряване на физическото състояние на архитектурните културни ценности спрямо общия брой издадени предписания; Брой разработени планове и програми за управление на културното наследство; Брой на установените културно-опознавателни маршрути; Брой посещения в ТИЦ; Внедряване на аудио-визуални техники при представяне на местните забележителности; Реализирани проекти за облагородяване на р. Марица и околните пространства; Брой реализирани проекти за облагородяване на тепетата; Исторически сгради с нови функции; Обновени обекти на културната инфраструктура; Големина на новоизградените експозиционни площи; Обновени ключови публични пространства с реализирани културни дейности; Проведени културни събития годишно; Места на 100 деца в детските градини в общината (Места в ДГ/100 деца); Реализирани информационни кампании с насоченост върху проблемите на околната среда и алтернативните източници на енергия. Туристически маршрути обхващащи природните и исторически дадености на града; Изградени туристическо-информационни и посетителски центрове; Икономически субекти в областта на преработващата промишленост; Разработени общи проекти със съседни общини в областта на културата и туризма; Изградени детски площадки, спортни съоръжения и места за отдих; Дължина на велосипедната мрежа; Загуба на вода при преноса във водоснабдителната мрежа; Количество въглероден диоксид на жител за една година (CO_2 /жител/год.); Брой на издадените бюлетини свързани с качеството на околната среда, годишно; Събрани битови отпадъци на жител за една година; Реализирани проекти за прочистване на речното корито на Марица; Обособени пространства за свободно разхождане на домашни кучета; Реализирани проекти с екологична

насоченост в партньорство между общинската администрация и неправителствения сектор; Брой социални услуги предлагани от общината; Брой проекти за развитие на административния капацитет; Брой актуализирани учебни програми в съответствие с изискванията на пазара на труда; Брой партньорски проекти за изява на културното наследство; Създадени и работещи кълстери в сътрудничество с други общини; Брой предлагани електронни услуги за гражданите и бизнеса.

○ Индикаторите (6 % от общия брой индикатори), за които се МО отчита изоставащо изпълнение (<50 % от целевата стойност) са: Брой указателни табели в градската среда ориентирани към културното наследство; Образователни обекти с изпълнени мерки за енергийна ефективност; Изградени спортни съоръжения (комплекси и стадиони); Обособени паркинги за велосипеди.

- Общината е търсила различни възможности за финансовото обезпечаване на изпълнението на Общинския план за развитие, с цел подобряване състоянието на градската среда и живота на нейните граждани. Основният финансов инструмент за изпълнение на ОПР за периода обхванат от МО са средствата от европейските фондове и републиканския бюджет. Инвестициите в публичната сфера се финансират преимуществено от ЕСИФ, като най-голям дял има ЕФРР (над 90%), съфинансирайки основните програми за публичния сектор – ОПОС, ОПРР, и частично от ЕСФ (ОПРЧР, ОПНОИР и ОПДУ). ЕФРР има съществен принос и за финансиране проектите на частния сектор посредством ОПИК.
- Община Пловдив също има съществен дял при финансирането със собствени средства изпълнението на ОПР в първите три години на програмния период. Фактът, че общинската администрация стратегически използва външни източници за финансиране на важните за общината проекти, дава възможност по-голям дял от средствата, осигурявани от общинския бюджет да се използват за повишаване на броя и качеството на услугите, които Общината оказва на своите граждани.
- Анализът на структурата на капиталовите разходи за периода 2014-2016 г. показва, че две трети от тях (67%) са за придобиване на дълготрайни материални активи (ДМА). За основен ремонт на ДМА са отделени 30% от капиталовите инвестиции в община Пловдив. Незначителен е делът на разходите за придобиване на

нематериални активи (2%) и земя (1%). Средно за периода, делът на капиталовите разходи в общият бюджет на Община Пловдив е 14.8%, като през 2014 г. е най-нисък (11.7%) а през 2015 г. най-висок – 17,6%. През 2016 г. стойността му е малко под средната за оценявания период (14.5%).

- Наблюдава се преизпълнение (141%) на заложените за периода 2014-2016 средства в общинския план за развитие на Община Пловдив. Това преизпълнение се дължи основно на преизпълнението на инвестициите в икономиката. В останалите области изпълнението е сравнително добро и забавянето може да бъде компенсирано в оставащите четири години до края на програмния период.
- На базата на наличната информация за междинната оценка може да се заключи, че изразходените финансови ресурси за реализация на ОПР на Община Пловдив за периода 2014-2020 г. са използвани целесъобразно, ефикасно и ефективно. Общинската администрация прилага процедури и контроли, които гарантират постигане на целите при разумно управление и контрол на използваните ресурси, в това число и финансови.

В резултат на извършената междинна оценка на Общинския план за развитие на Община Пловдив за периода 2014-2020 г. могат да се направят следните основни препоръки:

- Необходимо е да се извърши актуализация на Общинския план. Актуализацията се налага поради няколко външни фактора, настъпили след 2014 г., основните от които са одобряването на Пловдив за Европейска столица на културата 2019 г., което поставя по-високи изисквания и измества в някаква степен необходимите интервенции, насочени към успешното представяне на Пловдив; по-големият очакваният ръст на инвестициите на територията на региона, както и от подобрените условия за социално-икономическо развитие в страната като цяло.
- Основната препоръка при актуализацията е за превеждане на Общинския план за развитие във формат, който осигурява подобряване на качеството на процеса на наблюдение на неговото изпълнение.
- Заложените в Общинския план за развитие дейности за изпълнение на разработената методика за наблюдение следва да се прилагат систематично и целенасочено.
- При актуализация на Общинския план, препоръката е програмата за реализация да бъде конкретизирана по години;
- При актуализация на ОПР ще бъде полезно да бъдат прецизирани част от индикаторите за изпълнение на плана;

- Да се използват в още по-голяма степен възможностите, които предоставят оперативните и други донорски програми, партньорството и други източници на финансови средства, за изпълнение на мерките и целите на ОПР на Община Пловдив, по които на база на извършената междинна оценка не се регистрира изпълнение;
- Препоръчително е да се актуализира цялостната процедура, конкретизираща системата за координация на ОПР, съвместните действия с представителите на заинтересованите страни.

